

**«Προτάσεις για την επιτάχυνση
της περιβαλλοντικής αδειοδότησης,
μέσω της επαναξιολόγησης της κατάταξης έργων
και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες ανάλογα με τις
επιπτώσεις τους στο περιβάλλον»**

Αθήνα, Ιανουάριος 2019



Μια πρωτοβουλία των



και



με τη συνδρομή της μελετητικής εταιρείας **ECHMES**



Η παρούσα εργασία έχει εκτελεστεί μέσα στο πλαίσιο της υποστήριξης που παρέχει η Ανώνυμη Εταιρεία Αναπτυξιακών Δράσεων Στέγη της Ελληνικής Βιομηχανίας για την αναβάθμιση της θεσμικής ικανότητας του κοινωνικού εταίρου ΣΕΒ και με τους όρους και περιορισμούς που προκύπτουν από το σύστημα χρηματοδότησης μέσω ΕΣΠΑ. Για τις επισημάνσεις, θέσεις και προτάσεις που περιλαμβάνονται στην παρούσα εργασία ο αναγνώστης πρέπει να λάβει υπόψη του τα παρακάτω σημεία:

- (α) Οι εργασίες που εκπονούνται από την Ανώνυμη Εταιρεία Αναπτυξιακών Δράσεων Στέγη της Ελληνικής Βιομηχανίας μέσα στο παραπάνω πλαίσιο, λόγω της φύσης τους, θεωρούνται εμπιστευτικά εσωτερικά έγγραφα. Η διοίκηση του ΣΕΒ και της Ανώνυμης Εταιρείας Αναπτυξιακών Δράσεων Στέγη της Ελληνικής Βιομηχανίας διατηρούν το αποκλειστικό δικαίωμα της δημοσιοποίησης μέρους ή του συνόλου των εργασιών αυτών. Το δικαίωμα αυτό δεν το έχουν ατομικά οι υπάλληλοι και συνεργάτες της Ανώνυμης Εταιρείας Αναπτυξιακών Δράσεων Στέγη της Ελληνικής Βιομηχανίας ή του ΣΕΒ ούτε οι συγγραφείς των κειμένων ούτε οι ανάδοχοι των εργασιών ούτε όσοι τρίτοι αποκτούν πρόσβαση στις εργασίες αυτές με άδεια της Ανώνυμης Εταιρείας Αναπτυξιακών Δράσεων Στέγη της Ελληνικής Βιομηχανίας για άλλους σκοπούς.
- (β) Οι επισημάνσεις, θέσεις και προτάσεις που περιλαμβάνονται στην παρούσα εργασία δεν δεσμεύουν την διοίκηση της Ανώνυμης Εταιρείας Αναπτυξιακών Δράσεων Στέγη της Ελληνικής Βιομηχανίας ή του ΣΕΒ. Η διοίκηση της Ανώνυμης Εταιρείας Αναπτυξιακών Δράσεων Στέγη της Ελληνικής Βιομηχανίας και η διοίκηση του ΣΕΒ διατηρούν την ελευθερία να υιοθετούν ή να απορρίπτουν μέρος ή το σύνολο της παρούσας εργασίας αναφορικά με την χρήση της για τους σκοπούς του ΣΕΒ.
- (γ) Μέρος ή όλο της παρούσης εργασίας ενδέχεται να έχει αποτελέσει αντικείμενο εσωτερικής συζήτησης στον ΣΕΒ (πριν και μετά την ολοκλήρωσή της) στην οποία συνήθως συμμετέχουν η διοίκηση και μέλη του ΣΕΒ καθώς και φορείς με τους οποίους ο ΣΕΒ έχει σχέσεις συνεργασίας. Ο τρόπος διεξαγωγής αυτών των συζητήσεων και ο σκοπός τους αίρουν την δυνατότητα εντοπισμού της πατρότητας των θέσεων και ιδεών που κάθε φορά εκφράζονται, όταν αυτές διαμορφώνονται σε κείμενο που χρησιμοποιείται από τον



ΕΠΑνεΚ 2014-2020
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1. Στάδια του Έργου.....	1
1.2. Περιεχόμενα της Μελέτης.....	4
2. ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	6
3. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	9
3.1. Οδηγία για την Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Οδηγία ΕΠΕ)	9
3.1.1. Ορισμοί.....	9
3.1.2. Ιστορική αναδρομή.....	9
3.1.3. Η Ευρωπαϊκή Οδηγία ΕΠΕ	10
3.1.4. Στάδια της διαδικασίας ΕΠΕ	13
3.2. Η ελληνική νομοθεσία για την Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων	15
4. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ.....	19
4.1. Μεθοδολογία Σταδίου 1.....	19
4.2. Παρουσίαση των αποτελεσμάτων	21
4.3. Συμπεράσματα σταδίου 1	25
5. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ, ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ	27
5.1. Μεθοδολογία.....	28
5.2. Παρουσίαση των αποτελεσμάτων	35
5.2.1. Εξεταζόμενο δείγμα.....	35
5.2.2. Περιγραφική ανάλυση.....	35
5.2.3. Ποσοτική ανάλυση	37
5.2.3.1. Έλεγχος κανονικότητας των δεδομένων	37
5.2.3.2. Μέτρα θέσης και διασποράς	37
5.2.3.3. Απόκλιση συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης με τα θεσμοθετημένα χρονικά όρια.....	40
5.2.3.4. Απόκλιση από τα θεσμοθετημένα όρια για την έκδοση ΑΕΠΟ ανά υποκατηγορία, τύπο και ομάδα έργου	41
5.2.3.5. Απόκλιση της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης από τα προβλεπόμενα όρια ανά Περιφέρεια.....	43
5.2.3.6. Έλεγχος επίδρασης του χαρακτηρισμού δραστηριότητας στη συνολική διάρκεια περιβαλλοντικής αδειοδότησης.....	44
5.3. Δυνατότητα βελτίωσης της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης.....	45
5.4. Σύγκριση αποτελεσμάτων με την έκθεση (Ex Post Assessment, Απρίλιος 2014).....	50
5.5. Συμπεράσματα	52

6. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΕ ΑΛΛΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ (BENCHMARKING).....	55
6.1. Εισαγωγή	55
6.1.1. Αντικείμενο	55
6.1.2. Μεθοδολογία	55
6.2. Αξιοποίηση βιβλιογραφικών αναφορών για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων στα ΚΜ της ΕΕ.....	57
6.2.1. Στατιστικά στοιχεία	57
6.2.2. Στατιστικά στοιχεία για τα έτη μετά το 2008	61
6.3. Διαδικασίες επιλογής (screening) στα ΚΜ για τον καθορισμό των έργων που υπόκεινται σε επε.....	61
6.3.1. Διαδικασίες screening	61
6.3.1.1. Διαδικασίες επιλογής (screening).....	63
6.3.2. Δυσχέρειες που έχουν παρατηρηθεί κατά την ενσωμάτωση της διαδικασίας screening στα ΚΜ.....	65
6.3.3. Αποφυγή κατάτμησης ενός έργου (salami slicing).....	66
6.4. Σύγκριση της εφαρμογής της οδηγίας επε σε επιλεγμένα ΚΜ και την Ελλάδα	66
6.4.1. Κατάταξη δραστηριοτήτων και της διαδικασίας επιλογής (screening)	67
6.4.1.1. ΑΓΓΛΙΑ.....	67
6.4.1.1.1. Κατάταξη Έργων	68
6.4.1.1.2. Διαδικασία Screening.....	69
6.4.1.1.3. Διάρκεια των διαδικασιών screening	72
6.4.1.1.4. Αποδοτικότητα	73
6.4.1.1.5. Συμπεράσματα.....	73
6.4.1.2. ΙΡΛΑΝΔΙΑ	74
6.4.1.2.1. Κατάταξη Έργων	74
6.4.1.2.2. Διαδικασία Screening.....	75
6.4.1.2.3. Διάρκεια των διαδικασιών screening	76
6.4.1.2.4. Συμπεράσματα.....	76
6.4.1.3. ΑΥΣΤΡΙΑ	77
6.4.1.3.1. Κατάταξη Έργων	77
6.4.1.3.2. Διαδικασία Screening.....	80
6.4.1.3.3. Διάρκεια των διαδικασιών screening	84
6.4.1.3.4. Αποδοτικότητα	84
6.4.1.3.5. Συμπεράσματα.....	84
6.4.1.4. ΚΥΠΡΟΣ.....	85
6.4.1.4.1. Κατάταξη Έργων	85
6.4.1.4.2. Διαδικασία Screening.....	87
6.4.1.4.3. Διάρκεια των διαδικασιών screening	87
6.4.1.4.4. Αποδοτικότητα	87
6.4.1.4.5. Συμπεράσματα.....	87
6.4.1.5. ΔΑΝΙΑ	88
6.4.1.5.1. Κατάταξη Έργων	88

6.4.1.5.2.	Συμπεράσματα.....	89
6.4.2.	Σύγκριση μεταξύ των επιλεγμένων ΚΜ.....	89
6.4.2.1.	Ως προς την κατάταξη	89
6.4.2.2.	Ως προς τα κατώτατα όρια των Έργων του Παραρτήματος Ι.....	96
6.4.2.3.	Ως προς τα κριτήρια και τα κατώτατα όρια για τέσσερις (4) διαφορετικές δραστηριότητες του Παραρτήματος Ι & ΙΙ της Οδηγίας	96
6.4.2.4.	Ως προς τη διαδικασία επιλογής (screening).....	98
6.4.2.4.1.	Διάρκεια screening.....	99
6.4.2.4.2.	Ευαίσθητες περιοχές.....	99
6.4.2.4.3.	Τροποποιήσεις – Συσσωρευτικές επιπτώσεις	100
6.5.	Αναφορές σχετικά με τις προτάσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής της Οδηγίας ΕΠΕ	100
6.5.1.	Διαδικασία ΕΠΕ.....	100
6.6.	Συμπεράσματα Σταδίου 3.....	102
7.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	106
7.1.	Συμπεράσματα των Σταδίων του Έργου.....	106
7.2.	Προτάσεις	118
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....		121

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3.Ι:	Παραρτήματα της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2011/92 όπως τροποποιήθηκε με την 2014/52
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4.Ι:	Αντιστοίχιση δραστηριοτήτων των Ομάδων 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 και 11 με την Ευρωπαϊκή Οδηγία
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5.Ι:	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5.ΙΙ:	Ανάλυση εξεταζόμενου δείγματος ΑΕΠΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5.ΙΙΙ:	Έλεγχος κανονικότητας ΑΕΠΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5.ΙV:	Αρχείο αποδελτίωσης των ΑΕΠΟ του εξεταζόμενου δείγματος
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6.Ι:	Στοιχεία για την Συγκριτική Αξιολόγηση με άλλα Κράτη Μέλη (Benchmarking) και την Οδηγία ΕΠΕ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1.1-1: Κατανομή των ΑΕΠΟ στις Ομάδες έργων (5.2012-02.2018).....	2
Πίνακας 4.2-1: Αντιστοίχιση δραστηριοτήτων της 5 ^{ης} Ομάδας με την ευρωπαϊκή Οδηγία.....	23
Πίνακας 4.2-2: Αριθμός δραστηριοτήτων ανά Ομάδα και χαρακτηρισμός σε σύγκριση με την Οδηγία ΕΠΕ	24
Πίνακας 5.1-1: Κατανομή των ΑΕΠΟ στις Ομάδες έργων (2014-2017).....	28
Πίνακας 5.1-2: Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία κλάδων οικονομικής δραστηριότητας που αντιστοιχούν σε Ομάδες έργων της ΥΑ 37674/2016 (σε εκ. ευρώ, σε τρέχουσες τιμές).....	30

Πίνακας 5.1-3: Συμμετοχή (%)οικονομικών κλάδων στην ΑΠΑ και αντιστοίχιση αυτών με τις Ομάδες 2, 4,5,6, 8 και 9 της Υ.Α. 37674/2016, (Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ).....	31
Πίνακας 5.1-4: Κατανομή των ΑΕΠΟ της Υποκατηγορίας Α2 στις Περιφέρειες ανά Ομάδα έργου (2014-2017).....	33
Πίνακας 5.1-5: Ποσοστά των ΑΕΠΟ της Κατηγορίας Α στις Περιφέρειες (2014-2017) & ποσοστό συμμετοχής της Περιφέρειας στο ΑΕΠ της χώρας(2015).....	33
Πίνακας 5.1-6: Αποκεντρωμένη Διοίκηση και Περιφέρειες (Πηγή: www.yres.gr).....	34
Πίνακας 5.2-1: Θεσμοθετημένοι χρόνοι περιβαλλοντικής αδειοδότησης, βάσει του Ν. 4014/2011, ανά κατηγορία και τύπο άδειας	35
Πίνακας 5.2-2: Οι διάμεσοι της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, εργάσιμες ημέρες, των εξεταζόμενων Ομάδων έργου ανά τύπο και υποκατηγορία (σε παρένθεση οι θεσμοθετημένοι χρόνοι σε εργάσιμες ημέρες).....	38
Πίνακας 5.2-3: Οι διάμεσες απόλυτες αποκλίσεις των ομάδων έργου ανά τύπο και υποκατηγορία, (διάμεση απόλυτη απόκλιση: η διάμεσος των απόλυτων διαφορών των παρατηρήσεων και της διαμέσου).....	38
Πίνακας 5.2-4: Διάμεσοι της διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης & μέγεθος δείγματος των εξεταζόμενων Ομάδων έργου ανά χαρακτηρισμό δραστηριότητας, σε εργάσιμες ημέρες.....	44
Πίνακας 5.3-1: Δραστηριότητες εξεταζόμενων Ομάδων έργου με συγκριτικά μεγαλύτερο αριθμό αιτημάτων	46
Πίνακας 5.3-2: Δραστηριότητες ΔΜ με το μεγαλύτερο αριθμό αιτημάτων περιβαλλοντικής αδειοδότησης, που αποτελούν το 50% των δραστηριοτήτων ΔΜ του δείγματος	49
Πίνακας 5.4-1: Απόκλιση της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης των εξεταζόμενων Ομάδων έργου ανά υποκατηγορία, σε εργάσιμες ημέρες, για τις περιόδους έκδοσης ΑΕΠΟ: 2012-2013, 2014-2015 και 2016-2017	51
Πίνακας 6.2-1: Μέσος ετήσιος αριθμός ΕΠΕ στα ΚΜ της Ε.Ε. ανά εκατ. Πληθυσμού (έτη 2005-2008), (GHK, 2010 και ίδια επεξεργασία)	57
Πίνακας 6.2-2: Μέσος αριθμός διαδικασιών screening στα κράτη-μέλη της ΕΕ (GHK 2010).....	59
Πίνακας 6.2-3: ΕΠΕ κρατών μελών ανά τομέα δραστηριότητας, (GHK 2010).....	60
Πίνακας 6.3-1: Μέθοδοι επιλογής (screening) και αριθμός των Διαδικασιών ΕΠΕ (ΕΙΑ) στα ΚΜ (Mayer et al,2005, κείμενη Περιβαλλοντική Νομοθεσία)	65
Πίνακας 6.4-1: Διαφορές στην κατάταξη των έργων μεταξύ Αγγλικής νομοθεσίας και Οδηγίας ΕΠΕ	68
Πίνακας 6.4-2: Ενδεικτικός Οδηγός ορίων και κριτηρίων που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διαδικασία screening	70
Πίνακας 6.4-3: Σύγκριση της κατάταξης των έργων μεταξύ Ιρλανδικής νομοθεσίας και Οδηγίας ΕΠΕ	74
Πίνακας 6.4-4: Προστατευόμενες περιοχές που αφορούν τη στήλη 3 του Παραρτήματος Ι της Πράξης Federal Act on Environmental Impact Assessment (EIA Act 2000) όπως έχει τροποποιηθεί. (Eberhartinger-Tafill, 2016).....	77
Πίνακας 6.4-5: Συσχέτιση έργων με Προστατευόμενες περιοχές (Eberhartinger-Tafill S, 2016)....	78
Πίνακας 6.4-6: Διαφορές στην κατάταξη των έργων μεταξύ Δανέζικης νομοθεσίας και Οδηγίας ΕΠΕ	88

Πίνακας 6.4-7: Παράδειγμα αντιστοίχισης της δραστηριότητας 7 της Οδηγίας ΕΠΕ με την κυπριακή νομοθεσία	90
Πίνακας 6.4-8: Εναρμόνιση της ισχύουσας Οδηγίας ΕΠΕ στη νομοθεσία επιλεγμένων ΚΜ	91
Πίνακας 6.4-9: Έργα του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας ΕΠΕ και εντάχθηκαν με διαφορετικό τρόπο (δεν υπάρχουν, ή είναι αυστηρότερα (Α) ή χαλαρότερα, (Χ)) σε περισσότερα από 2 από τα εξεταζόμενα ΚΜ και την Ελλάδα	94
Πίνακας 6.4-10: Έργα του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας ΕΠΕ που εντάχθηκαν με διαφορετικό τρόπο (δεν υπάρχουν, ή είναι αυστηρότερα (Α) ή χαλαρότερα, (Χ)) σε περισσότερα από 2 από τα εξετασθέντα ΚΜ και την Ελλάδα	94
Πίνακας 6.4-11: Διάρκεια διαδικασίας επιλογής (screening) στα επιλεγμένα ΚΜ.....	99
Πίνακας 7.1-1: Συγκριτική αξιολόγηση ευρωπαϊκών χωρών, με βάση την Οδηγία ΕΠΕ (124 δραστηριότητες για τις 10 Ομάδες Έργων που εξετάστηκαν).....	116

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1.1-1: Στάδια του Έργου	1
Σχήμα 1.1-2: Αριθμός ΑΕΠΟ για νέες άδειες και ανανεώσεις /τροποποιήσεις ανά έτος και ποσοστό.....	3
Σχήμα 3.1-1: Βασικά στάδια της διαδικασίας της ΕΠΕ (Λιόρδος, 2014)	15
Σχήμα 4.1-1: Κατάταξη δραστηριοτήτων σε Δυνάμενες και Μη Δυνάμενες Μεταβολής	21
Σχήμα 4.2-1: % Κατανομή δραστηριοτήτων, βάσει του χαρακτηρισμού τους.....	25
Σχήμα 4.2-2: Κατανομή των δραστηριοτήτων βάσει του χαρακτηρισμού τους ως Δυνάμενες και Μη Δυνάμενες Μεταβολής, ανά εξετασθείσα Ομάδα έργου.....	25
Σχήμα 5.1-1: Ποσοστό συμμετοχής εξεταζόμενων Ομάδων έργου στο σύνολο των ΑΕΠΟ για τα έτη 2014-2017	29
Σχήμα 5.1-2: Αριθμός των ΑΕΠΟ στις Υποκατηγορίες Α1 και Α2, και τον τύπο άδειας (Νέα άδεια ή Ανανέωση/τροποποίηση) για τα έτη 2014-2017.....	32
Σχήμα 5.2-1: Τα ποσοστά των ΑΕΠΟ που εκδόθηκαν εντός και εκτός των επιτρεπόμενων ορίων για τις Υποκατηγορίες Α1 και Α2.....	36
Σχήμα 5.2-2: Διάγραμμα πλαισίου και απολήξεων (BoxPlot) της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης ανά υποκατηγορία και τύπο άδειας.....	40
Σχήμα 5.2-3: Αραχνοειδές διάγραμμα ποσοτικοποίησης των αποκλίσεων των ομάδων από τα προβλεπόμενα όρια. Στον άξονα του Υ απεικονίζεται ο αριθμός των ημερών των αποκλίσεων ..	42
Σχήμα 5.2-4: Αραχνοειδές διάγραμμα ποσοτικοποίησης των αποκλίσεων για τις ΑΕΠΟ Υποκατηγορίας Α2 από τα προβλεπόμενα όρια. Στον άξονα του Υ απεικονίζεται ο αριθμός των ημερών των αποκλίσεων	43
Σχήμα 5.2-5: Διάγραμμα πλαισίου και απολήξεων (BoxPlot) της απόκλισης της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης ανά ομάδα έργου και είδος δραστηριότητας, ΔΜ και ΜΔΜ.....	45
Σχήμα 5.4-1: Διάγραμμα πλαισίου και απολήξεων (BoxPlot) της απόκλισης της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης για τις περιόδους έκδοσης ΑΕΠΟ: 2012-2013, 2014-2015 και 2016-2017, ανά υποκατηγορία των Ομάδων 3, 4, 5, 6, 8 και 9.....	52

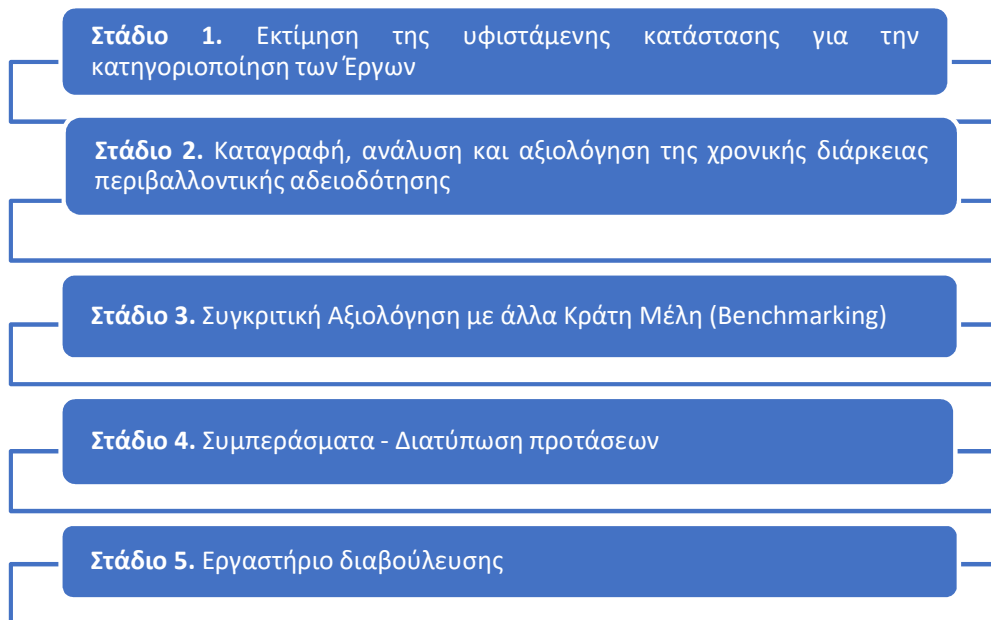
Σχήμα 6.4-1: Διαδικασία Επιλογής των έργων που θα οδηγηθούν σε Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων	72
Σχήμα 6.4-2: Τα βασικά βήματα της διαδικασίας επιλογής (screening) στην Ιρλανδική νομοθεσία (EPA 2017).....	76
Σχήμα 6.4-3: Διαδικασία screening για νέο έργο στην Αυστριακή Περιβαλλοντική Νομοθεσία (Eberhartinger-Tafill, 2016).....	82
Σχήμα 6.4-4: Διαδικασία screening για τροποποίηση έργου στην Αυστριακή Περιβαλλοντική Νομοθεσία (Eberhartinger-Tafill 2016).....	83
Σχήμα 6.4-5: Σχηματική παρουσίαση των έργων/τροποποιήσεων που οδηγούνται σε διαδικασία ΕΠΕ ή screening στην Αυστριακή Περιβαλλοντική Νομοθεσία . (Eberhartinger-Tafill 2016)	84
Σχήμα 7.1-1: Κατανομή των δραστηριοτήτων βάσει του χαρακτηρισμού τους ως Δυνάμενες και Μη Δυνάμενες Μεταβολής, ανά Ομάδα έργου	107
Σχήμα 7.1-2: Αραχνοειδές διάγραμμα ποσοτικοποίησης των αποκλίσεων των ομάδων από τα προβλεπόμενα όρια. Στον άξονα του Υ απεικονίζεται ο αριθμός των ημερών των αποκλίσεων	110
Σχήμα 7.1-3: Διάγραμμα πλαισίου και απολήξεων (BoxPlot) της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης ανά υποκατηγορία και τύπο άδειας.....	111
Σχήμα 7.1-4: Διάγραμμα πλαισίου και απολήξεων (BoxPlot) της απόκλισης της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης ανά ομάδα έργου και είδος δραστηριότητας	112
Σχήμα 7.1-5: Διάγραμμα πλαισίου και απολήξεων (BoxPlot) της απόκλισης της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης για τις περιόδους έκδοσης ΑΕΠΟ: 2012-2013, 2014-2015 και 2016-2017, ανά υποκατηγορία των Ομάδων 3, 4, 5, 6, 8 και 9.....	114

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα Μελέτη αποτελεί μια πρωτοβουλία του [ΣΕΒ](#) και του [Συμβουλίου ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη](#) και υλοποιήθηκε από τη Στέγη της Ελληνικής Βιομηχανίας, με τη συνδρομή της μελετητικής εταιρείας **ECHMES Ltd.** καθώς και εκτεταμένου δικτύου στελεχών επιχειρήσεων, ειδικών εμπειρογνομόνων, τεχνοκρατών, πανεπιστημιακών, κ.α. στο πλαίσιο του έργου «Μηχανισμός παρακολούθησης των αλλαγών και υποστήριξης των δράσεων ανάπτυξης και προσαρμοστικότητας της βιομηχανίας», το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»

1.1. ΣΤΑΔΙΑ ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ

Το έργο αποτελείται από πέντε (5) Στάδια, όπως αυτά παρουσιάζονται στο Σχήμα που ακολουθεί.



Σχήμα 1.1-1: Στάδια του Έργου

Σημειώνεται ότι σήμερα για την κατάταξη των έργων και δραστηριοτήτων ισχύει η υπ' αριθμ. ΔΙΠΑ/οικ. 37674/ 27.7.2016 περί «Κατάταξης δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του Ν. 4014/21.9.2011 (ΦΕΚ 209/Α/2011) όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει», η οποία τροποποιεί και κωδικοποιεί την ΥΑ 1958/2012. Η ως άνω ΥΑ 37674/2016 τροποποιήθηκε δύο φορές, με την ΥΑ οικ. 2307/2018

(ΦΕΚ 439/Β'/14.2.2018) και την ΥΑ υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/64001/2029/2018 (ΦΕΚ 4420/Β'/04.10.2018).

Σύμφωνα με την παραπάνω εν ισχύ ΥΑ τα έργα και οι δραστηριότητες κατατάσσονται στις παρακάτω δώδεκα (12) Ομάδες έργων:

- Ομάδα 1^η: Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών,
- Ομάδα 2^η: Υδραυλικά έργα,
- Ομάδα 3^η: Λιμενικά έργα,
- Ομάδα 4^η: Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών,
- Ομάδα 5^η: Εξορυκτικές δραστηριότητες,
- Ομάδα 6^η: Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης, κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής,
- Ομάδα 7^η: Πτηνοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις,
- Ομάδα 8^η: Υδατοκαλλιέργειες,
- Ομάδα 9^η: Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις,
- Ομάδα 10^η: Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας,
- Ομάδα 11^η: Μεταφορά ενέργειας, καυσίμων και χημικών ουσιών και
- Ομάδα 12^η: Ειδικά έργα.

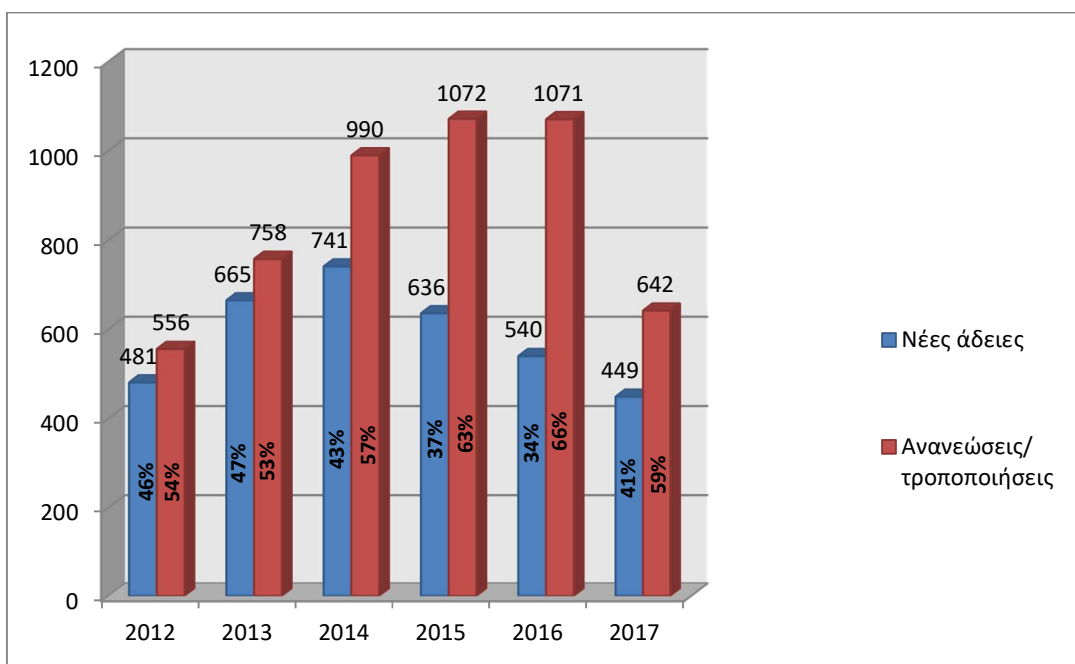
Σύμφωνα με τα στατιστικά δεδομένα που προκύπτουν από την επίσημη ιστοσελίδα του Υ.Π.ΕΝ. (<http://aepe.ypeka.gr>), οι ΑΕΠΟ που έχουν εκδοθεί συνολικά για τις 12 Ομάδες, το διάστημα 28.05.2012 έως 03.02.2018, παρουσιάζεται στον **Πίνακα 1.1-1**.

Πίνακας 1.1-1: Κατανομή των ΑΕΠΟ στις Ομάδες έργων (5.2012-02.2018)

ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΕΠΟ 2012-2018	%
Ομάδα 1η - Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών	697	7,9
Ομάδα 2η - Υδραυλικά έργα	628	7,1
Ομάδα 3η - Λιμενικά έργα	255	2,9
Ομάδα 4η - Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών	818	9,2
Ομάδα 5η - Εξορυκτικές δραστηριότητες	1.063	12,0
Ομάδα 6η - Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα αθλητισμού και αναψυχής	628	7,1
Ομάδα 7η - Πτηνοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις	336	3,8
Ομάδα 8η - Υδατοκαλλιέργειες	657	7,4
Ομάδα 9η - Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις	1.766	19,9
Ομάδα 10η - Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	1.205	13,6
Ομάδα 11η - Μεταφορά ενέργειας καυσίμων και χημικών ουσιών	84	0,9
Ομάδα 12η - Ειδικά έργα και δραστηριότητες	739	8,3

ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΕΠΟ 2012-2018	%
ΣΥΝΟΛΟ	8.876	100

Από το 2015 παρατηρείται σταδιακή μείωση των ΑΕΠΟ που εκδίδονται ανά έτος (1.091 ΑΕΠΟ το 2017, 35% λιγότερες σε σχέση με το 2015), γεγονός που αντανακλά τόσο την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας και του αναπτυξιακού δυναμικού για νέα έργα της χώρας όσο και τη μείωση των έργων που απαιτούν διεξαγωγή ΜΠΕ ως αποτέλεσμα των διαδοχικών τροποποιήσεων της ΥΑ 1958/2012 σχετικά με την κατάταξη των έργων και δραστηριοτήτων. Όπως προκύπτει από το **Σχήμα 1.1-2**, περίπου το 60% αυτών αφορούσε ανανεώσεις ή τροποποιήσεις υφιστάμενων ΑΕΠΟ και το υπόλοιπο 40% αφορούσε νέα έργα (νέες ΑΕΠΟ). Το 85% του συνολικού αριθμού των έργων που υπόκεινται σε ΜΠΕ κατηγοριοποιείται ως Α2 και το υπόλοιπο 15% ως Α1.



Σχήμα 1.1-2: Αριθμός ΑΕΠΟ για νέες άδειες και ανανεώσεις /τροποποιήσεις ανά έτος και ποσοστό%

Όσον αφορά στα Στάδια του παρόντος έργου και ειδικότερα στο **Στάδιο 1**, εξετάζονται δέκα (10) Ομάδες έργων και δραστηριοτήτων που υπόκεινται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, και συγκρίνονται με τα προβλεπόμενα στην Ευρωπαϊκή Νομοθεσία (Οδηγία 2011/92/ΕΕ, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την 2014/52/ΕΕ) σχετικά με την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον. Η διαδικασία αυτή οδήγησε στην καταγραφή των έργων και δραστηριοτήτων και του τρόπου που αυτά έχουν κατηγοριοποιηθεί στην Ελληνική νομοθεσία, ώστε να εκτιμηθούν τα περιθώρια μεταβολής, με στόχο την ελάφρυνση του αδειοδοτικού φόρτου/έργου, πάντα σε συμφωνία με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας, όσον αφορά την αναγκαιότητα για την περιβαλλοντική τους αδειοδότηση.

Στο **Στάδιο 2**, εξετάστηκε ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα 1.140 Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) από το σύνολο των 5.330 αποφάσεων ως προς τη χρονική διάρκεια της περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Οι ως άνω 5.330 αποφάσεις, οι οποίες είναι αναρτημένες στην επίσημη ιστοσελίδα του ΥΠΕΚΑ (<http://aepo.ypeka.gr/>), αφορούν τις Ομάδες 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 και 11 και έχουν εκδοθεί από τον 01.2014 έως τον 12.2017, στο πλαίσιο εφαρμογής του Ν. 4014/2011.

Σημειώνεται ότι τα πορίσματα αυτού του Σταδίου συγκρίθηκαν επίσης με τα αντίστοιχα αποτελέσματα της Έκθεσης «Εκ των υστέρων Αξιολόγησης Συνεπειών Ρυθμίσεων στη Ανταγωνιστικότητα (Ex post Assessment) για το Ν. 4014/2011», που εκπονήθηκε από τη Στέγη της Ελληνικής Βιομηχανίας τον Απρίλιο του 2014.

Στο **Στάδιο 3** πραγματοποιήθηκε, βάσει και των πορισμάτων του **Σταδίου 1**, συγκριτική αξιολόγηση της κατάταξης που εφαρμόζεται για τον καθορισμό των έργων που υπόκεινται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση στα Κράτη Μέλη (ΚΜ) της ΕΕ σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Οδηγία και την Ελλάδα και των σχετικών κριτηρίων. Η συγκριτική αξιολόγηση αυτή βασίστηκε σε (α) πρόσφατες Μελέτες και δημοσιεύσεις σχετικά με την εφαρμογή της Οδηγίας ΕΠΕ στα Κράτη Μέλη της ΕΕ, και σε (β) στην Περιβαλλοντική Νομοθεσία επιλεγμένων ΚΜ, Αγγλία, Αυστρία, Δανία, Ιρλανδία και Κύπρος, και σύγκριση με τη Οδηγία ΕΠΕ και τη Νομοθεσία της Ελλάδας.

Τέλος, στο **Στάδιο 4** παρουσιάζονται τα Συμπεράσματα που προέκυψαν από τη Μελέτη και διατυπώνονται, βάσει αυτών, προτάσεις για προσαρμογές και βελτιώσεις της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

1.2. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Τα περιεχόμενα της παρούσας Μελέτης παρουσιάζονται στη συνέχεια.

Κεφάλαιο 1:	Εισαγωγή
Κεφάλαιο 2:	Το Πλαίσιο
Κεφάλαιο 3:	Θεσμικό Πλαίσιο
Κεφάλαιο 4:	Εκτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης για την κατηγοριοποίηση των Έργων
Κεφάλαιο 5:	Καταγραφή, ανάλυση και αξιολόγηση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης
Κεφάλαιο 6:	Συγκριτική Αξιολόγηση με άλλα Κράτη Μέλη (Benchmarking)
Κεφάλαιο 7:	Συμπεράσματα - Διατύπωση προτάσεων
Παράρτημα 3.Ι:	Παραρτήματα της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2011/92 όπως τροποποιήθηκε με την 2014/52
Παράρτημα 4.Ι:	Αντιστοίχιση δραστηριοτήτων των Ομάδων 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 και 11 με την Ευρωπαϊκή Οδηγία
Παράρτημα 5.Ι:	Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας

- Παράρτημα 5.II: Ανάλυση εξεταζόμενου δείγματος ΑΕΠΟ
- Παράρτημα 5.III: Έλεγχος κανονικότητας των δεδομένων ΑΕΠΟ
- Παράρτημα 5.IV: Αρχείο αποδελτίωσης των ΑΕΠΟ του εξεταζόμενου δείγματος
- Παράρτημα 6.I: Στοιχεία για την Συγκριτική Αξιολόγηση με άλλα Κράτη Μέλη (Benchmarking) και την Οδηγία ΕΠΕ

2. ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Οι σύγχρονες περιβαλλοντικές τεχνολογίες, οι εφαρμογές της κυκλικής οικονομίας και η ψηφιοποίηση της παραγωγής (Industry 4.0) έχουν μεταβάλει – και θα συνεχίσουν να μεταβάλλουν στο μέλλον με εκθετικά αυξανόμενους ρυθμούς- τον τρόπο οργάνωσης και παραγωγής των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα, μειώνοντας ακολούθως και το αποτύπωμά τους στο περιβάλλον.

Το θεσμικό πλαίσιο αδειοδότησης και ελέγχου της εγκατάστασης και λειτουργίας επιχειρήσεων, παρόλο που διαρκώς μεταρρυθμίζεται με στόχο την κατά το δυνατόν απλοποίηση με ταυτόχρονη διασφάλιση υψηλών προδιαγραφών, φαίνεται να διατηρεί διαδικασίες, συστήματα, πρακτικές και κυρίως περιορισμούς που δεν συμβαδίζουν με τις σύγχρονες πρακτικές παραγωγής των επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει η περιβαλλοντική αδειοδότηση να ευθυγραμμίζεται και να ενσωματώνει εγκαίρως τις παραπάνω μεταβολές.

Ως εκ τούτου, είναι σκόπιμο οι αδειοδοτικές και ελεγκτικές διαδικασίες της διοίκησης και το θεσμικό πλαίσιο για την εγκατάσταση και λειτουργία επιχειρήσεων να ακολουθήσουν τις τεχνολογικές μεταβολές και να ευθυγραμμιστούν, διατηρώντας ταυτόχρονα τους σκοπούς του νομοθέτη και της άσκησης της ελεγκτικής λειτουργίας του κράτους για την προστασία του δημόσιου συμφέροντος.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι σκόπιμο να διερευνήσουμε εκ νέου τον τρόπο με τον οποίο εισάχθηκε και εφαρμόζεται στην Ελλάδα το θεσμικό πλαίσιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης, αναζητώντας προτάσεις που θα επιτύχουν την επιτάχυνση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, απαραίτητη προϋπόθεση για ένα σύγχρονο επενδυτικό περιβάλλον, δίχως να τίθενται σε διακινδύνευση τα αυστηρά περιβαλλοντικά πρότυπα που χαρακτηρίζουν τη χώρα μας.

Αναμφισβήτητη η διαδικασία Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΕΠΕ) και η συνακόλουθη, βάσει αυτής, αδειοδότηση αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία για την προστασία του περιβάλλοντος και την εξυπηρέτηση των στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης. Αν και οι σχετικές ευρωπαϊκές Οδηγίες παρέχουν ένα πλαίσιο εναρμόνισης, όπως διαπιστώνεται στην πράξη, υφίστανται διαφοροποιήσεις στον τρόπο με τον οποίο αυτές εφαρμόζονται στα διάφορα διοικητικά συστήματα. Άλλωστε τα τελευταία τριάντα χρόνια το κοινοτικό δίκαιο περιβάλλοντος παρουσιάζει εντυπωσιακή εξέλιξη. Ωστόσο ανεξάρτητα από την πολυπλοκότητα με την οποία αυτή υλοποιείται, η βασική δομή και κυριότερα ο σκοπός που εξυπηρετεί παραμένουν.

Παράλληλα, η περιβαλλοντική αδειοδότηση αποτελεί, εκτός από μηχανισμό πρόληψης δυνητικών αρνητικών επιπτώσεων και διασφάλισης της περιβαλλοντικής προστασίας, και προϋπόθεση υλοποίησης μιας επένδυσης με όρους οικονομικής βιωσιμότητας. Γι' αυτό και το θεσμικό πλαίσιο που διασφαλίζει την εφαρμογή της διαδικασίας αυτής στην πράξη έχει ιδιαίτερη σημασία για την προσέλκυση επενδύσεων και την ανάπτυξη.

Για το λόγο αυτό ο ΣΕΒ και το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη προχώρησαν στην ανάθεση και εκπόνηση ειδικής θεματικής μελέτης προκειμένου να διερευνηθεί εκ νέου, αυτή τη φορά επτά χρόνια μετά την έκδοση του Ν.4014/2011, ο τρόπος με τον οποίο εισάχθηκε και εφαρμόζεται στην Ελλάδα το θεσμικό πλαίσιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης, αναζητώντας προτάσεις που θα επιτύχουν την περαιτέρω απλοποίηση, βελτίωση και αποτελεσματικότητα της διαδικασίας εφαρμογής του.

Σκοπός της μελέτης είναι μέσω της καταγραφής των έργων και δραστηριοτήτων και του τρόπου που αυτά έχουν κατηγοριοποιηθεί στην Ελληνική περιβαλλοντική νομοθεσία, των χρόνων που απαιτούνται για την περιβαλλοντική αδειοδότηση, τη σύγκριση της διαδικασίας εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ) με επιλεγμένα Κράτη Μέλη αλλά και λαμβάνοντας υπόψη τις εντυπωσιακές τεχνολογικές εξελίξεις που διασφαλίζουν τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των παραγωγικών δραστηριοτήτων μέσω της ενθάρρυνσης της αξιοποίησης των δευτερογενών πρώτων υλών, της εισαγωγής αυτοματισμών, του περιορισμού της κατανάλωσης φυσικών πόρων, και της περιβαλλοντικής προστασίας γενικότερα, να αναδειχθούν τα περιθώρια ελάφρυνσης του αδειοδοτικού φόρτου, τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για την ίδια τη δημόσια διοίκηση, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη μέγιστη περιβαλλοντική προστασία που χαρακτηρίζει τη χώρα μας.

Ομοίως, η καταγραφή και αξιολόγηση των θεσμικών και πραγματικών χρόνων αδειοδότησης μέσα από την διερεύνηση περισσότερων από 890 πραγματικών υποθέσεων αδειοδοτήσεων, εστιάζοντας στις διαδικασίες και τα διοικητικά μέσα, αναδεικνύει τις απαιτούμενες περιοχές βελτίωσης ώστε να καταστεί το αδειοδοτικό περιβάλλον περισσότερο φιλικό προς το επιχειρείν και την προσέλκυση επενδύσεων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η παρούσα μελέτη έρχεται να επικαιροποιήσει αλλά και να εμβαθύνει στα ευρήματα προηγούμενης μελέτης αξιολόγησης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας που είχε εκπονηθεί από το Παρατηρητήριο Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος του ΣΕΒ τον Απρίλιο του 2014.

Πως πραγματοποιήθηκε η κατάταξη των έργων και δραστηριοτήτων στην εθνική νομοθεσία για τα οποία απαιτείται η διαδικασία Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων; Πως πραγματοποιήθηκε σε άλλα κράτη μέλη; Είναι σκόπιμη μια επαναξιολόγησή τους; Πως αυτό συνδέεται με τους χρόνους της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης; Μπορεί μια ενδεχόμενη επαναξιολόγηση της κατάταξης να επιφέρει θετικές βελτιώσεις κατά την αδειοδοτική διαδικασία χωρίς να διακινδυνεύεται η περιβαλλοντική προστασία; Ποιοι είναι οι πραγματικοί χρόνοι περιβαλλοντικής αδειοδότησης σήμερα και πως αξιολογούνται σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν; Υπάρχουν περιοχές βελτίωσης; Αυτά είναι μερικά μόνο από τα ερωτήματα τα οποία επιχειρεί να απαντήσει η μελέτη που ακολουθεί αντλώντας τεκμηρίωση από την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία, διεθνείς καλές πρακτικές, μελέτες αξιολόγησης επιπτώσεων κ.α. αλλά και από την έρευνα σε ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα από πραγματικές περιπτώσεις περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων.

3. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

3.1. ΟΔΗΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (ΟΔΗΓΙΑ ΕΠΕ)

3.1.1. Ορισμοί

Η Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΕΠΕ) είναι μια διαδικασία μέσω της οποίας λαμβάνεται η κατάλληλη απόφαση, εκ μέρους της διοίκησης, για την έγκριση ενός έργου ή μιας δραστηριότητας. Αποτελείται από μία συγκεκριμένη δομή προδιαγραφών και σταδίων και στοχεύει στον έλεγχο, στην πρόληψη, στον εντοπισμό, στην αξιολόγηση και στην εκτίμηση των πιθανών επιπτώσεων που θα προκύψουν κατά την εκτέλεση ή την λειτουργία ή την περάτωση του εκάστοτε έργου, τόσο στο φυσικό όσο και στο ανθρωπογενές περιβάλλον (Ramanathan, 2001, Koornneef et al., 2008, Androurlidakis & Karakassis, 2006, Nixon & Ahammed, 2006, Αντωνίου, 2011). Ωστόσο, από άποψη μεθοδολογίας και νομοθετικού πλαισίου η εναρμόνιση της διαφοροποιείται σημαντικά από χώρα σε χώρα.

Σύμφωνα με τον Munn (1979), η Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ορίζεται ως «η ανάγκη να προσδιοριστούν και να προβλεφθούν οι επιπτώσεις στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία και ποιότητα ζωής από προτάσεις νόμων, πολιτικές, προγράμματα, έργα και επιχειρησιακές διαδικασίες και να ερμηνευτεί και να δημοσιοποιηθεί η πληροφορία για τις επιπτώσεις αυτές».

Σύμφωνα με το Υπουργείο Περιβάλλοντος του Ηνωμένου Βασιλείου (1989) «ο όρος “εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων” περιγράφει την τεχνική και τη διεργασία με την οποία συγκεντρώνονται πληροφορίες γύρω από τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις ενός έργου, από τον εργολήπτη και από άλλες πηγές και οι οποίες λαμβάνονται υπόψη από τις υπηρεσίες σχεδιασμού, ώστε να διαμορφώσουν γνώμη για τη σκοπιμότητα εκτέλεσης του έργου».

Η Οικονομική Επιτροπή του ΟΗΕ για την Ευρώπη (1991) δίνει έναν σαφή και σύντομο ορισμό «η εκτίμηση των επιπτώσεων μιας σχεδιασμένης δραστηριότητας στο περιβάλλον».

3.1.2. Ιστορική αναδρομή

Η διαδικασία ΕΠΕ εισήχθη, για πρώτη φορά, στις ΗΠΑ το 1969 με τη νομοθεσία National Environmental Policy Act [NEPA], όπως τροποποιήθηκε¹ και επεκτάθηκε σε όλες σχεδόν τις εθνικές έννομες τάξεις και στο διεθνές δίκαιο. Έτσι, στη Διακήρυξη του Ρίο² αναφέρεται ότι πρέπει να υποβάλλονται σε ΕΠΕ οι δραστηριότητες “οι οποίες ενδέχεται να έχουν σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον”. Ακολούθησαν στη συνέχεια διεθνείς συμβάσεις, στις οποίες περιλαμβάνεται η εφαρμογή της παραπάνω διαδικασίας. Ειδικότερα, στη σύμβαση για τη

¹ 42 U.S.C. Sections 4321-4370.

² Rio Declaration on Environment and Development, 13 June 1992, UN. Doc. A / Conf. 151/ 5/ Rev.1, 31 ILM (1992), σ. 876.

βιοποικιλότητα³ προβλέπεται ότι πρέπει να διεξάγεται ΕΠΕ στις περιπτώσεις όπου ενδέχεται να υπάρξει βλάβη ή σοβαρή επίπτωση στο περιβάλλον, ενώ στη σύμβαση Espoo⁴ προβλέπεται ότι είναι αναγκαία η διεξαγωγή ΕΠΕ για τις δραστηριότητες, οι οποίες ενδέχεται να προκαλούν σοβαρές αρνητικές διασυνοριακές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Ομοίως, στη Σύμβαση για το δίκαιο της θάλασσας προβλέπεται η διεξαγωγή ΕΠΕ στις περιπτώσεις που τα κράτη έχουν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι οι προτεινόμενες δραστηριότητες ενδέχεται να προκαλέσουν ρύπανση ή σημαντική βλάβη στο θαλάσσιο περιβάλλον. Τέλος, η ΕΠΕ αποτελεί βασική παράμετρο της Σύμβασης Aarhus⁵.

3.1.3. Η Ευρωπαϊκή Οδηγία ΕΠΕ

Στο κοινοτικό δίκαιο, η διαδικασία ΕΠΕ εισήχθη στα Κράτη Μέλη (ΚΜ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον Ιούλιο του 1988, μετά την έγκριση της Οδηγίας **85/337/ΕΟΚ** (Οδηγία ΕΠΕ) του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τον Ιούνιο του 1985, η οποία ισχύει για ένα ευρύ φάσμα καθορισμένων δημόσιων και ιδιωτικών έργων. Ο πρωταρχικός στόχος της οδηγίας ΕΠΕ είναι να εξασφαλιστεί ότι τα έργα που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον υποβάλλονται υποχρεωτικά σε ΕΠΕ (ΕΡΑ 2002).

Η Οδηγία αποβλέπει στην προστασία του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής, εξασφαλίζοντας εκ παραλλήλου τη σύγκλιση των εθνικών νομοθεσιών των ΚΜ όσον αφορά την Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων στα δημόσια και ιδιωτικά έργα. Αποτελεί βασικό μέσο της περιβαλλοντικής ενσωμάτωσης, καλύπτοντας ευρύ φάσμα έργων και καθιστώντας τα βιώσιμα (αιφόρα) από περιβαλλοντικής πλευράς. Τα μέσα επίτευξης του εν λόγω στόχου καθορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 της Οδηγίας, η οποία ορίζει ότι πριν από την αδειοδότηση, τα έργα τα οποία, ιδίως, λόγω της φύσης, του μεγέθους ή της θέσης τους, μπορούν να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, υποβάλλονται σε εκτίμηση όσον αφορά τις επιπτώσεις τους. Τα έργα αυτά αναφέρονται στο άρθρο 4, και στα Παραρτήματα I και II της Οδηγίας. Η Οδηγία ορίζει τις αρχές της ΕΠΕ, θεσπίζοντας ελάχιστες απαιτήσεις, ιδίως όσον αφορά τον τύπο των έργων τα οποία υπόκεινται σε εκτίμηση, τις κύριες υποχρεώσεις των κυρίων του έργου, το περιεχόμενο της εκτίμησης και τη συμμετοχή των αρμόδιων αρχών και του κοινού. ((COM(2009)378)).

Ειδικότερα, η αρχική Οδηγία ΕΠΕ του 1985 και όπως τροποποιήθηκε το 1997 συνοδεύονταν από τρία παραρτήματα, εκ των οποίων τα δύο περιλαμβάνουν έργα και δραστηριότητες που υπόκεινται στη διαδικασία ΕΠΕ, σύμφωνα με το άρθρο 4. Το Παράρτημα I, του Άρθρου 4, παρ. 1, περιλαμβάνει τα μεγάλα έργα που θεωρούνται ότι έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον,

³ Convention on Biological Diversity, 22 May 1992, ILM (1992) σ. 822. Τέθηκε σε ισχύ στις 29-12-1993. Η Ελλάδα τη κύρωσε με το Ν. 2204/ 1994.

⁴ UNECE Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context (Espoo Convention), ILM (1991) σ. 802. Τέθηκε σε ισχύ στις 10-9-1997.

⁵ Aarhus Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters, Aarhus, 1998, 2161 UNTS, 447, 38, ILM 517, 1999.

π.χ. διυλιστήρια αργού πετρελαίου, ολοκληρωμένες χημικές εγκαταστάσεις κλπ. Το Παράρτημα II, του Άρθρου 4, παρ. 2. περιλαμβάνει μικρότερα έργα, π.χ. σχέδια γεωργικής, υδραυλικής, βιομηχανία τροφίμων, κλωστοϋφαντουργεία κ.λπ. Από τα έργα αυτά, όσα περιλαμβάνονται στο Παράρτημα I υπόκεινται υποχρεωτικά σε ΕΠΕ, ενώ όσα περιλαμβάνονται στο Παράρτημα II υπόκεινται σε εκτίμηση μόνον εφ' όσον τα Κράτη Μέλη, κρίνουν ότι το απαιτούν τα χαρακτηριστικά τους είτε με εξέταση κατά περίπτωση (case by case), είτε θέτοντας τα κατάλληλα κριτήρια ή/και τα κατώφλια μεγεθών, άνω των οποίων απαιτείται ΕΠΕ. Η παραπάνω διαδικασία προσδιορισμού του κατά πόσον απαιτείται ΕΠΕ για έργα του Παραρτήματος II της Οδηγίας καλείται «διαδικασία επιλογής» (screening).

Υπάρχει, επίσης, διαδικασία απαλλαγής από ΕΠΕ, όταν τα έργα αυτά εξυπηρετούν σκοπούς εθνικής άμυνας και υπάρχει σχετική πρόβλεψη από το εκάστοτε εθνικό δίκαιο των κρατών μελών, η οποία όμως ισχύει μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

Η παραπάνω Οδηγία τροποποιήθηκε αρχικά τρεις φορές, το 1997, το 2003 και το 2009.

- Η Οδηγία 97/11/ΕΚ, διεύρυνε το πεδίο εφαρμογής της ΕΠΕ, αυξάνοντας τον αριθμό των έργων που απαιτούν υποχρεωτική εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, και εισήγαγε στο Παράρτημα III τα κριτήρια επιλογής που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν γίνεται κατά περίπτωση εξέταση ή όταν τίθενται κατώτατα όρια/κατώφλια προκειμένου να αποφασίσουν τα ΚΜ εάν το εξεταζόμενο έργο ή δραστηριότητα υποβάλλεται σε διαδικασία ΕΠΕ. Στο Παράρτημα IV της ίδιας Οδηγίας αναφέρονται οι απαραίτητες πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται όταν ένα έργο υπάγεται σε ΕΠΕ σύμφωνα με την Οδηγία 85/337/ΕΟΚ Επίσης, τροποποίησε την προϋφιστάμενη Οδηγία 85/337/ΕΟΚ ώστε να ευθυγραμμιστεί με τη σύμβαση ΕΣΠΟΟ για την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυνοριακό επίπεδο, τόσο σε επίπεδο λειτουργιών όσο και σε επίπεδο ελάχιστων απαιτήσεων πληροφόρησης.
- Η Οδηγία 2003/35/ΕΚ επιδιώκει να ευθυγραμμιστούν οι διατάξεις για τη συμμετοχή του κοινού με τη Σύμβαση του Aarhus σχετικά με τη συμμετοχή του στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα.
- Η Οδηγία 2009/31/ΕΚ τροποποίησε τη λίστα έργων (Παραρτήματα I και II), προσθέτοντας έργα που σχετίζονται με τη μεταφορά, τη δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα (CO₂).

Το 2011 η Οδηγία ΕΠΕ και το σύνολο των τροποποιήσεών της κωδικοποιήθηκε με την Οδηγία **2011/92/ΕΕ**.

Μετά την πάροδο τριακονταετίας από την έναρξη εφαρμογής της Οδηγίας ΕΠΕ, με γνώμονα τη βελτίωση της ποιότητας της διαδικασίας εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, την ευθυγράμμιση της εν λόγω διαδικασίας με τις αρχές της «έξυπνης νομοθέτησης» και την αύξηση της συνοχής με τα άλλα νομοθετήματα και τις πολιτικές της Ένωσης, δρομολογήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η πρώτη τροποποίηση της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον στις 26.10.2012.

Στις 15 Μαΐου 2014 τέθηκε σε ισχύ η Οδηγία **2014/52/ΕΕ**, η οποία εισήγαγε τις τροποποιήσεις της Οδηγίας ΕΠΕ.

Η τροποποίηση αυτή προτάθηκε προκειμένου να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα της διασφάλισης της αποτελεσματικής και εναρμονισμένης εφαρμογής της Οδηγίας σε όλα τα ΚΜ, πρόβλημα με «διαρκή» και όχι «στιγμιαίο» χαρακτήρα (COM (2009)378). Η διαδικασία της κατά περίπτωση αξιολόγησης ή της εφαρμογής κριτηρίων για να αποφασισθεί το κατά πόσον ένα έργο απαιτείται να υποβληθεί σε ΕΠΕ, αξιοποιώντας την αρχή της επικουρικότητας και τις ελευθερίες που παρέχει στον εθνικό νομοθέτη, είχε ως αποτέλεσμα την ευρεία διακύμανση των τύπων και επιπέδων κατωτάτων ορίων ή κριτηρίων που καθορίζονται από τα ΚΜ. Από την εφαρμογή της Οδηγίας και τη νομολογία συνάγεται ότι, κατά τον καθορισμό κατώτατων ορίων, τα ΚΜ συχνά υπερβαίνουν τα όρια της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτουν, είτε συνεκτιμώντας μόνο ορισμένα κριτήρια επιλογής του Παραρτήματος ΙΙΙ, είτε εξαιρώντας εκ προοιμίου ορισμένα έργα. Επιπλέον, ο αριθμός των διαδικασιών επιλογής (screening) που διενεργούνται ετησίως στα διάφορα ΚΜ παρουσιάζουν σημαντικές διακυμάνσεις, ακόμα και ανάμεσα σε ΚΜ παρόμοιου μεγέθους. Παράλληλα,, τα επίπεδα καθορισμού των κατώτατων ορίων έχουν σαφείς επιπτώσεις στον αριθμό των έργων που οδηγούνται σε διαδικασία ΕΠΕ ((COM(2009)378)).

Η απλοποίηση της διαδικασίας εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και η μείωση του διοικητικού φόρτου που αυτή συνεπάγεται προτάθηκε μετά την αξιολόγηση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας στο πλαίσιο της μετάβασης από τη «βελτιωμένη» στην «έξυπνη» νομοθέτηση (smart regulation) που εισηγήθηκε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ανακοίνωσή της COM (2010)543 με τίτλο «Έξυπνη νομοθέτηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση». Η «έξυπνη» νομοθέτηση επικεντρώνεται στην ενίσχυση των κανονιστικών εργαλείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας της μέσω της απλούστευσης, της κωδικοποίησης, της αναδιατύπωσης και της ενοποίησης νομικών κειμένων, ώστε να καταστεί όσο το δυνατόν πιο σαφής, προσβάσιμη και εύχρηστη (COM (2012)746). Παράλληλα, για τη βελτίωση του συνόλου της νομοθεσίας καλούνται σε εφαρμογή δύο μηχανισμοί που συνίστανται στην απλοποίηση της νομοθεσίας και την κατάργηση του περιττού κανονιστικού φόρτου.

Σύμφωνα με το Department of Housing, Planning, Community and Local Government, Ireland, 2017, οι κυριότερες τροποποιήσεις που παρουσιάζονται στην Οδηγία 2014/52 σε σχέση με την 2011/92 είναι οι ακόλουθες:

1. Μείωση του διοικητικού φόρτου - Στην περίπτωση έργων για τα οποία προκύπτει ταυτόχρονα υποχρέωση διενέργειας εκτίμησης των επιπτώσεών τους στο περιβάλλον από την Οδηγία 2014/52 και από την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδα και/ή από την Οδηγία 2009/147/ΕΚ περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών, τα ΚΜ διασφαλίζουν τις δέουσες συντονισμένες και/ή κοινές διαδικασίες για την εκπλήρωση των απαιτήσεων της εν λόγω ενωσιακής νομοθεσίας.
2. Βελτίωση των περιβαλλοντικών παραμέτρων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στην εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

3. Ενίσχυση της διαδικασίας επιλογής (screening). Νέος κατάλογος πληροφοριών που πρέπει να παρέχονται από τον κύριο του έργου στην αρμόδια υπηρεσία (Παράρτημα ΙΙΑ της Οδηγίας) και νέα κριτήρια που πρέπει να χρησιμοποιεί η αρμόδια αρχή για τη διαδικασία επιλογής (screening) (Παράρτημα ΙΙΙ της Οδηγίας).
4. Συμπλήρωση των στοιχείων που περιέχονται στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Environmental Impact Assessment Report - EIAR) (Παράρτημα ΙV της Οδηγίας).
5. Απαίτηση από τον κύριο του έργου να διαθέτει αρμόδιους εμπειρογνώμονες για την προετοιμασία της ΜΠΕ και η αρμόδια αρχή να έχει επαρκή εμπειρία για την αξιολόγηση της ΜΠΕ.
6. Οι αποφάσεις για την ένταξη ή μη ενός έργου στη διαδικασία ΕΠΕ, πρέπει να αιτιολογούνται από την αρμόδια Υπηρεσία.
7. Πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες.
8. Απαιτήσεις περιβαλλοντικής παρακολούθησης, κατά περίπτωση.

Προκειμένου να διασφαλιστεί ηπιότερη μετάβαση από το προηγούμενο καθεστώς στο νέο, η Οδηγία 2014/52 θεσπίζει μεταβατικές διατάξεις, με σημείο αναφοράς την 16η Μαΐου 2017, που αποτελεί την καταληκτική ημερομηνία για τη συμμόρφωση της εθνικής νομοθεσίας των κρατών μελών.

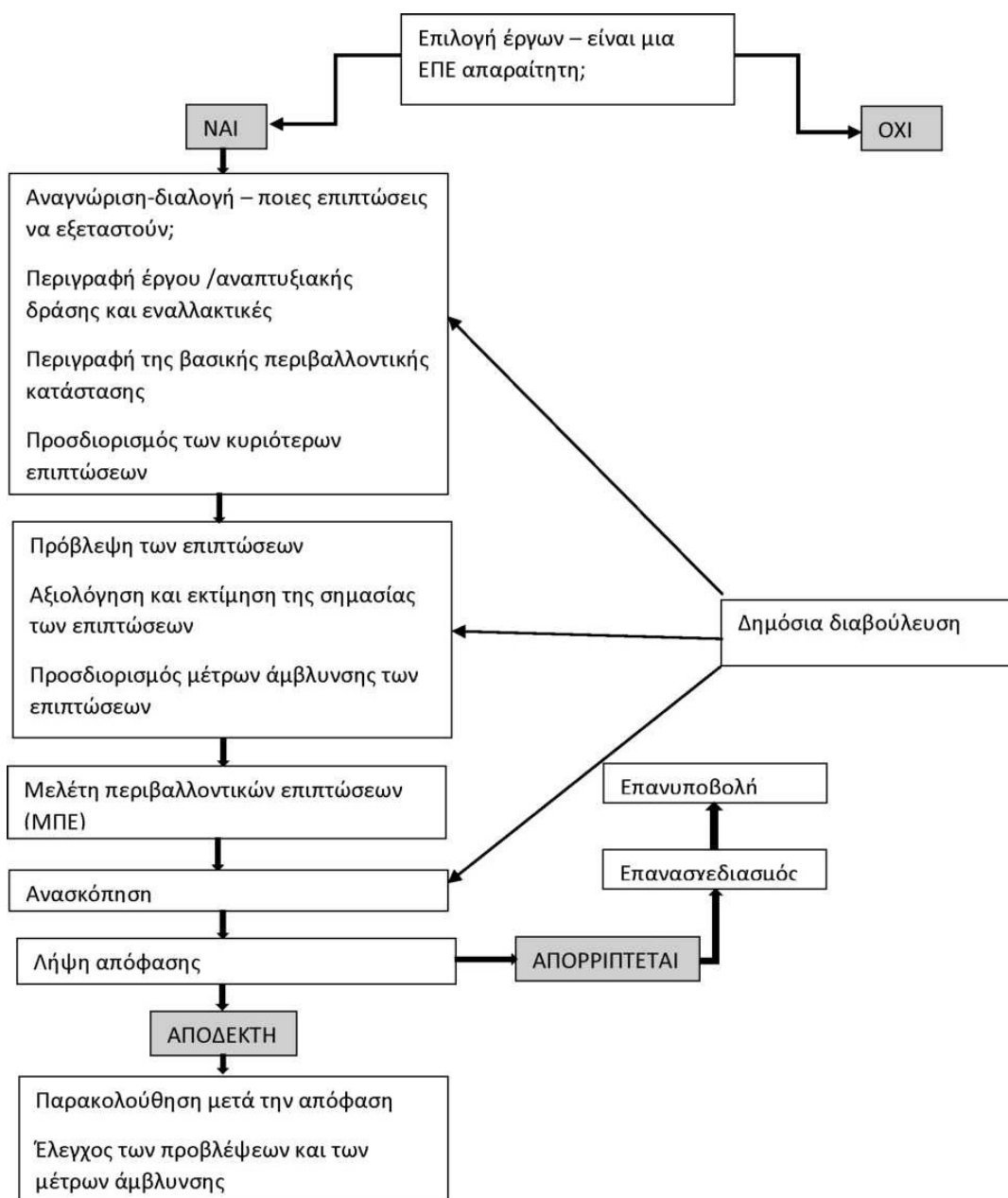
Για λόγους πληρότητας τα Παραρτήματα Ι και ΙΙ της Οδηγίας 2011/92, όπως και τα Παραρτήματα ΙΙΑ, ΙΙΙ και ΙV της τροποποίησής της 2014/52 παρατίθενται αυτούσια στο **Παράρτημα 3.1** της παρούσας μελέτης.

3.1.4. Στάδια της διαδικασίας ΕΠΕ

Η διαδικασία της ΕΠΕ περιλαμβάνει διάφορα στάδια τα οποία μπορεί να διαφέρουν από χώρα σε χώρα, ωστόσο οι περισσότερες διαδικασίες ΕΠΕ έχουν μια κοινή δομή που πρέπει να ακολουθείται ώστε να διασφαλιστεί ότι η υλοποίηση των έργων γίνεται με τη μέγιστη προσοχή για το περιβάλλον. Τα βασικά στάδια της διαδικασίας της ΕΠΕ συνοψίζονται παρακάτω και στο **Σχήμα 2.1-1** που ακολουθεί.

1. **Επιλογή (Screening)**: Κατά την επιλογή καθορίζονται ποια έργα ή δραστηριότητες απαιτούν μελέτη Εκτίμησης των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.
2. **Οριοθέτηση Πεδίου Εφαρμογής (Scoping)**: Κατά την οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής προσδιορίζονται οι πιθανές επιπτώσεις με βάση τις νομοθετικές απαιτήσεις, τις διεθνείς συμβάσεις, την εξειδικευμένη γνώση και τη συμμετοχή του κοινού.
3. **Περιγραφή του έργου (Description of the project)**: Διευκρίνιση του σκοπού και της σημασίας εκτέλεσης του έργου και των διάφορων χαρακτηριστικών του.
4. **Ανάλυση Επιπτώσεων (Impact Analysis)**: Κατά την ανάλυση των επιπτώσεων γίνεται η εκτίμηση, η αξιολόγηση των επιπτώσεων και η ανάπτυξη εναλλακτικών λύσεων ή δράσεων του προτεινόμενου έργου.

5. **Επανορθωτικά μέτρα (Mitigation measures):** Περιλαμβάνει τα μέτρα που πρέπει να παρθούν για την αποφυγή, την μείωση ή αντιστάθμιση των επιπτώσεων που προκύπτουν από το προτεινόμενο έργο.
6. **Δημόσια διαβούλευση και συμμετοχή (Public consultation and participation):** Έχει σκοπό να διασφαλίσει την ποιότητα, την κατανόηση και την αποτελεσματικότητα της ΕΠΕ, και τη συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης της απόφασης έγκρισης του έργου.
7. **Έκθεση αναφοράς (Reporting):** Προετοιμασία των απαραίτητων πληροφοριών για τη λήψη αποφάσεων. Αναφέρεται στην παρουσίαση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ).
8. **Αξιολόγηση (Review):** Έλεγχος ποιότητας της ΕΠΕ.
9. **Λήψη απόφασης (Decision making):** Έγκριση ή απόρριψη της πρότασης, δηλ. αν εγκρίνεται ή όχι το έργο.
10. **Παρακολούθηση μετά την απόφαση (Post-decision monitoring):** Καταγραφή των επιπτώσεων του έργου. Μπορεί να συμβάλει στην αποτελεσματική διαχείριση του έργου.
11. **Έλεγχος του έργου (auditing):** Είναι ένα κρίσιμο στάδιο της διαδικασίας της Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΕΠΕ). Ακολουθεί μετά το στάδιο της παρακολούθησης. Περιλαμβάνει τη σύγκριση μεταξύ των πραγματικών και των προβλεπόμενων επιπτώσεων ενός έργου. Έτσι είναι δυνατή η εκτίμηση της προβλεπόμενης ποιότητας και αποτελεσματικότητας των εναλλακτικών μέτρων και δράσεων για την πρόληψη και άμβλυση των δυνητικών αρνητικών επιπτώσεων (Λιόρδος, 2014).



Σχήμα 3.1-1: Βασικά στάδια της διαδικασίας της ΕΠΕ (Λιόρδος, 2014)

3.2. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Οι βασικές αρχές εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων εισήχθησαν για πρώτη φορά με το νόμο 743/1977 για την προστασία του περιβάλλοντος, τον νόμο 947/1979 για τις αστικές περιοχές και τον νόμο 998/1979 για τις δασικές εκτάσεις. Ένα άλλο σημαντικό βήμα ήταν το ΠΔ 1180/1981

«Περί ρυθμίσεως θεμάτων αναγομένων εις τα της ιδρύσεως και λειτουργίας βιομηχανιών, βιοτεχνιών, πάσης φύσεως μηχανολογικών εγκαταστάσεων και αποθηκών και τη εκ τούτων διασφαλίσεως περιβάλλοντος εν γένει.», το οποίο απαιτούσε μελέτη Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για βιομηχανικές, δημόσιες και ιδιωτικές δραστηριότητες.

Το 1986, με την ψήφιση του Νόμου 1650/1986 για την προστασία του περιβάλλοντος, διαμορφώθηκαν οι βασικές διατάξεις του ισχύοντος νομικού πλαισίου που καθορίζουν την κατάρτιση και την έγκριση των περιβαλλοντικών μελετών. Αυτός ο νόμος προβλέπει τα κριτήρια για την κατάταξη των έργων σε κατηγορίες, τι είδους έρευνα απαιτείται για κάθε κατηγορία, το περιεχόμενο της κάθε μελέτης, τα στάδια της ΕΠΕ, το περιθώριο χρόνου και τα μέρη που εμπλέκονται στη διαδικασία. Η πραγματική εφαρμογή της κοινοτικής Οδηγίας 85/337 ξεκίνησε το 1990 με την έκδοση της ΚΥΑ 69269/5387/1990 (ΦΕΚ 678B/25.10.1990) «Κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες, περιεχόμενο Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.), καθορισμός περιεχομένου ειδικών περιβαλλοντικών μελετών (Ε.Π.Μ) και λοιπές συναφείς διατάξεις, σύμφωνα με το Ν. 1650/1986.»

Αναμόρφωση του θεσμού περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων, όπως προβλεπόταν με το Ν. 1650/1986 και την ΚΥΑ 69269/5387/1990 έγινε με το Ν. 3010/2002 (ΦΕΚ 91Α/25.4.2002) «Εναρμόνιση του Ν. 1650/1986 με τις Οδηγίες 97/11/Ε.Ε. και 96/01 Ε.Ε., διαδικασία οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορρέματα και άλλες διατάξεις» που τροποποίησε άρθρα του Ν. 1650/86 και την έκδοση των κανονιστικών κατ' εξουσιοδότηση αυτού Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων:

- ΚΥΑ 15393/2332/2002 (ΦΕΚ 1022B/5-8-2002) “Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του Ν. 3010/2002 «Εναρμόνιση του Ν. 1650/86 με τις Οδηγίες 97/11/ΕΕ και 96/61/ΕΕ κ.α. (Α' 91)”, όπως αυτή συμπληρώθηκε με τις Κ.Υ.Α. ΕΥΠΕ οικ. 129079/2004 (ΦΕΚ 1409B/13.9.2004), ΚΥΑ 145799/2005 (ΦΕΚ 1002B/18.7.2005) και Κ.Υ.Α. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.126880/2007 (ΦΕΚ 435B/29.03.2007)
- ΚΥΑ 11014/703/Φ104/2003 (ΦΕΚ 332B/20-3-2003) “Διαδικασία Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (Π.Π.Ε.Α.) και Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Ε.Π.Ο.) σύμφωνα με το άρθρο 4 του 1650/1986 (Α' 160) όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του Ν. 3010/2002 «Εναρμόνιση του Ν. 1650/1986 με τις Οδηγίες 97/11/ΕΕ και 96/61/ΕΕ και άλλες διατάξεις».(Α' 91).”
- ΚΥΑ 37111/2021/2003 (ΦΕΚ 1391B/29-9-2003) “Καθορισμός τρόπου ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού κατά την διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων των έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 5 του Ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 3 του Ν. 3010/2002.”

Σήμερα στην Ελληνική επικράτεια, για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 4014/11 «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου

Περιβάλλοντος» (ΦΕΚ 209/Α/2011), με τον οποίο απλοποιήθηκαν οι διαδικασίες της περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων.

Σύμφωνα με το Ν. 4014/2011 και τη νομοθεσία περί κατάταξης έργων και δραστηριοτήτων, όλα τα δημόσια και ιδιωτικά έργα και οι δραστηριότητες για τα οποία απαιτείται η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης κατατάσσονται σε δυο κατηγορίες (Α και Β), ανάλογα με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον. Η κατηγορία Α, περιλαμβάνει έργα και δραστηριότητες τα οποία ενδέχεται να προκαλέσουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και για τα οποία απαιτείται η διεξαγωγή Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ). Η κατηγορία Α υποδιαιρείται σε δύο υποκατηγορίες τις Α1 και Α2. Στην υποκατηγορία Α1 κατατάσσονται τα έργα και οι δραστηριότητες που ενδέχεται να προκαλέσουν πολύ σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, ενώ στην υποκατηγορία Α2 κατατάσσονται τα έργα και οι δραστηριότητες που ενδέχεται να προκαλέσουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Η κατηγορία Β περιλαμβάνει τα έργα και τις δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται από τοπικές και μη σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Τα έργα της Κατηγορίας Β υπόκεινται σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ) και για αυτά δεν απαιτείται η εκπόνηση ΜΠΕ.

Με την Υ.Α. 1958/13.01.2012 (ΦΕΚ 21/Β/2012) επαναπροσδιορίστηκε η κατάταξη δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με το Ν. 4014/2011.

Σήμερα για την κατάταξη των έργων και δραστηριοτήτων ισχύει η υπ' αριθμ. ΔΙΠΑ/οικ. 37674/27.7.2016 περί «Κατάταξης δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του Ν. 4014/21.9.2011 (ΦΕΚ 209/Α/2011) όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει», η οποία τροποποιεί και κωδικοποιεί την ΥΑ 1958/2012. Τέλος, η ΥΑ 37674/2016 τροποποιήθηκε δύο φορές, με την ΥΑ οικ. 2307/2018 (ΦΕΚ 439/Β'/14.2.2018) και την ΥΑ υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/64001/2029/2018 (ΦΕΚ 4420/Β'/04.10.2018).

Σύμφωνα με την παραπάνω εν ισχύ ΥΑ τα έργα και οι δραστηριότητες κατατάσσονται στις παρακάτω δώδεκα (12) Ομάδες έργων:

- Ομάδα 1^η: Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών,
- Ομάδα 2^η: Υδραυλικά έργα,
- Ομάδα 3^η: Λιμενικά έργα,
- Ομάδα 4^η: Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών,
- Ομάδα 5^η: Εξορυκτικές δραστηριότητες,
- Ομάδα 6^η: Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης, κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής,
- Ομάδα 7^η: Πτηνοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις,
- Ομάδα 8^η: Υδατοκαλλιέργειες,
- Ομάδα 9^η: Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις,
- Ομάδα 10^η: Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας,
- Ομάδα 11^η: Μεταφορά ενέργειας, καυσίμων και χημικών ουσιών και
- Ομάδα 12^η: Ειδικά έργα.

Για την εναρμόνιση της Οδηγίας 2014/52 έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του Ν. 4014/2011 και ισχύουν, αναδρομικά από το Μάιο του 2017, οι κάτωθι ΚΥΑ:

- 1915/2018 (ΦΕΚ 304/Β'/2.2.2018) περί «Τροποποίησης των υπ' αριθμ. 48963/2012 (Β' 2703) κοινής υπουργικής απόφασης, υπ' αριθμ. 167563/ 2013 (Β' 964) κοινής υπουργικής απόφασης και υπ' αριθμ. 170225/2014 (Β' 135) υπουργικής απόφασης, που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του Ν. 4014/2011 (Α' 209), σε συμμόρφωση με την Οδηγία 2014/52/ΕΕ «για την τροποποίηση της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ σχετικά με την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημόσιων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014.» και
- 5688/2018 (ΦΕΚ 988/Β'/21.3.2018) περί «Τροποποίησης των παραρτημάτων του Ν.4014/2011 (Α' 209), σύμφωνα με το άρθρο 36Α του νόμου αυτού, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 2014/52/ΕΕ «για την τροποποίηση της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ σχετικά με την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημόσιων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014.».

Σημειώνεται τέλος ότι σε πλήρη λειτουργία έχει ήδη τεθεί από τον Ιούλιο 2018 το Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο (ΗΠΜ). Βασικός στόχος της εφαρμογής του ΗΠΜ είναι η βελτιστοποίηση των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης με τη μετατροπή της υφιστάμενης αδειοδοτικής κατάστασης σε μία πλήρως ηλεκτρονική πλατφόρμα διεκπεραίωσης και ροής εργασιών. Με το Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο καθίσταται δυνατή η ηλεκτρονική υποβολή και διεκπεραίωση Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Α1 και Α2, καθώς και η παρακολούθηση της διαδικασίας έκδοσης, ανανέωσης ή τροποποίησης των Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) και των Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων (ΠΠΔ) στα πλαίσια της εφαρμογής του Ν. 4014/2011 (<http://eprm.ypeka.gr/>).

Στα πλεονεκτήματα του ΗΠΜ περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων:

- ✓ η αυτοματοποίηση των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης με την εφαρμογή ηλεκτρονικού συστήματος διαχείρισης,
- ✓ η βελτίωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης με πιο ποιοτικές και διαφανείς διαδικασίες,
- ✓ η απλούστευση των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης, η συντόμευση του απαιτούμενου χρόνου ελέγχου και έγκρισης, η μείωση της γραφειοκρατίας και του κόστους,
- ✓ η δυνατότητα διαμοιρασμού υπηρεσιών και πληροφορίας από το ΗΠΜ προς τρίτα συστήματα βάσει της υπηρεσιοστραφούς αρχιτεκτονικής (Service Oriented Architecture) πάνω στην οποία είναι βασισμένο το ΗΠΜ.

Δεδομένης της μικρής περιόδου από την έναρξη της πλήρους εφαρμογής του ΗΠΜ μένει να αποδειχτεί στην πράξη η πραγματική ωφέλεια από τη λειτουργία του, η δυνατότητα μείωσης του διοικητικού φόρτου και η επιδιωκόμενη απλούστευση και επιτάχυνση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

4. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

Αντικείμενο εξέτασης του **Σταδίου 1** του παρόντος έργου αποτελούν τα έργα και οι δραστηριότητες της ΥΑ αριθμ. ΔΙΠΑ/οικ. 37674/2016 (ΦΕΚ 2471/Β'/10.08.2016) «*Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του Ν. 4014/21.9.2011 (ΦΕΚ 209/Α/2011)*» όπως τροποποιήθηκε με την ΥΑ αριθμ. οικ. 2307/2018 (ΦΕΚ 439/Β'/14.02.2018) και την ΥΑ υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/64001/2029/2018 (ΦΕΚ 4420/Β'/04.10.2018), που κατατάσσονται στις παρακάτω επιλεγείσες Ομάδες:

- Ομάδα 1^η: Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών,
- Ομάδα 2^η: Υδραυλικά έργα,
- Ομάδα 3^η: Λιμενικά έργα,
- Ομάδα 4^η: Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών,
- Ομάδα 5^η: Εξορυκτικές δραστηριότητες,
- Ομάδα 6^η: Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης, κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής,
- Ομάδα 8^η: Υδατοκαλλιέργειες,
- Ομάδα 9^η: Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις,
- Ομάδα 10^η: Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας,
- Ομάδα 11^η: Μεταφορά ενέργειας, καυσίμων και χημικών ουσιών

Στόχος του Σταδίου αυτού είναι η εξέταση των επί μέρους έργων και δραστηριοτήτων που ανήκουν στις παραπάνω Ομάδες και η αντιστοίχισή τους με εκείνων της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την 2014/52/ΕΕ, σχετικά με την Εκτίμηση των Επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον. Η διαδικασία αυτή οδήγησε στην καταγραφή των έργων και δραστηριοτήτων και του τρόπου που αυτά έχουν κατηγοριοποιηθεί στην Ελληνική νομοθεσία, ώστε να αναδειχθούν δραστηριότητες δυνάμενες μεταβολής, πάντα σε συμφωνία με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας, με απώτερο στόχο αυτές να αξιολογηθούν από τη Διοίκηση προς την κατεύθυνση ελάφρυνσης του αδειοδοτικού φόρτου.

4.1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΣΤΑΔΙΟΥ 1

Κατά το Στάδιο 1 εξετάστηκε η περιγραφή των επί μέρους έργων και δραστηριοτήτων που κατατάσσονται στις **Ομάδες έργου 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 και 11**, της ΥΑ 37674/2016 περί κατηγοριοποίησης έργων και δραστηριοτήτων και στις τροποποιήσεις αυτής, ΥΑ 2307/2018 και ΥΑ 64001/2029/2018.

Οι παραπάνω δραστηριότητες συγκρίθηκαν με τις δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα I και II της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2011/92, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την 2014/52.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την ως άνω σύγκριση ήταν κοινή για το σύνολο των 10 Ομάδων που εξετάζονται στο παρόν έργο. Από το σύνολο των 398 δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στις 10 Ομάδες της ελληνικής νομοθεσίας, αξιολογήθηκε κάθε έργο/δραστηριότητα (α/α) χωριστά και αντιστοιχήθηκε σε συγκεκριμένο έργο/δραστηριότητα του Παραρτήματος Ι ή ΙΙ της Οδηγίας.

Παράλληλα σημειώθηκαν οι δραστηριότητες που στο σύνολό τους κατατάσσονται στην Κατηγορία Β, συνεπώς δεν απαιτούν την εκπόνηση ΜΠΕ, αλλά υπόκεινται σε ΠΠΔ, καθώς και οι δραστηριότητες εκείνες που, ενώ στην ελληνική νομοθεσία περιλαμβάνονται ως δραστηριότητες που υπόκεινται σε ΕΠΕ, δεν αναφέρονται στην ευρωπαϊκή Οδηγία.

Μετά την ως άνω αντιστοίχιση, τα έργα και οι δραστηριότητες χωρίστηκαν σε δύο γενικές κατηγορίες, στις **Μη Δυνάμενες Μεταβολής** (ΜΔΜ, 130 έργα/δραστηριότητες) και στις **Δυνάμενες Μεταβολής** (ΔΜ, 268 έργα/δραστηριότητες), όπως φαίνεται και στο **Σχήμα 4.1-1** που ακολουθεί. Ως **Μη Δυνάμενες Μεταβολής** χαρακτηρίζονται εκείνα τα έργα/ δραστηριότητες που έχουν κατηγοριοποιηθεί στο σύνολό τους στην Κατηγορία Β της ελληνικής νομοθεσίας ή εμπίπτουν στους περιορισμούς του Παραρτήματος Ι της ευρωπαϊκής Οδηγίας, ενώ ως **Δυνάμενες Μεταβολής** περιγράφονται τα έργα και οι δραστηριότητες που δεν εμπίπτουν στους περιορισμούς του Παραρτήματος Ι της Ευρωπαϊκής Οδηγίας ΕΠΕ και δεν έχουν κατηγοριοποιηθεί στο σύνολό τους στην Κατηγορία Β της ελληνικής νομοθεσίας, ώστε να υπόκεινται σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ), (δηλαδή το σύνολο των υπόλοιπων δραστηριοτήτων).

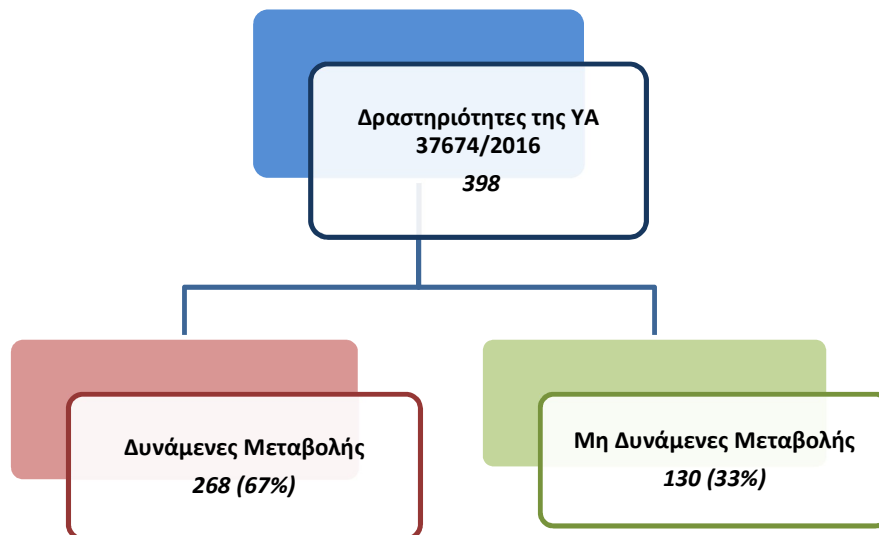
Πιο αναλυτικά:

Ως «Μη Δυνάμενες Μεταβολής» χαρακτηρίστηκαν έργα και οι δραστηριότητες που:

- Βρίσκονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας και κατατάσσονται στην Κατηγορία Α (Υποκατηγορίες Α1 και Α2) της ελληνικής νομοθεσίας.
- Βρίσκονται στο Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας και κατατάσσονται στην Κατηγορία Β της ελληνικής νομοθεσίας.
- Δεν αναφέρονται σε κάποιο από τα Παραρτήματα της Οδηγίας και κατατάσσονται στην Κατηγορία Β της ελληνικής νομοθεσίας.

Ως «Δυνάμενες Μεταβολής» χαρακτηρίστηκε το σύνολο των υπόλοιπων δραστηριοτήτων, δηλαδή εκείνων που:

- Βρίσκονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας και κατατάσσονται στις Κατηγορίες Α και Β της ελληνικής νομοθεσίας.
- Βρίσκονται στο Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας και κατατάσσονται (α) αποκλειστικά στην Κατηγορία Α και (β) στις Κατηγορίες Α και Β της ελληνικής νομοθεσίας.
- Βρίσκονται στα Παραρτήματα Ι και ΙΙ της Οδηγίας και κατατάσσονται (α) αποκλειστικά στην Κατηγορία Α, (β) στις Κατηγορίες Α και Β της ελληνικής νομοθεσίας.
- Δεν αναφέρονται σε κάποιο από τα Παραρτήματα της Οδηγίας και κατατάσσονται (α) αποκλειστικά στην Κατηγορία Α, (β) στις Κατηγορίες Α και Β της ελληνικής νομοθεσίας.



Σχήμα 4.1-1: Κατάταξη δραστηριοτήτων σε Δυνάμενες και Μη Δυνάμενες Μεταβολής

Στο Σχήμα 4.1-1, φαίνονται τα ποσοστά των έργων/δραστηριοτήτων Δυνάμενων και Μη Δυνάμενων Μεταβολής για τις 10 Ομάδες Έργων που εξετάστηκαν στο πλαίσιο της παρούσας Μελέτης.

Η κατηγοριοποίηση αυτή οδήγησε στην αποτύπωση αιτιολογημένων βασικών ποσοτικών και ποιοτικών συμπερασμάτων σχετικά με τις δραστηριότητες εκείνες που δύνανται να επανεξεταστούν ως προς την αναγκαιότητα ένταξης σε έργα/δραστηριότητες κατηγορίας Α, με στόχο την ελάφρυνση του φόρτου περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του Σταδίου 1.

4.2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Στην παρούσα ενότητα συνοψίζονται τα αποτελέσματα της αναλυτικής αντιστοίχισης των έργων και δραστηριοτήτων για τις επί μέρους Ομάδες 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 και 11 που εξετάστηκαν.

Ενδεικτικά στον **Πίνακα 4.2-1** δίνεται ως παράδειγμα η ανάλυση της 5^{ης} Ομάδας «Εξορυκτικές δραστηριότητες», ενώ στους Πίνακες του **Παραρτήματος 4.1**, φαίνεται η αξιολόγηση για κάθε μία από τις εξεταζόμενες Ομάδες έργων.

Στις πρώτες πέντε (5) στήλες κάθε πίνακα καταγράφεται ο α/α, ο χαρακτηρισμός και τα κριτήρια που τυχόν ορίζονται για κάθε έργο ή δραστηριότητα, ανάλογα με το εάν κατατάσσεται στις Υποκατηγορίες Α1, Α2 και στην Κατηγορία Β, βάσει της ΥΑ 37674/2016 περί κατηγοριοποίησης έργων και δραστηριοτήτων όπως αυτή τροποποιήθηκε και ισχύει με την ΥΑ 2307/2018 και την ΥΑ 64001/2029/2018. Οι επόμενες δύο (2) στήλες αφορούν στα Παραρτήματα Ι και ΙΙ της ευρωπαϊκής

Οδηγίας, όπου ανάλογα με το Παράρτημα που κατατάσσεται κάθε δραστηριότητα σημειώνεται και ο αντίστοιχος κωδικός της ευρωπαϊκής Οδηγίας. Στην τελευταία στήλη σημειώνονται τυχόν παρατηρήσεις ως προς το χαρακτηρισμό της κάθε δραστηριότητας και την τεκμηρίωση της τυχόν διαφοροποίησης από την ευρωπαϊκή Οδηγία, όπως αυτή καταγράφηκε από την Ομάδα μελέτης. Τέλος, με πράσινο χρώμα σημειώνονται οι δραστηριότητες που χαρακτηρίστηκαν ως «Μη Δυνάμενες Μεταβολής» και με κόκκινο χρώμα οι δραστηριότητες που χαρακτηρίστηκαν ως «Δυνάμενες Μεταβολής».

Σημειώνεται ότι η αξιολόγηση που ακολουθεί αποτελεί βάση συζήτησης και σύμφωνα με την πάγια μεθοδολογία που εφαρμόζει ο ΣΕΒ θα οριστικοποιηθεί κατόπιν διαβούλευσης τόσο με τη δημόσια συζήτηση με τις αδειοδοτούσες αρχές όσο και με τις επιχειρήσεις που την εφαρμόζουν, με την κοινωνία των πολιτών, την τοπική αυτοδιοίκηση και κάθε άμεσα εμπλεκόμενο φορέα. Η τεκμηρίωση και αιτιολόγηση που αποτυπώνεται σκοπό έχει να αποτελέσει βάση συζήτησης, καθώς ιδίως για τα έργα και δραστηριότητες που διαγνώσκονται ως «Δυνάμενες Μεταβολής» η οριστική αξιολόγησή τους εξαρτάται από αυστηρά τεχνικά όρια και είναι συνάρτηση σύγχρονων περιβαλλοντικών τεχνολογιών.

Πίνακας 4.2-1: Αντιστοίχιση δραστηριοτήτων της 5^{ης} Ομάδας με την ευρωπαϊκή Οδηγία

Ομάδα 5η: Εξορυκτικές Δραστηριότητες								
α/α	Χαρακτηρισμός	Υποκατηγορία A1	Υποκατηγορία A2	Κατηγορία B	Κατάταξη σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2011/92/ΕΕ		Παρατηρήσεις	Χαρακτηρισμός
					Παράρτημα Ι	Παράρτημα ΙΙ		
1	Εξόρυξη στερεών ενεργειακών ορυκτών και ερευνητικές γεωτρήσεις για την ανεύρεση ενεργειακών ορυκτών	Το σύνολο			19.	2.α. και 2.β. και 2.ε.	Όριο μόνο όσα είναι >250 στρ. υπάγονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας & Δεν υπάρχει κατάταξη στην Κατηγορία Β	ΔΜ
2	Εξόρυξη μεταλλευμάτων και ερευνητικές γεωτρήσεις για ανεύρεση μεταλλευμάτων	Το σύνολο			19.	2.α. και 2.β. και 2.ε.	Όριο μόνο όσα είναι >250 στρ. υπάγονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας & Δεν υπάρχει κατάταξη στην Κατηγορία Β	ΔΜ
3	Εξόρυξη βιομηχανικών ορυκτών, μαρμάρων και σχιστολιθικών πλακών	Επιφανειακή εκμετάλλευση : α) E ≥ 250 στρέμματα β) E ≥ 150 στρέμματα και εντός περιοχών NATURA	Επιφανειακή εκμετάλλευση : α) 150 < E < 250 στρέμματα και εκτός περιοχών NATURA β) E < 150 στρέμματα Υπόγεια εκμετάλλευση : Το σύνολο		19.	2.α. και 2.β. και 2.ε.	Όριο μόνο όσα είναι >250 στρ. υπάγονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας & Δεν υπάρχει κατάταξη στην Κατηγορία Β	ΔΜ
4	Εξόρυξη αδρανών υλικών	Εντός λατομικών περιοχών για τις οποίες δεν έχουν τηρηθεί οι διαδικασίες των άρθρων 5 και 7 της ΚΥΑ 107017/2006 και εκτός λατομικών περιοχών, έκτασης : E ≥ 250 στρέμματα	α) Εντός λατομικών περιοχών για τις οποίες δεν έχουν τηρηθεί οι διαδικασίες των άρθρων 5 και 7 της ΚΥΑ 107017/2006 καθώς και εκτός λατομικών περιοχών, έκτασης: E < 250 στρέμματα β) Το σύνολο εντός λατομικών περιοχών για τις οποίες δεν έχουν τηρηθεί οι διαδικασίες των άρθρων 5 και 7 της ΚΥΑ 107017/2006		19.	2.α. και 2.β. και 2.ε.	Όριο μόνο όσα είναι >250 στρ. υπάγονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας & Δεν υπάρχει κατάταξη στην Κατηγορία Β	ΔΜ
5	Δανειοθάλαμοι αδρανών και γαιωδών ή άλλων εδαφικών υλικών αποκλειστικά για τις ανάγκες έργων υποδομής						Δεν υπάρχει σχετική αναφορά στην Οδηγία	ΔΜ
6	Αμμοληψίες που δεν εμπίπτουν στην κατηγορία των αδρανών υλικών		Το σύνολο			2.γ.	Δεν υπάρχει κατάταξη στην Κατηγορία Β	ΔΜ
7	Άντληση υδρογονανθράκων και ερευνητικές γεωτρήσεις για ανεύρεση υδρογονανθράκων	Το σύνολο			14.			ΜΔΜ
8	Γεωτρήσεις για εκμετάλλευση γεωθερμικών πεδίων και ερευνητικές για ανεύρεση γεωθερμικών πεδίων	Υψηλής θερμοκρασίας	Χαμηλής θερμοκρασίας			2.δ.ι.	Δεν υπάρχει κατάταξη στην Κατηγορία Β	ΔΜ
9	Ερευνητικές γεωτρήσεις για ανεύρεση ορυκτών (πλην των αναφερομένων στους α/α 1,7 και 8)			Το σύνολο			Δεν υπάρχει σχετική αναφορά στην Οδηγία	ΜΔΜ
10	Άλλες ερευνητικές εργασίες που συνιστούν επέμβαση στο έδαφος (εκτός γεωτρήσεων) ή στον πυθμένα θαλασσών ή λιμνών			Το σύνολο		2.γ.		ΜΔΜ
11	Εγκαταστάσεις διαχείρισης εξορυκτικών αποβλήτων	α) Το σύνολο εφόσον ο φορέας διαχείρισης της εγκατάστασης είναι 'απλός' φορέας διαχείρισης β) Το σύνολο εφόσον ο φορέας διαχείρισης της εγκατάστασης είναι 'μικτός' φορέας διαχείρισης και η εγκατάσταση ταξινομείται στην κατηγορία Α'	Εγκαταστάσεις που δεν ταξινομούνται στην κατηγορία Α' και εφόσον ο φορέας διαχείρισης της εγκατάστασης είναι 'μικτός' φορέας			2.ε.	Δεν υπάρχει κατάταξη στην Κατηγορία Β	ΔΜ

Χρωματικό Υπόμνημα

Δραστηριότητες που βρίσκονται αποκλειστικά στο Παράρτημα Ι ή κατατάσσονται στο σύνολό τους στη Β

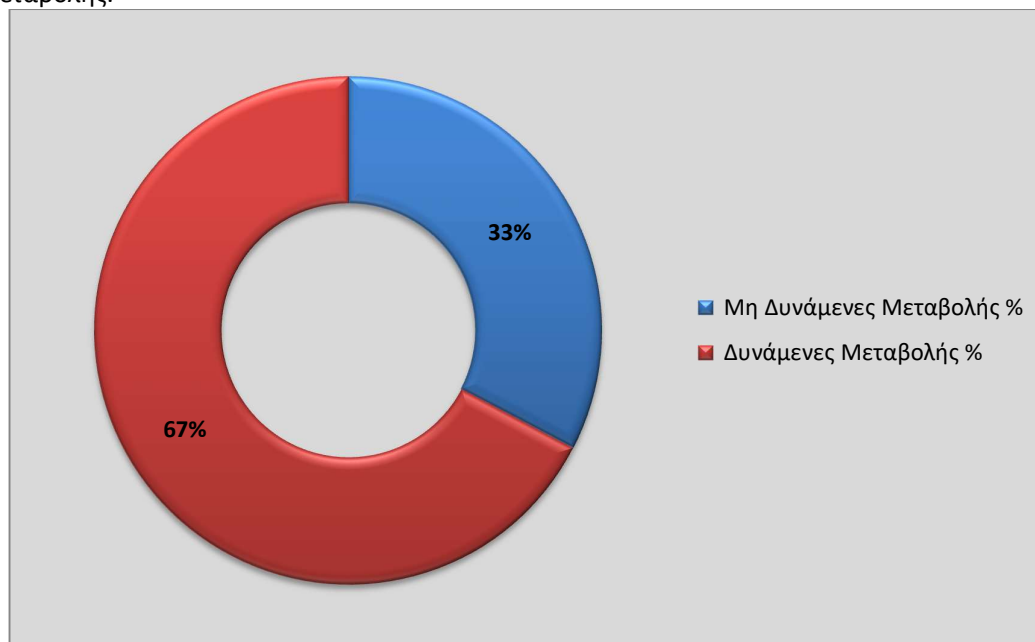
Όλες οι υπόλοιπες δραστηριότητες

Στον Πίνακα 4.2-2 καταγράφεται ο αριθμός των δραστηριοτήτων (α/α) για κάθε Ομάδα έργου της σχετικής ΥΑ περί κατηγοριοποίησης έργων και δραστηριοτήτων και ταξινομούνται αυτές ανάλογα με το εάν είναι «Δυνάμενες Μεταβολής» ή «Μη Δυνάμενες Μεταβολής». Παρουσιάζεται επίσης και το ποσοστό % για κάθε Ομάδα ξεχωριστά.

Πίνακας 4.2-2: Αριθμός δραστηριοτήτων ανά Ομάδα και χαρακτηρισμός σε σύγκριση με την Οδηγία ΕΠΕ

Ομάδα Έργου	Συνολικός Αριθμός δραστηριοτήτων (α/α)	Μη Δυνάμενες Μεταβολής	Δυνάμενες Μεταβολής	Μη Δυνάμενες Μεταβολής %	Δυνάμενες Μεταβολής %
1η	32	12	20	38%	63%
2η	23	1	22	4%	96%
3η	15	4	11	27%	73%
4η	31	8	23	26%	74%
5η	11	3	8	27%	73%
6η	26	3	23	12%	88%
8η	10	3	7	30%	70%
9η	230	91	139	40%	60%
10η	9	0	9	0%	100%
11η	11	5	6	45%	55%
ΣΥΝΟΛΟ	398	130	268	33%	67%

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα, στην Ελληνική Νομοθεσία για τις δέκα (10) Ομάδες έργων που εξετάστηκαν στην παρούσα μελέτη περιλαμβάνονται συνολικά **398 δραστηριότητες**. Οι **130** από αυτές, με βάση τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε, αξιολογήθηκε ότι αποτελούν δραστηριότητες Μη Δυνάμενες Μεταβολής ενώ οι **268** αποτελούν δραστηριότητες Δυνάμενες Μεταβολής.



Σχήμα 4.2-1: % Κατανομή δραστηριοτήτων, βάσει του χαρακτηρισμού τους

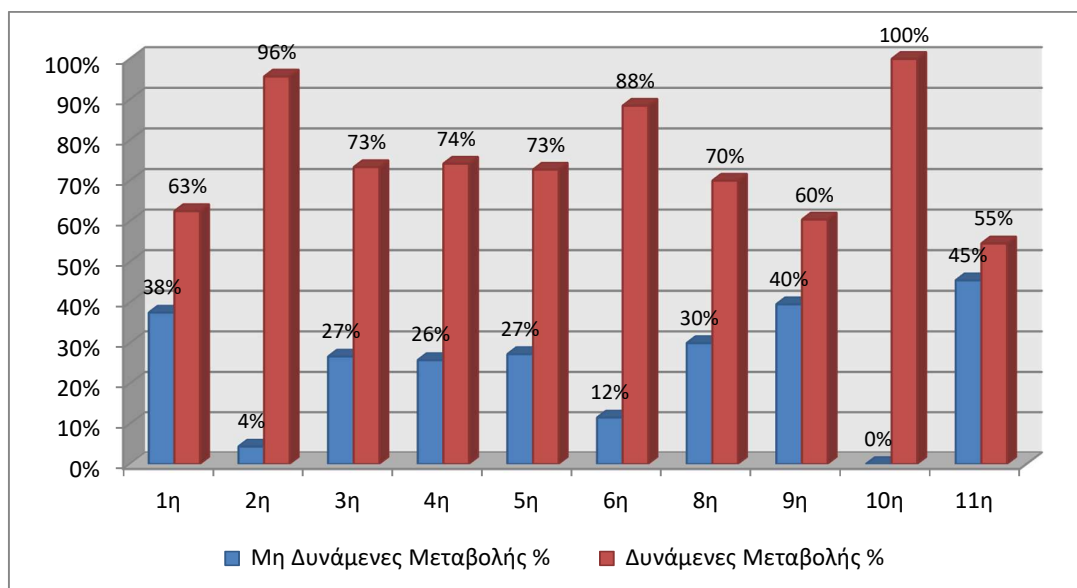
Όπως φαίνεται και στο Σχήμα 4.2-1, το 33% του συνόλου των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στην Ελληνική περιβαλλοντική Νομοθεσία κατατάσσονται στην κατηγορία «Μη Δυνάμενες Μεταβολής» και το 67% κατατάσσονται στην κατηγορία «Δυνάμενες Μεταβολής».

Πιο συγκεκριμένα, όπως φαίνεται και στο Σχήμα 4.2-2, τα μεγαλύτερα ποσοστά δραστηριοτήτων «Μη Δυνάμενων Μεταβολής» καταγράφονται στις Ομάδες:

- ✓ 11. «Μεταφορά ενέργειας καυσίμων και χημικών ουσιών», σε ποσοστό 45%
- ✓ 9. «Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις», σε ποσοστό 40%
- ✓ 1. «Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών», σε ποσοστό 38%

Αντίθετα, τα μεγαλύτερα ποσοστά δραστηριοτήτων «Δυνάμενων Μεταβολής» καταγράφονται στις Ομάδες:

- ✓ 10. «Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας», σε ποσοστό 100%
- ✓ 2. «Υδραυλικά έργα», σε ποσοστό 96%
- ✓ 6. «Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης, κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής», σε ποσοστό 88%



Σχήμα 4.2-2: Κατανομή των δραστηριοτήτων βάσει του χαρακτηρισμού τους ως Δυνάμενες και Μη Δυνάμενες Μεταβολής, ανά εξετασθείσα Ομάδα έργου

4.3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΤΑΔΙΟΥ 1

Στο Κεφάλαιο αυτό, που αποτελεί το **Στάδιο 1** του παρόντος Έργου, εξετάστηκαν τα επί μέρους έργα και δραστηριότητες που εντάσσονται στις **Ομάδες 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 και 11**, όπως αυτές

ορίζονται στην ΥΑ 37674/2016 περί κατηγοριοποίησης έργων και δραστηριοτήτων και στις τροποποιήσεις αυτής ΥΑ 2307/2018 και ΥΑ 64001/2029/2018. Οι παραπάνω δραστηριότητες συγκρίθηκαν με τα έργα και τις δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα Ι και ΙΙ της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2011/92, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την 2014/52, σχετικά με την Εκτίμηση των Επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον.

Από τη σύγκριση προέκυψε ότι από το σύνολο των 398 δραστηριοτήτων, που αντιστοιχούν στις δέκα Ομάδες έργων που εξετάστηκαν στο πλαίσιο της παρούσας Μελέτης, το **33%** αξιολογήθηκαν ως δραστηριότητες «Μη Δυνάμενες Μεταβολής» και το **67%** αξιολογήθηκαν ως δραστηριότητες «Δυνάμενες Μεταβολής».

Οι **Ομάδες 11**, «Μεταφορά ενέργειας καυσίμων και χημικών ουσιών», **9** «Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις» και **1** «Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών», είναι αυτές με τα **μεγαλύτερα ποσοστά δραστηριοτήτων «Μη Δυνάμενων Μεταβολής»** (45%, 40% και 38% αντίστοιχα). Αντίθετα, οι **Ομάδες 10**, «Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας», **2** «Υδραυλικά έργα», και **6** «Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης, κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής», είναι αυτές με τα **μεγαλύτερα ποσοστά δραστηριοτήτων «Δυνάμενων Μεταβολής»** (100%, 96%, και 88% αντίστοιχα).

Συνεπώς, με βάση τον τρόπο κατάταξης των έργων και δραστηριοτήτων στα Παραρτήματα Ι και ΙΙ της Οδηγίας και συναξιολογώντας τα αποτελέσματα της σύγκρισης της παρούσας μελέτης προκύπτει ότι **268 δραστηριότητες (67%)** θα μπορούσαν να επανεξετασθούν ως προς την κατάταξή τους σχετικά με την υποχρέωση υποβολής στη διαδικασία ΕΠΕ.

5. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ, ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

Αντικείμενο του **Σταδίου 2** του παρόντος έργου αποτελεί η αξιολόγηση της **χρονικής διάρκειας** της περιβαλλοντικής αδειοδότησης ενός αντιπροσωπευτικού δείγματος **1.140 Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ)**. Το δείγμα αυτό επελέγη από ένα σύνολο **5.330 αποφάσεων** που έχουν εκδοθεί από τον **01.2014 έως τον 12.2017**, στο πλαίσιο εφαρμογής του Ν. 4014/2011. Οι ως άνω αποφάσεις είναι αναρτημένες στην επίσημη ιστοσελίδα του πρώην ΥΠΕΚΑ (<http://aepo.ypeka.gr/>) και αφορούν τις Ομάδες 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 και 11 της ΥΑ αριθμ. ΔΙΠΑ/οικ. 37674/2016 (ΦΕΚ 2471/Β'/10.08.2016), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Στόχος του Σταδίου αυτού είναι να αξιολογηθεί ποσοτικά και ποιοτικά η διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, ως προς τη χρονική της διάρκεια, και να συγκριθούν τα αποτελέσματα από τη στατιστική ανάλυση του δείγματος με τους **θεσμοθετημένους χρόνους** που ορίζονται στο Ν. 4014/2011.

Σκοπός αυτής της ανάλυσης είναι μέσα από την εμπειρική αξιολόγηση των πραγματικών χρόνων αδειοδότησης που καταγράφηκαν τα τελευταία χρόνια και λαμβάνοντας υπόψη τις διοικητικές, οργανωτικές και ευρύτερες νομοθετικές μεταβολές που εφαρμόστηκαν την ίδια περίοδο να εντοπιστούν περιοχές βελτιώσεων, εφόσον υπάρχουν, και συγκεκριμένες προτάσεις εφαρμογής.

Στις παρακάτω ενότητες, περιγράφεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στο πλαίσιο της παρούσας Μελέτης και γίνεται η παρουσίαση των σχετικών αποτελεσμάτων. Τα πορίσματα αυτού του Σταδίου συγκρίνονται επίσης με τα αντίστοιχα αποτελέσματα της Έκθεσης της «Εκ των υστέρων Αξιολόγησης Συνεπειών Ρυθμίσεων στη Ανταγωνιστικότητα (Ex post Assessment) για το Ν. 4014/2011», που εκπονήθηκε από τη Στέγη της Ελληνικής Βιομηχανίας σε συνεργασία με την Εταιρεία Συμβούλων ECHMES Ltd. τον Απρίλιο του 2014. Στην Έκθεση του 2014 εξετάστηκαν περίπου 850 ΑΕΠΟ για τις Ομάδες 3, 4, 5, 6, 8 και 9 που είχαν εκδοθεί την περίοδο 11.2011-12.2013), καταγράφηκαν οι απαιτούμενοι χρόνοι περιβαλλοντικής αδειοδότησης και συγκρίθηκαν με τους θεσμοθετημένους χρόνους του Ν. 4014/2011. Από την ανάλυση αυτού του πρώτου δείγματος ΑΕΠΟ το 2014 εντοπίστηκαν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης και διατυπώθηκαν 25 συγκεκριμένες προτάσεις σε 5 άξονες.

Τα ευρήματα της παρούσας εργασίας τόσο από μόνα τους όσο και σε συνδυασμό με τα στοιχεία της Έκθεσης του 2014, δίνουν τη δυνατότητα να εξάγουμε συγκριτικά συμπεράσματα όσον αφορά μία επταετή περίοδο εφαρμογής των διατάξεων του Ν. 4014/2011 για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων.

Παράλληλα σημειώνεται ότι επιδίωξη της συντακτικής ομάδας είναι να διερευνηθεί εάν συσχετίζονται οι τυχόν παρατηρούμενες καθυστερήσεις στην περιβαλλοντική αδειοδότηση με την κατάταξη των έργων και δραστηριοτήτων, έτσι ώστε μια ενδεχόμενη προσπάθεια επαναξιολόγησης της κατάταξης να οδηγήσει σε μείωση του διοικητικού φόρτου τόσο για τις

επιχειρήσεις όσο και για τις ίδιες τις αδειοδοτούσες υπηρεσίες, διατηρώντας παράλληλα τους ίδιους υψηλούς στόχους περιβαλλοντικής προστασίας που τίθενται από την Εθνική και την Ευρωπαϊκή Νομοθεσία.

5.1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Κατά το Στάδιο 2 εξετάστηκε ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα **1.140 Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ)**, έναντι του συνόλου των 5.330 ΑΕΠΟ που έχουν εκδοθεί στο διάστημα 01.2014 έως τον 12.2017 και αφορούν τις Ομάδες 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 και 11. Οι ΑΕΠΟ που εξετάστηκαν αφορούν τόσο σε **νέες άδειες** όσο και σε **ανανεώσεις/τροποποιήσεις** ήδη εγκεκριμένων ΑΕΠΟ μετά την υποβολή Φακέλου ή ΜΠΕ, για τις **Υποκατηγορίες Α1 και Α2**.

Για την επιλογή του αντιπροσωπευτικού δείγματος ΑΕΠΟ ακολουθήθηκε η μέθοδος της **στρωματοποιημένης δειγματοληψίας**. Το μέγεθος του δείγματος σε κάθε στρώμα καθορίστηκε με αναλογικό καταμερισμό, ενώ το δείγμα σε κάθε στρώμα επιλέχθηκε με τη μέθοδο της απλής τυχαίας δειγματοληψίας. Τα κριτήρια τα οποία λήφθηκαν υπόψη στην επιλογή του δείγματος ήταν τα ακόλουθα:

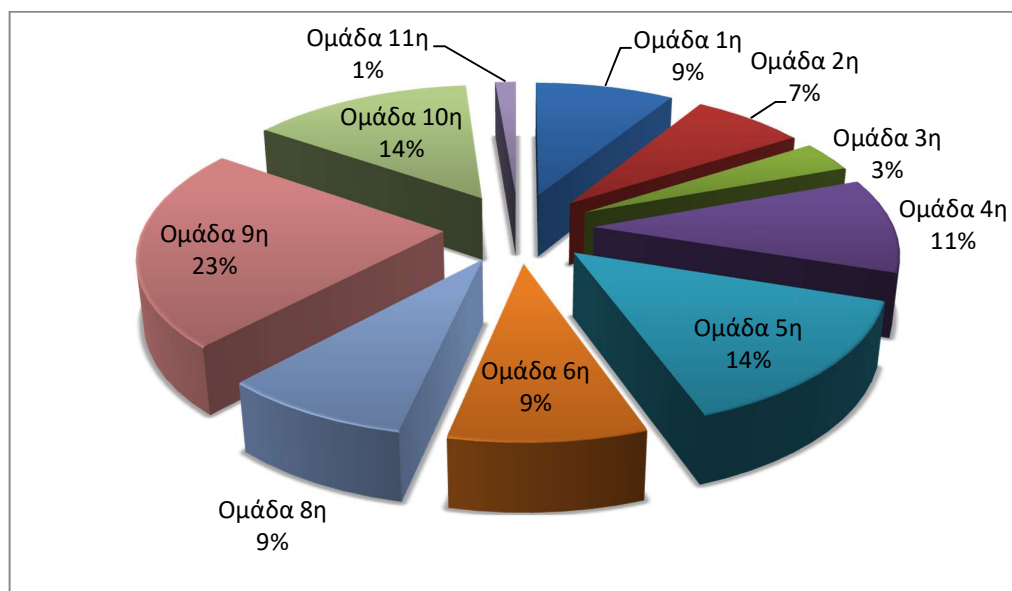
- ✓ Ποσοστό συμμετοχής της κάθε Ομάδας Έργου στο σύνολο των εγκεκριμένων ΑΕΠΟ.
- ✓ Ποσοστό των ΑΕΠΟ που αφορούν σε έργα Υποκατηγορίας Α1 και Α2.
- ✓ Ποσοστό των ΑΕΠΟ που αφορούν σε νέες άδειες ή σε ανανεώσεις/τροποποιήσεις για έργα Υποκατηγορίας Α1 και Α2.
- ✓ Ποσοστό συμμετοχής της κάθε Περιφέρειας για τις ΑΕΠΟ έργων Υποκατηγορίας Α2.

Ειδικότερα, προκειμένου να εκτιμηθεί το ποσοστό συμμετοχής της κάθε Ομάδας έργου στο σύνολο των εγκεκριμένων ΑΕΠΟ, καταγράφηκαν όλες οι ΑΕΠΟ που βρίσκονται στην επίσημη ιστοσελίδα του ΥΠΕΚΑ για το διάστημα 2014-2017. Στον **Πίνακα 5.1-1** παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της καταγραφής αυτής, ενώ στο **Σχήμα 5.1-1** φαίνεται το ποσοστό συμμετοχής της κάθε Ομάδας Έργου στο σύνολο των ΑΕΠΟ.

Πίνακας 5.1-1: Κατανομή των ΑΕΠΟ στις Ομάδες έργων (2014-2017)

ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΕΠΟ 2014-2017	%
Ομάδα 1η - Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών	469	8,80
Ομάδα 2η - Υδραυλικά έργα	379	7,11
Ομάδα 3η - Λιμενικά έργα	185	3,47
Ομάδα 4η - Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών	572	10,73
Ομάδα 5η - Εξορυκτικές δραστηριότητες	770	14,45
Ομάδα 6η - Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα αθλητισμού και αναψυχής	470	8,82
Ομάδα 8η - Υδατοκαλλιέργειες	454	8,52

ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΕΠΟ 2014-2017	%
Ομάδα 9η - Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις	1.213	22,76
Ομάδα 10η - Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	748	14,03
Ομάδα 11η - Μεταφορά ενέργειας καυσίμων και χημικών ουσιών	70	1,31
ΣΥΝΟΛΟ	5.330	100,00



Σχήμα 5.1-1: Ποσοστό συμμετοχής εξεταζόμενων Ομάδων έργου στο σύνολο των ΑΕΠΟ για τα έτη 2014-2017

Στο σημείο αυτό θεωρείται σημαντική η εξέταση της συμμετοχής των εξεταζόμενων Ομάδων έργων, μέσω των κλάδων της οικονομικής δραστηριότητας, στη Συνολική Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία της χώρας για τα τελευταία 10έτη. Στον **Πίνακα 5.1-2** παρουσιάζεται η συμμετοχή σε εκ. € σε τρέχουσες τιμές των επί μέρους οικονομικών κλάδων, που αφορούν και περιλαμβάνουν τις **Ομάδες 2, 4, 5, 6, 8 και 9** για την περίοδο 2007-2017. Για λόγους πληρότητας στο **Παράρτημα 5.1** δίνεται ο Πίνακας με το σύνολο των οικονομικών κλάδων, για την ίδια περίοδο με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ.

Πίνακας 5.1-2: Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία κλάδων οικονομικής δραστηριότητας που αντιστοιχούν σε Ομάδες έργων της ΥΑ 37674/2016 (σε εκ. ευρώ, σε τρέχουσες τιμές)

	Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*	2017*
03	Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	751	704	704	783	754	695	663	682	666	679	695
05-09	Ορυχεία-Λατομεία	899	817	777	863	851	695	819	759	699	647	799
10-12	Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνού	4.526	4.797	4.711	4.626	4.576	4.736	5.284	5.528	5.385	5.605	5.616
13-15	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, ειδών ενδυμασίας, δέρματος και δερμάτινων ειδών	1.424	1.397	1.143	1.035	878	685	598	520	500	503	478
16	Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα· κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	435	517	484	243	327	49	77	68	55	64	66
17	Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων	425	414	317	270	187	200	180	167	161	142	137
18	Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	1.359	753	674	463	413	342	277	268	234	238	209
19	Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου	1.103	1.783	1.368	1.302	1.925	1.409	992	742	1.123	1.286	1.613
20	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	681	723	617	637	564	735	898	942	1.038	1.196	1.169
21	Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών παρασκευασμάτων	665	580	613	623	525	454	597	515	494	497	504
22	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	529	629	553	537	526	247	271	362	347	358	361
23	Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	1.694	1.692	1.526	942	776	805	788	781	778	916	897
24	Παραγωγή βασικών μετάλλων	1.712	1.760	1.167	873	1.211	1.519	1.537	1.493	1.610	1.589	2.060
25	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	1.886	1.855	1.682	1.522	1.182	1.214	1.247	1.325	1.284	1.422	1.399
26	Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων	303	291	229	299	209	211	171	184	224	185	197
27	Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	703	715	515	517	447	392	358	323	346	323	341
28	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α.	561	709	611	516	487	496	500	466	474	546	575
29	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημρυμουλκούμενων οχημάτων	120	159	112	137	90	75	86	73	65	87	103
30	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	542	423	516	215	182	192	115	79	201	199	163
31-32	Κατασκευή επίπλων και άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	746	933	928	718	706	493	363	334	350	383	390
33	Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	284	449	379	883	965	1.125	912	847	680	685	745
35	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	3.192	2.292	3.490	2.909	2.824	3.191	3.302	3.453	3.475	3.144	3.205
36	Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού	442	656	629	568	589	534	570	521	522	554	555
37-39	Επεξεργασία λυμάτων, συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων-ανάκτηση υλικών Συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων· ανάκτηση υλικών Δραστηριότητες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες για τη διαχείριση αποβλήτων	2.636	2.833	2.783	1.671	1.576	1.774	1.848	1.740	1.792	1.809	1.820
46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	12.093	13.551	12.900	11.931	11.087	9.788	9.149	9.262	8.892	8.825	9.267
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	8.699	8.769	8.780	9.830	8.927	5.927	5.147	5.496	5.641	5.341	5.416
55-56	Καταλύματα και δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	10.160	11.797	10.066	9.812	8.502	8.220	9.421	10.009	10.100	9.642	10.710
58	Εκδοτικές δραστηριότητες	1.113	900	1.150	1.021	682	649	589	583	509	465	391
	ΣΥΝΟΛΟ Α64	205.267	213.819	212.391	199.644	181.909	168.979	160.237	157.913	156.613	154.044	157.526
D.21-D.31	Φόροι μείον επιδοτήσεις στα προϊόντα	27.428	28.172	25.143	26.388	25.120	22.225	20.418	20.743	20.645	22.444	22.691
B.1*g	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	232.695	241.990	237.534	226.031	207.029	191.204	180.654	178.656	177.258	176.488	180.218

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η % συμμετοχή των ως άνω οικονομικών κλάδων και τον τρόπο που αυτοί συνδέονται με τις Ομάδες έργων της ΥΑ 37674/2016.

Πίνακας 5.1-3: Συμμετοχή (%) οικονομικών κλάδων στην ΑΠΑ και αντιστοίχιση αυτών με τις Ομάδες 2, 4,5,6, 8 και 9 της Υ.Α. 37674/2016, (Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ)

Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας	Ομάδα έργου με βάση την ΥΑ 37674/2016	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*	2017*
Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	8	0,37%	0,33%	0,33%	0,39%	0,41%	0,41%	0,41%	0,43%	0,43%	0,44%	0,44%
Ορυχεία-Λατομεία	5	0,44%	0,38%	0,37%	0,43%	0,47%	0,41%	0,51%	0,48%	0,45%	0,42%	0,51%
Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνού												
Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, ειδών ενδυμασίας, δέρματος και δερμάτινων ειδών												
Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα· κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής												
Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων												
Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων												
Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου												
Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων												
Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών παρασκευασμάτων												
Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες												
Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	9	11,7%	11,1%	10,7%	10,2%	10,8%	11,4%	11,9%	12,1%	12,3%	12,9%	13,1%
Παραγωγή βασικών μετάλλων												
Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού												
Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων												
Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού												
Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α.												
Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων												
Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών												
Κατασκευή επίπλων και άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες												
Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού												
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού												
Εκδοτικές δραστηριότητες												
Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού	2	0,22%	0,31%	0,30%	0,28%	0,32%	0,32%	0,36%	0,33%	0,33%	0,36%	0,35%
Επεξεργασία λυμάτων, συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων-ανάκτηση υλικών												
Συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων· ανάκτηση υλικών Δραστηριότητες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες για τη διαχείριση αποβλήτων	4	1,28%	1,32%	1,31%	0,84%	0,87%	1,05%	1,15%	1,10%	1,14%	1,17%	1,16%
Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών												
Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	6	15,1%	16,0%	14,9%	15,8%	15,7%	14,2%	14,8%	15,7%	15,7%	15,5%	16,1%
Καταλύματα και δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης												
Συνολική συμμετοχή σε ΑΠΑ		29,1%	29,4%	27,9%	27,9%	28,6%	27,8%	29,1%	30,1%	30,4%	30,8%	31,7%

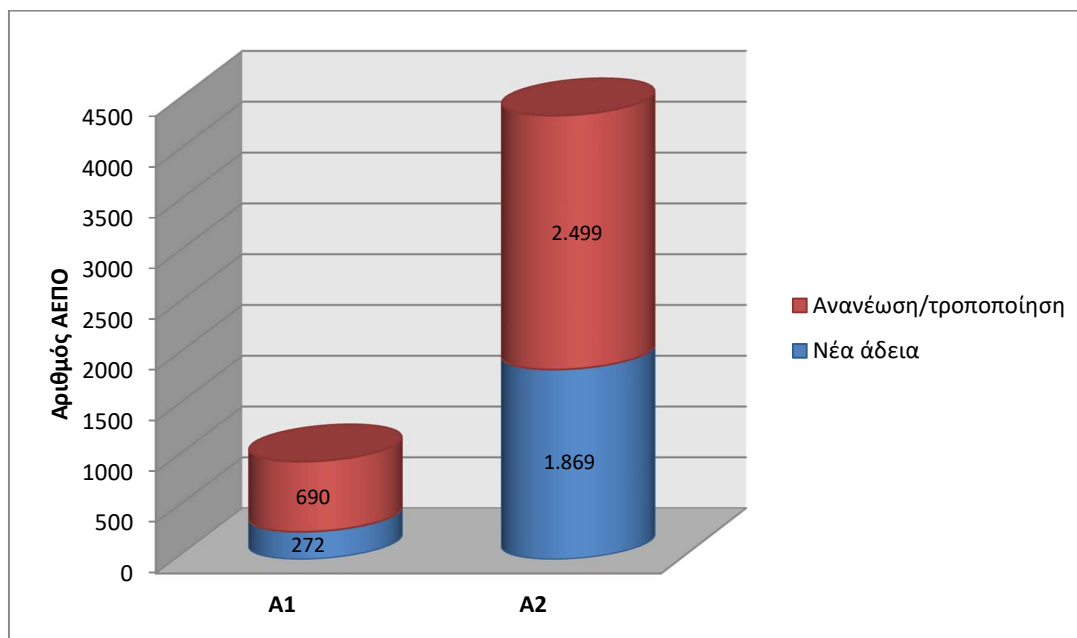
Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ και την ομαδοποίηση των δραστηριοτήτων σε Ομάδες έργου της ΥΑ 37674/2016, σημαντική συνεισφορά στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) έχει αθροιστικά ο κλάδος «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών» και «Καταλύματα και δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης» με ποσοστό που κυμαίνεται αθροιστικά από 14,2 έως 16,1% για την περίοδο 2007-2017. Στον κλάδο αυτό περιλαμβάνονται εν μέρει οι δραστηριότητες της Ομάδας 6, «*Τουριστικές εγκαταστάσεις, και έργα αστικής ανάπλασης, κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής*».

Σημαντική είναι επίσης η συνεισφορά των κλάδων που περιλαμβάνουν δραστηριότητες της Ομάδας 9, «*Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις*», με ποσοστό που κυμαίνεται από 10,2 έως 13,1%.

Ο κλάδος «Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια» που περιλαμβάνει δραστηριότητες της Ομάδας 8, και ο κλάδος «Ορυχεία και Λατομεία» της Ομάδας 5 συμμετέχουν στην ΑΠΑ με ποσοστό 0,33 έως 0,44%, και 0,37 έως 0,51%, αντίστοιχα.

Η συνολική συμμετοχή των ως άνω δραστηριοτήτων στην ΑΠΑ της χώρας για τα έτη 2007-2017 κυμαίνεται από 27,8 έως 31,7%, με φανερή ανοδική πορεία τα τελευταία 5 έτη.

Συνεχίζοντας με τη μεθοδολογία επιλογής του δείγματος, καταγράφηκαν με τον ίδιο τρόπο τα δεδομένα για τον αριθμό των ΑΕΠΟ που ανήκουν στις Υποκατηγορίες **A1** και **A2**, καθώς και για αυτές που αφορούν νέες άδειες ή ανανεώσεις/τροποποιήσεις (**Σχήμα 5.1-2**).



Σχήμα 5.1-2: Αριθμός των ΑΕΠΟ στις Υποκατηγορίες A1 και A2, και τον τύπο άδειας (Νέα άδεια ή Ανανέωση/τροποποίηση) για τα έτη 2014-2017

Για τις ΑΕΠΟ της Υποκατηγορίας A2 η καταγραφή των δεδομένων έγινε και ανά Περιφέρεια, όπως ομαδοποιούνται στην σχετική ιστοσελίδα του ΥΠΕΚΑ (**Πίνακας 5.1-4**). Στη συνέχεια, στον **Πίνακα**

5.1-5, γίνεται σύγκριση του αριθμού των ΑΕΠΟ που έχουν εκδοθεί για την Υποκατηγορία Α2 από τις επί μέρους Αποκεντρωμένες Διοικήσεις για κάθε Περιφέρεια, σε σχέση με το ποσοστό συμμετοχής της Περιφέρειας στο ΑΕΠ της χώρας.

Πίνακας 5.1-4: Κατανομή των ΑΕΠΟ της Υποκατηγορίας Α2 στις Περιφέρειες ανά Ομάδα έργου (2014-2017)

Ομάδα Έργου	1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	ΣΥΝΟΛΑ
Περιφέρειες											
Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	18	23	11	41	384	18	26	87	56	3	667
Αττικής	10	15	7	53	8	57	27	235	9	0	421
Βορείου Αιγαίου	9	4	16	17	10	18	3	23	11	0	111
Δυτικής Ελλάδας	23	4	2	29	14	21	26	87	82	0	288
Δυτικής Μακεδονίας	8	34	0	26	21	3	0	25	71	7	195
Ηπείρου	13	9	5	13	27	12	31	40	40	1	191
Θεσσαλίας	25	61	8	30	19	12	2	87	49	0	293
Ιονίων Νήσων	3	4	10	3	7	32	20	13	5	0	97
Κεντρικής Μακεδονίας	15	79	9	108	45	46	138	188	103	2	733
Κρήτης	42	33	9	55	9	50	2	55	26	0	281
Νοτίου Αιγαίου	3	7	30	43	30	91	23	29	6	0	262
Πελοποννήσου	23	16	7	42	28	13	61	67	64	1	322
Σε περισσότερες από 1 Περιφέρειες	4	0	0	1	0	0	0	0	3	0	8
Στερεάς Ελλάδας	23	22	10	44	35	9	59	135	161	1	499
ΣΥΝΟΛΑ	218	311	124	505	637	382	418	1.071	686	15	4.368

Πίνακας 5.1-5: Ποσοστά των ΑΕΠΟ της Κατηγορίας Α στις Περιφέρειες (2014-2017) & ποσοστό συμμετοχής της Περιφέρειας στο ΑΕΠ της χώρας(2015)

Περιφέρειες	Αριθμός ΑΕΠΟ Α1	Αριθμός ΑΕΠΟ Α2	Αριθμός ΑΕΠΟ (Α1 +Α2)	% ΑΕΠΟ (Α1+Α2)	% ΑΕΠ
Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	69	667	736	13,8	3,8
Αττικής	121	421	542	10,2	47,9
Βορείου Αιγαίου	8	111	119	2,2	1,4
Δυτικής Ελλάδας	68	288	356	6,7	4,6
Δυτικής Μακεδονίας	49	195	244	4,6	2,4
Ηπείρου	33	191	224	4,2	2,2
Θεσσαλίας	73	293	366	6,9	5,1
Ιονίων Νήσων	21	97	118	2,2	1,8
Κεντρικής Μακεδονίας	149	733	882	16,5	13,5
Κρήτης	64	281	345	6,5	5
Νοτίου Αιγαίου	60	262	322	6	3,4


Περιφέρειες	Αριθμός ΑΕΠΟ Α1	Αριθμός ΑΕΠΟ Α2	Αριθμός ΑΕΠΟ (Α1+Α2)	% ΑΕΠΟ (Α1+Α2)	% ΑΕΠ
Πελοποννήσου	76	322	398	7,5	4,4
Σε περισσότερες από 1 Περιφέρειες	38	8	46	0,9	-
Στερεάς Ελλάδας	133	499	632	11,9	4,5
ΣΥΝΟΛΑ	962	4.368	5.330		

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι οι δύο Περιφέρειες με τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο ΑΕΠ της χώρας, δηλαδή η Αττική (47,9%) και η Κεντρική Μακεδονία (13,5%), συγκεντρώνουν για το εξεταζόμενο χρονικό διάστημα και μεγάλο αριθμό ΑΕΠΟ, σε ποσοστά που αντιστοιχούν στο 10,2% και 16,5% επί του συνόλου του εξεταζόμενου δείγματος.

Στον Πίνακα που ακολουθεί συνοψίζεται η οργάνωση των επί μέρους Περιφερειών ανά Αποκεντρωμένη Διοίκηση στη χώρα.

Πίνακας 5.1-6: Αποκεντρωμένη Διοίκηση και Περιφέρειες (Πηγή: www.ypes.gr)

Περιφέρειες	Αποκεντρωμένη Διοίκηση
Αττικής	Αττικής
Κεντρικής Μακεδονίας	Μακεδονίας - Θράκης
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	
Ηπείρου	Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας
Δυτικής Μακεδονίας	
Θεσσαλίας	Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας
Στερεάς Ελλάδας	
Πελοποννήσου	Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων
Δυτικής Ελλάδας	
Ιονίων Νήσων	
Βορείου Αιγαίου	Αιγαίου
Νοτίου Αιγαίου	
Κρήτης	Κρήτης



Μετά την επιλογή του αντιπροσωπευτικού δείγματος, ακολούθησε η επεξεργασία κάθε αρχείου ΑΕΠΟ χωριστά. Έγινε αναλυτική αποδελτίωση της κάθε ΑΕΠΟ με την καταγραφή:

- ✓ της ημερομηνίας πρώτης υποβολής της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για τις περιπτώσεις Νέας άδειας ή του Φακέλου Ανανέωσης/τροποποίησης,
- ✓ της ημερομηνίας αίτησης και κατάθεσης συμπληρωματικών στοιχείων,
- ✓ της ημερομηνίας αίτησης και κατάθεσης αντιγράφων της ΜΠΕ ή του Φακέλου,
- ✓ της ημερομηνίας διαβίβασης της μελέτης για δημόσια διαβούλευση και στις γνωμοδοτούσες υπηρεσίες,
- ✓ της ημερομηνίας της τελευταίας γνωμοδότησης,

- ✓ της ημερομηνίας γνωμοδότησης του ΚΕΣΠΑ/ΠΕΣΠΑ, σε περίπτωση που ήταν απαιτούμενο και
- ✓ της ημερομηνίας έκδοσης της ΑΕΠΟ.

Για την εκτίμηση του συνολικού χρόνου περιβαλλοντικής αδειοδότησης ως ημερομηνία έναρξης μέτρησης του χρόνου ελήφθη η ημερομηνία της πρώτης υποβολής και ως ημερομηνία λήξης αυτή της έκδοσης της ΑΕΠΟ, λαμβάνοντας υπόψη μόνο τις εργάσιμες ημέρες μεταξύ των ημερομηνιών αυτών (εξαιρέθηκαν τα σαββατοκύριακα και οι επίσημες αργίες).

5.2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

5.2.1. Εξεταζόμενο δείγμα

Στο σύνολο εξετάστηκαν 1.140 αρχεία ΑΕΠΟ της περιόδου 2014-2017, από τα οποία αξιοποιήθηκαν για στατιστικούς λόγους τα **889**.

Από τις 251 ΑΕΠΟ που δεν αξιολογήθηκαν οι 190 περίπου αφορούσαν **επέκταση** της χρονικής διάρκειας ήδη εκδοθείσας ΑΕΠΟ, σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 2, παρ.8γ, του Ν. 4014-2011, σύμφωνα με την οποία «*Η διάρκεια των υφιστάμενων κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου ΑΕΠΟ παρατείνεται μέχρι τη συμπλήρωση δεκαετίας από την έκδοσή τους εφόσον δεν έχει επέλθει ουσιαστική μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων εκδόθηκαν*». Συνεπώς δεν προβλέπεται στην περίπτωση αυτή η διαδικασία που ακολουθείται σε μια νέα άδεια ή σε ανανέωση/τροποποίηση υφιστάμενης ΑΕΠΟ, για το λόγο αυτό θεωρήθηκε σκόπιμο οι ΑΕΠΟ που αφορούν επέκταση να μην συμπεριληφθούν στην εκτίμηση του απαιτούμενου χρόνου για περιβαλλοντική αδειοδότηση της παρούσας Μελέτης. Στο **Παράρτημα 5.11** σημειώνονται αναλυτικά οι λόγοι για τους οποίους δεν συμπεριλήφθηκε στο τελικό δείγμα το σύνολο των 251 ΑΕΠΟ.

Σημειώνεται ότι ο στατιστικός έλεγχος υλοποιήθηκε για τις Υποκατηγορίες Α1 και Α2 και για τους αντίστοιχους τύπους αδειών, όπου αυτό ήταν εφαρμόσιμο. Σημειώνεται επίσης ότι στο πλαίσιο της παρούσης, για τις περιπτώσεις ανανέωσης/τροποποίησης ΑΕΠΟ εξετάστηκαν ξεχωριστά οι περιπτώσεις υποβολής Φακέλου ή ΜΠΕ, δεδομένης της σημαντικής διαφοροποίησης στις εφαρμοζόμενες διαδικασίες και του συνακόλουθου απαιτούμενου χρόνου.

5.2.2. Περιγραφική ανάλυση

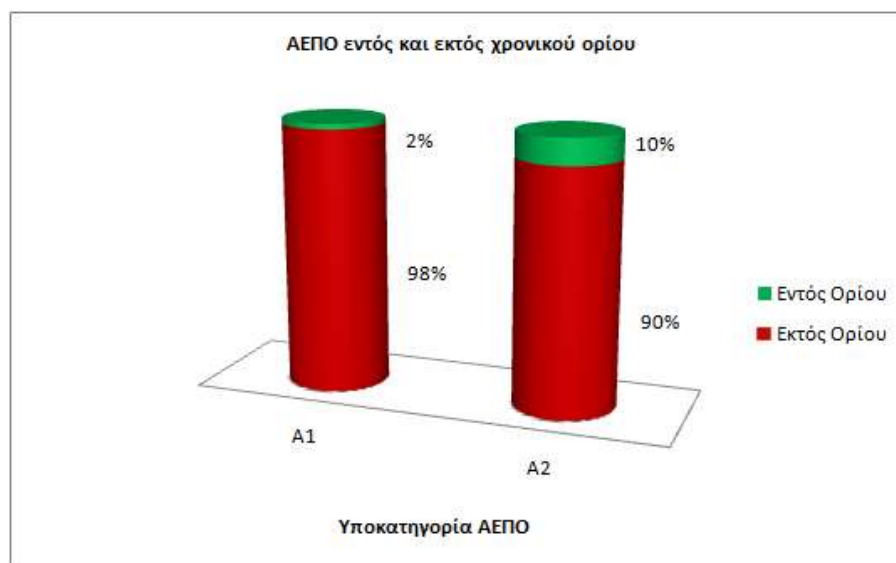
Σύμφωνα με το Ν. 4014/2011, οι χρόνοι που προβλέπονται ανά Υποκατηγορία και τύπο άδειας για την περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων δίνονται στον **Πίνακα 5.2-1**.

Πίνακας 5.2-1: Θεσμοθετημένοι χρόνοι περιβαλλοντικής αδειοδότησης, βάσει του Ν. 4014/2011, ανά κατηγορία και τύπο άδειας

Τύπος άδειας	Υποκατηγορία	
	A1	A2
Νέα άδεια	109 εργάσιμες ημέρες	84 εργάσιμες ημέρες
Ανανέωση/τροποποίηση (με υποβολή Φακέλου)	25 εργάσιμες ημέρες	25 εργάσιμες ημέρες

Για τις περιπτώσεις ανανέωσης/τροποποίησης ΑΕΠΟ με υποβολή ΜΠΕ η διαδικασία που ακολουθείτε είναι όμοια με αυτή της υποβολής ΜΠΕ για νέα άδεια, οπότε ακολουθούνται οι θεσμοθετημένοι χρόνοι της νέας άδειας για τις υποκατηγορίες A1 και A2 αντίστοιχα.

Σημειώνεται ότι για την **Υποκατηγορία A1**, συνολικά για νέες άδειες και ανανεώσεις/τροποποιήσεις, οι χρόνοι που καταγράφηκαν για **148** από τις εξετασθείσες **ΑΕΠΟ** είναι **σημαντικά μεγαλύτεροι του προβλεπόμενου ορίου** και μόνο οι **3** είναι **εντός ορίου**. Ομοίως, από την **Υποκατηγορία A2** οι χρόνοι για **663** ΑΕΠΟ είναι **σημαντικά μεγαλύτεροι του προβλεπόμενου ορίου** και οι **75** είναι **εντός ορίου** (βλ. **Σχήμα 5.2-1**). Καταγράφηκαν δηλαδή σημαντικές καθυστερήσεις έναντι των χρόνων που προβλέπονται στην Περιβαλλοντική Νομοθεσία.



Σχήμα 5.2-1: Τα ποσοστά των ΑΕΠΟ που εκδόθηκαν εντός και εκτός των επιτρεπόμενων ορίων για τις Υποκατηγορίες A1 και A2

Παράλληλα, και όπως έχει ήδη αναφερθεί στο Στάδιο 1 του παρόντος έργου καταγράφηκαν οι δραστηριότητες που κατατάσσονται ως Δυνάμενες Μεταβολής και Μη Δυνάμενες Μεταβολής, σε σχέση με τα προβλεπόμενα στα Παραρτήματα I και II της ευρωπαϊκής Οδηγίας 2011/92, όπως τροποποιήθηκε από την 2014/52.

Προκειμένου να συσχετισθούν τα αποτελέσματα του Σταδίου 1 με τα αποτελέσματα της χρονικής διάρκειας της περιβαλλοντικής αδειοδότησης (Στάδιο 2) έγινε καταγραφή του α/α της κάθε δραστηριότητας στην οποία υπάγεται το έργο της εξεταζόμενης ΑΕΠΟ και στη συνέχεια

χαρακτηρίστηκε με έναν από τους δύο (2) παραπάνω χαρακτηρισμούς, σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Σταδίου 1.

5.2.3. Ποσοτική ανάλυση

5.2.3.1. Έλεγχος κανονικότητας των δεδομένων

Η κανονικότητα ή μη των εξεταζόμενων δεδομένων επηρεάζει σημαντικά τη μεθοδολογία επεξεργασίας τους. Υπό το σκεπτικό αυτό, έγινε αρχικά έλεγχος κανονικότητας της μεταβλητής συνολική χρονική διάρκεια περιβαλλοντικής αδειοδότησης σε επίπεδο Υποκατηγορίας, τύπου και Ομάδας έργου της ΑΕΠΟ.

Η αναλυτική μεθοδολογία που εφαρμόστηκε για τον έλεγχο της κανονικότητας των δεδομένων δίνεται στο **Παράρτημα 5.III** της παρούσας Μελέτης. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι σε όλα τα επίπεδα οι τιμές της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης αποκλίνουν σημαντικά από την κανονική κατανομή σύμφωνα με τον στατιστικό έλεγχο Kolmogorov – Smirnov, σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 5%.

Συνεπώς, λόγω της μη κανονικότητας των δεδομένων, η μέση τιμή και η τυπική απόκλιση δεν είναι πλέον τα καταλληλότερα μέτρα για την περιγραφή της στατιστικής κατανομής τους. Σημειώνεται ότι η μέση τιμή και η τυπική απόκλιση επηρεάζονται σημαντικά από τις ακραίες τιμές. Στην παρούσα Μελέτη αποφασίστηκε να μην αφαιρεθούν οι ακραίες τιμές, οι οποίες και ελέγχθηκαν για την ορθότητα τους, καθώς αποτελούν αντικείμενο της αξιολόγησης και υπάρχουν σε πληθώρα στα δεδομένα

Εφαρμόστηκε εναλλακτικά η χρήση της **διαμέσου** (median) και της **διάμεσης απόλυτης απόκλισης** (median absolute deviation –MAD). Η διάμεσος είναι η μεσαία παρατήρηση των διατεταγμένων παρατηρήσεων σε αύξουσα σειρά. Αυτό σημαίνει ότι δε λαμβάνεται υπόψη το μέγεθος της κάθε παρατήρησης και συνεπώς το μέτρο αυτό δεν επηρεάζεται από ακραίες τιμές. Η διάμεση απόλυτη απόκλιση είναι το αντίστοιχο μέτρο διασποράς, όπως η τυπική απόκλιση και είναι η διάμεσος των απόλυτων διαφορών των παρατηρήσεων και της διαμέσου.

5.2.3.2. Μέτρα θέσης και διασποράς

Στον **Πίνακα 5.2-2** συνοψίζονται οι διάμεσοι των τιμών της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης των εξεταζόμενων Ομάδων. Παρατηρείται ότι η **10^η Ομάδα - Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας** στην **Υποκατηγορία Α1** και στην έκδοση **νέας άδειας** έχει τη **μεγαλύτερη διάμεση τιμή** 892 εργάσιμες ημέρες, σε σύγκριση με τις υπόλοιπες ομάδες. Η αντίστοιχη διάμεση απόλυτη απόκλιση (**Πίνακας 5.2-3**) της 10^{ης} Ομάδας είναι 100,5 ημέρες και υποδεικνύει ότι το 68% των παρατηρήσεων βρίσκονται μεταξύ του διαστήματος 790 έως 993 εργάσιμες ημέρες. Την αντίστοιχη **μικρότερη τιμή**, 114 εργάσιμες ημέρες, έχει η **9^η Ομάδα - Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις** και με μικρότερη διάμεση απόλυτη απόκλιση (71,5). Στην ίδια υποκατηγορία στην **ανανέωση/τροποποίηση άδειας με ΜΠΕ, τη μεγαλύτερη διάμεση τιμή** έχει η **5^η Ομάδα, Εξορυκτικές Δραστηριότητες**, 713 εργάσιμες ημέρες, με διάμεση απόλυτη απόκλιση 171,5

εργάσιμες ημέρες. Αντίστοιχα στην ανανέωση/τροποποίηση άδειας με φάκελο, η **2^η Ομάδα, Υδραυλικά έργα** έχει τη μεγαλύτερη διάμεση τιμή, δηλαδή 292 εργάσιμες ημέρες και με διάμεση απόλυτη απόκλιση 161 ημέρες.

Πίνακας 5.2-2: Οι διάμεσοι της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, εργάσιμες ημέρες, των εξεταζόμενων Ομάδων έργου ανά τύπο και υποκατηγορία (σε παρένθεση οι θεσμοθετημένοι χρόνοι σε εργάσιμες ημέρες)

			Ομάδα Έργου										
			1η	2η	3η	4η	5η	6η	8η	9η	10η	11η	Σύνολο
A1	Νέα Άδεια	ΜΠΕ (109)	383	413	503	179	345	446	420	114	892	738	468
	Ανανέωση/ τροποποίηση	ΜΠΕ (109)	268	-	-	232	713	347	-	-	-	-	347
		Φάκελος (25)	234	292	224	86	226	114	204	105	239	150	185
A2	Νέα Άδεια	ΜΠΕ (84)	278	364	322	304	301	253	362	230	379	259	297
	Ανανέωση/ τροποποίηση	ΜΠΕ (84)	131	263	303	175	136	202	271	149	199	-	181
		Φάκελος (25)	236	101	375	93	88	116	150	68	61	95	94

Η **10^η ομάδα** έχει επίσης τη **μεγαλύτερη διάμεση τιμή**, 379 εργάσιμες ημέρες για την περιβαλλοντική αδειοδότηση στην **Υποκατηγορία A2** και στην έκδοση **νέας άδειας**. Η αντίστοιχη διάμεση απόλυτη απόκλιση της 10^{ης} Ομάδας, είναι 153 εργάσιμες ημέρες. Η **9^η Ομάδα**, όπως και στην A1 υποκατηγορία στην έκδοση νέας άδειας, έχει τη **μικρότερη διάμεση τιμή**, δηλαδή 230 εργάσιμες ημέρες και διάμεση απόλυτη απόκλιση 153. Στην **Υποκατηγορία A2** και στην **ανανέωση/τροποποίηση άδειας με ΜΠΕ**, τη μεγαλύτερη διάμεση τιμή, 271 εργάσιμες ημέρες, έχει η **8^η Ομάδα, Υδατοκαλλιέργειες**, (εξαιρώντας την 3^η Ομάδα λόγω μίας μόνο παρατήρησης) με διάμεση απόλυτη απόκλιση 103 εργάσιμες ημέρες. Στην ίδια υποκατηγορία και στην **ανανέωση/τροποποίηση άδειας με φάκελο** η μεγαλύτερη συνολική διάρκεια περιβαλλοντικής αδειοδότησης σημειώνεται στην **3^η Ομάδα, Λιμενικά έργα**, με διάμεση τιμή 375 και με τη μεγαλύτερη διάμεση απόλυτη απόκλιση 244 εργάσιμες ημέρες.

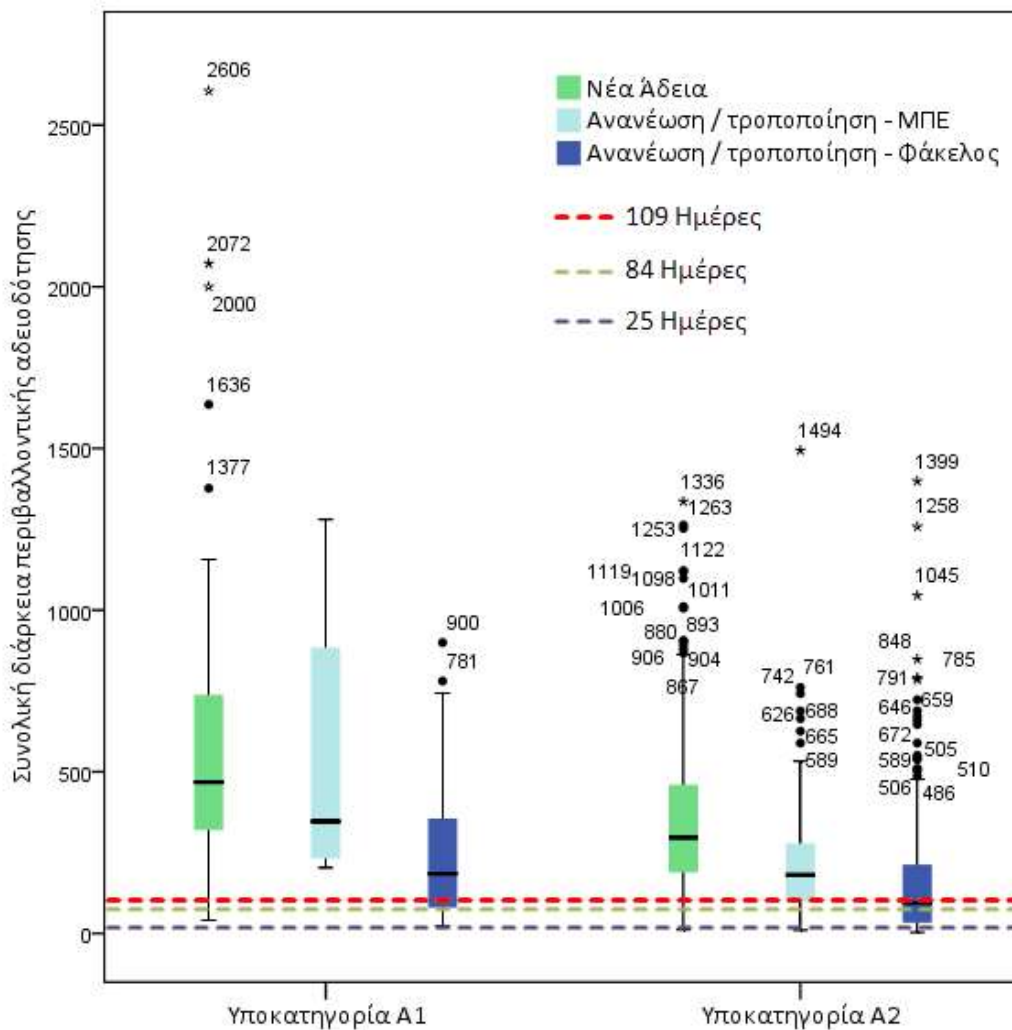
Η συνολική διάμεσος της διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης με ΜΠΕ και για τις δύο Υποκατηγορίες, για όλους τους τύπους αδειών και για το σύνολο των εξεταζόμενων Ομάδων, εξαιρώντας δηλαδή τις περιπτώσεις ανανέωσης/τροποποίησης με φάκελο, ανέρχεται σε **288 εργάσιμες ημέρες**.

Πίνακας 5.2-3: Οι διάμεσες απόλυτες αποκλίσεις των ομάδων έργου ανά τύπο και υποκατηγορία, (διάμεση απόλυτη απόκλιση: η διάμεσος των απόλυτων διαφορών των παρατηρήσεων και της διαμέσου)

			Ομάδα Έργου										
			1η	2η	3η	4η	5η	6η	8η	9η	10η	11η	Σύνολο
A1	Νέα Άδεια	ΜΠΕ	173	31,5	26	111	92	178	34,5	71,5	100,5	65	180
		ΜΠΕ	65	-	-	29	171,5	-	-	-	-	-	65

	Ανανέωση/ τροποποίηση	Φάκελος	160	161	60	23	131	23	99	34	40	106	103
A2	Νέα Άδεια	ΜΠΕ	106,5	156,5	131	132	112	143	102,5	94,5	153	53	120,5
	Ανανέωση/ τροποποίηση	ΜΠΕ	-	111,5	-	84	55	108	75	69	59	-	70
		Φάκελος	223	69	244	58	60	95	105	48	49	19	65

Στο **Σχήμα 5.2-2** απεικονίζεται η κατανομή της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης για τις δύο υποκατηγορίες A1 και A2 ανά τύπο άδειας. Η βάση σε κάθε ορθογώνιο παραλληλόγραμμο απεικονίζει το πρώτο τεταρτημόριο Q_1 , ενώ η κορυφή το τρίτο τεταρτημόριο Q_3 της συνολικής διάρκειας για τις δύο υποκατηγορίες και κάθε τύπο άδειας. Η γραμμή εντός του παραλληλογράμμου απεικονίζει τη διάμεσο των παρατηρήσεων, το ανώτερο φράγμα (T) για κάθε τύπο άδειας δίνεται από τη σχέση $Q_3+1.5(Q_3 - Q_1)$ και το κατώτερο φράγμα από την σχέση $Q_1-1.5(Q_3-Q_1)$. Εντός του ανώτερου και του κατώτερου φράγματος T βρίσκεται περίπου το 95% των παρατηρήσεων. Τα σύμβολα της τελείας και του αστέρα εισάγονται για να υποδείξουν ακραίες και πολύ ακραίες τιμές.



Σχήμα 5.2-2: Διάγραμμα πλαισίου και απολήξεων (BoxPlot) της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης ανά υποκατηγορία και τύπο άδειας

Από το παραπάνω σχήμα αυτό είναι εμφανής η παραδοχή της ακαταλληλότητας της μέσης τιμής ως μέτρο θέσης λόγω δεξιάς ασυμμετρίας των παρατηρήσεων για κάθε τύπο άδειας ανά υποκατηγορία. Επίσης, είναι ιδιαίτερα σαφές και σημαντικό το μέγεθος της διαφοράς από τα αντίστοιχα προβλεπόμενα στην Ελληνική Νομοθεσία όρια της χρονικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης για κάθε τύπο άδειας.

Στο **Παράρτημα 5.IV** της παρούσας μελέτης δίνεται το πλήρες αρχείο αποδελτίωσης των επιμέρους διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης για τις ΑΕΠΟ του δείγματος. Από την ως άνω καταγραφή, για το 78% των περιπτώσεων δεν προκύπτει από την ΑΕΠΟ αίτηση επιπλέον συμπληρωματικών στοιχείων, πριν τη διαβίβαση της ΜΠΕ προς δημόσια διαβούλευση και τις απαραίτητες γνωμοδοτήσεις από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Στο ποσοστό 20% των ΑΕΠΟ του δείγματος καταγράφεται αίτηση επιπλέον συμπληρωματικών στοιχείων για μόνο μία φορά πριν τη σχετική διαβίβαση της ΜΠΕ, ενώ μόλις στο 2% του δείγματος καταγράφεται η αίτηση συμπληρωματικών στοιχείων για περισσότερες από μία φορές.

5.2.3.3. Απόκλιση συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης με τα θεσμοθετημένα χρονικά όρια

Για τον έλεγχο των διάμεσων διαφορών της μεταβλητής συνολική διάρκεια περιβαλλοντικής αδειοδότησης με τα προβλεπόμενα από το θεσμικό πλαίσιο όρια, λόγω μη κανονικότητας των δεδομένων, χρησιμοποιήθηκε ο έλεγχος των προσημασμένων τάξεων μεγέθους Wilcoxon για ζεύγη παρατηρήσεων (Wilcoxon signed rank test). Πιο αναλυτικά ελεγχθήκαν οι εξής υποθέσεις:

- Η διάμεση τιμή του απαιτούμενου χρόνου για την έκδοση (α) των νέων αδειών της υποκατηγορίας Α1, (β) των αδειών που αφορούν ανανέωση/τροποποίηση με υποβολή ΜΠΕ της Υποκατηγορίας Α1 και (γ) των αδειών που αφορούν ανανέωση/τροποποίηση με υποβολή Φακέλου της Υποκατηγορίας Α1 είναι ίση με την αντίστοιχη προβλεπόμενη τιμή, βλ. **Πίνακα 5.2-1**, δηλαδή **109** εργάσιμες ημέρες για το σύνολο των ομάδων και για κάθε ομάδα για την περίπτωση (α) και (β) και **25** ημέρες για την περίπτωση (γ).
- Η διάμεση τιμή του απαιτούμενου χρόνου για την έκδοση (α) των νέων αδειών της υποκατηγορίας Α2, (β) των αδειών που αφορούν ανανέωση/τροποποίηση με υποβολή ΜΠΕ της Υποκατηγορίας Α2 και (γ) των αδειών που αφορούν ανανέωση/τροποποίηση με υποβολή Φακέλου της Υποκατηγορίας Α2 είναι ίση με την αντίστοιχη προβλεπόμενη τιμή, βλ. **Πίνακα 5.2-1**, δηλαδή **85** εργάσιμες ημέρες για το σύνολο των ομάδων και για κάθε ομάδα για την περίπτωση (α) και (β) και **25** ημέρες για την περίπτωση (γ).

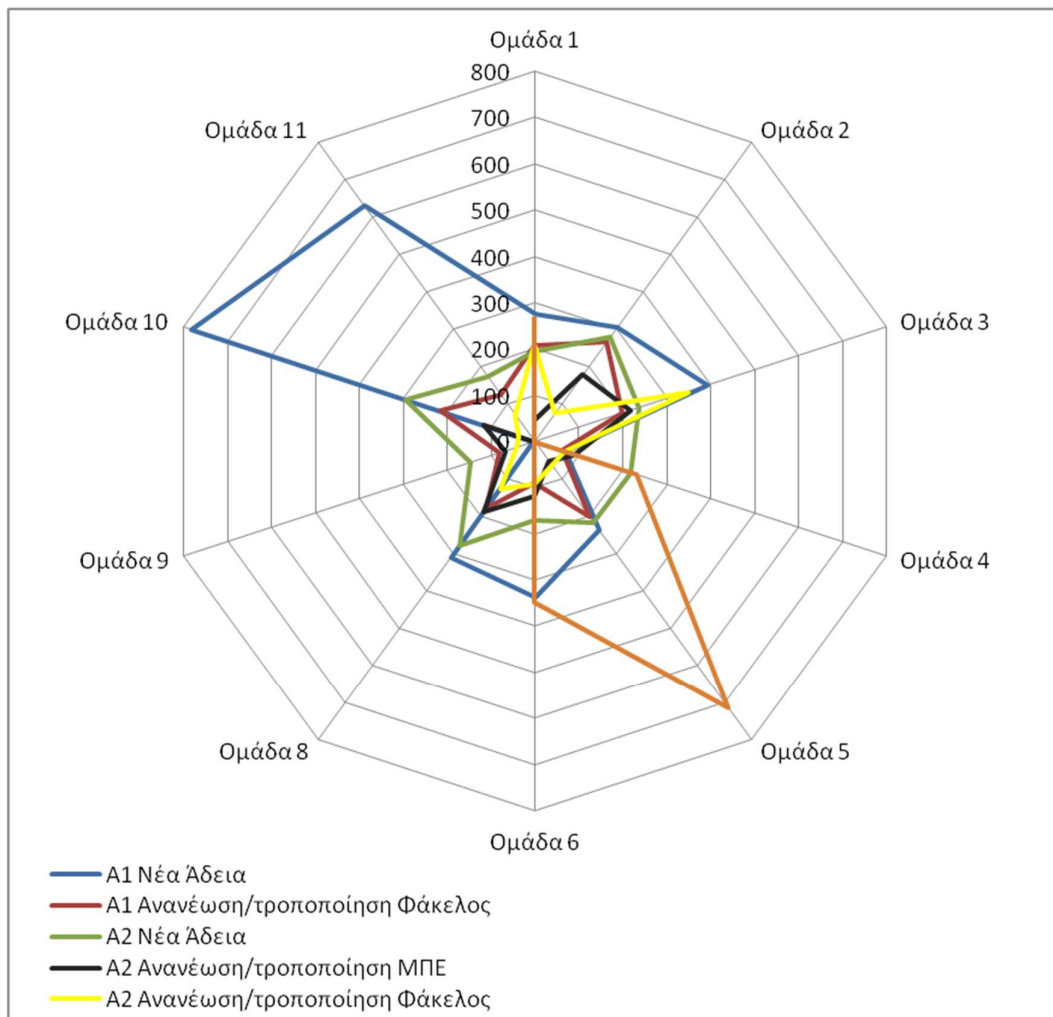
Οι έλεγχοι κατέδειξαν ότι υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 5%, από τα προβλεπόμενα χρονικά όρια στην πλειοψηφία των ομάδων αλλά και συνολικά για τις Υποκατηγορίες Α1 και Α2 ανά τύπο άδειας. Σημειώνεται ότι ο έλεγχος δεν

υπέδειξε σημαντική απόκλιση για τις Ομάδες έργων για τις οποίες το δείγμα στις υποκατηγορίες και στον τύπο άδειας είναι μικρό (<4).

5.2.3.4. Απόκλιση από τα θεσμοθετημένα όρια για την έκδοση ΑΕΠΟ ανά υποκατηγορία, τύπο και ομάδα έργου

Προκειμένου να εξεταστεί η απόκλιση της χρονικής διάρκειας έκδοσης ΑΕΠΟ από τα όρια που προβλέπονται στην κείμενη περιβαλλοντική νομοθεσία, υπολογίστηκε η διαφορά του καταγραφέντος χρόνου έκδοσης ΑΕΠΟ από τα αντίστοιχα όρια, όπως αυτά καταγράφονται στον **Πίνακα 5.2-1**. Δηλαδή, για την Υποκατηγορία Α1 και τον τύπο νέα άδεια, αλλά και τον τύπο ανανέωση/τροποποίηση με ΜΠΕ αφαιρέθηκε η τιμή 109 από τη μεταβλητή «συνολική διάρκεια περιβαλλοντικής αδειοδότησης» για κάθε Ομάδα και αντίστοιχα για τις άδειες που αφορούν ανανέωση/τροποποίηση με Φάκελο η τιμή 25.

Αντίστοιχα για την Υποκατηγορία Α2 αφαιρέθηκε η τιμή 84 για τον τύπο νέα άδεια και για τη ΜΠΕ στον τύπο ανανέωση/τροποποίηση άδειας, ενώ για ανανέωση/τροποποίηση με Φάκελο αφαιρέθηκε η τιμή 25. Από την παραπάνω επεξεργασία προκύπτει το αραχνοειδές διάγραμμα του **Σχήματος 5.2-3**.



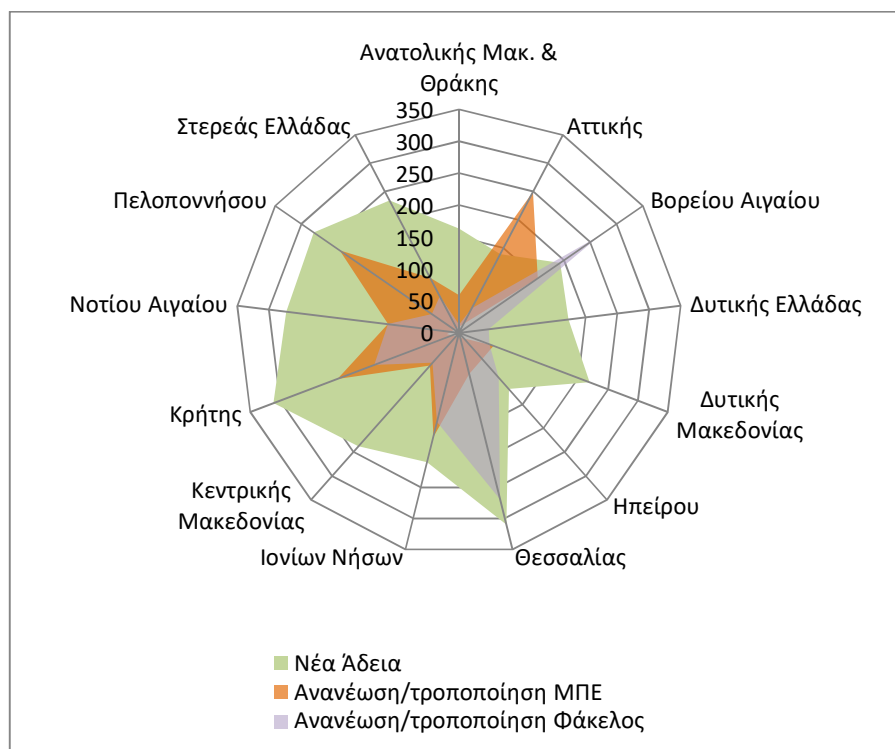
Σχήμα 5.2-3: Αραχνοειδές διάγραμμα ποσοτικοποίησης των αποκλίσεων των ομάδων από τα προβλεπόμενα όρια. Στον άξονα του Y απεικονίζεται ο αριθμός των ημερών των αποκλίσεων

Στο διάγραμμα αυτό φαίνεται ότι οι ΑΕΠΟ με τη μεγαλύτερη απόκλιση από τα προβλεπόμενα όρια αφορούν την Υποκατηγορία A1 και στον τύπο νέες άδειες. Η διάμεση τιμή της απόκλισης όλων των ομάδων στην Υποκατηγορία A1 και στον τύπο νέες άδειες είναι 359 ημέρες. Στην Υποκατηγορία **A1 και στον τύπο νέες άδειες, οι Ομάδες 10, Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, 11, Μεταφορά Ενέργειας, Καυσίμων και Χημικών Ουσιών και 3, Λιμενικά Έργα παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες αποκλίσεις.** Αμέσως μετά, οι ΑΕΠΟ με τη μεγαλύτερη απόκλιση αφορούν την Υποκατηγορία A2 και ομοίως στον τύπο νέες άδειες. Η διάμεση τιμή της απόκλισης όλων των ομάδων στην Υποκατηγορία A2 και στον τύπο νέες άδειες είναι 212,5 ημέρες. Στην **Υποκατηγορία A2 και στον τύπο νέες άδειες, οι Ομάδες 10, 2, Υδραυλικά Έργα, και 8, Υδατοκαλλιέργειες, παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες αποκλίσεις από τα προβλεπόμενα όρια.** Ακολουθούν η πλειοψηφία των ΑΕΠΟ που ανήκουν στην Υποκατηγορία A1 και στον τύπο ανανέωση/τροποποίηση με φάκελο, με διάμεση τιμή της απόκλισης όλων των ομάδων να είναι στις 160 ημέρες. Τέλος, τη **μικρότερη απόκλιση καταγράφεται στις ΑΕΠΟ στην Υποκατηγορία A2 και στον τύπο ανανέωση/τροποποίηση με ΜΠΕ και φάκελο.** Οι αντίστοιχες διάμεσες τιμές της απόκλισης από τα προβλεπόμενα όρια είναι 97 και

69 ημέρες. Στο **Σχήμα 5.2-3** δεν έχει συμπεριληφθεί η ανανέωση άδειας με ΜΠΕ της Υποκατηγορίας Α1, καθώς δεν υπάρχουν στοιχεία για όλες τις Ομάδες. Επισημαίνεται όμως ότι για τις ΑΕΠΟ των Ομάδων **5, Εξορυκτικές Δραστηριότητες**, και **6, Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης**, καταγράφεται μεγαλύτερη απόκλιση από τα προβλεπόμενα όρια σε σύγκριση με τις ομάδες των υπόλοιπων υποκατηγοριών και τύπων αδειών.

5.2.3.5. Απόκλιση της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης από τα προβλεπόμενα όρια ανά Περιφέρεια

Στην συνέχεια η απόκλιση της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης από τα θεσμικά όρια, για την υποκατηγορία Α2, εξετάζεται ανά Περιφέρεια.



Σχήμα 5.2-4: Αραχνοειδές διάγραμμα ποσοτικοποίησης των αποκλίσεων για τις ΑΕΠΟ Υποκατηγορίας Α2 από τα προβλεπόμενα όρια. Στον άξονα του Υ απεικονίζεται ο αριθμός των ημερών των αποκλίσεων

Από το παραπάνω σχήμα προκύπτει ότι για τα Έργα Α2 καταγράφεται μεγαλύτερη απόκλιση ως προς τη συνολική διάρκεια περιβαλλοντική αδειοδότησης για τις περιπτώσεις ΑΕΠΟ που αφορούν σε νέες άδειες. Μεγαλύτερη απόκλιση στον τύπο αυτό παρουσιάζουν οι Περιφέρειες Κρήτης, και Θεσσαλίας, που περιλαμβάνονται στην Αποκ. Διοίκηση Κρήτης και Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας, αντίστοιχα. Ακολουθούν οι Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου, Πελοποννήσου και Στερεάς Ελλάδας, Αποκ. Διοικήσεις Αιγαίου, Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, και Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας, αντίστοιχα. Στην περίπτωση ανανέωσης/τροποποίησης τη μικρότερη απόκλιση παρουσιάζουν οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Ελλάδας και Αττικής

(υποβολή με Φάκελο), Αποκ. Διοίκηση Μακεδονίας-Θράκης, Πελοποννήσου-Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, και Κρήτης, αντίστοιχα.

Συγκρίνοντας το παραπάνω σχήμα με τον **Πίνακα 5.1-5**, σχετικά με το ποσοστό συμμετοχής της κάθε Περιφέρειας στο ΑΕΠ της χώρας, προκύπτει ότι οι δύο Περιφέρειες με τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο ΑΕΠ, δηλαδή η Αττική (47,9%) και η Κεντρική Μακεδονία (13,5%), παρουσιάζουν μικρότερες αποκλίσεις όσον αφορά στη συνολική διάρκεια της περιβαλλοντικής αδειοδότησης σε σχέση με τις υπόλοιπες Περιφέρειες. Οι Περιφέρειες με τις μεγαλύτερες αποκλίσεις ως προς τη θεσμοθετημένη χρονική διάρκεια, που είναι η Περιφέρεια Κρήτης και η Περιφέρεια Θεσσαλίας, έχουν παραπλήσια συμμετοχή στο ΑΕΠ της χώρας, περίπου 5%.

5.2.3.6. Έλεγχος επίδρασης του χαρακτηρισμού δραστηριότητας στη συνολική διάρκεια περιβαλλοντικής αδειοδότησης

Για τον έλεγχο της συσχέτισης του χαρακτηρισμού δραστηριότητας, Δυνάμενες Μεταβολής (ΔΜ), Μη Δυνάμενες Μεταβολής, (ΜΔΜ), στην απόκλιση της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης από τα προβλεπόμενα όρια εφαρμόστηκε ο μη παραμετρικός έλεγχος Mann-Whitney test σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 5%.

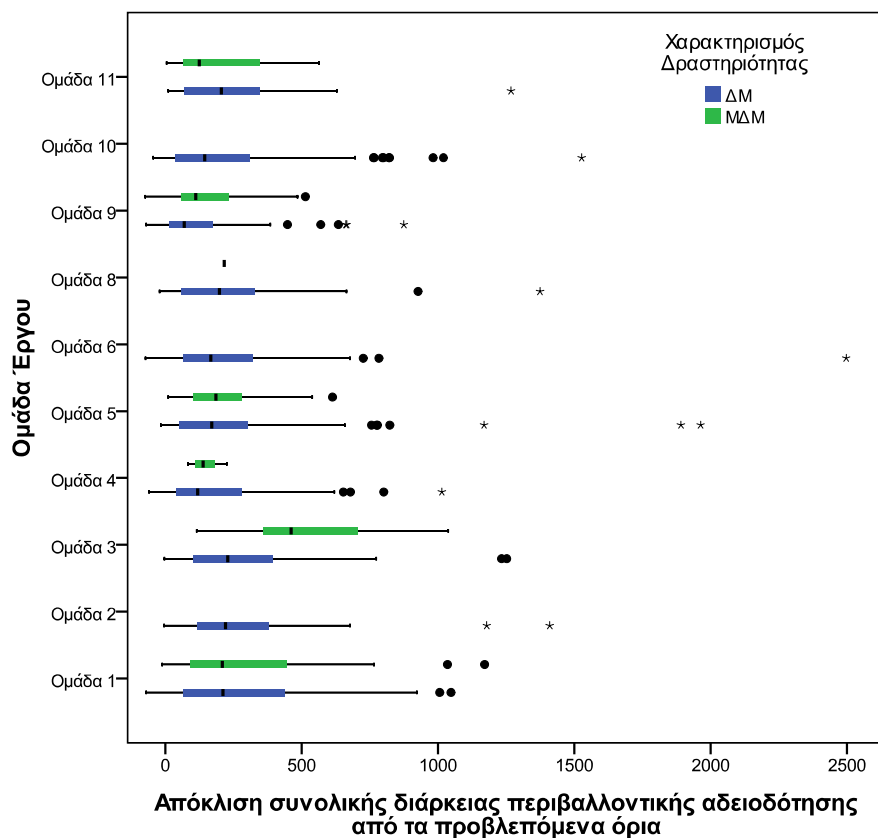
Ο έλεγχος που έγινε για το σύνολο του δείγματος κατέδειξε ότι ο χαρακτηρισμός των ΑΕΠΟ σε Δυνάμενες (ΔΜ) και Μη Δυνάμενες Μεταβολής (ΜΔΜ) δεν επηρεάζει σημαντικά την απόκλιση από τα προβλεπόμενα όρια ($p\text{-value}=0,15$), δεδομένης της μεγάλης συμμετοχής των έργων Δυνάμενων Μεταβολής στο εξεταζόμενο δείγμα. Το **90,32%** του δείγματος των ΑΕΠΟ που εξετάστηκαν χαρακτηρίζονται ως Δυνάμενες Μεταβολής. Η Ομάδα Έργου με τη μεγαλύτερη συχνότητα ΑΕΠΟ έργων ΔΜ είναι η Ομάδα 10 και ακολουθεί η Ομάδα 9.

Στον **Πίνακα 5.2-4** δίνονται οι διάμεσες τιμές της απόκλισης, όπως και το μέγεθος του δείγματος για κάθε Ομάδα ανά χαρακτηρισμό της δραστηριότητας των ΑΕΠΟ. Στο σύνολο των Ομάδων η απόκλιση από τα προβλεπόμενα όρια είναι μεγαλύτερη για τις δραστηριότητες που έχουν χαρακτηριστεί ως Μη Δυνάμενες Μεταβολής, εκτός από τις Ομάδες έργου 1, και 11. Στην Ομάδα 11 παρατηρείται μεγαλύτερη απόκλιση από τα προβλεπόμενα όρια στις ΔΜ σε σχέση με τις ΜΔΜ της ίδιας ομάδας.

Πίνακας 5.2-4: Διάμεσοι της διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης & μέγεθος δείγματος των εξεταζόμενων Ομάδων έργου ανά χαρακτηρισμό δραστηριότητας, σε εργάσιμες ημέρες

		Ομάδα Έργου										Σύνολο
		1 ^η	2 ^η	3 ^η	4 ^η	5 ^η	6 ^η	8 ^η	9 ^η	10 ^η	11 ^η	
Δυνάμενες Μεταβολής	Διάμεσος	211	221	228,5	119	170	166,5	199	69,5	144	205	155
	Μέγεθος Δείγματος	67	77	32	100	83	84	73	128	144	15	803
Μη Δυνάμενες Μεταβολής	Διάμεσος	209	-	461	139	186	-	216	112	-	125	185,5
	Μέγεθος Δείγματος	25	-	5	3	25	-	1	24	-	3	86

Στο **Σχήμα 5.2-5** απεικονίζεται η κατανομή της απόκλισης από τα προβλεπόμενα όρια για τις ΑΕΠΟ έργων και δραστηριοτήτων ΔΜ και ΜΔΜ κάθε ομάδας. Επισημαίνεται ότι στις Ομάδες 2, 6 και 10 δεν υπήρξε καμία δραστηριότητα από το δείγμα των εξεταζόμενων ΑΕΠΟ που να χαρακτηρίστηκε ως ΜΔΜ.



Σχήμα 5.2-5: Διάγραμμα πλαισίου και απολήξεων (BoxPlot) της απόκλισης της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης ανά ομάδα έργου και είδος δραστηριότητας, ΔΜ και ΜΔΜ

5.3. ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί στο Στάδιο 2, εξετάστηκαν 900 περίπου ΑΕΠΟ της περιόδου 2014-2017 ως προς τη χρονική διάρκεια της περιβαλλοντικής αδειοδότησης και της απόκλισης που παρουσιάζουν αυτά σε σχέση με τους θεσμοθετημένους χρόνους που ορίζονται στο Ν. 4014/2011. Έτσι, υπολογίστηκαν οι διάμεσοι των τιμών της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης των εξεταζόμενων Ομάδων, τόσο ανά υποκατηγορία και τύπο άδειας όσο και συνολικά, στοιχεία από τα οποία σαφώς τεκμηριώνεται ότι η περιβαλλοντική αδειοδότηση στην Ελλάδα είναι μία διαδικασία ιδιαίτερα χρονοβόρα, η διάρκεια της οποίας υπερβαίνει σε ακραίες περιπτώσεις ακόμη και 500- 1000% το θεσμοθετημένο χρόνο.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τα πορίσματα του Σταδίου 1, από το σύνολο των 398 δραστηριοτήτων, που αντιστοιχούν στις δέκα Ομάδες έργων που εξετάστηκαν, έναντι 124 της σχετικής Οδηγίας, οι 268 χαρακτηρίστηκαν ως δραστηριότητες «Δυναμικές Μεταβολής». Συνάγεται δηλαδή ότι οι δραστηριότητες αυτές θα μπορούσαν να επαναξιολογηθούν ως προς την κατάταξή τους με βάση την ΥΑ 37674/2016, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, και εν τέλει όσον αφορά την αναγκαιότητα εφαρμογής της διαδικασίας ΕΠΕ.

Προκειμένου να εξετασθεί ποιες από αυτές τις ΔΜ δραστηριότητες εμφανίζουν τη μεγαλύτερη συχνότητα υποβολής αιτημάτων προς αδειοδότηση στις αρμόδιες αρχές, επιλέχθηκαν για κάθε Ομάδα έργου οι πέντε (5) πρώτες δραστηριότητες με τη μεγαλύτερη συχνότητα υποβολής αιτημάτων προς περιβαλλοντική αδειοδότηση και ελέγχθηκε κατά πόσον οι δραστηριότητες αυτές ανήκουν στην κατηγορία των ΔΜ. Στην περίπτωση που υπήρχε δραστηριότητα από την κατηγορία των ΜΔΜ επιλέχθηκε η αμέσως επόμενη δραστηριότητα ΔΜ με τη μεγαλύτερη συχνότητα υποβολής αιτημάτων.

Για το σύνολο κάθε φορά των αιτημάτων από κάθε δραστηριότητα καταγράφηκαν και οι διάμεσοι της χρονικής διάρκειας αδειοδότησης και συγκρίθηκαν με τις συνολικές διαμέσους της αντίστοιχης Ομάδας έργου του Πίνακα 5.2-2.

Προέκυψε έτσι ο Πίνακας 5.3-1, όπου παρουσιάζονται οι 50 δραστηριότητες για τις οποίες, με βάση την παραπάνω μεθοδολογία, κατατίθενται συχνότερα αιτήματα προς περιβαλλοντική αδειοδότηση. Σημειώνεται ότι στην αξιολόγηση αυτή έχουν περιληφθεί οι ΑΕΠΟ και των δύο Υποκατηγοριών Α1, Α2, τόσο για νέες άδειες όσο και για και ανανεώσεις /τροποποιήσεις με ΜΠΕ και Φακέλους. Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα, οι ΑΕΠΟ για αυτές τις δραστηριότητες παρουσιάζουν στο 64% των περιπτώσεων υψηλούς χρόνους συνολικής διάρκειας ολοκλήρωσης του αιτήματος, ειδικότερα συγκρινόμενες με τις αντίστοιχες τιμές χρονικής διάρκειας για τις επί μέρους Ομάδες, όπου ανήκουν.

Παράλληλα, εντοπίστηκαν και οι 12 πρώτες ΔΜ δραστηριότητες, ανεξαρτήτως Ομάδας, που αποτελούν και το 50% του συνόλου των αιτημάτων των ΔΜ δραστηριοτήτων του δείγματος. Οι δραστηριότητες αυτές παρουσιάζονται στον Πίνακα 5.3-2 που ακολουθεί.

Πίνακας 5.3-1: Δραστηριότητες εξεταζόμενων Ομάδων έργου με συγκριτικά μεγαλύτερο αριθμό αιτημάτων

α/α	αρ. δραστηρ.	Περιγραφή	Συχνότητα εμφάνισης στο δείγμα	Διάμεσος συνολικής Διάρκειας Π.Α. (εργάσιμες ημέρες)
Δραστηριότητες Ομάδας 1 «Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών» (Διάμεση τιμή χρόνου περιβαλλοντικής αδειοδότησης Ομάδας 1: 284)				
1η	5	Οδός μεταξύ επαρχιών/οικισμών	23 αιτήματα	310
2η	4	Οδός μεταξύ νομών/επαρχιών με Λ<4	11 αιτήματα	244
3η	20	Σιδηρόδρομοι υπεραστικού ή προαστιακού χαρακτήρα	9 αιτήματα	367
4η	24	Αερολιμένες εμπορικής και επιβατικής κίνησης	9 αιτήματα	246

α/α	αρ. δραστηρ.	Περιγραφή	Συχνότητα εμφάνισης στο δείγμα	Διάμεσος συνολικής Διάρκειας Π.Α. (εργάσιμες ημέρες)
5η	6	Οδός μεταξύ μικρών οικισμών	6 αιτήματα	149
Δραστηριότητες Ομάδας 2 «Υδραυλικά έργα» (Διάμεση τιμή χρόνου περιβαλλοντικής αδειοδότησης Ομάδας 2: 296)				
1η	15	α. Αντιπλημμυρικά έργα και έργα διευθέτησης της ροής των υδάτων (εφεξής «αντιπλημμυρικά έργα»), όπως: διαμόρφωση διατομής με επένδυση ή μη, ... τμήμα υδατορέματος κλπ β. Άρση προσχώσεων από διευθετημένο τμήμα υδατορέματος.	17 αιτήματα	228
2η	6	Υδρογεωτρήσεις και φρέατα κάθε χρήσης (εφεξής «υδρογεωτρήσεις»)	11 αιτήματα	398
3η	1	Φράγματα και αναβαθμοί εντός κοίτης υδατορεμάτων (εφεξής «φράγματα»), κάθε είδους και χρήσης, όπως: ταμίευσης, εκτροπής, ..., θυροφράγματα κλπ	8 αιτήματα	374
4η	2	Έργα ταμίευσης υδάτων (εφεξής «ταμιευτήρες»), όπως: ταμιευτήρες φραγμάτων, λιμνοδεξαμενές, ομβροδεξαμενές και υδατοδεξαμενές κλπ	7 αιτήματα	296
5η	3	Υδροληψία ή εκτροπή νερού από υδατορέματα με οποιονδήποτε τρόπο (εφεξής «υδροληψία από υδατορέματα»), όπως: με φράγμα ταμίευσης ... άντληση κλπ	6 αιτήματα	515
6η	5	Υδρομαστεύσεις πηγών	6 αιτήματα	430
Δραστηριότητες Ομάδας 3 «Λιμενικά έργα» (Διάμεση τιμή χρόνου περιβαλλοντικής αδειοδότησης Ομάδας 3: 303)				
1η	1	Εμπορικοί και επιβατικοί λιμένες	11 αιτήματα	226
2η	4	Λιμένες εξυπηρέτησης αλιευτικών σκάφων ή μικτής χρήσης με άλλα σκάφη π.χ. ημερόπλοια, εξυπηρέτησης ναυαθλητικών δραστηριοτήτων, ιχθυόσκαλες και συναφείς εγκαταστάσεις	4 αιτήματα	672
3η	6	Μεμονωμένες προβλήτες	4 αιτήματα	359
4η	9	Έργα ανάπλασης και διαμόρφωσης ακτής α) πεζόδρομοι, ποδηλατόδρομοι κ.λ.π. β) εμπλουτισμός/ προσάμμιση ακτής	4 αιτήματα	467
5η	10	Δίαυλοι ναυσιπλοΐας	3 αιτήματα	329
Δραστηριότητες Ομάδας 4 «Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών» (Διάμεση τιμή χρόνου περιβαλλοντικής αδειοδότησης Ομάδας 4: 199)				
1η	19	Εγκαταστάσεις επεξεργασίας αστικών λυμάτων (πόλεων και οικισμών) με διάθεση επεξεργασμένων υγρών σε επιφανειακό υδάτινο αποδέκτη ή τη θάλασσα	32 αιτήματα	196
2η	20	Εγκαταστάσεις επεξεργασίας αστικών λυμάτων (πόλεων και οικισμών) με διάθεση επεξεργασμένων υγρών στο έδαφος (π.χ. για εμπλουτισμό υπόγειου υδροφορέα ή για άρδευση) ή για αστική – βιομηχανική χρήση α) άμεσος εμπλουτισμός υπόγειου υδροφορέα β) έμμεσος εμπλουτισμός υπόγειου υδροφορέα γ) στο έδαφος (άρδευση) ή για αστική – βιομηχανική χρήση	10 αιτήματα	219
3η	14	Υγειονομική ταφή μη επικινδύνων αστικών στερεών υπολειμμάτων ή αποβλήτων (ΧΥΤΥ ή ΧΥΤΑ) (εργασίες D1, D5)	9 αιτήματα	253
4η	16	Εγκαταστάσεις επεξεργασίας ΑΕΚΚ (εργασία R5, R12 και R13)	7 αιτήματα	219
5η	15	Εγκαταστάσεις παρασκευής εδαφοβελτιωτικών – κομπόστ ..., π.χ. τύπου θερμοκηπίου, μη στεγασμένες κ.λπ. (εργασία R3)	5 αιτήματα	203
Δραστηριότητες Ομάδας 5 «Εξορυκτικές δραστηριότητες» (Διάμεση τιμή χρόνου περιβαλλοντικής αδειοδότησης Ομάδας 5: 256)				

α/α	αρ. δραστηρ.	Περιγραφή	Συχνότητα εμφάνισης στο δείγμα	Διάμεσος συνολικής Διάρκειας Π.Α. (εργάσιμες ημέρες)
1η	3	Εξόρυξη βιομηχανικών ορυκτών, μαρμάρων και σχιστολιθικών πλακών	34 αιτήματα	256
2η	4	Εξόρυξη αδρανών υλικών	18 αιτήματα	192
3η	11	Εγκαταστάσεις διαχείρισης εξορυκτικών αποβλήτων	13 αιτήματα	193
4η	6	Αμμοληψίες που δεν εμπίπτουν στην κατηγορία των αδρανών υλικών	6 αιτήματα	256
5η	2	Εξόρυξη μεταλλευμάτων και ερευνητικές γεωτρήσεις για ανεύρεση μεταλλευμάτων	5 αιτήματα	884
Δραστηριότητες Ομάδας 6 «Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα αθλητισμού και αναψυχής» (Διάμεση τιμή χρόνου περιβαλλοντικής αδειοδότησης Ομάδας 6: 244)				
1η	2	Κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα σε περιοχές εκτός σχεδίων πόλεων και εκτός ορίων οικισμών	54 αιτήματα	272
2η	23	Εμπορικά κέντρα, συγκροτήματα καταστημάτων, υπεραγορές (super markets), πολυκαταστήματα (στεγασμένοι χώροι σε ένα ή περισσότερους ορόφους)	4 αιτήματα	148
3η	5	Οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις, χώροι στάθμευσης τροχόσπιτων και λοιπές κατασκηνώσεις	3 αιτήματα	148
4η	10	Υδροθεραπευτήρια, θαλασσοθεραπευτήρια και οι συνοδευτικές αυτών εγκαταστάσεις	3 αιτήματα	460
5η	16	Γήπεδα και αθλητικές εγκαταστάσεις με κερκίδες (ανοικτά ή κλειστά)	3 αιτήματα	125
Δραστηριότητες Ομάδας 8 «Υδατοκαλλιέργειες» (Διάμεση τιμή χρόνου περιβαλλοντικής αδειοδότησης Ομάδας 8: 258)				
1η	2	Εκτροφή θαλάσσιων ιχθύων	52 αιτήματα	273
2η	4	Εκτροφή καρκινιοειδών και μαλακίων	13 αιτήματα	109
3η	5	Εκτροφή ειδών γλυκού νερού (πέστροφες κ.λπ.)	4 αιτήματα	461
4η	3	Εκτροφή προστατευόμενων ειδών (τόνος κ.λπ.)	2 αιτήματα	177
5η	7	Πρωτοεμφανιζόμενες τεχνολογίες εκτροφής ή/και Πρωτοεμφανιζόμενα είδη	2 αιτήματα	420
Δραστηριότητες Ομάδας 9 «Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις» (Διάμεση τιμή χρόνου περιβαλλοντικής αδειοδότησης Ομάδας 9: 142)				
1η	125	Παραγωγή έτοιμου σκυροδέματος	10 αιτήματα	200
2η	16	Τυροκόμηση γάλακτος	6 αιτήματα	197
3η	99	Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών παρασκευασμάτων	4 αιτήματα	243
4η	1	Σφαγή ζώων και πουλερικών. Συμπεριλαμβάνεται ο πρώτος τεμαχισμός και η συντήρηση του παραγόμενου κρέατος	3 αιτήματα	132
5η	13	Παραγωγή άλλων μη επεξεργασμένων ελαίων και λιπών (συμπεριλαμβάνεται η παραγωγή πυρηνελαίου)	3 αιτήματα	195
6η	222	Εγκαταστάσεις αποθήκευσης εμπορευμάτων μ.α.κ. με ή χωρίς ψύξη ή κατάψυξη	3 αιτήματα	298
Δραστηριότητες Ομάδας 10 «Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας» (Διάμεση τιμή χρόνου περιβαλλοντικής αδειοδότησης Ομάδας 10: 223)				
1η	1	Ηλεκτροπαραγωγή από αιολική ενέργεια	66 αιτήματα	198
2η	8	Υδροηλεκτρικά έργα	17 αιτήματα	217
3η	7	Ηλεκτροπαραγωγή από σταθμούς καύσης βιομάζας	13 αιτήματα	214
4η	2	Ηλεκτροπαραγωγή από φωτοβολταϊκούς σταθμούς	11 αιτήματα	188
5η	5	Ηλεκτροπαραγωγή από σταθμούς βιορευστών και βιοκαυσίμων	8 αιτήματα	257

α/α	αρ. δραστηρ.	Περιγραφή	Συχνότητα εμφάνισης στο δείγμα	Διάμεσος συνολικής Διάρκειας Π.Α. (εργάσιμες ημέρες)
Δραστηριότητες Ομάδας 11 «Μεταφορά ενέργειας καυσίμων και χημικών ουσιών» (Διάμεση τιμή χρόνου περιβαλλοντικής αδειοδότησης Ομάδας 11: 240)				
1η	10	Εναέριες γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας με τις συνοδευτικές αυτών εγκαταστάσεις (υποσταθμοί και κέντρα υπερυψηλής τάσης)	6 αιτήματα	344
2η	11	Μεμονωμένα κέντρα υπερυψηλής τάσης και μεμονωμένοι υποσταθμοί επί της επιφάνειας του εδάφους (συμπεριλαμβάνονται και οι επεκτάσεις σε υφιστάμενους υποσταθμούς)	4 αιτήματα	167
3η	8	Παραγωγή και μεταφορά ατμού και θερμού νερού, με τις συνοδευτικές αυτών εγκαταστάσεις	1 αίτημα	1.377

Πίνακας 5.3-2: Δραστηριότητες ΔΜ με το μεγαλύτερο αριθμό αιτημάτων περιβαλλοντικής αδειοδότησης, που αποτελούν το 50% των δραστηριοτήτων ΔΜ του δείγματος

α/α	Ομάδα έργου	αρ. δραστηρ.	Περιγραφή	Συχνότητα εμφάνισης στο δείγμα
1η	10 ^η	1	Ηλεκτροπαραγωγή από αιολική ενέργεια	66 αιτήματα
2η	6 ^η	2	Κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα σε περιοχές εκτός σχεδίων πόλεων και εκτός ορίων οικισμών	54 αιτήματα
3η	8 ^η	2	Εκτροφή θαλάσσιων ιχθύων	52 αιτήματα
4η	5 ^η	3	Εξόρυξη βιομηχ. ορυκτών, μαρμάρων και σχιστολιθικών πλακών	34 αιτήματα
5η	4 ^η	19	Εγκατ. επεξεργ. αστικών λυμάτων (πόλεων και οικισμών) με διάθεση επεξεργ. υγρών σε επιφ. υδάτινο αποδέκτη ή τη θάλασσα	32 αιτήματα
6η	1 ^η	5	Οδός μεταξύ επαρχιών/οικισμών	23 αιτήματα
7η	5 ^η	4	Εξόρυξη αδρανών υλικών	18 αιτήματα
8η	2 ^η	15	α) Αντιπλημμυρικά έργα και έργα διευθέτησης της ροής των υδάτων (εφεξής «αντιπλημμυρικά έργα»), και β) Άρση προσχώσεων από διευθετημένο τμήμα υδατορέματος.	17 αιτήματα
9η	10 ^η	8	Υδροηλεκτρικά έργα	17 αιτήματα
10η	5 ^η	11	Εγκαταστάσεις διαχείρισης εξορυκτικών αποβλήτων	13 αιτήματα
11η	8 ^η	4	Εκτροφή καρκινοειδών και μαλακίων	13 αιτήματα
12η	10 ^η	7	Ηλεκτροπαραγωγή από σταθμούς καύσης βιομάζας	13 αιτήματα

Με βάση τα στοιχεία αυτά και δεδομένης της σημαντικής συμμετοχής των δραστηριοτήτων αυτών, που αποτελούν υποσύνολο των ΔΜ δραστηριοτήτων, στις διαδικασίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης, προτείνεται η κατά προτεραιότητα επανεξέταση των παραπάνω ως προς την κατάταξή τους με βάση την ΥΑ 37674/2016.

Συνεπώς, σε περίπτωση που η κατηγοριοποίηση που εφαρμόζεται στην ελληνική νομοθεσία θα μπορούσε να επαναξιολογηθεί σε σχέση και με τα προβλεπόμενα στην ευρωπαϊκή Οδηγία, υπάρχει η δυνατότητα σημαντικής μείωσης του όγκου των ΜΠΕ προς αξιολόγηση, επανεξετάζοντας την κατάταξη των ως άνω 50 ΔΜ δραστηριοτήτων ή των 12 πρώτων, ανεξαρτήτως Ομάδας. Η μείωση αυτή θα επιφέρει αντίστοιχα θετικά αποτελέσματα στο χρόνο έκδοσης ΑΕΠΟ και στη συνακόλουθη υλοποίηση της παραγωγικής δραστηριότητας.

5.4. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ (EX POST ASSESSMENT, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2014)

Στη συνέχεια, τα αποτελέσματα της παρούσας Μελέτης συγκρίνονται με τα πορίσματα της σχετικής έκθεσης του 2014 που αφορούσε τις **Ομάδες 3**, Λιμενικά Έργα, **4**, Συστήματα Περιβαλλοντικών Υποδομών, **5**, Εξορυκτικές Δραστηριότητες, **6**, Τουριστικές Εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού Τομέα, αθλητισμού και Αναψυχής, **8** Υδατοκαλλιέργειες και **9** Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις. Η έκθεση του 2014 εξέταζε δείγμα 850 περίπου ΑΕΠΟ, που είχαν εκδοθεί την περίοδο 11.2011- 12.2013, και η συνολική διάρκεια περιβαλλοντικής αδειοδότησης είχε υπολογιστεί σε ημερολογιακές ημέρες. Επίσης, στην έκθεση του 2014 για τη διεξαγωγή των συμπερασμάτων χρησιμοποιήθηκε η μέση τιμή, ενώ αφαιρέθηκαν από το δείγμα οι ακραίες τιμές της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Προκειμένου η σύγκριση να είναι εφικτή, υπολογίστηκε εκ νέου ο χρόνος της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης σε εργάσιμες ημέρες, λαμβάνοντας υπόψη τις επίσημες αργίες και χωρίς την αφαίρεση των ακραίων τιμών. Δηλαδή ακολουθήθηκε η ίδια μεθοδολογία με την παρούσα έκθεση. Επισημαίνεται ότι η σύγκριση μεταξύ των απαιτούμενων χρόνων για να διαπιστωθεί η περίοδος της πιο αποτελεσματικής εφαρμογής της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, δεν είναι δόκιμη. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δεν είναι διαθέσιμα από το ΥΠΕΝ στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των ΜΠΕ που υποβάλλονται ετησίως. Αντίθετα για κάθε διάστημα διαθέσιμη είναι μόνο η πληροφορία του αριθμού των ΑΕΠΟ που εκδόθηκαν μετά την έγκριση των ΜΠΕ. Είναι προφανές ότι με την ισχύ του Νόμου 4014/2011 από τον Νοέμβριο του 2011, το διάστημα 2012-2013 ο αριθμός των ΜΠΕ οι οποίες υποβλήθηκαν αλλά δεν αξιολογήθηκαν το διάστημα αυτό και αξιολογούνται το επόμενο διάστημα, θα οδηγήσουν σε αύξηση της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης του επόμενου διαστήματος. Για το λόγο αυτό η σύγκριση μπορεί να γίνει μόνο μεταξύ ίσων διαστημάτων, ενώ κάθε χρονικό διάστημα περιλαμβάνει τις ΜΠΕ οι οποίες υποβλήθηκαν, αξιολογήθηκαν και εγκρίθηκαν μέσα στο διάστημα αυτό. Συγχρόνως πρέπει να γίνει η παραδοχή ότι ο αριθμός των μη αξιολογηθεισών ΜΠΕ είναι ίσος μεταξύ των εξεταζόμενων χρονικών διαστημάτων.

Στην παρούσα έκθεση συγκρίνονται οι ΑΕΠΟ που εκδόθηκαν τα διαστήματα 2012-2013, 2014-2015 και 2016-2017. Στα διαστήματα αυτά δεν συμπεριλαμβάνονται οι ΑΕΠΟ που αφορούν ΜΠΕ οι οποίες υποβλήθηκαν πριν το διάστημα αναφοράς, για παράδειγμα υποβληθείσα ΜΠΕ το έτος 2013 η οποία εγκρίθηκε το 2014 δεν συμπεριλαμβάνεται στο διάστημα 2014-2015.

Για τη σύγκριση των υποκατηγοριών Α1, Α2 στα εξεταζόμενα διαστήματα ως στατιστικό μέγεθος χρησιμοποιήθηκε η απόκλιση της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης από τα θεσμοθετημένα όρια.

Στον **Πίνακα 5.4-1** παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της απόκλισης σε εργάσιμες ημέρες της έκθεσης του 2014 για το διάστημα 2012-2013 και της παρούσας έκθεσης για τα διαστήματα 2014-

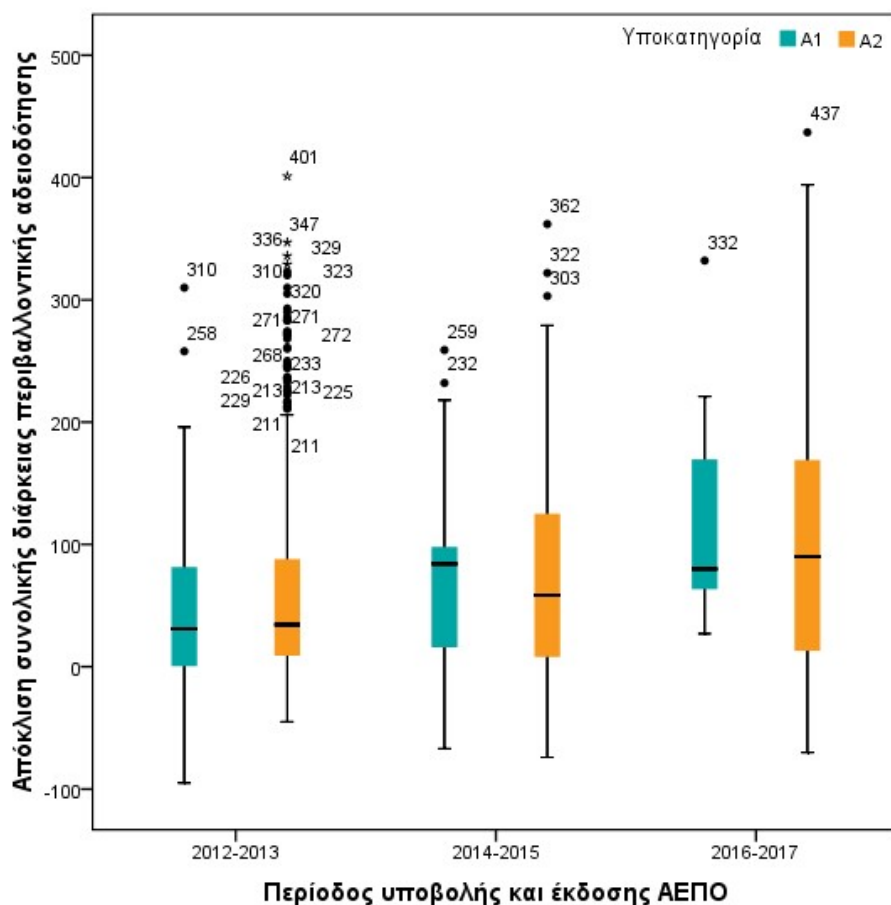
2015 και 2016-2017. Για τη σύγκριση μεταξύ των δύο εκθέσεων ελήφθησαν υπόψη μόνο οι κοινές ομάδες των δύο εκθέσεων, δηλαδή οι Ομάδες 3, 4, 5, 6, 8 και 9.

Για το σύνολο των ΜΠΕ που αξιολογήθηκαν προκύπτει ότι ο χρόνος απόκλισης αυξάνει για το σύνολο των ομάδων από τα προβλεπόμενα όρια την περίοδο που μεσολάβησε από το 2014 έως το 2017. Η αύξηση την περίοδο 2014-2015 σε σύγκριση με την περίοδο 2012-2013 είναι της τάξεως των **25 εργάσιμων ημερών** για τα έργα A1 και A2. Η αύξηση την περίοδο 2016-2017 σε σύγκριση με την περίοδο 2012-2013 είναι της τάξεως των **52 εργάσιμων ημερών**.

Πίνακας 5.4-1: Απόκλιση της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης των ξεταζόμενων Ομάδων έργου ανά υποκατηγορία, σε εργάσιμες ημέρες, για τις περιόδους έκδοσης ΑΕΠΟ: 2012-2013, 2014-2015 και 2016-2017

Υποκατηγορία		Έτος Σύγκρισης Υποβολής ΜΠΕ- Έκδοσης ΑΕΠΟ			
		2012-2013	2014-2015	2016-2017	Σύνολο
A1	N	76	17	19	112
	Median	31	84	80	52
A2	N	754	146	115	1015
	Median	35	58	90	39
Σύνολο	N	830	163	134	1127
	Median	34	59	86	40

Όπως προκύπτει και από το **Σχήμα 5.4-1** το διάστημα 2014-2015 οι μέρες απόκλισης της υποκατηγορίας A1 αυξήθηκαν κατά 53 εργάσιμες, ενώ η αύξηση αυτή για το διάστημα 2016-2017 ήταν 49 εργάσιμες, σε σύγκριση με το διάστημα 2012-2013. Οι αντίστοιχες αυξήσεις των ημερών απόκλισης της υποκατηγορίας A2 ήταν της τάξης των 23 και 55 εργάσιμων ημερών.



Σχήμα 5.4-1: Διάγραμμα πλαισίου και απολήξεων (BoxPlot) της απόκλισης της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης για τις περιόδους έκδοσης ΑΕΠΟ: 2012-2013, 2014-2015 και 2016-2017, ανά υποκατηγορία των Ομάδων 3, 4, 5, 6, 8 και 9

5.5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αντικείμενο του **Σταδίου 2** του παρόντος έργου αποτελεί η αξιολόγηση ως προς τη **χρονική διάρκεια** της περιβαλλοντικής αδειοδότησης ενός αντιπροσωπευτικού δείγματος **1.140 Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ)** από ένα σύνολο 5.330 αποφάσεων που έχουν εκδοθεί από τον **01.2014 έως τον 12.2017**, στο πλαίσιο εφαρμογής του Ν. 4014/2011 . Οι ως άνω αποφάσεις, οι οποίες είναι αναρτημένες στην επίσημη ιστοσελίδα του πρώην ΥΠΕΚΑ (<http://aepe.ypeka.gr/>), αφορούν τις Ομάδες 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 και 11 της ΥΑ αριθμ. ΔΙΠΑ/οικ. 37674/2016 (ΦΕΚ 2471/Β'/10.08.2016), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Από το αρχικό εξεταζόμενο δείγμα, το 77,98% αξιοποιήθηκε τελικά για τη στατιστική συμπερασματολογία, συνεπώς ο συνολικός αριθμός των ΑΕΠΟ που εξετάστηκαν ανέρχονται σε **889** .

Μετά την εξέταση του δείγματος όσον αφορά την καταγραφείσα χρονική διάρκεια για την ολοκλήρωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, προέκυψε ότι για την **Υποκατηγορία A1**, συνολικά για νέες άδειες και ανανεώσεις/τροποποιήσεις, οι χρόνοι που καταγράφηκαν για **148** από τις εξετασθείσες **ΑΕΠΟ είναι σημαντικά μεγαλύτεροι του προβλεπόμενου ορίου** και μόνο οι **3 είναι εντός ορίου**. Ομοίως, από την **Υποκατηγορία A2** οι χρόνοι για **663 ΑΕΠΟ είναι σημαντικά μεγαλύτεροι του προβλεπόμενου ορίου** και οι **75 είναι εντός ορίου**. Καταγράφηκαν δηλαδή σημαντικές καθυστερήσεις έναντι των χρόνων που προβλέπονται στην Περιβαλλοντική Νομοθεσία.

Όσον αφορά στην Υποκατηγορία A1, για την περίπτωση νέας άδειας, τη μεγαλύτερη διάμεση τιμή της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έχει η **Ομάδα 10**, «Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας», 892 εργάσιμες ημέρες, και τη μικρότερη η **Ομάδα 9**, «Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις», 114 εργάσιμες ημέρες. Αντίστοιχα, για την περίπτωση ανανέωσης/τροποποίησης με υποβολή ΜΠΕ τη μεγαλύτερη διάμεση τιμή έχει η **Ομάδα 5**, «Εξορυκτικές δραστηριότητες», 713 εργάσιμες ημέρες, ενώ με υποβολή Φακέλου η **Ομάδα 2**, «Υδραυλικά έργα», 292 εργάσιμες ημέρες.

Όσον αφορά στην Υποκατηγορία A2, για την περίπτωση νέας άδειας, τη μεγαλύτερη διάμεση τιμή της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έχει επίσης η **Ομάδα 10**, 379 εργάσιμες ημέρες, και τη μικρότερη η **Ομάδα 9**, «Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις», 230 εργάσιμες ημέρες. Αντίστοιχα, για την περίπτωση ανανέωσης/τροποποίησης με υποβολή ΜΠΕ τη μεγαλύτερη διάμεση τιμή έχει η **Ομάδα 8**, «Υδατοκαλλιέργειες», 271 εργάσιμες ημέρες, ενώ με υποβολή Φακέλου η **Ομάδα 3**, «Λιμενικά έργα», 375 εργάσιμες ημέρες.

Η συνολική διάμεσος της διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης με ΜΠΕ και για τις δύο Υποκατηγορίες, για όλους τους τύπους αδειών και για το σύνολο των εξεταζόμενων Ομάδων, εξαιρώντας δηλαδή τις περιπτώσεις ανανέωσης/τροποποίησης με φάκελο, ανέρχεται σε **288 εργάσιμες ημέρες**.

Μετά την εξέταση της απόκλισης της χρονικής διάρκειας έκδοσης ΑΕΠΟ από τα προβλεπόμενα όρια προέκυψε ότι οι Ομάδες έργου με τη μεγαλύτερη απόκλιση από τα προβλεπόμενα όρια αφορούν ΑΕΠΟ που ανήκουν στην **Υποκατηγορία A1** και στον τύπο **νέες άδειες**. Η διάμεση τιμή της απόκλισης όλων των ομάδων στην Υποκατηγορία A1 και στον τύπο νέες άδειες είναι 359 ημέρες, με τις μεγαλύτερες αποκλίσεις να παρουσιάζουν οι **Ομάδες 10**, «Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας», **11** «Μεταφορά ενέργειας καυσίμων και χημικών ουσιών» και **3** «Λιμενικά έργα».

Αμέσως μετά, οι Ομάδες με τη μεγαλύτερη απόκλιση αφορούν ΑΕΠΟ που ανήκουν στην **Υποκατηγορία A2** και ομοίως στον τύπο **νέες άδειες**. Η διάμεση τιμή της απόκλισης όλων των ομάδων στην Υποκατηγορία A2 και στον τύπο νέες άδειες είναι 212,5 ημέρες, με τις μεγαλύτερες αποκλίσεις να παρουσιάζουν οι **Ομάδες 10** «Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας», **2** «Υδραυλικά έργα» και **8** «Υδατοκαλλιέργειες». Ακολουθούν η πλειοψηφία των Ομάδων με τις ΑΕΠΟ να ανήκουν στην **Υποκατηγορία A1** και στον τύπο **ανανέωση/τροποποίηση με Φάκελο**.

Τη **μικρότερη απόκλιση** έχουν οι Ομάδες έργου με τις ΑΕΠΟ να ανήκουν στην **Υποκατηγορία Α2** και στον τύπο **ανανέωση/τροποποίηση με ΜΠΕ και Φάκελο**.

Όσον αφορά στην κατανομή με βάση τις Περιφέρειες προκύπτει ότι οι δύο Περιφέρειες με τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο ΑΕΠ, δηλαδή η **Αττική** (47,9%) και η **Κεντρική Μακεδονία** (13,5%), (η τελευταία μαζί με την Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας Θράκης (3,8%) συγκροτούν την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας-Θράκης), παρουσιάζουν **μικρές αποκλίσεις** όσον αφορά στη συνολική διάρκεια της περιβαλλοντικής αδειοδότησης σε σχέση με τις υπόλοιπες Περιφέρειες. Οι Περιφέρειες με τις **μεγαλύτερες αποκλίσεις** ως προς τη χρονική διάρκεια, που είναι η Περιφέρεια **Κρήτης** και η Περιφέρεια **Θεσσαλίας**, (η τελευταία μαζί με την Περιφέρεια **Στερεάς Ελλάδας** συγκροτούν την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας, έχουν παραπλήσια συμμετοχή στο ΑΕΠ της χώρας, περίπου 5%.

Αναφορικά με τον έλεγχο της επίδρασης του χαρακτηρισμού δραστηριότητας των ΑΕΠΟ (Δυνάμενες Μεταβολής και Μη Δυνάμενες Μεταβολής) στην απόκλιση της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης από τα θεσμοθετημένα όρια προέκυψε ότι οι ΑΕΠΟ οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί ως Δυνάμενες Μεταβολής δεν αναμένεται να έχουν μεγαλύτερη διάρκεια έκδοσης από τις ΑΕΠΟ που έχουν χαρακτηριστεί ως Μη Δυνάμενες Μεταβολής. Σημειώνεται ότι το **90,32%** του δείγματος των ΑΕΠΟ που εξετάστηκαν χαρακτηρίζονται ως Δυνάμενες Μεταβολής.

Παράλληλα, και προκειμένου για την κατά το δυνατόν ελάφρυνση του γραφειοκρατικού φόρτου επιλέχθηκαν για κάθε Ομάδα έργου οι πέντε (5) πρώτες ΔΜ δραστηριότητες με το μεγαλύτερο αριθμό αιτημάτων περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Επίσης, εντοπίστηκαν και οι 12 πρώτες ΔΜ δραστηριότητες, ανεξαρτήτως Ομάδας, που αποτελούν και το 50% του συνόλου των αιτημάτων των ΔΜ δραστηριοτήτων του δείγματος.

Οι ως άνω δραστηριότητες προτείνεται να επανεξετασθούν κατά προτεραιότητα, ως προς την κατάταξή τους με βάση την ΥΑ 37674/2016.

Τέλος, όσον αφορά στη σύγκριση των αποτελεσμάτων της παρούσας μελέτης με τα αντίστοιχα αποτελέσματα της Έκθεσης «Εκ των υστέρων Αξιολόγησης Συνεπειών Ρυθμίσεων στη Ανταγωνιστικότητα (Ex post Assessment) για το Ν. 4014/2011» για τις Ομάδες 3, 4, 5, 6, 8 και 9, σημειώνεται ότι την περίοδο που μεσολάβησε από το 2014 έως σήμερα, οι καθυστερήσεις που καταγράφονται για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, αυξάνονται για το σύνολο των ομάδων. Η αύξηση αυτή για την περίοδο 2014-2015 σε σύγκριση με την περίοδο 2012-2013 είναι της τάξεως των **25 εργάσιμων ημερών** για τα έργα Α1 και Α2, ενώ η αντίστοιχη αύξηση για το διάστημα 2016-2017 είναι της τάξεως των **52 εργάσιμων ημερών**. Το διάστημα 2014-2015 οι μέρες απόκλισης της υποκατηγορίας Α1 αυξήθηκαν κατά 53 εργάσιμες, ενώ η αύξηση αυτή για το διάστημα 2016-2017 ήταν 49 εργάσιμες, σε σύγκριση με το διάστημα 2012-2013. Οι αντίστοιχες αυξήσεις των ημερών απόκλισης της υποκατηγορίας Α2 ήταν της τάξης των 23 και 55 εργάσιμων ημερών.

6. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΕ ΆΛΛΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ (BENCHMARKING)

6.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

6.1.1. Αντικείμενο

Σε συνέχεια των πορισμάτων του Σταδίου 1 του Έργου, όπως παρουσιάστηκαν στο Κεφάλαιο 4, στο παρόν Κεφάλαιο, Στάδιο 3, γίνεται συγκριτική αξιολόγηση της κατάταξης που εφαρμόζεται για τον καθορισμό των έργων που υπόκεινται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση στα Κράτη Μέλη (ΚΜ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Οδηγία και την Ελλάδα.

Η συγκριτική αυτή αξιολόγηση, η οποία βασίζεται σε σχετικές δημοσιευμένες μελέτες και στην ισχύουσα περιβαλλοντική νομοθεσία επιλεγμένων ΚΜ, γίνεται προκειμένου να διερευνηθεί η εναρμόνιση της Οδηγίας 2014/52/ΕΕ στα εξεταζόμενα ΚΜ και να αναδειχθούν προτάσεις που θα συμβάλουν στην απλοποίηση της διαδικασίας και την συνακόλουθη μείωση των χρόνων περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

6.1.2. Μεθοδολογία

Προκειμένου να πραγματοποιηθεί η ως άνω συγκριτική αξιολόγηση της εναρμόνισης της κοινοτικής Οδηγίας ΕΠΕ μεταξύ των ΚΜ και της Ελλάδας, ακολουθήθηκαν τα παρακάτω βήματα:

A. Αξιοποίηση βιβλιογραφικών αναφορών για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων στα ΚΜ της ΕΕ

Οι πληροφορίες αυτές αφορούν:

- **Στατιστικά στοιχεία**

Παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία για τον μέσο ετήσιο αριθμό ΕΠΕ και για το μέσο αριθμό διαδικασιών επιλογής (screening) σε όλα τα ΚΜ (συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας) για τα έτη 2005 – 2008 (GHK, 2010). Τα παραπάνω στοιχεία αξιοποιήθηκαν στην παρούσα Μελέτη δεδομένου ότι αφορούν το σύνολο των ΚΜ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πλέον πρόσφατα στατιστικά στοιχεία, όπου αυτά ήταν διαθέσιμα, για την διαδικασία επιλογής (screening) σε ΚΜ έχουν επίσης συμπεριληφθεί.

- **Διαδικασίες επιλογής (screening) στα ΚΜ για τον καθορισμό των έργων που υπόκεινται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση**

Αναλύθηκαν οι διαφορετικές προσεγγίσεις για την εφαρμογή της διαδικασίας επιλογής (screening) (Pinho et al, 2010) και παρουσιάζεται η προσέγγιση που ακολουθεί το κάθε ΚΜ (Mayer et al, 2005). Τα στοιχεία που αφορούν τα ΚΜ Ελλάδα, Αγγλία, Ιρλανδία, Αυστρία,

Κύπρο και Δανία είναι επικαιροποιημένα και αφορούν την περίοδο εκπόνησης της παρούσας μελέτης (Ιούνιος 2018). Παράλληλα παρουσιάζονται οι δυσχέρειες που έχουν παρατηρηθεί κατά την ενσωμάτωση της διαδικασίας επιλογής (screening) στα ΚΜ.

B. Σύγκριση της εναρμόνισης της Οδηγίας ΕΠΕ σε επιλεγμένα ΚΜ και την Ελλάδα

- **Σύγκριση της κατάταξης και της διαδικασίας επιλογής (screening) με τα έργα του Παραρτήματος I & II της Οδηγίας, καθώς και των κατώτατων ορίων των δραστηριοτήτων του Παραρτήματος I της Οδηγίας ΕΠΕ**

Για την συγκριτική αξιολόγηση της κατάταξης έργων και δραστηριοτήτων όσον αφορά την υποχρέωση υποβολής σε ΕΠΕ και των διαδικασιών επιλογής (screening) που εφαρμόζεται στην Ελλάδα, επελέγησαν πέντε (5) ΚΜ, Αγγλία, η Ιρλανδία, η Αυστρία, η Κύπρος και η Δανία, για τα οποία εξετάστηκε ο τρόπος εναρμόνισής της Οδηγίας ΕΠΕ στην εθνική τους νομοθεσία

Για τα παραπάνω ΚΜ, εξετάστηκαν οι περιγραφές όλων των δραστηριοτήτων, όπως αυτές προκύπτουν από τα Παραρτήματα των εθνικών νομοθεσιών, και αντιστοιχήθηκαν σε σχετικά έργα/δραστηριότητες του Παραρτήματος I ή II της ευρωπαϊκής Οδηγίας. Η ως άνω κατάταξη, καθώς και τα πορίσματα του Σταδίου 1 του παρόντος έργου, συναξιολογήθηκαν και οδήγησαν σε συμπεράσματα σχετικά με την εναρμόνιση της Οδηγίας στα εξεταζόμενα ΚΜ και την Ελλάδα. Αντίστοιχα, με βάση την ισχύουσα νομοθεσία κάθε ΚΜ, καταγράφηκε η διαδικασία επιλογής (screening) και συγκρίθηκε με την αντίστοιχη της ευρωπαϊκής Οδηγίας.

Έγινε επίσης, σύγκριση των κατώτατων ορίων που προβλέπονται στα επιλεγμένα ΚΜ και την Ελλάδα για τις δραστηριότητες του Παραρτήματος I της Οδηγίας σύμφωνα με τα οποία αποφασίζεται εάν το έργο θα πρέπει ή όχι να οδηγηθεί σε ΕΠΕ, μεταξύ των επιλεγμένων ΚΜ και της Ελλάδας.

Τέλος, για την περαιτέρω συγκριτική αξιολόγηση των κατωτάτων ορίων (thresholds) που εφαρμόζονται στη διαδικασία επιλογής (screening), αξιοποιήθηκαν τα διαθέσιμα δημοσιευμένα στοιχεία προγενέστερης Μελέτης, για τέσσερες χαρακτηριστικές δραστηριότητες, για 21 Κράτη Μέλη, στα οποία περιλαμβάνονται και τα 6 ΚΜ που εξετάστηκαν λεπτομερώς στην παρούσα Μελέτη. Οι δραστηριότητες που εξετάστηκαν περιλαμβάνουν:

1. Θερμοηλεκτρικούς σταθμούς
2. Υγειονομική ταφή μη επικίνδυνων αποβλήτων
3. Εμπορικά κέντρα
4. Οδικά έργα

Γ. Αναφορές σχετικά με προτάσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής της Οδηγίας ΕΠΕ

Συνοψίζονται προτάσεις, που έχουν καταγραφεί στην πρόσφατη ευρωπαϊκή βιβλιογραφία, για τη βελτίωση της διαδικασίας κατάταξης των έργων που υπόκεινται σε ΕΠΕ, προκειμένου να αξιοποιηθούν για τη βελτίωση των παραπάνω διαδικασιών και στην Ελλάδα.

6.2. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΣΤΑ ΚΜ ΤΗΣ ΕΕ

6.2.1. Στατιστικά στοιχεία

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία για τον μέσο ετήσιο αριθμό ΕΠΕ και για το μέσο αριθμό διαδικασιών επιλογής (screening) σε όλα τα ΚΜ (συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας) για τα έτη 2005 – 2008. Την περίοδο αυτή ήταν σε ισχύ η Οδηγία 2003/35/ΕΚ, και στην Ελλάδα ο Ν. 3010/2002. Τα στοιχεία αυτά προέρχονται από τη μελέτη της ΓΗΚ “Collection of information and data to support the Impact Assessment study of the review of the EIA Directive” (2010). Όπως έχει ήδη αναφερθεί τα στοιχεία αυτά αξιοποιήθηκαν στην παρούσα Μελέτη δεδομένου ότι δεν καταγράφονται στη σχετική βιβλιογραφία αντίστοιχες μελέτες για το σύνολο των ΚΜ για τα έτη μετά το 2008.

Σύμφωνα με την παραπάνω μελέτη, τα έτη 2005 – 2008 ολοκληρώθηκαν ετησίως περίπου 16.000 ΕΠΕ στα 27 ΚΜ της ΕΕ. Παρατηρήθηκε αύξηση στον ετήσιο αριθμό των ΕΠΕ από το 2005 ως το 2008, με εξαίρεση το ΗΒ και την Εσθονία. Καταγράφηκε επίσης μεγάλη διακύμανση στον αριθμό των ΕΠΕ ετησίως ανάμεσα στα ΚΜ.

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται ο μέσος ετήσιος αριθμός ΕΠΕ στα ΚΜ της Ε.Ε. για τα έτη 2005-2008 (ΓΗΚ, 2010). Οι στήλες που αφορούν στο μέσο ετήσιο αριθμό ΕΠΕ ανά εκατομμύριο κατοίκους των ετών 2005 έως 2008, προέκυψαν με βάση τα δεδομένα της πρώτης στήλης μετά από επεξεργασία της ομάδας μελέτης. Με πράσινο χρωματίζονται οι μικρότερες τιμές της κάθε στήλης και με κόκκινο οι μεγαλύτερες.

Πίνακας 6.2-1: Μέσος ετήσιος αριθμός ΕΠΕ στα ΚΜ της Ε.Ε. ανά εκατ. Πληθυσμού (έτη 2005-2008), (ΓΗΚ, 2010 και ίδια επεξεργασία)

Κράτος Μέλος	Μέσος αριθμός Ε.Π.Ε. ετησίως (2005-2008)	Μέσος αριθμός Ε.Π.Ε. (2005-2008)/εκατ. Πληθυσμού**
Μάλτα	10	24,69
Λετονία	11	4,95
Αυστρία	23	2,78
Φινλανδία	38	7,20
Λουξεμβούργο	70	148,15
Εσθονία	80	59,37
Τσεχία	96	9,31
Σλοβενία	108	52,68

Κράτος Μέλος	Μέσος αριθμός Ε.Π.Ε. ετησίως (2005-2008)	Μέσος αριθμός Ε.Π.Ε. (2005-2008)/ εκατ. Πληθυσμού**
Κύπρος	117	155,48
Ολλανδία	123	7,52
Δανία	125	22,97
Λιθουανία	142	43,00
Ουγγαρία	152	15,09
Βέλγιο	183	17,34
Ιρλανδία	197	46,03
Βουλγαρία	249	32,75
Σουηδία	288	31,69
Πορτογαλία	323	30,70
Ηνωμένο Βασίλειο	334	5,49
Ρουμανία	596	28,24
Σλοβακία	670	124,13
Γερμανία	1.000	12,14
Ισπανία	1.054	23,72
Ιταλία	1.548	26,60
Γαλλία	3.867	61,02
Πολωνία	4.000	104,86
Ελλάδα	425 / 8.170*	38,57 / 741,54

* Συμπεριλαμβάνονται και οι ΕΠΕ για έργα Α2, Πηγή: Έκθεση «Εκ των υστέρων Αξιολόγησης Συνεπειών Ρυθμίσεων στη Ανταγωνιστικότητα (Ex post Assessment) για το Ν. 4014/2011», Απρίλιος 2014

** Τα δεδομένα για τον πληθυσμό αφορούν μέσες τιμές για τα έτη 2005-2008, Πηγή: tradingeconomics.com

Στον Πίνακα 6.2-1 φαίνεται ότι στην Ελλάδα, σε περίπτωση που στο μέσο αριθμό ΕΠΕ ετησίως συμπεριληφθούν και οι ΜΠΕ που υποβάλλονταν στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, Υποκατηγορία Α2, καταγράφονται σημαντικά μεγαλύτερες τιμές τόσο όσον αφορά τον μέσο αριθμό ΕΠΕ ετησίως, όσο και τη σχέση του αριθμού αυτού με τον πληθυσμό της χώρας. Η διαφορά αυτή αποδίδεται στο μεγάλο αριθμό των έργων και των δραστηριοτήτων που σύμφωνα με τον τότε ισχύοντα Ν. 3010/2002, υπόκεινται σε περιβαλλοντική αξιολόγηση.

Αν εξαιρέσουμε την Ελλάδα, από το σύνολο των ΚΜ, αισθητά μεγαλύτερος αριθμός ΕΠΕ καταγράφονται για τη Γαλλία και τη Πολωνία, ενώ η Αυστρία, η Λετονία και η Μάλτα παρουσιάζουν τους μικρότερους αριθμούς ΕΠΕ. Η Αυστρία είναι η χώρα με την μικρότερη τιμή όσον αφορά τη σχέση του μέσου ετήσιου αριθμού ΕΠΕ με τον πληθυσμό της χώρας. Από τις μικρότερες τιμές παρουσιάζει και το Ηνωμένο Βασίλειο. Σε επόμενο κεφάλαιο, εξετάζεται λεπτομερώς η κατάταξη των έργων που οδηγούνται σε ΕΠΕ για αυτές τις δύο χώρες. Επίσης εξετάζεται η Κύπρος, που σύμφωνα με τα στοιχεία της περιόδου 2005-2008 παρουσιάζει μια από τις μεγαλύτερες τιμές μέσου ετήσιου αριθμού ΕΠΕ ανά εκατομμύριο κατοίκους στην ΕΕ.

Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία του 2010 είναι δύσκολο να εκτιμηθεί ποιο ποσοστό των ΕΠΕ που διενεργούνται σε κάθε ΚΜ αφορά δραστηριότητες του Παραρτήματος Ι ή του Παραρτήματος ΙΙ της

Οδηγίας (GHK 2010). Για την περίοδο αυτή εκτιμάται ότι διεξάγονται περίπου 34.000 διαδικασίες screening για ΕΠΕ ετησίως στα ΚΜ της ΕΕ.

Στον Πίνακα 6.2-2 παρουσιάζεται ο μέσος αριθμός διαδικασιών screening στα ΚΜ της Ε.Ε. για τα έτη 2005-2008. Η ταξινόμηση γίνεται από το ΚΜ με τον μικρότερο αριθμό screening (Γαλλία) προς το ΚΜ με τον μεγαλύτερο αριθμό screening (Πολωνία). Το ποσοστό των διαδικασιών screening που καταλήγουν σε διαδικασία ΕΠΕ ποικίλει ανάμεσα στα ΚΜ (π.χ. 5% ή λιγότερο για το Βέλγιο, Λετονία, Σλοβακία, Δανία συγκρινόμενο με πάνω από 50% για τα ΚΜ Πολωνία, Μάλτα και Κύπρος).

Πίνακας 6.2-2: Μέσος αριθμός διαδικασιών screening στα κράτη-μέλη της ΕΕ (GHK 2010).

Κράτος -μέλος	Μέσος αριθμός διαδικασιών screening ανά έτος (2005-2008)	Μέσο ποσοστό (%) διαδικασιών screening που απαιτούν Ε.Π.Ε. ετησίως
Γαλλία	0	Μη διαθέσιμο
Φινλανδία	36	43
Κύπρος	58	90
Μάλτα	62	25
Αυστρία	96	17
Σλοβακία	476	3
Ουγγαρία	613	15
Λετονία	710	2
Λουξεμβούργο	802	Μη διαθέσιμο
Εσθονία	830	Μη διαθέσιμο
Σλοβενία	851	Μη διαθέσιμο
Λιθουανία	895	Μη διαθέσιμο
Ιρλανδία	928	Μη διαθέσιμο
Βουλγαρία	1.031	Μη διαθέσιμο
Σουηδία	1.081	Μη διαθέσιμο
Πορτογαλία	1.127	Μη διαθέσιμο
Ελλάδα*	1.146	Μη διαθέσιμο
Ολλανδία	1.312	Μη διαθέσιμο
Ρουμανία	1.476	Μη διαθέσιμο
Τσεχία	1.610	4
Γερμανία	2.200	10
Ισπανία	2.236	Μη διαθέσιμο
Βέλγιο	2.337	1
Δανία	2.500	5
Ιταλία	2.695	Μη διαθέσιμο
Ηνωμένο Βασίλειο	2.745	Μη διαθέσιμο
Πολωνία	4.400	50
Σύνολο	34.253	Μη διαθέσιμο

Οι σκιασμένοι αριθμοί του Πίνακα για τα επί μέρους ΚΜ προκύπτουν από εκτιμήσεις που βασίζονται στη συσχέτιση μεταξύ πληθυσμού και μέσων ετήσιων ΕΠΕ

* Για την Ελλάδα, η βιβλιογραφική πηγή έχει ως έτη αναφοράς το διάστημα 2005 – 2008, περίοδο που στην Ελλάδα πραγματοποιούνταν η κατά περίπτωση εξέταση μέσω Προμελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΠΠΔ). Με την ισχύουσα σήμερα νομοθεσία περιβαλλοντικής αδειοδότησης (Ν.4014/2011) άλλαξε η διαδικασία ΕΠΕ και καταργήθηκε η κατά περίπτωση προκαταρκτική εξέταση που ίσχυε στο παρελθόν.

Όσον αφορά τον μέσο αριθμό screening ετησίως, η θέση της Ελλάδας στον παραπάνω Πίνακα είναι 17^η από τα 27 ΚΜ της ΕΕ. Τον μικρότερο αριθμό screening (0) είχε η Γαλλία, η οποία είχε και έναν από τους μεγαλύτερους αριθμούς ΕΠΕ από το σύνολο των ΚΜ (3.867), πλην Ελλάδας εάν στον αριθμό των ΕΠΕ συμπεριληφθούν και οι Μελέτες που υποβάλλονταν στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, ενώ η Πολωνία που είχε υψηλό αριθμό ΕΠΕ (4.000) φαίνεται να είχε και τον μεγαλύτερο αριθμό screening (4.400). Από τα παραπάνω φαίνεται ότι ο αριθμός screening δεν σχετίζεται άμεσα με τον αριθμό των έργων που τελικά καταλήγει σε ΕΠΕ. Το μέσο ποσοστό (%) διαδικασιών screening που απαιτούν ΕΠΕ ετησίως, συνιστά έναν αντιπροσωπευτικό δείκτη για την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας. Από τα αναφερόμενα στον παραπάνω Πίνακα, προκύπτει ότι οι χώρες Βέλγιο, Λετονία, Σλοβακία, Τσεχία και Δανία έχουν αποδοτικές διαδικασίες screening που καταλήγουν σε περιορισμένο αριθμό ΕΠΕ.

Και πάλι σύμφωνα με τα στοιχεία της Μελέτης της GHK, για την περίοδο 2005-2008, η διάρκεια της διαδικασίας ΕΠΕ εκτιμάται κατά μέσο όρο ίση με 11,3 μήνες, από τους οποίους απαιτούνται κατά μέσο όρο περίπου 1,2 μήνες για τη διαδικασία screening. Η μέση διάρκεια για την ολοκλήρωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, εάν εξαιρεθεί το screening, εκτιμάται στους 10,1 μήνες (GHK 2010).

Στη συνέχεια παρουσιάζεται το ποσοστό των ΕΠΕ ανά είδος δραστηριότητας (π.χ. βιομηχανία που σχετίζεται με την παραγωγή ενέργειας, την διαχείριση αποβλήτων, την εξόρυξη κ.ο.κ.) στα ΚΜ για τα οποία υπήρχαν στοιχεία (GHK 2010).

Τα δεδομένα αυτά παρουσιάζονται στον **Πίνακα 6.2-3**. Οι κατηγορίες αυτές ομαδοποιούνται σε τρεις τομείς:

- Έργα υποδομής: Ενέργεια, μεταφορές, διαχείριση υδάτινων πόρων και διαχείριση αποβλήτων
- Έργα ανάπτυξης: Έργα αστικής και βιομηχανικής ανάπτυξης
- Λοιπά έργα: Όλα τα έργα που δεν ανήκουν στους παραπάνω τομείς (λόγου χάρη αναψυχή, γεωργία, εξόρυξη, εθνική ασφάλεια)

Πίνακας 6.2-3: ΕΠΕ κρατών μελών ανά τομέα δραστηριότητας, (GHK 2010).

Κράτος-Μέλος	% ΕΠΕ – Έργα Υποδομής	% ΕΠΕ – Έργα Ανάπτυξης	% ΕΠΕ – Λοιπά Έργα
Αυστρία	22	44	34
Βέλγιο	24	49	27
Κύπρος	47	33	20

Κράτος-Μέλος	% ΕΠΕ – Έργα Υποδομής	% ΕΠΕ – Έργα Ανάπτυξης	% ΕΠΕ – Λοιπά Έργα
Τσεχία	38	25	37
Φινλανδία	67	5	28
Γαλλία*	20	42	38
Ελλάδα	80	10	10
Ουγγαρία	48	18	34
Λετονία	53	11	36
Μάλτα	39	33	28
Σλοβακία	37	44	19

**Στην Γαλλία τα έργα που σχετίζονται με τη γεωργία καλύπτονται στην κατηγορία « Έργα Ανάπτυξης» μαζί με τα έργα που σχετίζονται με τη βιομηχανία.*

Παρατηρούμε ότι στην Ελλάδα οι εξετασθείσες ΕΠΕ αφορούν κυρίως έργα υποδομής σε αρκετά μεγαλύτερο ποσοστό σε σχέση με τα άλλα ΚΜ, πιθανώς δεδομένου ότι τα στοιχεία που συμπεριελήφθησαν στη μελέτη της ΓΗΚ και αφορούν ΑΕΠΟ από τις Κεντρικές Υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ, να προέρχονται κυρίως από την τότε ΕΥΠΕ.

6.2.2. Στατιστικά στοιχεία για τα έτη μετά το 2008

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία της περιόδου 2008-2011, οι ετήσιες διαδικασίες επιλογής (screening) στην ΕΕ είναι μεταξύ 27.400 και 33.800, ενώ παρατηρείται μείωση του μέσου ετήσιου αριθμού “screening” σε σχέση με την περίοδο 2005-2008 (Μπάλιας Γ., 2018).

Παράλληλα, και σύμφωνα με πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία, ποσοστό μεγαλύτερο από το 99% των έργων που υποβάλλονται στην διαδικασία screening στην Αγγλία, έχουν μεγέθη που δεν ξεπερνούν τα όρια που θέτει η κείμενη Νομοθεσία για υποβολή των δραστηριοτήτων σε διαδικασία ΕΠΕ. Κάθε χρόνο κατατίθενται στις αρμόδιες υπηρεσίες περίπου 500-600 Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, που αντιστοιχούν στο 0,1% του συνόλου των έργων που εξετάστηκαν για περιβαλλοντική αδειοδότηση. (Department for Communities and Local Government, 2016)

6.3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (SCREENING) ΣΤΑ ΚΜ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΟΥ ΥΠΟΚΕΙΝΤΑΙ ΣΕ ΕΠΕ

6.3.1. Διαδικασίες screening

Τα 25 Κράτη Μέλη της ΕΕ το 2005, εφάρμοζαν διαφορετικές διαδικασίες screening με σημαντικές επιπτώσεις στα αποτελέσματα της διαδικασίας ΕΠΕ (Pinho et al, 2010).

Η διαδικασία επιλογής (screening) είναι ένα από τα πρώτα στάδια της διαδικασίας ΕΠΕ. Συνοπτικά, όπως έχει ήδη αναφερθεί στο **Κεφάλαιο 3**, το screening είναι μια διαδικασία με την οποία

προσδιορίζεται κατά πόσο ένα έργο οφείλει να ακολουθήσει τη διαδικασία ΕΠΕ πριν ή κατά τη διαδικασία αδειοδότησης του. Συνεπώς αποτελεί μία πρώτη εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου. Σύμφωνα με τους Canter and Canty (1993), τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό της σημαντικότητας των επιπτώσεων μπορούν να χωριστούν σε αντικειμενικά και υποκειμενικά.

Τα αντικειμενικά κριτήρια βασίζονται σε κατώτατα όρια (thresholds) ή σε μετρήσεις και ενδεικτικά όρια, που παρουσιάζονται κυρίως σε νομοθετικά κείμενα. Αντιθέτως, τα υποκειμενικά κριτήρια εφαρμόζονται όταν τα έργα είναι λιγότερο πιθανό να προκαλέσουν σημαντικές επιπτώσεις, αλλά το γενικό πλαίσιο (π.χ. η τοποθεσία ή η εγγύτητα σε ευαίσθητη περιοχή) εξακολουθεί να δικαιολογεί την ανάγκη υιοθέτησης προληπτικής προσέγγισης. Στις περιπτώσεις αυτές, συστήνεται κατά περίπτωση εξέταση (case-by-case).

Επομένως, η διαδικασία screening μπορεί να περιλαμβάνει διαφορετικές προσεγγίσεις, οι οποίες στην πράξη μπορούν να συνδυαστούν μεταξύ τους. Γενικά, μπορούν να διαφοροποιηθούν τέσσερις τύποι προσεγγίσεων:

- Προκαταρκτική μελέτη ή αρχική περιβαλλοντική αξιολόγηση: Εξετάζεται η ανάγκη για ΕΠΕ μέσω μιας διαδικασίας έγκαιρης αξιολόγησης που καλύπτει όλα τα είδη έργων σε όλες τις περιστάσεις.
- Κατά περίπτωση εξέταση (ΚΠΕ): Αξιολογείται μεμονωμένα η ανάγκη για ΕΠΕ. Η προσέγγιση αυτή παρουσιάζει ορισμένες ομοιότητες με την προηγούμενη. Η διαφορά βασίζεται στο γεγονός ότι αυτή η προσέγγιση εμφανίζεται συνήθως σε συνδυασμό με μια άλλη μέθοδο εξέτασης, όπως είναι ο κατάλογος των έργων ή τα κατώτατα όρια. Με άλλα λόγια, για ορισμένα είδη έργων (ή / και πάνω ή κάτω από ορισμένα συγκεκριμένα όρια) απαιτείται αξιολόγηση κατά περίπτωση.
- Κατάλογος έργων: Η ανάγκη για ΕΠΕ βασίζεται σε καταλόγους έργων που οργανώνονται γύρω από διάφορες κατηγορίες και τύπους έργων, και οι οποίοι είτε προσδιορίζουν τα έργα που απαιτούν ΕΠΕ, είτε παρουσιάζουν τις εξαιρέσεις.
- Κατώτατα όρια: Η υποχρέωση για ΕΠΕ βασίζεται σε συγκεκριμένα μέτρα και όρια σύμφωνα με προκαθορισμένα κριτήρια τα οποία μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με το μέγεθος του έργου, τη θέση και άλλα χαρακτηριστικά του έργου (Pinho et al, 2010).

Οι μέθοδοι εξέτασης που βασίζονται στον ορισμό των καταλόγων έργων ή / και των ορίων οδηγούν σε μια πιο αντικειμενική και τυποποιημένη προσέγγιση, μέθοδος που ισχύει για την Οδηγία για την Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Από την άλλη πλευρά, η προετοιμασία προκαταρκτικής μελέτης ή αρχικής περιβαλλοντικής αξιολόγησης (π.χ. στον Καναδά και τις ΗΠΑ ή και σε ορισμένες χώρες ΚΜ) μπορεί να οδηγήσει σε μια πιο υποκειμενική προσέγγιση. Η προσέγγιση κατά περίπτωση, είναι μια πιο αντικειμενική μέθοδος και συνδυάζεται συχνά με έναν προκαθορισμένο κατάλογο έργων και κριτηρίων.

Για τον καλύτερο προσδιορισμό της σημαντικότητας των επιπτώσεων ενός έργου, είναι προτιμότερη η υιοθέτηση συνδυασμών διαφορετικών διαδικασιών επιλογής (screening) στο πλαίσιο του ίδιου συστήματος ΕΠΕ. Η ταξινόμηση ενός έργου ανάλογα με τις κατηγορίες, όπως

αυτές της ισχύουσας Οδηγίας της ΕΕ που κατηγοριοποιεί τους τύπους έργων στο Παράρτημα Ι και στο Παράρτημα ΙΙ, παρέχει μια πρώτη ένδειξη για την έκταση, το μέγεθος και τη σημασία των πιθανών περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Η ένδειξη αυτή συνδέεται συχνά με την εισαγωγή διαφορετικών απαιτήσεων στις διαδικασίες περιβαλλοντικής αξιολόγησης και κατά την προετοιμασία των αντίστοιχων Περιβαλλοντικών Μελετών. Τα έργα με πολύ σημαντικές επιπτώσεις απαιτούν εμπειριστατωμένη περιβαλλοντική εκτίμηση, ενώ άλλα με μέτριες επιπτώσεις δικαιολογούν συνοπτικότερη αξιολόγηση.

Η υιοθέτηση διαφορετικών διαδικασιών ΕΠΕ, ανάλογα με την σημαντικότητα των δυνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικά πλεονεκτήματα συμβάλλοντας στην αύξηση της αποδοτικότητας, προσαρμόζοντας τα βήματα της διαδικασίας ΕΠΕ και το συνολικό επίπεδο λεπτομέρειας των περιεχομένων της Περιβαλλοντικής Μελέτης στην πιθανή σοβαρότητα των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ενός έργου. Έτσι εξοικονομείται χρόνος, οικονομικοί και τεχνικοί πόροι χωρίς να μειωθεί το επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος. (Pinho et al, 2010).

Το ίδιο σύνολο έργων με σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, Παράρτημα Ι της οδηγίας ΕΠΕ, ισχύει σε όλα τα ΚΜ. Η εξέταση των επί μέρους ιδιαιτεροτήτων εισάγεται στα έργα που απαριθμούνται στο Παράρτημα ΙΙ. Παρόλο που το Παράρτημα ΙΙΙ παρουσιάζει ένα εκτενή κατάλογο κριτηρίων για την επιλογή των έργων του Παραρτήματος ΙΙ που θα υποβληθούν σε ΕΠΕ, τα ΚΜ έχουν την ελευθερία να καθορίσουν τις συγκεκριμένες κατώτατες τιμές για τα έργα αυτά. Αυτές οι ευέλικτες προσεγγίσεις καταλήγουν σε ένα ευρύ φάσμα λύσεων επιλογής που σε ορισμένες περιπτώσεις αξιολογούνται ως υπερβολικές από την ΕΕ (ΕΚ, 2003).

6.3.1.1. Διαδικασίες επιλογής (screening).

Όπως έχει ήδη αναφερθεί και στο **Κεφάλαιο 3** της παρούσας, κατά κανόνα, οι πρακτικές screening στην ΕΕ προκαθορίζονται από τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ όπως έχει τροποποιηθεί από την Οδηγία 2014/52/ΕΕ, και αφορά δύο καταλόγους έργων που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα Ι και ΙΙ της Οδηγίας. Το Παράρτημα Ι απαριθμεί τα έργα που υπόκεινται υποχρεωτικά σε ΕΠΕ υπό οποιοσδήποτε συνθήκες και σε όλα τα ΚΜ. Στο Παράρτημα ΙΙ παρατίθενται κατηγορίες έργων που ενδέχεται να υποβληθούν σε ΕΠΕ σύμφωνα με μια συγκεκριμένη μέθοδο επιλογής, ενώ στο Παράρτημα ΙΙΙ δίνονται τα κριτήρια επιλογής που πρέπει να υιοθετηθούν στη διαδικασία μεταφοράς των έργων του Παραρτήματος ΙΙ στην εθνική / περιφερειακή νομοθεσία. Τα προαναφερόμενα Παραρτήματα της Οδηγίας παρατίθενται στο **Παράρτημα 3.1** της παρούσας μελέτης.

Σε γενικές γραμμές, τα ΚΜ υιοθέτησαν δύο είδη εργαλείων screening (Pinho et al, 2010):

- Καταλόγους έργων με καθορισμένες τιμές και κριτήρια,
- Κατά Περίπτωση Εξέταση, (ΚΠΕ).

Η πρώτη μέθοδος, η οποία βασίζεται σε καταλόγους έργων, αποτελεί ένα άμεσο εργαλείο *screening*. Τα έργα ταξινομούνται ως προς την υποχρέωση για διαδικασία ΕΠΕ, ανάλογα με του

είδος του έργου ή τα χαρακτηριστικά τους (μέγεθος, εκροές κλπ). Υπάρχουν κατάλογοι που προσδιορίζουν το είδος των έργων με κατώτατα όρια πάνω από τα οποία ένα έργο υπόκειται υποχρεωτικά σε ΕΠΕ, ή κάτω από τα οποία εξαιρείται από τη διαδικασία ΕΠΕ. Σε συνδυασμό με τις κατηγορίες των έργων, οι ως άνω καταστάσεις περιλαμβάνουν συγκεκριμένες τιμές κατώτερων ορίων κυρίως τεχνικών χαρακτηριστικών, επίσης δε υιοθετούνται και όρια μεγέθους επενδύσεων (π.χ. στη Γαλλία). Επιπλέον τα κριτήρια επιλογής μπορεί να περιλαμβάνουν τη θέση του έργου σχετικά με περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές.

Η δεύτερη μέθοδος εκτιμά μετά από ΚΠΕ, ότι ένα έργο υπόκειται υποχρεωτικά σε ΕΠΕ εάν πληρούνται κάποια κριτήρια. Με αυτή τη μέθοδο η αξιολόγηση των δυνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων ενός έργου σχετίζεται με τη βαρύτητα που αποδίδεται σε κάθε κριτήριο. Η κατά περίπτωση εξέταση επιτρέπει την καλύτερη θεώρηση των τοπικών οικολογικών και κοινωνικοοικονομικών συνθηκών, ωστόσο είναι μια μέθοδος που απαιτεί περισσότερο χρόνο και πόρους. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις ενός έργου προβλέπονται και αξιολογούνται σύμφωνα με ένα αριθμό κριτηρίων ενώ σε κάποιες χώρες η εξέταση κατά περίπτωση πραγματοποιείται με προκαταρκτικές ή απλοποιημένες διαδικασίες ΕΠΕ (π.χ. Τσεχία, Ουγγαρία) (Pinho et al, 2010).

Στον **Πίνακα 6.3-1** παρουσιάζεται μια ταξινόμηση των Κρατών Μελών, σύμφωνα με τη διαδικασία επιλογής (screening) που εφαρμόζουν και τον αριθμό των διαδικασιών ΕΠΕ (Mayer et al, 2005). Τα ΚΜ χωρίστηκαν σε εκείνα που εφαρμόζουν την Κατά Περίπτωση Εξέταση (ΚΠΕ/CBC) και σε αυτά που εφαρμόζουν κυρίως (μία ή περισσότερες) καταστάσεις με προκαθορισμένα κατώτατα όρια (thresholds). Παράλληλα, κάποιες χώρες εφαρμόζουν την ίδια διαδικασία ΕΠΕ σε όλα τα έργα, ενώ άλλες χώρες ακολουθούν διαφορετικές διαδικασίες για τα έργα του Παραρτήματος I και II.

Στην πρώτη περίπτωση υπάρχει επίσης ο διαχωρισμός των ΚΜ σε εκείνα που η ΚΠΕ εφαρμόζεται στους τύπους έργων που περιέχονται σε καταστάσεις όμοιες με το Παράρτημα II της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ και σε εκείνα που η ΚΠΕ εφαρμόζεται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, (έργα που δεν συμπεριλαμβάνονται σε κατάσταση).

Η μεγάλη πλειονότητα των χωρών της ΕΕ εφαρμόζουν ένα συνδυασμό των δύο περιγραφόμενων εργαλείων screening.

Ο αριθμός των διαδικασιών ΕΠΕ αντικατοπτρίζει τη σχετική σημασία των αναμενόμενων επιπτώσεων, καθώς κάθε διαδικασία απαιτεί διαφορετικά επίπεδα περιβαλλοντικής αξιολόγησης. Σε περίπτωση περισσότερων διαδικασιών, ο διαχωρισμός μεταξύ των έργων που υπόκεινται σε κάθε διαδικασία συνήθως αντιστοιχεί στη διαίρεση μεταξύ των έργων του Παραρτήματος I και του Παραρτήματος II ή στη μέθοδο screening που εφαρμόστηκε.

Εν ολίγοις, πρέπει να σημειωθεί ότι λόγω της εφαρμογής διαφορετικών διαδικασιών επιλογής (screening), η μεταφορά της οδηγίας ΕΠΕ στην ΕΕ παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις όσον αφορά τους τύπους έργων που υπόκεινται σε ΕΠΕ.

Ακόμη και εάν ληφθούν υπόψη οι εθνικές / περιφερειακές ιδιαιτερότητες και οι λοιπές περιβαλλοντικές πολιτικές και κανονισμοί που θεωρούνται συμπληρωματικοί προς την ΕΠΕ όσον αφορά την εξασφάλιση επαρκούς επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας, οι ανομοιογενείς προσεγγίσεις επιλογής (screening) δεν μπορούν να εγγηθούν μια ομοιόμορφη κάλυψη όλων των τύπων έργων με πιθανές δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον σε επίπεδο ΕΕ (Pinho et al, 2010).

Πίνακας 6.3-1: Μέθοδοι επιλογής (screening) και αριθμός των Διαδικασιών ΕΠΕ (ΕΙΑ) στα ΚΜ (Mayer et al,2005, κείμενη Περιβαλλοντική Νομοθεσία)

Διαδικασία ΕΠΕ		Μέθοδος Επιλογής (Screening)				
Διαδικασία ΕΠΕ	Αριθμός Διαδικασιών ΕΠΕ	Κατάλογοι		Κατάλογοι και κατά περίπτωση εξέταση		
		1 κατάλογος	≥ 2 κατάλογοι	Κατάλογος (-οι) + «εντός καταλόγου ΚΠΕ»		Κατάλογος (-οι) + «εκτός καταλόγου ΚΠΕ»
	Ένας τύπος	Βέλγιο (Wallon)	Σλοβενία	Βέλγιο (Brussels and Flanders) Δανία Εσθονία Ιρλανδία	Λιθουανία Λουξεμβούργο ΗΒ Γαλλία	Σουηδία Φινλανδία
	Περισσότεροι τύποι		Μάλτα Πορτογαλία Ελλάδα	Αυστρία Κύπρος Τσεχία Γερμανία Ουγγαρία Ιταλία	Λετονία Ολλανδία Πολωνία Σλοβακία Ισπανία	

6.3.2. Δυσχέρειες που έχουν παρατηρηθεί κατά την ενσωμάτωση της διαδικασίας screening στα ΚΜ

Η ερμηνεία και η εφαρμογή των διατάξεων της Οδηγίας ΕΠΕ, αποτέλεσαν αντικείμενο νομικών διαφωνιών και αμφισβητήσεων τόσο στο επίπεδο της ΕΕ όσο και στο επίπεδο των ΚΜ. Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα εφαρμογής της Οδηγίας ΕΠΕ είναι αυτά που σχετίζονται με τη διαδικασία επιλογής (screening). Το 69% των περιπτώσεων κίνησης της διαδικασίας παράβασης της Οδηγίας ΕΠΕ κατόπιν προσφυγής της Επιτροπής αφορούν στην εν λόγω διαδικασία, το δε Δικαστήριο της ΕΕ επανειλημμένα έχει ασχοληθεί με το ζήτημα αυτό. Η Επιτροπή θεωρεί ότι μία από τις αιτίες της προβληματικής εφαρμογής της διαδικασίας screening είναι η σημαντική δικαιοδοσία που έχουν τα ΚΜ σχετικά με την κατάταξη των έργων του Παραρτήματος II που υποβάλλονται στη διαδικασία ΕΠΕ. Αυτό οδήγησε σε μεγάλες διαφοροποιήσεις μεταξύ των ΚΜ σε ότι αφορά στον αριθμό των εν λόγω έργων (Μπάλιας Γ.,2018).

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, στο Παράρτημα III της Οδηγίας 2014/52/ΕΕ περιλαμβάνονται τα κριτήρια με βάση τα οποία εξετάζεται το κατά πόσον τα έργα που απαριθμούνται στο Παράρτημα II θα πρέπει να υπόκεινται σε ΕΠΕ, τα κριτήρια δε αυτά πρέπει να υιοθετηθούν από τα ΚΜ στη διαδικασία εναρμόνισης της Οδηγίας στην εθνική νομοθεσία. Σε αρκετά ΚΜ παρουσιάζεται το φαινόμενο η διαδικασία επιλογής (screening) να βασίζεται μόνο σε ένα κριτήριο (π.χ. μέγεθος του έργου). Σύμφωνα όμως με την Οδηγία 2014/52/ΕΕ απαιτείται να λαμβάνονται υπόψη όλα τα σχετικά κριτήρια που αναφέρονται στο Παράρτημα III (π.χ. και η θέση) (EU, 2015).

Τα κριτήρια και τα κατώτατα όρια αποσκοπούν στη διευκόλυνση της εξέτασης των πραγματικών χαρακτηριστικών ενός συγκεκριμένου έργου προκειμένου να καθοριστεί εάν τελικά υπόκειται στην υποχρέωση Εκτίμησης των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Ένα ΚΜ που έχει καθορίσει κατώτατα όρια ή / και κριτήρια σε επίπεδο τέτοιο ώστε, στην πράξη, όλα τα έργα ορισμένου τύπου να απαλλάσσονται εκ των προτέρων από την απαίτηση αξιολόγησης των επιπτώσεων, υπερβαίνει τα όρια της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει (ΕΥ, 2015). Το Δικαστήριο της ΕΕ (ΔΕΕ) έκρινε ότι δεν είναι νόμιμες οι τεχνικές των εθνικών αρχών οι οποίες εξαιρούν συστηματικά ολόκληρες κατηγορίες έργων από τη διαδικασία ΕΠΕ, με το επιχείρημα ότι δεν επιφέρουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία (Μπάλιας Γ., 2018).

Παράλληλα, τα ΚΜ υπερβαίνουν τα όρια της διακριτικής τους ευχέρειας βάσει της οδηγίας ΕΠΕ και σε περιπτώσεις όπου δεν λαμβάνουν υπόψη όλα τα σχετικά κριτήρια επιλογής που απαριθμούνται στο Παράρτημα ΙΙΙ (ΕΥ, 2015). Για παράδειγμα στην υπόθεση C-332/04, Επιτροπή κατά Ισπανίας, η Ισπανία περιόρισε τα σχέδια αστικής ανάπτυξης που υποβάλλονται σε ΕΠΕ αποκλειστικά σε εκείνα που βρίσκονται σε μη αστικές περιοχές, εφαρμόζοντας μόνο το κριτήριο της τοποθεσίας, χωρίς να λαμβάνει υπόψη τα άλλα κριτήρια. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η Ισπανία παρέβη τις υποχρεώσεις που έχει βάσει της Οδηγίας ΕΠΕ (Μπάλιας Γ., 2018).

Συμπερασματικά:

- η θέσπιση κατώτατων ορίων που δεν λαμβάνουν υπόψη τη φύση, το μέγεθος και την τοποθεσία των έργων ή
- η εφαρμογή ενός μόνο κριτηρίου (π.χ. της θέσης του έργου) ή
- η μη λήψη υπόψη των κριτηρίων επιλογής του Παραρτήματος ΙΙΙ

για να εξαιρεθεί από την υποβολή σε ΕΠΕ ένα έργο του Παραρτήματος ΙΙ, είναι διαδικασίες που έρχονται σε αντίθεση με την Οδηγία ΕΠΕ. (Μπάλιας Γ., 2018)

6.3.3. Αποφυγή κατάτμησης ενός έργου (salami slicing)

Στη νομολογία που αφορά την Οδηγία ΕΠΕ, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έχει τονίσει επανειλημμένως ότι δεν πρέπει να καταστρατηγείται η Οδηγία με την διάσπαση ενός έργου σε επιμέρους έργα. Τα έργα είναι αναγκαίο να εξετάζονται από κοινού, ιδίως όταν συνδέονται, ή αλληλεπικαλύπτονται (βλ., υπόθεση C-147/07, *Ecologistas en Acción-CODA*, παρ.44 και υπόθεση C-205/08, *Alpe Adria*, παρ. 53). Επιπλέον, προκειμένου να αποφευχθεί η καταστρατήγηση των κανόνων της ΕΕ με τη διάσπαση έργων που όταν υλοποιούνται από κοινού, ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, είναι απαραίτητο να ληφθεί υπόψη το συσσωρευτικό αποτέλεσμα τέτοιων έργων όταν έχουν αντικειμενική και χρονολογική σχέση μεταξύ τους (υπόθεση C-244/12, *Salzburger Flughafen*, παρ. 21) (ΕΥ, 2015).

6.4. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΕΠΕ ΣΕ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΚΜ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σε συνέχεια των πορισμάτων του Σταδίου 1, στο στάδιο αυτό πραγματοποιείται συγκριτική αξιολόγηση της κατάταξης που εφαρμόζεται σε επιλεγμένα ΚΜ και στην Ελλάδα για τον καθορισμό των έργων που υπόκεινται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση με πεδίο αναφοράς την ευρωπαϊκή Οδηγία.

Επιλέχθηκαν τα ΚΜ για τα οποία υπήρχαν επαρκείς πληροφορίες για την κατάταξη που εφαρμόζεται ή τα κατώτατα όρια των εξεταζόμενων δραστηριοτήτων. Τα επιλεγμένα ΚΜ είναι η Αγγλία, η Ιρλανδία, η Αυστρία, η Κύπρος και η Δανία και η ανάλυση έγινε με βάση τα κείμενα της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της κάθε χώρας και σχετικές αναφορές.

6.4.1. Κατάταξης δραστηριοτήτων και της διαδικασίας επιλογής (screening)

Η αξιολόγηση έγινε με βάση τη κείμενη νομοθεσία του κάθε ΚΜ και δημοσιευμένες μελέτες, προκειμένου να προσδιοριστεί ο τρόπος με τον οποίο διενεργείται η κατάταξη των έργων και η διαδικασία επιλογής (screening) σε κάθε χώρα. Ως **κριτήριο αξιολόγησης** εφαρμόστηκε ο **αριθμός των έργων** και δραστηριοτήτων της Οδηγίας σε σχέση με αυτά της Νομοθεσίας των εξεταζόμενων ΚΜ και τα εφαρμοζόμενα **κατώτατα όρια** για την εφαρμογή της διαδικασίας ΕΠΕ.

Επιλέχθηκαν η Αυστρία και η Αγγλία καθώς είναι από τις χώρες με τις μικρότερες τιμές ανάμεσα στα ΚΜ της ΕΕ όσον αφορά τη σχέση του μέσου ετήσιου αριθμού ΕΠΕ με τον πληθυσμό, (ΓΗΚ, 2010). Επιπλέον η Αυστρία επιλέχθηκε, διότι ακολουθεί διαφορετική κατηγοριοποίηση και διαδικασία screening τόσο από την Ελλάδα όσο και από την Οδηγία, με αποτέλεσμα τη μείωση του γραφειοκρατικού φόρτου. Επίσης, επιλέχθηκε η Κύπρος, επειδή παρουσιάζει μία από τις μεγαλύτερες τιμές, μετά την Ελλάδα, μέσου ετήσιου αριθμού ΕΠΕ ανά εκατομμύριο κατοίκους στην ΕΕ. Η Ιρλανδία μελετήθηκε λόγω της δυνατότητας ανάλυσης των πρωτότυπων νομικών της κειμένων. Στοιχεία ,τέλος, δίνονται και για την κατάταξη των έργων στη Δανία, χωρίς να αναλύεται η διαδικασία screening. Τα αναφερόμενα στο παρόν κεφάλαιο αφορούν την ισχύουσα σήμερα περιβαλλοντική Νομοθεσία

Σε συμφωνία με το Στάδιο 1, στην παρούσα ενότητα της Μελέτης εξετάστηκαν τα Έργα και δραστηριότητες που προσομοιάζουν τα περιεχόμενα στις Ομάδες 1,2,3,4,5,6,8,9,10,11 της Ελληνικής Νομοθεσίας. Η ανάλυση που δίνεται στη συνέχεια επικεντρώνεται κυρίως στις διαφορές που παρουσιάζει η νομοθεσία κάθε χώρας με την Οδηγία ΕΠΕ, και συνοψίζεται στο **Παράρτημα 6.1.**

6.4.1.1. ΑΓΓΛΙΑ

(Στο παρόν κεφάλαιο αναφερόμαστε στην Αγγλία και όχι στις υπόλοιπες χώρες του Ηνωμένου Βασιλείου)

Τα περισσότερα έργα που υλοποιούνται στην Αγγλία και υπόκεινται στην Οδηγία 2011/92/ΕΕ όπως έχει τροποποιηθεί από την Οδηγία 2014/52 ΕΕ, αδειοδοτούνται μέσω του Κανονισμού “The Town and Country Planning (Environmental Impact Assessment) Regulations 2017”. (Department for Communities and Local Government 2017). Τα σημαντικά εθνικά έργα υποδομής

αδειοδοτούνται με τον κανονισμό “Infrastructure Planning (Environmental Impact Assessment) Regulations

Η Οδηγία 2014/52 ΕΕ, η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 15 Μαΐου 2014, εφαρμόζεται στο Η.Β παρά την απόφαση του δημοψηφίσματος της 23ης Ιουνίου 2016 σχετικά με την αποχώρηση της χώρας από την ΕΕ, δεδομένου ότι όσο διαρκούν οι διαπραγματεύσεις, η χώρα υποχρεούται να εφαρμόζει την Οδηγία. (Department for Communities and Local Government, 2017)

Η κατάταξη έργων είναι παρόμοια μεταξύ των δύο κανονισμών (The Town and Country Planning και Infrastructure Planning), με τη διαφορά ότι στον κανονισμό “Infrastructure Planning (Environmental Impact Assessment) Regulations” δεν ορίζονται κατώτατα όρια.

Στη συνέχεια αναφέρονται τα σχετικά με τον κανονισμό “The Town and Country Planning (Environmental Impact Assessment) Regulations 2017”.

6.4.1.1.1. Κατάταξη Έργων

Η Αγγλία ακολουθεί την Οδηγία 2014/52 ΕΕ τόσο όσον αφορά την κατάταξη των έργων όσο και τις διαδικασίες screening και ΕΠΕ. Σε αντιστοιχία με την Οδηγία ΕΠΕ, κατατάσσει τα έργα σε δύο Πίνακες. Λαμβάνοντας υπόψη τα έργα που εξετάζονται στην παρούσα μελέτη, στην Αγγλική νομοθεσία περιλαμβάνονται 128 έργα, ενώ στην Οδηγία 124.

Το Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ εντάσσεται χωρίς τροποποιήσεις στον Πίνακα 1 του ως άνω Κανονισμού. Για όλες τις κατηγορίες έργων του Πίνακα 1 απαιτείται Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Ελάχιστες τροποποιήσεις παρατηρούνται στον Πίνακα 2 του Κανονισμού σε σχέση με τις κατηγορίες έργων του Παραρτήματος ΙΙ. Ενώ στην Οδηγία δεν ορίζονται κατώτερα όρια στα περισσότερα έργα του Παραρτήματος ΙΙ, στον Πίνακα 2 περιλαμβάνονται κατώτερα όρια (thresholds) και κριτήρια σε κάθε είδος έργου.

Στον Πίνακα 6.4-1 παρουσιάζονται οι ιδιαίτερα περιορισμένες διαφορές που καταγράφηκαν στην κατάταξη του Πίνακα 2 της Αγγλικής νομοθεσίας σε σχέση με το Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας.

Πίνακας 6.4-1: Διαφορές στην κατάταξη των έργων μεταξύ Αγγλικής νομοθεσίας και Οδηγίας ΕΠΕ

	Ευρ. Οδηγία	Νομοθεσία Αγγλίας
	Παράρτημα ΙΙ	(Κωδικοποίηση)
1.	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	
	α) Έργα αγροτικού αναδασμού	Δεν υπάρχει αντιστοιχία
3.	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	
	β) Βιομηχανικές εγκαταστάσεις για τη μεταφορά αερίου, ατμού και θερμού ύδατος· μεταφορά	3(b) Βιομηχανικές εγκαταστάσεις για τη μεταφορά αερίου, ατμού και θερμού ύδατος (Δεν

ηλεκτρικής ενέργειας με εναέρια καλώδια (εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι).	αναφέρεται σε μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας με εναέρια καλώδια)
---	---

Δεν περιλαμβάνονται στην Οδηγία : «Περιοχές υπηρεσιών αυτοκινητοδρόμων», οι οποίες στην Αγγλική νομοθεσία οδηγούνται σε διαδικασία screening.

Παρατηρούμε ότι από το σύνολο των 124 έργων και δραστηριοτήτων στους Πίνακες της Οδηγίας ΕΠΕ, (41 στο Παράρτημα Ι και 83 στο Παράρτημα ΙΙ), σε 1 δεν υπάρχει αντιστοιχία, ενώ ο ισχύων στην Αγγλία Κανονισμός περιλαμβάνει και ένα έργο που δεν μπορεί να αντιστοιχιστεί με κάποιο είδος έργου από αυτά που αναφέρονται στην Οδηγία ΕΠΕ. Επιπλέον, το έργο 3β του Παραρτήματος 2, διαφέρει από την περιγραφή της Οδηγίας ΕΠΕ. Όπως αναλύεται στον **Πίνακα 6.Ι-6 του Παραρτήματος 6.Ι**, με κριτήριο τον αριθμό των έργων και δραστηριοτήτων της Οδηγίας σε σχέση με αυτά της Νομοθεσίας και τα επί μέρους εφαρμοζόμενα όρια, η νομοθεσία της Αγγλίας **δεν παρουσιάζει διαφορές** στον τρόπο ταξινόμησης των έργων και δραστηριοτήτων σε σχέση με αυτόν της ευρωπαϊκής Οδηγίας (0%).

6.4.1.1.2. Διαδικασία Screening

Η αρμόδια υπηρεσία (Τοπική αρχή σχεδιασμού ή Υπουργός Εσωτερικών για την περίπτωση σημαντικών εθνικών έργων υποδομής) πρέπει να προσδιορίσει εάν ένα έργο ανήκει στον Πίνακα 1 ή τον Πίνακα 2 του Κανονισμού:

1. Εάν εντάσσεται στον Πίνακα 1 απαιτείται ΕΠΕ.
2. Εάν εντάσσεται στον Πίνακα 2, η τοπική αρχή σχεδιασμού (Local planning authority) θα πρέπει να αποφασίσει εάν το έργο είναι πιθανό να έχει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον
 - a. Σε περίπτωση που υπερβαίνει τα κατώτερα όρια και τα κριτήρια που τίθενται σε αυτόν (thresholds), θα πρέπει να διεξαχθεί η διαδικασία επιλογής (screening) για να αποφασιστεί εάν απαιτείται ΕΠΕ
 - b. Έργα που βρίσκονται σε ευαίσθητες περιοχές, εξολοκλήρου ή μερικώς, θα πρέπει να υπόκεινται σε διαδικασία screening, ανεξάρτητα εάν τα μεγέθη του έργου υπερβαίνουν τα κατώτερα όρια και τα κριτήρια που ορίζει ο Πίνακας 2.
 - c. Σε περίπτωση που ένα έργο δεν βρίσκεται σε ευαίσθητη περιοχή και δεν υπερβαίνει τα κατώτερα όρια και τα κριτήρια (thresholds), δεν οδηγείται σε διαδικασία ΕΠΕ

Σε κάθε περίπτωση, ο αρμόδιος Υπουργός Εσωτερικών (Secretary of State) μπορεί να απαιτήσει Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για όποιο έργο κρίνει ότι είναι αναγκαίο. Τέλος, όπως ορίζεται και από την Οδηγία 2014/52 ΕΕ, δίνεται η δυνατότητα στον φορέα του έργου να ζητήσει από την αρμόδια Υπηρεσία γνωμοδότηση σχετικά με το εάν το έργο υπόκειται σε διαδικασία ΕΠΕ ή όχι (screening opinion). Για το σκοπό αυτό οφείλει να παρέχει συγκεκριμένες πληροφορίες στην Υπηρεσία.

Κατά τη διαδικασία επιλογής (screening) η αρμόδια αρχή λαμβάνει υπόψη τα κατάλληλα κριτήρια από αυτά που αναφέρονται στον Πίνακα 3 του Κανονισμού που αντιστοιχεί στο Παράρτημα ΙΙΙ της

Οδηγίας 2014/52 ΕΕ και έχει μεταφερθεί στον Κανονισμό χωρίς τροποποιήσεις. Τα κριτήρια αυτά αφορούν επιγραμματικά:

1. Χαρακτηριστικά του έργου (μέγεθος, σχεδιασμός, συσσωρευτικές επιπτώσεις με άλλα έργα, χρήση φυσικών πόρων, παραγωγή αποβλήτων, περιβαλλοντική ρύπανση και οχλήσεις, κίνδυνος ατυχημάτων και κίνδυνος για τη δημόσια υγεία)
2. Θέση του έργου (περιβαλλοντική ευαισθησία λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη χρήση της γης, την επάρκεια, την ποιότητα και την ικανότητα αναγέννησης των φυσικών πόρων στην περιοχή, την φέρουσα ικανότητα του φυσικού περιβάλλοντος δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση σε: υγρά τοπία, παράκτιες ζώνες και θαλάσσιο περιβάλλον, ορεινούς όγκους και δασικές περιοχές, πάρκα, προστατευόμενες περιοχές, υποβαθμισμένες περιβαλλοντικά περιοχές, ρυπασμένες περιοχές, ιστορικά, πολιτισμικά ή αρχιτεκτονικά σημαντικά τοπία)
3. Χαρακτηριστικά των δυνητικών επιπτώσεων του έργου στο περιβάλλον (έκταση των επιπτώσεων, διασυννοριακός χαρακτήρας των επιπτώσεων, μέγεθος και πολυπλοκότητα των επιπτώσεων, πιθανότητα επίδρασης, διάρκεια, συσσωρευτικότητα με τις επιπτώσεις υφιστάμενων έργων, συχνότητα και αντιστρεψιμότητα των επιπτώσεων).

Επίσης, σε συμφωνία με την Οδηγία 2014/52 ΕΕ, όταν η αρμόδια αρχή ή ο αρμόδιος Υπουργός Εσωτερικών (Secretary of State), ανακοινώνει την απόφαση του, θα πρέπει να την τεκμηριώσει με αναφορά στα κριτήρια του Πίνακα 3. Όσον αφορά τα έργα που εξαιρούνται από τη διαδικασία ΕΠΕ, η αρμόδια αρχή πρέπει να αναφέρει στην απόφαση της, τα χαρακτηριστικά του έργου και τα προβλεπόμενα μέτρα για την αποφυγή ή την αποτροπή της δυνητικής σημαντικής αρνητικής επίπτωσης στο περιβάλλον.

Σύμφωνα με την μελέτη της IEMA (2011), οι εμπλεκόμενοι στη διαδικασία screening θεωρούσαν πως για να αυξηθεί η αποδοτικότητα της διαδικασίας θα έπρεπε να εφαρμοστούν πιο τυποποιημένες διαδικασίες. Το παραπάνω ζήτημα φαίνεται πως αντιμετωπίζεται πλέον με τις ακόλουθες πρακτικές.

Αν και δεν είναι εφικτό να καθοριστούν ενιαία κριτήρια ή όρια (thresholds), προσδιορίζονται ευρύτερες υποδείξεις που αφορούν τον τύπο ή το μέγεθος του έργου για το οποίο είναι πιθανόν να απαιτείται ΕΠΕ. Έτσι, προκειμένου να βοηθηθούν οι υπηρεσίες, έχουν οριστεί κάποια ενδεικτικά όρια και κριτήρια. Επίσης ανάλογα με τον τύπο του έργου επισημαίνεται το είδος των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που είναι πιθανότερο να προκληθούν.

Για την ανάλυση των παραπάνω διαδικασιών, στη συνέχεια παρουσιάζουμε τα ενδεικτικά κριτήρια που αφορούν τα έργα της Κατηγορίας: Ενεργειακή Βιομηχανία.

Πίνακας 6.4-2: Ενδεικτικός Οδηγός ορίων και κριτηρίων που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διαδικασία screening

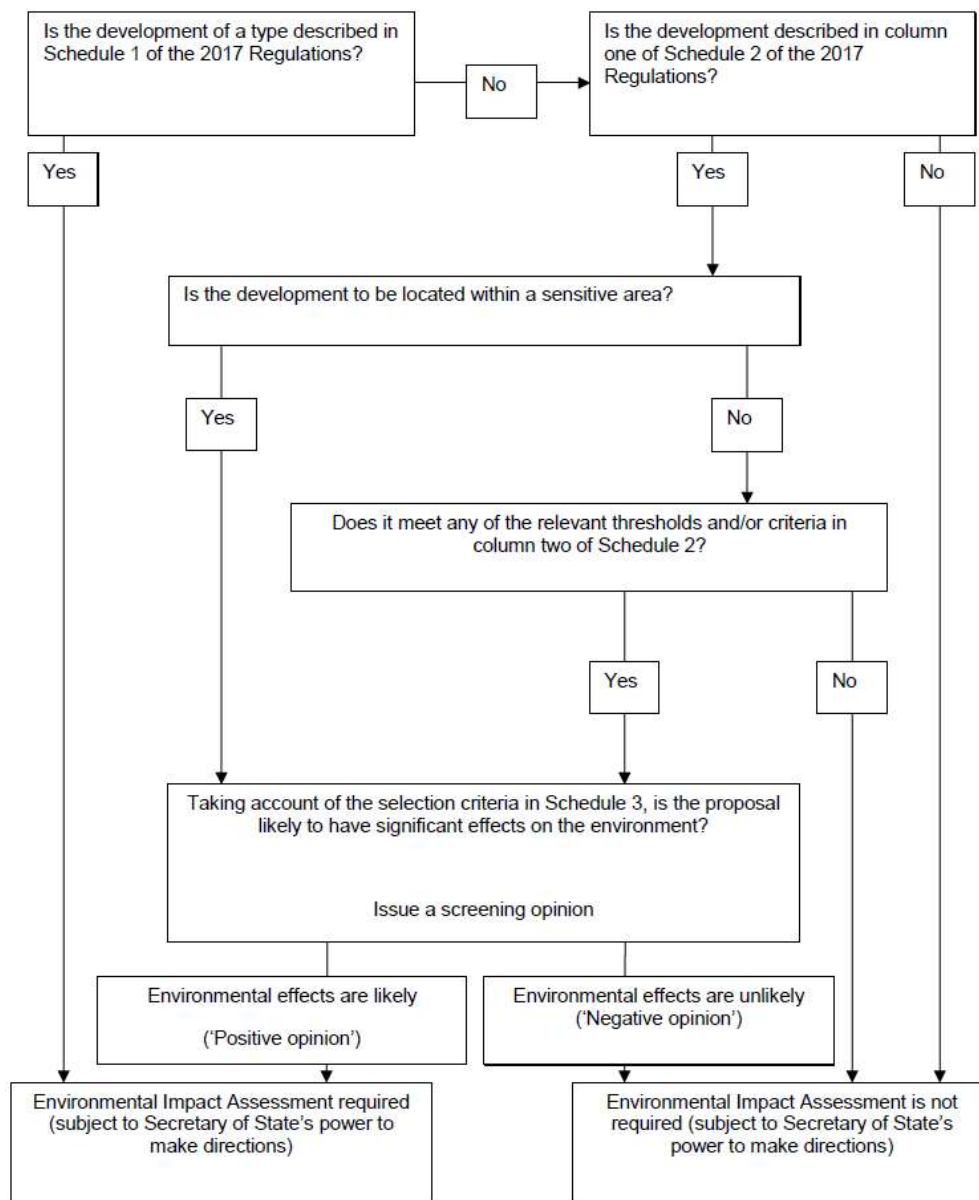
https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/630689/eia-thresholds-table.pdf

Τύπος έργου	Ενδεικτικά κριτήρια και κατώτατα όρια	Βασικά θέματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη
Βιομηχανικές εγκαταστάσεις για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, ατμού και θερμού ύδατος (εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι).	Θερμική απόδοση 50 MW και άνω. Μικροί σταθμοί με νέες μορφές παραγωγής πρέπει να εξετάζονται αναλυτικά.	Επίπεδο εκπομπών στον αέρα, ρυθμίσεις για τη μεταφορά καυσίμων και δυνητικές ορατές επιπτώσεις.
Βιομηχανικές εγκαταστάσεις για τη μεταφορά αερίου, ατμού και θερμού ύδατος· μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας με εναέρια καλώδια (εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι).		
γ) Επίγεια αποθήκευση φυσικού αερίου. δ) Υπόγεια αποθήκευση εύφλεκτων αερίων ε) Επίγεια αποθήκευση ορυκτών καυσίμων.	Αποθήκευση πάνω από 100 τόνους καυσίμου. Για μικρότερες εγκαταστάσεις δεν είναι πιθανό να ζητηθεί ΕΠΕ εκτός και αν πρόκειται για αποθήκευση επικίνδυνων χημικών.	Κλίμακα ανάπτυξης, απορρίψεις στο νερό, αέριες εκπομπές και κίνδυνος ατυχημάτων
στ) Βιομηχανική μπρικετοποίηση άνθρακα και λιγνίτη.		
ζ) Εγκαταστάσεις επεξεργασίας και αποθήκευσης ραδιενεργών αποβλήτων (εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι)	Νέες εγκαταστάσεις των οποίων ο πρωταρχικός σκοπός είναι η επεξεργασία και η αποθήκευση ραδιενεργών αποβλήτων, σε περιοχές που δεν υπάρχει προηγούμενη άδεια για τέτοιου είδους λειτουργία.	Κλίμακα ανάπτυξης, μέγεθος ακτινοβολίας. ΕΠΕ δεν είναι πιθανό να ζητηθεί για εγκαταστάσεις όπου η επεξεργασία ή αποθήκευση ραδιενεργών αποβλήτων είναι παρεμπίπτουσα του κυρίου στόχου του έργου (π.χ. εγκαταστάσεις σε νοσοκομεία ή ερευνητικές εγκαταστάσεις)
η) Εγκαταστάσεις για την παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας.	Νέες υδροηλεκτρικές εγκαταστάσεις με δυναμικότητα παραγωγής μεγαλύτερη από 5MW	Κλίμακα ανάπτυξης, πιθανές ευρύτερες συνέπειες στην υδρολογία και την οικολογία
θ) Εγκαταστάσεις αξιοποίησης της αιολικής ενέργειας για την παραγωγή άλλων μορφών ενέργειας (αιολικά πάρκα)	Εγκαταστάσεις εμπορικού σκοπού πέντε και άνω στροβίλων ή πάνω από 5 MW νέας παραγωγικής ικανότητας.	Κλίμακα ανάπτυξης, επιπτώσεις στο τοπίο και επιπτώσεις στο ακουστικό περιβάλλον
ι) Εγκαταστάσεις δέσμευσης CO ₂ για σκοπούς αποθήκευσης σε γεωλογικούς σχηματισμούς κατ' εφαρμογή της οδηγίας 2009/31/ΕΚ από εγκαταστάσεις που δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι		

Οι παραπάνω κατευθύνσεις είναι ενδεικτικές και αποτελούν οδηγό κατά τη διαδικασία επιλογής (screening). Κάθε έργο θα πρέπει να μελετάται με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, ενώ πρέπει να δίνεται μεγάλη προσοχή όταν αυτό χωροθετείται σε ευαίσθητη, ή και προστατευόμενη περιοχή.

Αν και δεν είναι προαπαιτούμενο, υπάρχει η δυνατότητα να χρησιμοποιηθεί screening checklist, που βοηθάει στην συνεκτίμηση των σχετικών ζητημάτων και στην παροχή σαφούς διαγράμματος ελέγχου. Επίσης, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ζητήσουν από την αρμόδια υπηρεσία "Screening Opinion", έτσι ώστε να δοθούν οι απαραίτητες οδηγίες πριν τη διαδικασία screening.

Στο **Σχήμα 6.4-1** που ακολουθεί, δίνεται η εφαρμοζόμενη στην Αγγλία Διαδικασία επιλογής έργων που θα οδηγηθούν σε ΕΠΕ.



Σχήμα 6.4-1: Διαδικασία Επιλογής των έργων που θα οδηγηθούν σε Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

6.4.1.1.3. Διάρκεια των διαδικασιών screening

Σύμφωνα με την Οδηγία 2014/52/ΕΕ, η διαδικασία screening πρέπει να ολοκληρώνεται «όσο το δυνατόν νωρίτερα» και σε μία χρονική περίοδο που δεν ξεπερνά τις 90 ημέρες από την υποβολή όλων των απαραίτητων πληροφοριών στην αρμόδια υπηρεσία. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις αυτή η διάρκεια μπορεί να παραταθεί. Για τα έργα που υπόκεινται στον κανονισμό “The Town and Country Planning (Environmental Impact Assessment) Regulations 2017”, η αρμόδια αρχή απαιτείται να αποφασίζει σε διάστημα 3 εβδομάδων. Αντίστοιχο όριο ισχύει για τα σημαντικά έργα υποδομής που υπόκεινται στον κανονισμό “Infrastructure Planning (Environmental Impact

Assessment) Regulations”. Σε περίπτωση που απαιτηθεί μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, αυτό δεν μπορεί να ξεπερνά τις 90 ημέρες.

6.4.1.1.4. Αποδοτικότητα

Πάνω από το 99% των έργων που υποβάλλονται στην διαδικασία screening στην Αγγλία, έχουν μεγέθη που δεν υπερβαίνουν τα όρια του Πίνακα 2 και επομένως δεν απαιτείται να προχωρήσουν σε ΕΠΕ. Κάθε χρόνο κατατίθενται στις αρμόδιες υπηρεσίες περίπου 500-600 Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. (Department for Communities and Local Government, Environmental Impact Assessment, 2016)

6.4.1.1.5. Συμπεράσματα

- Όσον αφορά την κατάταξη των έργων σχετικά με την υποχρέωση εφαρμογής της διαδικασίας ΕΠΕ, στην **Αγγλική περιβαλλοντική νομοθεσία** καταγράφονται ελάχιστες διαφοροποιήσεις σε σχέση με την κατάταξη της Οδηγίας ΕΠΕ.
- Στον Πίνακα 2 του Κανονισμού εντάσσονται κατώτερα όρια (thresholds) και κριτήρια σε κάθε είδος έργου. Έτσι, εφόσον ένα έργο δεν βρίσκεται σε ευαίσθητη περιοχή, οδηγείται σε διαδικασία screening ανάλογα με το εάν τα χαρακτηριστικά του μεγέθη υπερβαίνουν τα κατώτερα όρια ή εάν εμπίπτει σε κάποια κριτήρια. Στην Οδηγία δεν περιλαμβάνονται κατώτερα όρια και κριτήρια στα έργα του Παραρτήματος II.
- Η διαδικασία Screening γίνεται με βάση τα κριτήρια του Πίνακα 3 που είναι σε αντιστοιχία με το Παράρτημα III της Οδηγίας.
- Εφόσον ένα έργο βρίσκεται σε ευαίσθητη περιοχή και περιλαμβάνεται στον Πίνακα 2 του Κανονισμού, υπόκειται αναγκαστικά σε διαδικασία screening. Κάτι τέτοιο δεν απαιτείται από την Οδηγία. Στην Αγγλία ως ευαίσθητες περιοχές ορίζονται: οι περιοχές ειδικής προστασίας, περιοχές Ramsar, περιοχές που ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000, περιοχές ειδικού επιστημονικού ενδιαφέροντος, Εθνικά Πάρκα, Περιοχές εξαιρετικής φυσικής ομορφιάς (AONB), Παγκόσμιας κληρονομιάς κ.α.
- Τέλος η εφαρμογή του Πίνακα των Ενδεικτικών κριτηρίων κατά τη διαδικασία screening, αν και δεν είναι θεσμοθετημένος, συνεισφέρει στην καλύτερη εφαρμογή της Οδηγίας.
- Η μέγιστη χρονική διάρκεια για τη διαδικασία screening δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 90 ημέρες
- 99% από τα έργα που υποβάλλονται στην διαδικασία screening δεν απαιτείται να προχωρήσουν σε ΕΠΕ
- 500-600 ΜΠΕ υποβάλλονται ετησίως για την Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων έργων και δραστηριοτήτων, (στοιχεία 2016).

6.4.1.2. ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Στην Ιρλανδία η Οδηγία 2014/52 ΕΕ για την τροποποίηση της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ, κατέστησε αναγκαίες τις αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο και στον Κανονισμό Σχεδιασμού & Ανάπτυξης (Planning and Development Act 2000, Planning and Development Regulations 2000-2015 και την ενοποίησή τους ως 'Planning and Development Regulations 2001 to 2017', σε ισχύ από τις 3 Ιουλίου 2017). Η εφαρμοζόμενη στην Ιρλανδία διαδικασία screening και το σύνολο των διαδικασιών ΕΠΕ ακολουθεί πιστά την Οδηγία με ελάχιστες εξαιρέσεις. Συνεπώς στην παρούσα ενότητα επισημαίνονται κυρίως οι διαφοροποιήσεις της Ιρλανδικής νομοθεσίας σε σχέση με την Οδηγία ΕΠΕ. Αν εξαιρέσουμε τα είδη έργων που δεν λαμβάνονται υπόψη στην παρούσα μελέτη, στην Ιρλανδική νομοθεσία περιλαμβάνονται 136 έργα, ενώ στην Οδηγία 124.

6.4.1.2.1. Κατάταξη Έργων

Το Παράρτημα I της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ εντάσσεται στον Πίνακα 5 Μέρος 1 του κανονισμού και το Παράρτημα II στον Πίνακα 5 Μέρος 2 του Κανονισμού. Στο Μέρος 2 εντάσσονται κατώτερα όρια (thresholds) και κριτήρια σε κάθε είδος έργου (Planning and Development Regulations 2001-2017).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι διαφορές στην κατάταξη της Ιρλανδικής νομοθεσίας σε σχέση με τα Παραρτήματα I και II της Οδηγίας.

Πίνακας 6.4-3: Σύγκριση της κατάταξης των έργων μεταξύ Ιρλανδικής νομοθεσίας και Οδηγίας ΕΠΕ

	Ευρ. Οδηγία	Νομοθεσία Ιρλανδίας
	Παράρτημα 1	
7.	β) Έργα κατασκευής αυτοκινητοδρόμων και οδών ταχείας κυκλοφορίας .	Δεν υπάρχει αντιστοιχία
7.	γ) Έργα κατασκευής νέων οδών με τέσσερις και άνω λωρίδες κυκλοφορίας, ή ευθυγράμμιση ή/και διαπλάτυνση υφιστάμενων οδών δύο το πολύ λωρίδων κυκλοφορίας ώστε να δημιουργηθούν τέσσερις και άνω λωρίδες, όταν το νέο ή ευθυγραμμισμένο ή/και διευρυμένο αυτό τμήμα της οδού πρόκειται να έχει συνεχές μήκος από 10 km και άνω.	
19.	Λατομεία και υπαίθρια ορυχεία εκτάσεως άνω των 25 εκταρίων, ή, όταν πρόκειται για εξόρυξη τύρφης, άνω των 150 εκταρίων.	19 Δεν αναφέρεται σε εξόρυξη τύρφης
	Παράρτημα 2	
1.	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	
	α) Έργα αγροτικού αναδάσμου	Δεν υπάρχει αντιστοιχία
	β) Έργα για τη χρησιμοποίηση ακαλλιέργητης γης ή ημιφυσικών περιοχών για εντατικές γεωργικές καλλιέργειες.	Δεν υπάρχει αντιστοιχία

Δεν κατατάσσονται στην Οδηγία τα έργα με αριθμό: 13.c) Τροποποιήσεις σε έργα του Παραρτήματος I ή II που θα οδηγήσουν σε κατεδάφιση άλλων κτηρίων, η οποία δεν έχει προηγουμένως αδειοδοτηθεί και είναι πιθανό να έχει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον», οι οποίες στην Ιρλανδική νομοθεσία οδηγούνται σε διαδικασία screening.

Παρατηρούμε, **Παράρτημα 6.1** της παρούσας Μελέτης, ότι από το σύνολο των 124 κατηγοριών και υποκατηγοριών έργων στους Πίνακες της Οδηγίας ΕΠΕ, (41 στο Παράρτημα I και 83 στο Παράρτημα II) σε 4 δεν υπάρχει αντιστοιχία, ενώ η Ιρλανδική Νομοθεσία περιλαμβάνει και ένα έργο που δεν αναφέρεται στην Οδηγία ΕΠΕ. Όπως αναλύεται στον **Πίνακα 6.1-6** του **Παραρτήματος 6.1**, η νομοθεσία της Ιρλανδίας **δεν παρουσιάζει διαφορές** στον τρόπο ταξινόμησης των έργων και δραστηριοτήτων σε σχέση με αυτόν της ευρωπαϊκής Οδηγίας (0%).

Για τα οδικά έργα του Παραρτήματος I της Οδηγίας, που δεν περιλαμβάνονται στην παραπάνω Ιρλανδική νομοθεσία, απαιτείται περιβαλλοντική αδειοδότηση και εφαρμόζεται η ROADS ACT 1993 to 2015.

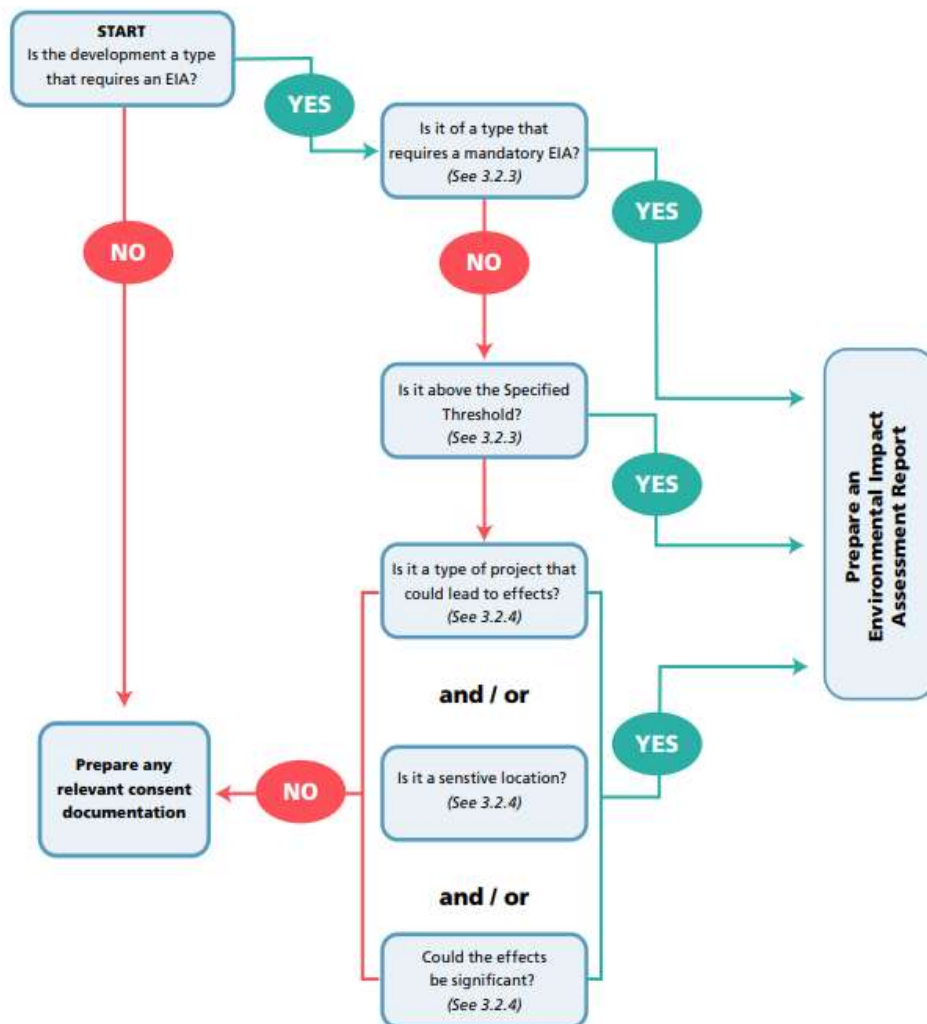
6.4.1.2.2. Διαδικασία Screening

Για τα έργα του Πίνακα 5 Μέρος 1 απαιτείται υποχρεωτικά ΕΠΕ. Εάν ένα έργο εντάσσεται στον Πίνακα 5 Μέρος 2, η αρμόδια αρχή (local authority) θα πρέπει να αποφανθεί εάν το έργο είναι πιθανό να έχει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον:

1. Σε περίπτωση που υπερβαίνει τα κατώτερα όρια (thresholds) και τα κριτήρια που τίθενται σε αυτόν (Πίνακα 5 Μέρος 2), θα πρέπει να πραγματοποιηθεί screening για να αποφασιστεί εάν απαιτείται ΕΠΕ
2. Σε περίπτωση που ένα έργο δεν υπερβαίνει τα κατώτερα όρια και τα κριτήρια που τίθενται (thresholds), δεν οδηγείται σε διαδικασία ΕΠΕ. Σημειώνεται όμως ότι ακόμα και για έργα που περιλαμβάνονται στο Μέρος 2 και δεν πληρούν τα κριτήρια, μπορεί να απαιτηθεί ΕΠΕ εάν αναμένεται να έχουν σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Στην Ιρλανδική νομοθεσία δεν γίνεται ξεχωριστή αναφορά στις ευαίσθητες περιοχές όσον αφορά τη διαδικασία screening, η δε παράμετρος αυτή λαμβάνεται υπόψη σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα κριτήρια που αναφέρονται στο Παράρτημα III της Οδηγίας 2014/52 ΕΕ. Επίσης δεν βρέθηκαν αντίστοιχες πρακτικές με εκείνες της Αγγλίας όσον αφορά τη χρήση ενδεικτικών κριτηρίων.

Τα βασικά βήματα της διαδικασίας screening που εφαρμόζεται στην Ιρλανδική Νομοθεσία φαίνονται στο **Σχήμα 6.4-2**.



Σχήμα 6.4-2: Τα βασικά βήματα της διαδικασίας επιλογής (screening) στην Ιρλανδική νομοθεσία (EPA 2017)

6.4.1.2.3. Διάρκεια των διαδικασιών screening

Στην Ιρλανδία δεν ορίζονται άλλοι περιορισμοί, πέρα από τα αναφερόμενα στην Οδηγία 2014/52/ΕΕ: η διαδικασία screening πρέπει να γίνεται «όσο το δυνατόν νωρίτερα» και σε μία χρονική περίοδο που δεν ξεπερνά τις 90 ημέρες από την υποβολή όλων των απαραίτητων πληροφοριών στην αρμόδια υπηρεσία. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις αυτή η διάρκεια μπορεί να παραταθεί. (Department of Housing, Planning, Community and Local Government, 2017)

6.4.1.2.4. Συμπεράσματα

- Όσον αφορά την κατάταξη των έργων σχετικά με την υποχρέωση εφαρμογής της διαδικασίας ΕΠΕ, στην **Ιρλανδική Περιβαλλοντική Νομοθεσία** δεν καταγράφονται ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις σε σχέση με την κατάταξη της Οδηγίας ΕΠΕ.

- Στον Πίνακα II του Κανονισμού εντάσσονται κατώτερα όρια (thresholds) και κριτήρια σε κάθε είδος έργου. Έτσι ένα έργο οδηγείται σε διαδικασία screening ανάλογα με το εάν υπερβαίνει τα κατώτερα όρια ή εάν ικανοποιεί κάποια κριτήρια. Στην Οδηγία δεν περιλαμβάνονται κατώτερα όρια και κριτήρια στα έργα του Παραρτήματος II.
- Η διαδικασία Screening γίνεται με βάση τα κριτήρια του Πίνακα 3 που είναι σε αντιστοιχία με το Παράρτημα III της Οδηγίας, και η διάρκεια της υπερβαίνει τις 90 ημέρες, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις..
- Στην Ιρλανδική νομοθεσία δεν υπάρχει ξεχωριστή αναφορά στις ευαίσθητες περιοχές όσον αφορά τη διαδικασία screening. Η παράμετρος αυτή λαμβάνεται υπόψη κατά τη διαδικασία screening, μαζί με τα υπόλοιπα κριτήρια που αναφέρονται στο Παράρτημα III της Οδηγίας 2014/52 ΕΕ.

6.4.1.3. ΑΥΣΤΡΙΑ

Η διαδικασία Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων στην Αυστρία, διέπεται από την Πράξη Federal Act on Environmental Impact Assessment (EIA Act 2000) όπως έχει τροποποιηθεί από ένα αριθμό νομοθετημάτων από το 2000 έως σήμερα με πλέον πρόσφατες I Nr. 77/2012, BGBl. I Nr. 95/2013, BGBl. I Nr. 14/2014, BGBl. I Nr. 4/2016, BGBl. I Nr. 58/2017, BGBl. I Nr. 111/2017).

6.4.1.3.1. Κατάταξη Έργων

Στο Παράρτημα I της παραπάνω Πράξης προσδιορίζονται τα έργα για τα οποία απαιτείται ΕΠΕ ή screening. Αποτελείται από ένα Πίνακα με τρεις στήλες, όλα δε τα έργα που αναφέρονται στις δύο πρώτες στήλες οδηγούνται απευθείας σε ΕΠΕ. Στην τρίτη στήλη βρίσκονται τα έργα που περνούν από διαδικασία screening ή/και κατά περίπτωση εξέταση και αφορούν κυρίως τα προηγούμενα έργα που όμως συνδέονται με τη θέση τους (εάν βρίσκονται σε προστατευόμενη περιοχή, όπως ορίζεται στον **Πίνακα 6.4-4**). Στις περισσότερες περιπτώσεις ορίζεται επίσης ένα κατώτατο όριο. Εάν εξαιρέσουμε τα είδη έργων που δεν λαμβάνονται υπόψη στην παρούσα μελέτη, στην Αυστριακή νομοθεσία περιλαμβάνονται 154 έργα, ενώ στην Οδηγία 124.

Πίνακας 6.4-4: Προστατευόμενες περιοχές που αφορούν τη στήλη 3 του Παραρτήματος I της Πράξης Federal Act on Environmental Impact Assessment (EIA Act 2000) όπως έχει τροποποιηθεί. (Eberhartinger-Tafill, 2016)

Κατηγορία	Προστατευόμενη περιοχή	
A	Ειδικής προστασίας	<ul style="list-style-type: none"> • Περιοχές Natura 2000 • Χαρακτηρισμένα δάση • Θεσμοθετημένα Εθνικά πάρκα

Κατηγορία	Προστατευόμενη περιοχή	
		<ul style="list-style-type: none"> • Οριοθετημένες περιοχές που έχουν οριστεί για σκοπούς διατήρησης της φύσης με διοικητική πράξη, παρόμοιες περιοχές προστασίας μικρής κλίμακας που ορίζονται με διάταγμα ή χαρακτηρίζονται από μοναδικά φυσικά φαινόμενα • Μνημεία Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO
B	Αλπική ζώνη	Το χαμηλότερο όριο της αλπικής ζώνης είναι η λεγόμενη "tree line" (η γραμμή που σχηματίζεται από τα τελευταία δέντρα μιας περιοχής, πέρα από την οποία δεν μπορούν να αναπτυχθούν (λόγω ψύχους κ))
C	Προστατευόμενες υδάτινες περιοχές	Προστατευόμενες από τη νομοθεσία, υδάτινες περιοχές
D	Περιοχές με επιβαρυσμένη ποιότητα αέρα	Περιοχές όπου η ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα υπερβαίνει επανειλημμένα τις προδιαγραφές (συγκέντρωση CO ₂ , όζον, κ.α.) ή για παρατεταμένο χρονικό διάστημα.
E	Οικιστικές περιοχές	Οικιστικές περιοχές ή σε ακτίνα 300 μ. από: <ol style="list-style-type: none"> 1. έκταση που μπορούν να κατασκευαστούν κτίρια κατοικιών, 2. Οικόπεδα για εγκαταστάσεις παιδικής φροντίδας, παιδικές χαρές, σχολεία ή παρόμοιες εγκαταστάσεις, νοσοκομεία, ιατρικά ιδρύματα, κατοικίες για ηλικιωμένους, νεκροταφεία, εκκλησίες, πάρκα κλπ

Το είδος του έργου συνδέεται με το είδος της προστατευόμενης περιοχής με την οποία σχετίζεται. Για παράδειγμα ένας ΧΥΤΑ σε περιοχή ειδικής προστασίας (Α), αγωγοί σε προστατευόμενες υδάτινες περιοχές (C), βιομηχανικά πάρκα σε περιοχή με επιβαρυσμένη ποιότητα αέρα (D) ή ορυχεία σε οικιστικές περιοχές (E) θα ακολουθήσει τη διαδικασία screening. Στον **Πίνακα 6.4-5** παρουσιάζονται τα είδη έργων που σχετίζονται με κάθε μία από τις Προστατευόμενες Περιοχές.

Πίνακας 6.4-5: Συσχέτιση έργων με Προστατευόμενες περιοχές (Eberhartinger-Tafill S, 2016)

Κατηγορία	Προστατευόμενη περιοχή*	Τύποι έργων
A	Ειδικής προστασίας	Χώροι υγειονομικής ταφής, αιολικά πάρκα, δρόμοι και σιδηροδρομικές γραμμές, τερματικοί σταθμοί, περιοχές για σκι (χιονοδρομικά κέντρα), αγωγοί, αεροδρόμια, ηλεκτρικά καλώδια, θεματικά πάρκα, βιομηχανικά ή επαγγελματικά πάρκα, εμπορικά κέντρα, ξενοδοχεία, χώροι στάθμευσης, χώροι στάθμευσης τροχόσπιτων, πίστες αγώνων ή δοκιμών, εξορυκτικά έργα, διαχείριση υδάτων, ιχθυοκαλλιέργεια, χρησιμοποίηση ακαλλιέργητης γης ή ημιφυσικών περιοχών, δάσωση και αποδάσωση
B	Αλπική ζώνη	δρόμοι και σιδηροδρομικές γραμμές, ξενοδοχεία και χώροι στάθμευσης.
C	Προστατευόμενες υδάτινες περιοχές	Χώροι αποθήκευσης παλαιοσιδηρών, και άχρηστων οχημάτων, δρόμοι και σιδηροδρομικές γραμμές, τερματικοί σταθμοί, αγωγοί,

Κατηγορία	Προστατευόμενη περιοχή*	Τύποι έργων
		λιμένες, εξόρυξη με βυθοκόρηση, έργα διαχείρισης υδάτων, εντατική κτηνοτροφία, ορισμένα βιομηχανικά έργα.
D	Περιοχές με επιβαρυσμένη ποιότητα αέρα	σταθμοί ηλεκτρισμού, δρόμοι, αεροδρόμια, θεματικά πάρκα, βιομηχανικά ή επαγγελματικά πάρκα, εμπορικά κέντρα, χώροι στάθμευσης, ορισμένα βιομηχανικά έργα
E	Οικιστικές περιοχές	δρόμοι και σιδηροδρομικές γραμμές, αεροδρόμια, εξορυκτικά έργα, έργα εντατικής κτηνοτροφίας, βυρσοδεψεία

* Αναφέρονται και άλλες ευαίσθητες περιοχές σε επι μέρους έργα, όπως π.χ. «περιοχές που έχουν οριστεί από την Water Act 1959 (αρ. 55f και 55g) ως περιοχές που πρέπει να διασφαλίζεται καλή ποιότητα υπόγειων υδάτων» στα έργα άντλησης υπόγειων υδάτων.

Η κατάταξη των έργων που οδηγούνται σε διαδικασία ΕΠΕ στην Αυστρία, είναι διαφορετική από εκείνη της Οδηγίας. Σε γενικές γραμμές χρησιμοποιεί αναλυτικότερες περιγραφές στα έργα και τις δραστηριότητες. Οδηγεί όμως τα περισσότερα έργα σε διαδικασία screening εφόσον βρίσκονται στις ευαίσθητες περιοχές που παρουσιάστηκαν στον **Πίνακα 6.4-3**.

Στον **Πίνακα 6.1-1 του Παραρτήματος 6.1** παρουσιάζονται οι διαφορές στην κατάταξη της Αυστριακής νομοθεσίας σε σχέση με την Οδηγία ΕΠΕ. Στο Παράρτημα I οι διαφορές οφείλονται κυρίως στη χρήση διαφορετικών τιμών στα κατώτατα όρια. Όσον αφορά το Παράρτημα II, οι διαφορές οφείλονται σε δύο λόγους. Είτε το έργο δεν αναφέρεται στην Αυστριακή νομοθεσία, είτε ενώ υπάγεται στο Παράρτημα II της Οδηγίας ΕΠΕ στην Αυστριακή νομοθεσία δεν δίνεται δυνατότητα για screening (δεν εντάσσεται στην Τρίτη στήλη) αλλά εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις οδηγείται υποχρεωτικά σε ΕΠΕ.

Όπως αναλύεται στον **Πίνακα 6.1-6 του Παραρτήματος 6.1**, η νομοθεσία της Αυστρίας παρουσιάζει διαφορές στον τρόπο ταξινόμησης των έργων και δραστηριοτήτων σε σχέση με αυτόν της ευρωπαϊκής Οδηγίας σε ποσοστό **19,8%**.

Δεν αναφέρονται ειδικώς και περιλαμβάνονται στην Αυστριακή Νομοθεσία:

- 2.d) Χώροι διάθεσης αποβλήτων έργων κατεδάφισης με όγκο αποβλήτων 1.000.000 m³ και άνω.
- e) Εγκαταστάσεις για την κατεργασία αποβλήτων κατεδάφισης με χωρητικότητα 200.000 τόνους ανά έτος και άνω
- 8. Κατασκευή επιταχυντών σωματιδίων 50MeV και άνω
- 52.α) Εγκαταστάσεις για την παραγωγή οργανικών χημικών προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας με μεθόδους χημικής μετατροπής και συγκεκριμένα:
 - -Αρωματικές ενώσεις
 - Οργανικές χρωστικές ουσίες
 - -Πρόσθετα για πολυμερή και υλικό επικάλυψης
- 53.α) Εγκαταστάσεις για την παραγωγή ανόργανων χημικών προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας με μεθόδους χημικής μετατροπής και συγκεκριμένα:
 - για την παραγωγή καρβιδίου ασβεστίου, πυριτίου, καρβιδίου του πυριτίου

- ή χρωστικές ουσίες, οι οποίες, εκτός και αν καλύπτονται από το Αρ.57 υπερβαίνουν τους 50.000 τόνους ανά έτος
- 57.α) εγκαταστάσεις για την παραγωγή οργανικών ή ανόργανων χημικών προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας σε εγκαταστάσεις πολλαπλών χρήσεων ή πολλαπλών προϊόντων, με παραγωγή που υπερβαίνει τους 15.000 τόνους ετησίως
- 59.α) Κατασκευή νέων εγκαταστάσεων εργασίας με επικίνδυνες βιολογικές ουσίες της τάξης 3 ή 4 οι οποίες προορίζονται για παραγωγή και με χρήση άνω των 10 lt κατά την εργασία.
 - b) Κατασκευή νέων εγκαταστάσεων ή εργασία με γενετικά τροποποιημένους μικροοργανισμούς τάξης 3 ή άνω σε μεγάλη κλίμακα
- 82. Εγκαταστάσεις για τη διάθεση ή ανακύκλωση νεκρών ζώων και ζωικών αποβλήτων με δυνατότητα επεξεργασίας άνω των 10 τόνων ανά ημέρα.

6.4.1.3.2. Διαδικασία Screening

Στην νομοθεσία της Αυστρίας περιλαμβάνεται και η απλοποιημένη διαδικασία ΕΠΕ. Οι βασικές διαφορές από την συμβατική διαδικασία είναι ότι:

1. Κατατίθεται μια συνοπτική αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και όχι Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
2. Δεν απαιτείται η παρακολούθηση του έργου μετά από 3 με 5 χρόνια, όπως προβλέπεται στην διαδικασία ΕΠΕ
3. Η παρέμβαση του κοινού είναι περιορισμένη. Στην βασική διαδικασία οι πρωτοβουλίες πολιτών και οι αναγνωρισμένες περιβαλλοντικές οργανώσεις συμμετέχουν ως κοινωνικοί εταίροι στη διαδικασία ΕΠΕ ασκώντας έλεγχο, ενώ στην απλοποιημένη διαδικασία συμμετέχουν ως ενδιαφερόμενα μέλη με δικαίωμα πρόσβασης στην συνοπτική αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. (<http://eap.noe.gv.at>)

Για τα έργα της στήλης 1 και τις σημαντικές τροποποιήσεις τους ακολουθείται διαδικασία ΕΠΕ, ενώ για τα έργα στήλης 2 και 3 (εφόσον απαιτηθεί ΕΠΕ) του Παραρτήματος 1 και τις τροποποιήσεις τους ακολουθείται η απλοποιημένη διαδικασία ΕΠΕ.

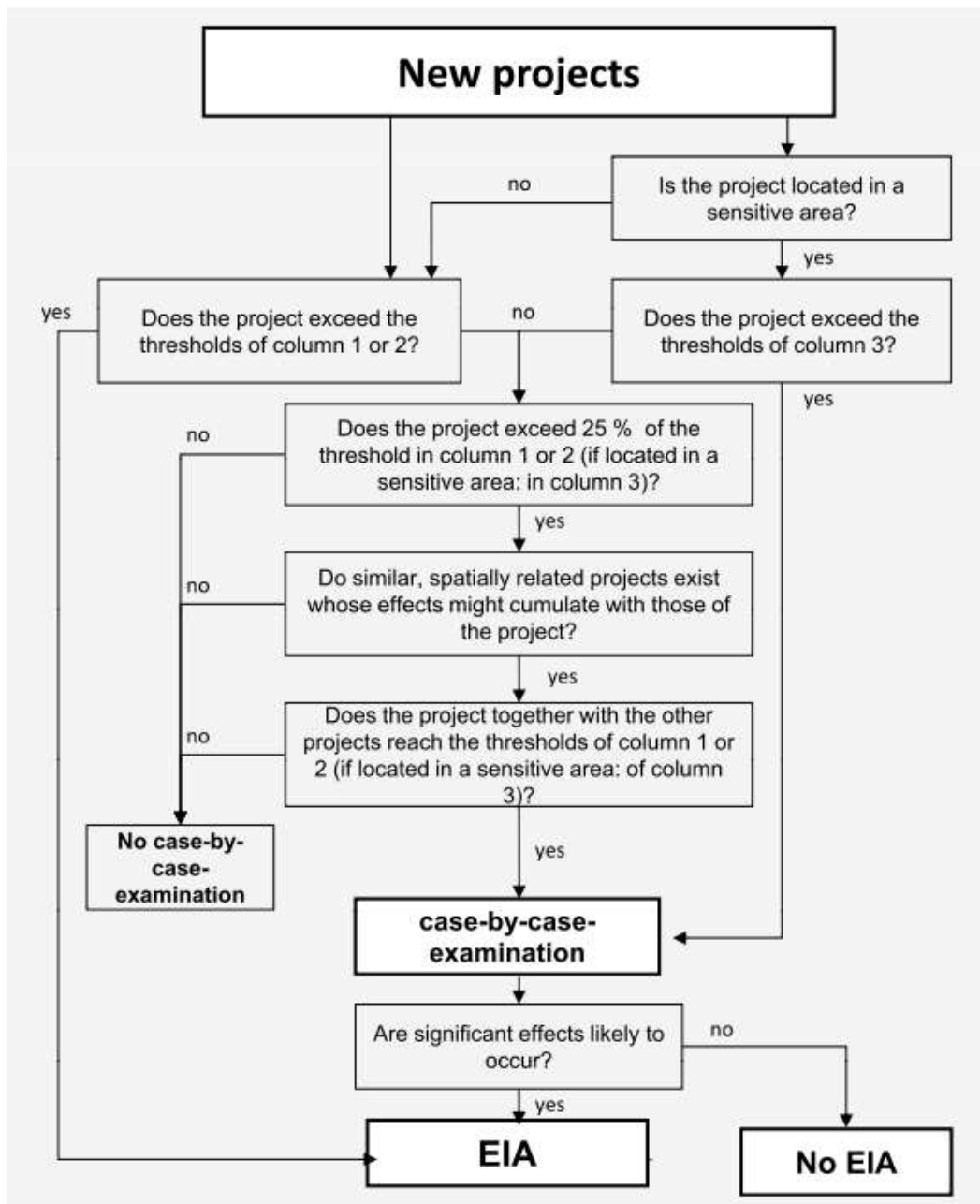
Στη νομοθεσία περιβαλλοντικής αδειοδότησης της Αυστρίας, πέρα από την αδειοδότηση νέων έργων, προβλέπεται με σαφήνεια η διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί για τις τροποποιήσεις έργων ή για τα έργα με σωρευτικές επιπτώσεις. Συγκεκριμένα:

- (1.) Τροποποιήσεις έργων στα οποία ορίζεται κριτήριο τροποποίησης στο Παράρτημα 1 ή πραγματοποιείται αύξηση κατά τουλάχιστον 100% του κατώτατου ορίου (threshold), εφόσον αυτό ορίζεται στις στήλες 1 και 2 του Παραρτήματος 1, οδηγούνται σε διαδικασία ΕΠΕ.
- (2.) Πρέπει να υποβάλλονται σε ΕΠΕ τροποποιήσεις των έργων που κατατάσσονται στη στήλη 1 του Πίνακα 1, αν η υφιστάμενη εγκατάσταση έχει ήδη καλύψει την τιμή του κατώτατου ορίου ή εάν την καλύψει με την εφαρμογή της τροποποίησης και αν λόγω της τροποποίησης αυξηθεί η δυναμικότητα τουλάχιστον κατά 50% της τιμής του κατώτατου ορίου (threshold). Σε περίπτωση που δεν ορίζεται κατώτατο όριο (threshold), η

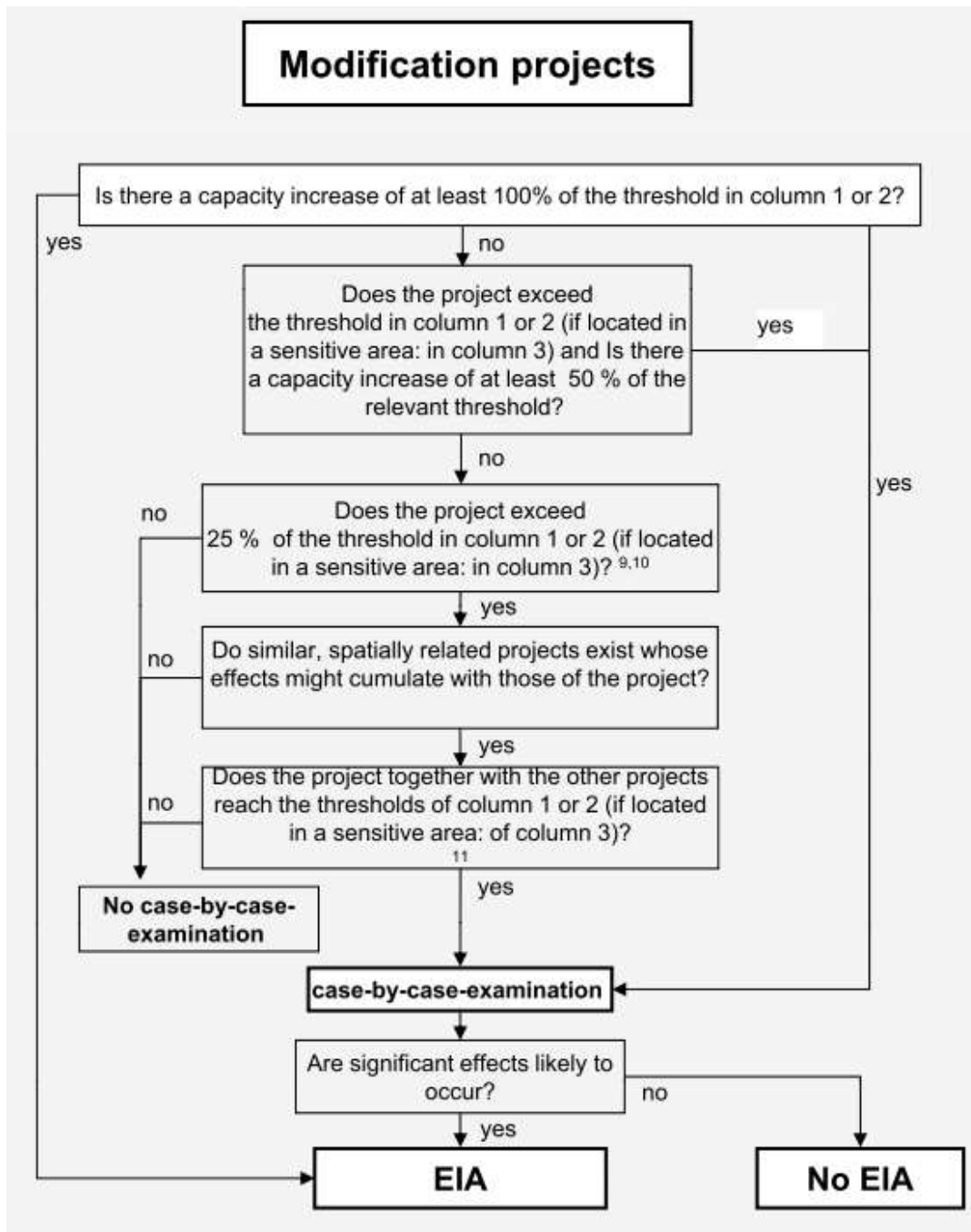
τροποποίηση πρέπει να υποβάλλεται σε ΕΠΕ εφόσον η δυναμικότητα του έργου αυξάνεται κατά 50% σε σχέση με την εγκεκριμένη δυναμικότητα και η αρμόδια υπηρεσία κρίνει ότι αναμένονται σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την εφαρμογή της.

- (3.) Απλοποιημένη διαδικασία ΕΠΕ πρέπει να εφαρμόζεται σε τροποποιήσεις των έργων που εντάσσονται στις στήλες 2 και 3 του Παραρτήματος 1, σε ανάλογες περιπτώσεις με αυτές που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο για τη διαδικασία ΕΠΕ.
- (4.) Στην περίπτωση που η δυναμικότητα της τροποποίησης είναι μικρότερη από το 25% της τιμής του κατώτατου ορίου (threshold) ή της προηγούμενης δυναμικότητας (αν δεν εφαρμόζεται κατώτατο όριο), δεν απαιτείται ΕΠΕ.
- (5.) Αν ένα έργο ή τροποποίηση δεν πληροί τα κριτήρια που απαιτούνται για να οδηγηθεί σε ΕΠΕ ή βρίσκεται κάτω από το κατώτατο όριο (threshold), αλλά συνδέεται χωρικά με άλλα έργα/τροποποιήσεις και σε συνδυασμό με αυτά πληροί τις προϋποθέσεις για ΕΠΕ, η αρμόδια υπηρεσία πρέπει να εφαρμόσει κατά περίπτωση εξέταση, για να αξιολογήσει εάν αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις από τη σωρευτικότητα των επιπτώσεων των επιμέρους έργων. Εφόσον ισχύει, το έργο ακολουθεί διαδικασία ΕΠΕ (απλουστευμένη). Στην περίπτωση που η δυναμικότητα του έργου είναι μικρότερη από το 25% της τιμής του κατώτατου ορίου (threshold), δεν απαιτείται κατά περίπτωση εξέταση.

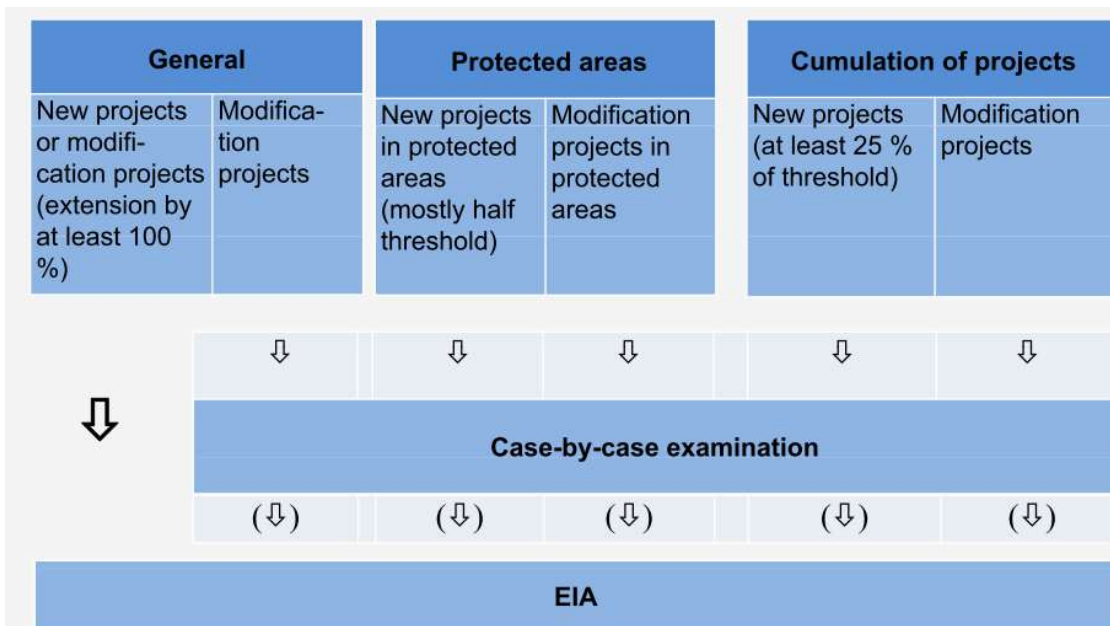
Στα σχήματα που ακολουθούν παρουσιάζεται γραφικά, πότε ένα έργο (**Σχήμα 6.4-3**) ή μία τροποποίηση (**Σχήμα 6.4-4**) οδηγείται σε διαδικασία ΕΠΕ ή screening (**Σχήμα 6.4-5**).



Σχήμα 6.4-3: Διαδικασία screening για νέο έργο στην Αυστριακή Περιβαλλοντική Νομοθεσία (Eberhartinger-Tafill, 2016)



Σχήμα 6.4-4: Διαδικασία screening για τροποποίηση έργου στην Αυστριακή Περιβαλλοντική Νομοθεσία (Eberhartinger-Tafill 2016)



Σχήμα 6.4-5: Σχηματική παρουσίαση των έργων/τροποποιήσεων που οδηγούνται σε διαδικασία ΕΠΕ ή screening στην Αυστριακή Περιβαλλοντική Νομοθεσία . (Eberhartinger-Tafill 2016)

Υπεύθυνες αρχές για τα έργα της Στήλης 1 του Πίνακα 1 είναι οι Επαρχίες (Länder), με εξαίρεση τις ομοσπονδιακές οδούς και τις υψηλής ταχύτητας σιδηροδρομικές γραμμές όπου υπεύθυνος είναι ο Ομοσπονδιακός Υπουργός Μεταφορών. Στα έργα της Στήλης 1 του Πίνακα Ι πραγματοποιείται ενοποιημένη διαδικασία χορήγησης αδειών one-stop-shop (μία μόνο απόφαση) (Eberhartinger-Tafill 2016).

6.4.1.3.3. Διάρκεια των διαδικασιών screening

Η μέση διάρκεια των διαδικασιών screening κυμαίνεται μεταξύ 4,2 και 5 μήνες. (Eberhartinger-Tafill 2016). Οι τιμές αυτές είναι εμπειρικές, και στην Αυστριακή νομοθεσία δεν ορίζεται χρονική διάρκεια για το screening. Απαιτείται όμως από την αρμόδια Υπηρεσία να θέσει χρονοδιάγραμμα.

6.4.1.3.4. Αποδοτικότητα

Μεταξύ των ετών 2000 έως 2014 από το σύνολο των αιτήσεων screening, για το 83% δεν απαιτήθηκε ΕΠΕ ενώ απαιτήθηκε για το 17% (μέσες τιμές) (Eberhartinger-Tafill 2016).

6.4.1.3.5. Συμπεράσματα

- Όσον αφορά την κατάταξη των έργων σχετικά με την υποχρέωση εφαρμογής της διαδικασίας ΕΠΕ, στην **Αυστριακή Περιβαλλοντική Νομοθεσία** παρουσιάζονται διαφοροποιήσεις σε σχέση με την κατάταξη της Οδηγίας ΕΠΕ. Ο αριθμός έργων και δραστηριοτήτων για τις ομάδες που εξετάστηκαν στη παρούσα μελέτη ανέρχονται σε 154

έναντι των 124 της Οδηγίας. Σύμφωνα με τη Μεθοδολογία που εφαρμόστηκε στην παρούσα Μελέτη, εκτιμάται ότι η νομοθεσία της Αυστρίας παρουσιάζει διαφορές στον τρόπο ταξινόμησης των έργων και δραστηριοτήτων σε σχέση με αυτόν της ευρωπαϊκής Οδηγίας σε ποσοστό **19,8%**.

- Η νομοθεσία της Αυστρίας αναφέρεται με λεπτομέρεια στις προϋποθέσεις υποβολής ή μη ΕΠΕ για την τροποποίηση/επέκταση υφιστάμενων έργων και των σωρευτικών επιπτώσεων των έργων, πρόβλεψη που δεν περιλαμβάνεται στην Οδηγία ούτε στις υπόλοιπες εξεταζόμενες χώρες.
- Στη νομοθεσία της Αυστρίας για την αξιολόγηση της υποχρέωσης ΕΠΕ υπάρχει συσχέτιση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων όσον αφορά τη χωροθέτηση τους σε προστατευόμενες περιοχές και έχουν θεσπιστεί κατώτατα όρια (thresholds), πρόβλεψη που δεν περιλαμβάνεται στην Οδηγία, αλλά αναφέρεται στην Ελληνική νομοθεσία.
- Η διαδικασία Screening γίνεται με βάση τα κριτήρια του Πίνακα 3 που είναι σε αντιστοιχία με το Παράρτημα III της Οδηγίας.
- Από το σύνολο των αιτήσεων screening που υποβλήθηκαν την περίοδο 2000-2014, δεν απαιτήθηκε ΕΠΕ για το 83%, ενώ απαιτήθηκε για το 17% (μέσες τιμές).
- Σύμφωνα με δημοσιευμένα στοιχεία η διάρκεια της διαδικασίας screening στην Αυστρία ανέρχεται σε 4-5 μήνες.

6.4.1.4. ΚΥΠΡΟΣ

Στην Κύπρο, η ΕΠΕ ξεκίνησε να εφαρμόζεται με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου το 1991 για επιμέτρηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων για μεγάλα αναπτυξιακά έργα του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Περαιτέρω, το 2001 προωθήθηκε η υιοθέτηση του περιβαλλοντικού κεκτημένου και η εναρμόνιση με την οδηγία 85/337/ΕΕC. Με τον τρόπο αυτό, καθιερώθηκαν οι Μελέτες Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ). Από το 2005 έως το 2014 η νομοθεσία τροποποιήθηκε, κυρίως σε θέματα πρόσβασης σε περιβαλλοντικές πληροφορίες και εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων από διασυνοριακά έργα. Ο περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμος του 2018 [\[Ν. 127\(Ι\)/2018\]](#) τέθηκε σε ισχύ στις 31 Ιουλίου 2018 και εναρμονίζει την [οδηγία 2014/52/ΕΕ](#).

Το Τμήμα Περιβάλλοντος, είναι η αρμόδια αρχή για την εφαρμογή του ως άνω Νόμου.

6.4.1.4.1. Κατάταξη Έργων

Η Κύπρος, σε αντιστοιχία με την Οδηγία ΕΠΕ, κατατάσσει τα έργα σε δύο Παραρτήματα. Το Παράρτημα 1 αναφέρεται στα έργα τα οποία ενδέχεται να επιφέρουν σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον και για τα οποία απαιτείται η εκπόνηση Μελέτης Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ). Παραδείγματα τέτοιων έργων είναι αυτοκινητόδρομοι, λατομεία, μαρίνες, γήπεδα γκολφ, σταθμοί αφαλάτωσης, κ.α. Η ΜΕΕΠ ετοιμάζεται με βάση το τρίτο Παράρτημα του Νόμου.

Το Παράρτημα 2 του Νόμου περιλαμβάνει κατάλογο έργων, για τα οποία απαιτείται αρχικά η ετοιμασία Έκθεσης Προκαταρκτικής Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΠΕΕΠ). Στον κατάλογο του Παραρτήματος 2, περιλαμβάνονται, μεταξύ πολλών άλλων, έργα αναδασμού, βιομηχανίες τροφίμων, έργα υποδομής, παράκτια έργα, παραθεριστικοί οικισμοί, θεματικά πάρκα, σταθμοί επεξεργασίας λυμάτων, κ.α.

Όσον αφορά την κατηγοριοποίηση των έργων, καταγράφονται διαφοροποιήσεις και στα δύο Παραρτήματα έναντι της Οδηγίας. Επίσης, στο Παράρτημα 2 της Κυπριακής νομοθεσίας ορίζονται κατώτερα όρια (thresholds) και κριτήρια.

Στον **Πίνακα 6.1-2 του Παραρτήματος 6.1** παρουσιάζονται οι διαφορές στην κατάταξη της Κυπριακής νομοθεσίας σε σχέση με την Οδηγία.

Στην Κύπρο παρουσιάζονται διαφορές στην τιμή των εφαρμοζόμενων κατώτατων ορίων. Επίσης, αρκετές δραστηριότητες που εντάσσονται στο Παράρτημα II της Οδηγίας ΕΠΕ, μεταφέρονται στο Πρώτο Παράρτημα της Κυπριακής Νομοθεσίας.

Όπως αναλύεται στον **Πίνακα 6.1-6 του Παραρτήματος 6.1**, με την εφαρμοσθείσα μεθοδολογία εκτιμάται ότι η νομοθεσία της Κύπρου παρουσιάζει διαφορές στον τρόπο ταξινόμησης των έργων και δραστηριοτήτων σε σχέση με αυτόν της ευρωπαϊκής Οδηγίας σε ποσοστό **16,9%**.

Έργα που δεν περιλαμβάνονται στην Οδηγία ΕΠΕ και αναφέρονται στην Κυπριακή Νομοθεσία περιλαμβάνουν:

- Π1. 5. Διάλυση εργοστασίων ή αποθηκών που επεξεργάζονται ή περιέχουν επικίνδυνες χημικές ουσίες ή και επικίνδυνα απόβλητα
- Π.1.7 Εγκαταστάσεις προσωρινής αποθήκευσης ή/και τελικής διάθεσης αποβλήτων αμιάντου
- Πι.16. Έργα διαχείρισης και χρήσης επεξεργασμένων λυμάτων
- Π1. 33. σταθμοί αφαλάτωσης θαλάσσιου ή υφάλμυρου νερού, δυναμικότητας μεγαλύτερης των 500 κυβικών μέτρων ημερησίως (τροπ. 2008)
- Π1. 38. Εγκαταστάσεις στις οποίες παράγονται ή χρησιμοποιούνται ή προγραμματίζεται να παράγονται ή χρησιμοποιούνται γενετικά διαφοροποιημένοι οργανισμοί.
- Π1.43. Εγκαταστάσεις επεξεργασίας ή/ και τελικής διάθεσης ζωικών αποβλήτων.
- Π1. 46. Τόποι αποθήκευσης (τροπ.2014)
- Π2.10. ιη) σταθμοί αφαλάτωσης θαλάσσιου ή υφάλμυρου νερού, δυναμικότητας μέχρι και 500 κυβικών μέτρων ημερησίως (τροπ.2008)
- Π2.12.ια) Μονάδες εμφιάλωσης νερού
- Π2.12. (ιγ) Διαχωρισμός πέραν των πενήντα οικοπέδων
- Π2.10.ι) Έργα διευθέτησης και ρύθμισης της κοίτης ποταμών και χειμάρρων.

6.4.1.4.2. Διαδικασία Screening

Στην Κύπρο η διαδικασία screening πραγματοποιείται μέσω της κατά περίπτωση εξέτασης των έργων που εντάσσονται στο Παράρτημα 2 του «ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑ» νόμου και υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια. Η κατά περίπτωση εξέταση γίνεται μέσω της Έκθεσης Προκαταρκτικής Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΠΕΕΠ).

Μετά την αξιολόγηση της ΠΕΕΠ, η αρμόδια Υπηρεσία θα κρίνει αν πρέπει να κατατεθεί ΜΕΕΠ και να ακολουθηθεί διαδικασία ΕΠΕ ή όχι.

Στη δεύτερη περίπτωση η περιβαλλοντική αρχή μπορεί να εισηγηθεί:

- αν πρόκειται για έργο που υπόκειται σε πολεοδομική άδεια, η πολεοδομική αρχή να επιβάλει συγκεκριμένους όρους στην εν λόγω άδεια που αποσκοπούν στη μείωση ή εξάλειψη των επιπτώσεων ή
- αν πρόκειται για δημόσιο έργο, η κρατική υπηρεσία που θα εκτελέσει το έργο να προβεί στη λήψη συγκεκριμένων μέτρων που αποσκοπούν στη μείωση ή εξάλειψη των επιπτώσεων.

6.4.1.4.3. Διάρκεια των διαδικασιών screening

Δεν ορίζεται από την νομοθεσία

6.4.1.4.4. Αποδοτικότητα

Δεν υπάρχουν στοιχεία

6.4.1.4.5. Συμπεράσματα

- Όσον αφορά την κατάταξη των έργων σχετικά με την υποχρέωση εφαρμογής της διαδικασίας ΕΠΕ, στην **Κυπριακή Περιβαλλοντική Νομοθεσία** παρουσιάζονται διαφοροποιήσεις σε σχέση με την κατάταξη της Οδηγίας ΕΠΕ. Ο αριθμός έργων και δραστηριοτήτων για τις ομάδες που εξετάστηκαν ανέρχονται σε 152 έναντι των 124 της Οδηγίας. Σύμφωνα με τη Μεθοδολογία που εφαρμόστηκε στην παρούσα Μελέτη, εκτιμάται ότι η νομοθεσία της Κύπρου παρουσιάζει διαφορές στον τρόπο ταξινόμησης των έργων και δραστηριοτήτων σε σχέση με αυτόν της ευρωπαϊκής Οδηγίας σε ποσοστό **16,9%**.
- Στην Κύπρο η διαδικασία screening πραγματοποιείται μέσω της κατά περίπτωση εξέτασης των έργων που εντάσσονται στο Παράρτημα 2 του νόμου και υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια. Η κατά περίπτωση εξέταση γίνεται μέσω της Έκθεσης Προκαταρκτικής Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΠΕΕΠ)

6.4.1.5. ΔΑΝΙΑ

Στη Δανία, η Οδηγία 2014/52 ΕΕ για την τροποποίηση της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ, ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με τον νόμο N.425 της 18ης Μαΐου 2016, «Νόμος για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων και ειδικών σχεδίων (ΕΠΕ)». Στο σημείο αυτό γίνεται αποκλειστική αναφορά στον τρόπο κατάταξης των έργων που οδηγούνται σε διαδικασία ΕΠΕ.

6.4.1.5.1. Κατάταξη Έργων

Το Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ εντάσσεται στο Παράρτημα 1 του Δανέζικου νόμου και το Παράρτημα ΙΙ στο Παράρτημα 2. Σε αντίθεση με την Αγγλία και την Ιρλανδία, στα περισσότερα έργα του Παραρτήματος 2 δεν περιλαμβάνονται κατώτερα όρια (thresholds) και κριτήρια. Στο Παράρτημα 1 οι μόνες διαφορές με την Οδηγία ΕΠΕ βρίσκονται στην προσθήκη 5 νέων έργων. Στο Παράρτημα 2 οι διαφορές με την Οδηγία ΕΠΕ παρουσιάζονται στον **Πίνακα 6.4-6**.

Πίνακας 6.4-6: Διαφορές στην κατάταξη των έργων μεταξύ Δανέζικης νομοθεσίας και Οδηγίας ΕΠΕ

	Ευρ. Οδηγία	Νομοθεσία Δανίας
	Παράρτημα ΙΙ	
1.	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	
	α) Έργα αγροτικού αναδασμού	Δεν υπάρχει αντιστοιχία
	ζ) Ανάκτηση εδαφών από τη θάλασσα.	Δεν υπάρχει αντιστοιχία
3.	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	
	θ) Εγκαταστάσεις αξιοποίησης της αιολικής ενέργειας για την παραγωγή άλλων μορφών ενέργειας (αιολικά πάρκα).	Εγκαταστάσεις αξιοποίησης της αιολικής ενέργειας για την παραγωγή άλλων μορφών ενέργειας (αιολικά πάρκα), εκτός από μεμονωμένες ανεμογεννήτριες σε αγροτική περιοχή συνολικού ύψους μέχρι 25 m (οικιακούς στροβίλους).

Παρατηρούμε ότι από το σύνολο των 124 κατηγοριών και υποκατηγοριών έργων στους Πίνακες της Οδηγίας ΕΠΕ, (41 στο Παράρτημα Ι και 83 στο Παράρτημα ΙΙ), μόλις 1 είναι διαφορετικό στη Δανέζικη νομοθεσία. Επιπλέον σε 2 δεν υπάρχει αντιστοιχία, ενώ περιλαμβάνονται και 8 έργα που δεν αντιστοιχούν σε κάποιο είδος έργου από αυτά που αναφέρονται στην Οδηγία ΕΠΕ. Αν εξαιρέσουμε τα είδη έργων που δεν λαμβάνονται υπόψη στην παρούσα μελέτη, στη Δανέζικη νομοθεσία περιλαμβάνονται 130 έργα, ενώ στην Οδηγία 124. Όπως αναλύεται στον **Πίνακα 6.1-6 του Παραρτήματος 6.1**, η νομοθεσία της Δανίας διαφοροποιείται σε ένα πολύ μικρό ποσοστό της τάξης του **0,8%**.

Έργα που δεν περιλαμβάνονται στην Οδηγία ΕΠΕ και περιλαμβάνονται στη Δανέζικη Νομοθεσία:

Παράρτημα Ι

1. Ανάκτηση πρώτων υλών από open bridges με συνολική περίοδο ανάκτησης μεγαλύτερη των 10 ετών με εξαίρεση την ανάκτηση σε grave areas που ορίζονται από τελικό εγκεκριμένο σχέδιο πρώτων υλών

2. Εγκαταστάσεις αποκλειστικά για εξερεύνηση και εξόρυξη αερίου ασφαλτούχου σχιστόλιθου.
3. Ανάκτηση πρώτων υλών εντός χωρικών υδάτων και υφαλοκρηπίδας σε διεθνώς προστατευόμενες περιοχές, βλ. Εκτελεστική εντολή για τον ορισμό και τη διαχείριση των διεθνών προστατευόμενων περιοχών και την προστασία ορισμένων ειδών .
4. Εξόρυξη ορυκτών σε χωρικά ύδατα και υφαλοκρηπίδα, η οποία είναι ετησίως ή συνολικά μεγαλύτερη από τις προηγούμενες εγκρίσεις, σε κοινές περιοχές, βλ. τμήμα 20 (3) του Substances Act. 2, no. 2, όπου υπάρχει ισχύουσα έγκριση για ανάκτηση η οποία δεν έχει γνωστοποιηθεί βάσει εμπεριστατωμένων ερευνών πεδίου για το περιβάλλον
5. Εξόρυξη ορυκτών σε χωρικά ύδατα και υφαλοκρηπίδα, ποσότητας που υπερβαίνει τα 10.000 μ3 ετησίως ή 50.000 μ3 σε περιοχές διάφορες όσων αναφέρονται στο Σημείο 27, όπου η εξόρυξη πρώτων υλών δεν έχει προηγουμένως εγκριθεί βάσει εμπεριστατωμένων ερευνών πεδίου για το περιβάλλον .

Παράρτημα II

1. Μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας, μέσω εναέριων αγωγών, επίγειων αγωγών σχεδιασμένων για τάση μεγαλύτερη των 100 kV, και των σχετικών υποσταθμών, κατ' εξαίρεση των καλωδίων σε χωρικά ύδατα.(Δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα 1)
2. Εκβάθυνση και πλήρωση εντός χωρικών υδάτων

6.4.1.5.2. Συμπεράσματα

- Όσον αφορά την κατάταξη των έργων σχετικά με την υποχρέωση εφαρμογής της διαδικασίας ΕΠΕ, στην **Δανέζικη Περιβαλλοντική Νομοθεσία** δεν παρουσιάζονται ουσιώδεις διαφοροποιήσεις σε σχέση με την Οδηγία ΕΠΕ. Ο αριθμός έργων και δραστηριοτήτων για τις ομάδες που εξετάστηκαν στη παρούσα μελέτη ανέρχονται σε 130 έναντι των 124 της Οδηγίας. Σύμφωνα με τη Μεθοδολογία που εφαρμόστηκε στην παρούσα Μελέτη, η νομοθεσία της Δανίας διαφοροποιείται σε ένα πολύ μικρό ποσοστό της τάξης του **0,8%**.

6.4.2. Σύγκριση μεταξύ των επιλεγμένων ΚΜ

6.4.2.1. Ως προς την κατάταξη

Από τα στοιχεία που παρατέθηκαν προκύπτει ότι η εναρμόνιση της Οδηγίας 2014/52 στην Εθνική Νομοθεσία των ΚΜ, Αγγλία, Ιρλανδία, Αυστρία, Κύπρος, Δανία και Ελλάδα, παρουσιάζει αρκετές διαφοροποιήσεις. Η κατάταξη των έργων όσον αφορά την υποχρέωση εκπόνηση ΕΠΕ έχει πολλά κοινά έως και σχεδόν ταυτίζεται μεταξύ της Οδηγίας και της περιβαλλοντικής νομοθεσίας των ΚΜ: Αγγλία, Ιρλανδία και Δανία. Εφαρμόζεται η μορφή των δύο Παραρτημάτων της Οδηγίας, όπου τα έργα του πρώτου Πίνακα/Μέρους/Παραρτήματος οδηγούνται απευθείας σε ΕΠΕ, ενώ του άλλου οδηγείται σε διαδικασία επιλογής (screening) εφόσον πληρούνται κάποιες προϋποθέσεις/κριτήρια. Η Κύπρος χρησιμοποιεί επίσης τη μορφή των δύο Παραρτημάτων της Οδηγίας αλλά καταγράφονται αρκετές διαφορές όσον αφορά τον αριθμό των έργων και τα

κατώτατα όρια, τα οποία κατά περιπτώσεις είναι χαμηλότερα από αυτά της Οδηγίας. Η κατηγοριοποίηση των έργων στη νομοθεσία της Αυστρίας διαφοροποιείται από εκείνη της Οδηγίας. Στην Αυστριακή νομοθεσία τα έργα για τα οποία απαιτείται ΕΠΕ ή screening κατατάσσονται σε ένα Πίνακα με τρεις στήλες. Όλα τα έργα που αναφέρονται στις δύο πρώτες στήλες οδηγούνται απευθείας σε ΕΠΕ. Στην τρίτη στήλη βρίσκονται τα έργα που περνούν από διαδικασία screening ή/και κατά περίπτωση εξέταση και αφορούν κυρίως τα έργα των προηγούμενων στηλών τα οποία όμως συναξιολογούνται όσον αφορά την σημαντικότητα των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων σε σχέση με την χωροθέτηση τους, και ειδικότερα εάν βρίσκονται σε προστατευόμενη περιοχή. Όπως έχει αναλυτικά παρουσιαστεί και στο **Κεφάλαιο 4** της παρούσας Μελέτης, σημαντικές διαφοροποιήσεις από την Οδηγία, με μεγαλύτερο αριθμό έργων και μείωση των κατωτέρων ορίων καταγράφονται στην Ελληνική Νομοθεσία όσον αφορά την κατάταξη των έργων που οδηγούνται σε ΕΠΕ.

Στην παρούσα Μελέτη προκειμένου να αξιολογηθεί με κατά το δυνατόν ποσοτικούς δείκτες, η εναρμόνιση της Οδηγίας στη νομοθεσία της Ελλάδας και των ΚΜ που εξετάστηκαν, ακολουθήθηκε η παρακάτω διαδικασία:

1. Έγινε αντιστοίχιση των έργων που αναφέρονται στα Παραρτήματα/Πίνακες της Νομοθεσίας των επιλεγμένων ΚΜ με εκείνα του Παραρτήματος I και II της Οδηγίας
2. Αξιολογήθηκε κατά πόσον τα έργα στις νομοθεσίες των ΚΜ κατατάσσονται με τρόπο που να ακολουθεί ή να διαφοροποιείται από εκείνα των Παραρτημάτων της Οδηγίας. Συγκεκριμένα:
 - α. Εάν ένα έργο οδηγείται σε ΕΠΕ σε ένα ΚΜ ενώ κατά την Οδηγία οδηγείται σε screening, εκτιμήθηκε ότι η Οδηγία εναρμονίστηκε στην Εθνική Νομοθεσία με αυστηρότερο (Α) τρόπο. Στην αντίθετη περίπτωση εκτιμήθηκε ότι εναρμονίστηκε με χαλαρότερο (Χ), παρατήρηση με ιδιαίτερα περιορισμένη συχνότητα.
 - β. Εάν ένα έργο οδηγείται σε ΕΠΕ και σε screening σε ένα ΚΜ ενώ στην Οδηγία οδηγείται σε screening, αξιολογήθηκε ότι η εναρμόνιση ακολουθεί/συμφωνεί με την Οδηγία (Σ).
 - γ. Εάν στην περιγραφή ενός έργου στη Νομοθεσία ενός ΚΜ περιλαμβάνονται περισσότερες δραστηριότητες από εκείνες της Οδηγίας, κάθε δραστηριότητα αξιολογήθηκε χωριστά και προέκυψε ένα τελικό ποσοστό ενδεικτικό της σχετικής εναρμόνισης. Για παράδειγμα στην Κυπριακή νομοθεσία για τη δραστηριότητα 7 του Παραρτήματος I της Οδηγίας, σημειώνεται η αντιστοίχιση που φαίνεται στον **Πίνακα 6.4-7**.

Πίνακας 6.4-7: Παράδειγμα αντιστοίχισης της δραστηριότητας 7 της Οδηγίας ΕΠΕ με την κυπριακή νομοθεσία

α/α	Έργο Οδηγίας ΕΠΕ	Έργο Κυπριακής Νομοθεσίας
7.	α) Έργα κατασκευής σιδηροδρομικών γραμμών μεγάλων αποστάσεων και αερολιμένων με κύριο διάδρομο τροχιοδρόμησης μήκους άνω των 2.100 μέτρων.	9.(α) Έργα κατασκευής σιδηροδρομικών γραμμών μεγάλων αποστάσεων. (β) Αερολιμένες, δηλαδή καθορισμένες εκτάσεις ξηράς ή νερών, περιλαμβανομένων και οποιωνδήποτε κτιρίων, εγκαταστάσεων

		και εξοπλισμού, που προορίζονται για ολική ή μερική χρήση για την άφιξη, αναχώρηση και επίγεια διακίνηση αεροσκαφών, περιλαμβανομένων ελικοπτέρων
--	--	---

Στο παραπάνω παράδειγμα, η Κυπριακή νομοθεσία εναρμονίζεται με την Οδηγία όσον αφορά τα έργα κατασκευής σιδηροδρομικών γραμμών μεγάλων αποστάσεων, ενώ είναι αυστηρότερη για τους αερολιμένες, δεδομένου ότι δεν περιλαμβάνει ειδική αναφορά σε κατώτατο όριο. Συνεπώς το α/α 7 του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας, αξιολογήθηκε ότι έχει ενταχθεί στην Κυπριακή νομοθεσία με αυστηρότερο τρόπο κατά 50%.

- δ. Εάν ένα έργο στην νομοθεσία του ΚΜ έχει χαμηλότερο κατώτατο όριο σε σχέση με την Οδηγία, η κατάταξη αξιολογήθηκε ως αυστηρότερη. Στην αντίθετη περίπτωση αξιολογήθηκε ως χαλαρότερη.
- ε. Όταν ένα έργο περιλαμβάνεται στην Οδηγία και δεν περιλαμβάνεται στο ΚΜ τότε καταγράφεται ως «Δεν υπάρχει» (Δ/Υ).

Με βάση τα παραπάνω προέκυψαν οι **Πίνακες 6.1-4 και 6.1-5 του Παραρτήματος 6.1** «Αξιολόγηση της κατάταξης των εξεταζόμενων ΚΜ σε σχέση με την Οδηγία ΕΠΕ όσον αφορά το Παράρτημα Ι της Οδηγίας» και «Αξιολόγηση της κατάταξης των εξεταζόμενων ΚΜ σε σχέση με το Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας ΕΠΕ». Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τους Πίνακες αυτούς, εκφράζονται σε ποσοστά συμφωνίας, με τα οποία η Οδηγία εναρμονίστηκε στη νομοθεσία των επιλεγμένων ΚΜ και παρουσιάζονται στον **Πίνακα 6.1-6** «Συνολικός πίνακας αξιολόγησης της κατάταξης των εξεταζόμενων ΚΜ σε σχέση με την Οδηγία ΕΠΕ» και τον **Πίνακα 6.4-8**. Τα ποσοστά είναι αριθμητικά, (πλησιέστερος δεκαδικός αριθμός), τα δε έργα και δραστηριότητες θεωρήθηκαν ισοδύναμα και δεν έγινε αξιολογική κρίση με χρήση συντελεστών βαρύτητας των επί μέρους έργων.

Δεδομένου ότι πραγματοποιήθηκε σύγκριση των εξεταζόμενων ΚΜ με την Οδηγία ΕΠΕ, εκτός από τον αριθμό των έργων του κάθε ΚΜ η κατάταξη των οποίων είναι σύμφωνη, χαλαρότερη ή ταξινομείται με διαφορετικό τρόπο από την Οδηγία ΕΠΕ με βάση τόσο το είδος όσο και τα κατώτερα κριτήρια που εφαρμόζονται για την κατηγοριοποίησή τους, στον **Πίνακα 6.4-8** καταγράφηκε και ο αριθμός των έργων που περιλαμβάνονται στην Οδηγία ΕΠΕ και δεν έχουν ενταχθεί στην νομοθεσία του κάθε ΚΜ. Επίσης, δεδομένου ότι το κάθε ΚΜ συμπεριλαμβάνει διαφορετικά είδη και αριθμό έργων καταγράφηκε ο αριθμός των έργων στη νομοθεσία του κάθε ΚΜ που δεν περιλαμβάνεται στην Οδηγία ΕΠΕ. Τέλος για λόγους σύγκρισης, στον Πίνακα δίνονται οι ακόλουθες πληροφορίες για τα εξεταζόμενα ΚΜ: ΑΕΠ, πυκνότητα πληθυσμού και % κάλυψη της έκτασης της χώρας με περιοχές του προγράμματος Natura 2000 (SCI & SPA).

Πίνακας 6.4-8: Εναρμόνιση της ισχύουσας Οδηγίας ΕΠΕ στη νομοθεσία επιλεγμένων ΚΜ

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ	ΑΓΓΛΙΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΑΥΣΤΡΙΑ	ΚΥΠΡΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ*
ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ, ΣΥΜΦΩΝΑ (%)	98,8%	96,4%	68,9%	81,5%	97,6%	47,7%

ΧΑΛΑΡΟΤΕΡΑ (%)	0,4%	0,4%	6,5%	0,0%	0,0%	0,0%
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΤΡΟΠΟ (%)	0,0%	0,0%	19,8%	16,9%	0,8%	46,7%
ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΣΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ ΚΑΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΣΤΑ ΚΜ	0,8%	3,2%	4,8%	1,6%	1,6%	5,6%
Αριθμός έργων και δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στην εθνική Νομοθεσία	128	136	154	152	130	398
Αριθμός έργων σε κάθε ΚΜ που δεν αντιστοιχούνσε έργα της Οδηγίας	1	1	9	11	8	151
ΑΕΠ δις δολάρια (2016) ¹	2.647,9 (HB)	304,82	386,43	20,05	306,9	194,56
Πυκνότητα πληθυσμού (κάτοικοι/km ²)	261 (HB)	67	102,3	91,6	131,9	82,3
% κάλυψης SCI ³	5,35(HB)	10,19	10,96	13,11	7,37	16,21
% κάλυψης SPA ³	6,54/(HB)	6,14	12,13	26,74	6,05	20,94

¹<https://tradingeconomics.com/>

² <https://www.pordata.pt/en/Europe/Population+density-1802>

³http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/barometer/index_en.htm

Από τον **Πίνακα 6.4-8** συνάγεται ότι από τις χώρες που εξετάστηκαν η Ελλάδα είναι η χώρα με τις μεγαλύτερες διαφοροποιήσεις κατά τη μεταφορά της Οδηγίας στην εθνική νομοθεσία. Ακολουθεί η Αυστρία και η Κύπρος, με διαφορά από την Ελλάδα. Η δε Αυστρία, σε ένα περιορισμένο αριθμό έργων έχει εφαρμόσει χαλαρότερη κατάταξη σε σχέση με την Οδηγία. Τη μεγαλύτερη συμφωνία κατά την εναρμόνιση με την Οδηγία ΕΠΕ παρουσιάζουν η Αγγλία, και κατά συνέπεια το ΗΒ, η Δανία και η Ιρλανδία. Η Ελλάδα, είναι η χώρα με τον μεγαλύτερο αριθμό έργων για τα οποία απαιτείται περιβαλλοντική αδειοδότηση στην εθνική νομοθεσία (Κατηγορία Α και Β), ενώ δεν περιλαμβάνονται στην Οδηγία ΕΠΕ. Τέλος, έχει μεγαλύτερο συνολικό αριθμό έργων στην εθνική της νομοθεσία από τα υπόλοιπα ΚΜ.

Σημειώνεται ότι η Αγγλία που συγκριτικά με τα υπόλοιπα έξι ΚΜ που εξετάστηκαν εναρμόνισε με τη μεγαλύτερη συμφωνία την Οδηγία ΕΠΕ, ανήκει στο Η.Β. Κράτος με το μεγαλύτερο ΑΕΠ, τη μεγαλύτερη πυκνότητα πληθυσμού και από τα μικρότερα ποσοστά κάλυψης από περιοχές του προγράμματος Natura 2000.

Η Ελλάδα που σε σχέση με τα εξεταζόμενα ΚΜ, φαίνεται ότι έχει εφαρμόσει τα αυστηρότερα κριτήρια κατά την εναρμόνιση της Οδηγίας, έχει το δεύτερο μικρότερο ΑΕΠ, τη δεύτερη μικρότερη πυκνότητα πληθυσμού, το μεγαλύτερο ποσοστό κάλυψης από περιοχές Κοινοτικού Ενδιαφέροντος (SCI) του δικτύου Natura 2000 και το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό κάλυψης από Ζώνες Ειδικής Προστασίας (SPA) του προγράμματος Natura 2000.

Η Αυστρία που εφαρμόζει με λιγότερο αυστηρά κριτήρια την Οδηγία ΕΠΕ, έχει από τα υψηλότερα ΑΕΠ και από τα χαμηλότερα ποσοστά κάλυψης από περιοχές του προγράμματος Natura 2000. Τέλος έχει τη μικρότερη πυκνότητα πληθυσμού.

Σημειώνεται ότι ο αυξημένος αριθμός έργων και δραστηριοτήτων που δυνητικά υποβάλλονται σε διαδικασία ΕΠΕ στην Ελλάδα, οφείλεται εν μέρει και στο γεγονός ότι με την εναρμόνιση της Οδηγίας ΕΠΕ στο Ελληνικό Δίκαιο, η διαδικασία screening έχει εκ των προτέρων συμπεριληφθεί στα κριτήρια που εφαρμόζονται στην κατάταξη των έργων στους Πίνακες της Υ.Α. 37674 (ΦΕΚ 2471/Β'/2016). Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία τα έργα είτε υπόκεινται σε διαδικασία ΕΠΕ (Κατηγορία Α), είτε υπάγονται σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (Κατηγορία Β) ή απαλλάσσονται των παραπάνω δεσμεύσεων με βάση συγκεκριμένα κατώτατα όρια/κριτήρια, είδος, μέγεθος, χωροθέτηση σε περιοχή του δικτύου NATURA.

Στον **Πίνακα 6.4-9** και **Πίνακα 6.4-10** παρουσιάζονται τα έργα που αναφέρονται στην Οδηγία ΕΠΕ, Παράρτημα Ι & Παράρτημα ΙΙ, αντίστοιχα, και εντάχθηκαν με διαφορετικό τρόπο (δεν υπάρχουν, ή είναι αυστηρότερα ή χαλαρότερα) σε 2 ή περισσότερα από τα επιλεγμένα ΚΜ και την Ελλάδα, όπως προκύπτει από τους Πίνακες αξιολόγησης του **Παραρτήματος 6.Ι**. Πρόκειται για 11 συνολικά έργα από τα 124 της Οδηγίας ΕΠΕ. Από τα έργα αυτά μόνο η Ελληνική νομοθεσία ακολουθεί τα κριτήρια της Οδηγίας ΕΠΕ (Παράρτημα ΙΙ, 1α Έργα αγροτικού αναδασμού).

Πίνακας 6.4-9: Έργα του Παραρτήματος I της Οδηγίας ΕΠΕ και εντάχθηκαν με διαφορετικό τρόπο (δεν υπάρχουν, ή είναι αυστηρότερα (A) ή χαλαρότερα, (X)) σε περισσότερα από 2 από τα εξεταζόμενα ΚΜ και την Ελλάδα

Ευρ. Οδηγία	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΑΥΣΤΡΙΑ	ΚΥΠΡΟΣ	ΕΛΛΑΔΑ
Παράρτημα I				
2. α) Θερμοηλεκτρικοί σταθμοί και άλλες εγκαταστάσεις καύσεως με θερμική ισχύ 300 MW και άνω.	Σ	50%A	50%A	50% A
5. Εγκαταστάσεις για την εξόρυξη αμιάντου, καθώς και για την κατεργασία και μεταποίηση του αμιάντου και των προϊόντων που περιέχουν αμιάντο: στην περίπτωση των προϊόντων αμιαντοσιμέντου, εγκαταστάσεις με ετήσια παραγωγή άνω των 20 000 τόνων τελικών προϊόντων· στην περίπτωση των υλικών τριβής, εγκαταστάσεις με ετήσια παραγωγή άνω των 50 τόνων τελικών προϊόντων· για τις άλλες χρήσεις του αμιάντου, εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν πάνω από 200 τόνους το χρόνο.	Σ	66%A	Δ/Υ	A
7. α) Έργα κατασκευής σιδηροδρομικών γραμμών μεγάλων αποστάσεων και αερολιμένων με κύριο διάδρομο τροchioδρόμησης μήκους άνω των 2.100 μέτρων.	Σ	50%A	50% A	A
β) Έργα κατασκευής αυτοκινητοδρόμων και οδών ταχείας κυκλοφορίας .	Δ/Υ	X	Σ	25%A
γ) Έργα κατασκευής νέων οδών με τέσσερις και άνω λωρίδες κυκλοφορίας, ή ευθυγράμμιση ή/και διαπλάτυνση υφιστάμενων οδών δύο το πολύ λωρίδων κυκλοφορίας ώστε να δημιουργηθούν τέσσερις και άνω λωρίδες, όταν το νέο ή ευθυγραμμισμένο ή/και διευρυμένο αυτό τμήμα της οδού πρόκειται να έχει συνεχές μήκος από 10 km και άνω.	Δ/Υ	A	A	A
16. Αγωγοί με διάμετρο άνω των 800 mm και μήκος άνω των 40 km:				
β) μεταφοράς ρευμάτων διοξειδίου του άνθρακα (CO ₂) για σκοπούς αποθήκευσης σε γεωλογικούς σχηματισμούς, συμπεριλαμβανομένων των συναφών σταθμών ανύψωσης της πίεσης.	Σ	A	A	A
19. Λατομεία και υπαίθρια ορυχεία εκτάσεως άνω των 25 εκταρίων, ή, όταν πρόκειται για εξόρυξη τύρφης, άνω των 150 εκταρίων.	50%X	A	A	A

Πίνακας 6.4-10: Έργα του Παραρτήματος II της Οδηγίας ΕΠΕ που εντάχθηκαν με διαφορετικό τρόπο (δεν υπάρχουν, ή είναι αυστηρότερα (A) ή χαλαρότερα, (X)) σε περισσότερα από 2 από τα εξετασθέντα ΚΜ και την Ελλάδα

	Ευρ. Οδηγία	ΑΓΓΛΙΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΑΥΣΤΡΙΑ	ΚΥΠΡΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ
	Παράρτημα II						
1.	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ						
α)	α) Έργα αγροτικού αναδάσμου	Δ/Υ	Δ/Υ	Δ/Υ	Σ	Δ/Υ	Σ
ζ)	Ανάκτηση εδαφών από τη θάλασσα	Σ	Σ	Δ/Υ	Σ	Δ/Υ	A
3.	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ						
	β) Βιομηχανικές εγκαταστάσεις για τη μεταφορά αερίου, ατμού και θερμού ύδατος· μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας με εναέρια καλώδια (εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα I).	50%X	Σ	Δ/Υ	Σ	Σ	A
4.	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΛΛΩΝ						
	η) Εργοστάσια κατασκευής και επισκευής αεροσκαφών.	Σ	Σ	50%A	A	Σ	66%A

Από τους Πίνακες 6.4-9 και 6.4-10 προκύπτει ότι τα ακόλουθα έργα του Παραρτήματος Ι έχουν ενταχθεί με αρκετές διαφοροποιήσεις, κυρίως αυστηρότερες, από την Οδηγία ΕΠΕ: οι θερμοηλεκτρικοί σταθμοί και άλλες εγκαταστάσεις καύσεως, οι εγκαταστάσεις που σχετίζονται με τον αμιάντο, τα οδικά έργα, οι αγωγοί μεταφοράς ρευμάτων διοξειδίου του άνθρακα, τα λατομεία και η εξόρυξη τύρφης και τα Εργοστάσια κατασκευής και επισκευής αεροσκαφών από το Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας. Τέλος, δεν έχουν περιληφθεί στη Νομοθεσία τα έργα αγροτικού αναδασμού και η ανάκτηση εδαφών από τη θάλασσα από 4 και 2 αντίστοιχα από τα εξετασθέντα ΚΜ.

6.4.2.2. Ως προς τα κατώτατα όρια των Έργων του Παραρτήματος Ι

Για λόγους περαιτέρω συγκριτικής ανάλυσης της εναρμόνισης της Ισχύουσας Οδηγίας ΕΠΕ, στον Πίνακα 6.1.-3 του Παραρτήματος 6.1 παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα κατώτατα όρια που εφαρμόζονται στα έργα του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας στα επιλεγμένα ΚΜ.

Η καταγραφή των κατώτατων ορίων έγινε ως ακολούθως :

- Σε περίπτωση που δραστηριότητα της Οδηγίας, αντιστοιχίζεται σε περισσότερες από μία δραστηριότητες της εθνικής νομοθεσίας, ή υπάρχουν πολλά διαφορετικά όρια, επιλέγεται το πιο «αυστηρό κριτήριο» ή το κριτήριο εκείνης της δραστηριότητας που προσομοιάζει περισσότερο τη δραστηριότητα της Οδηγίας.
- Για την απλοποίηση της διαδικασίας δεν λαμβάνονται υπόψη τα όρια που σχετίζονται με ευαίσθητες περιοχές, μόρια κ.α. ειδικές αναφορές.
- Επιλέγονται τα όρια που είναι συγκρίσιμα με εκείνα της Οδηγίας (εάν η Οδηγία αναφέρεται σε όγκο και η εθνική νομοθεσία σε όγκο και εμβαδόν, επιλέγεται το όριο που αναφέρεται σε όγκο)

Από την σύγκριση συνάγεται ότι η Ελλάδα εφαρμόζει αυστηρότερα κριτήρια από τις παραπάνω χώρες σε 15 από τα 41 έργα/υποέργα του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας, ενώ μαζί με την Κύπρο είναι αυστηρότερη για ακόμα 6 έργα. Επομένως είναι συνολικά **αυστηρότερη κατά 36,6%** από τα υπόλοιπα ΚΜ που μελετήθηκαν συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου, ενώ αν εξαιρέσουμε την Κύπρο το ποσοστό αυτό αυξάνει στο **51,2%**.

6.4.2.3. Ως προς τα κριτήρια και τα κατώτατα όρια για τέσσερις (4) διαφορετικές δραστηριότητες του Παραρτήματος Ι & ΙΙ της Οδηγίας

Τέλος, για την περαιτέρω συγκριτική αξιολόγηση των κατωτάτων ορίων (thresholds) που εφαρμόζονται στη διαδικασία επιλογής (screening), στην παρούσα ενότητα αξιοποιήθηκαν τα διαθέσιμα στοιχεία της προγενέστερης Μελέτης «The implementation of the Environmental Impact Assessment on the basis of precise examples», IMPEL, 2012, και συγκρίθηκαν με τα ευρήματα της παρούσας συγκριτικής αξιολόγησης όσον αφορά τα εξεταζόμενα 6 Κράτη Μέλη και την ισχύουσα σήμερα νομοθεσία. Στην IMPEL 2012 εξετάστηκε η εναρμόνιση της Οδηγίας ΕΠΕ για τέσσερις (4) χαρακτηριστικές δραστηριότητες του Παραρτήματος Ι & ΙΙ σε 20 ΚΜ, στα οποία περιλαμβάνονται και τα 6 ΚΜ που εξετάστηκαν λεπτομερώς στην παρούσα Μελέτη. Σημειώνεται

ότι την περίοδο εκπόνησης της ΜΡΕΛ η Οδηγία ΕΠΕ σε ισχύ ήταν η **2011/92/ΕΕ**, στην δε Ελλάδα ίσχυε η Υ.Α. 1958/2012 «Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του Ν. 4014/21.9.2011» (ΦΕΚ 21/Β/2012). Τα αναλυτικά συγκριτικά στοιχεία παρατίθενται στους **Πίνακες 6.1-7 έως 6.1-10** του **Παραρτήματος 6.1**. Στους ίδιους Πίνακες έχουν συμπεριληφθεί σε περίπτωση διαφοροποίησης και τα ισχύοντα σήμερα όρια για τα 6 ΚΜ.

Αναλυτικά οι δραστηριότητες που εξετάσθηκαν στη Μελέτη ΙΜΡΕΛ, και συνοψίζονται στο **Παράρτημα 6.1** είναι:

- Θερμοηλεκτρικοί σταθμοί, Παράρτημα Ι & ΙΙ.
- Υγειονομική ταφή μη επικίνδυνων αποβλήτων, Παράρτημα ΙΙ.
- Εμπορικά κέντρα, Παράρτημα ΙΙ 10β) Έργα αστικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής εμπορικών κέντρων και χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων.
- Κατασκευή οδικών έργων, Παράρτημα Ι & ΙΙ*

** Το Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Υποθέσεις C-287/98 και C-531/03), έκρινε ότι ανήκουν στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας ΕΠΕ όλοι οι αυτοκινητόδρομοι και οι οδοί ταχείας κυκλοφορίας. (Μπάλιας 2018)*

Τα συμπεράσματα από την ως άνω συγκριτική αξιολόγηση, ΙΜΡΕΛ 2012, όσον αφορά τα κατώτατα όρια και κριτήρια για υποχρεωτική ΕΠΕ και για screening των παραπάνω τύπων έργων για 20 ΚΜ συνοψίζονται στην συνέχεια:

- Για την περιβαλλοντική αδειοδότηση **Θερμοηλεκτρικών σταθμών** από τον **Πίνακα 6.1-7** του **Παραρτήματος** προκύπτει ότι από τις 20 χώρες η Ελλάδα εφαρμόζε το 2012, όπως και σήμερα, τα αυστηρότερα όρια. Αυστηρά όρια επίσης εφαρμόζονταν στη Βουλγαρία, Κύπρο, Γαλλία και Μάλτα. Τα ΚΜ με τα υψηλότερα όρια για υποχρεωτική ΕΠΕ αναφέρονται οι: Δανία, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λιθουανία, Ολλανδία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Πορτογαλία και ΗΒ. Το κατώτατο όριο των χωρών αυτών ταυτίζεται με το όριο της Οδηγίας ΕΠΕ.
- Για την περιβαλλοντική αδειοδότηση **Χώρων Υγειονομικής Ταφής μη επικίνδυνων αποβλήτων** από τον **Πίνακα 6.1-8** του **Παραρτήματος** προκύπτει ότι η Ελλάδα ήταν το ΚΜ με τα αυστηρότερα όρια μαζί με την Κύπρο και τη Σλοβενία. Στην Οδηγία η Υγειονομική ταφή μη επικίνδυνων αποβλήτων, δεν περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Ι. Η χώρα με τα υψηλότερα όρια για υποχρεωτική ΕΠΕ είναι η Αυστρία, στη νομοθεσία της όμως περιλαμβάνει συγκεκριμένες προϋποθέσεις για τη διεξαγωγή screening, λαμβάνοντας υπόψη ένα συνδυασμό κριτηρίων: δυναμικότητα, είδος απορριμμάτων, θέση, συσσωρευτικές επιπτώσεις.
- Για την περιβαλλοντική αδειοδότηση **εμπορικών κέντρων**, μεταξύ 21 ΚΜ η Ελλάδα και η Γερμανία ήταν τα ΚΜ με τα αυστηρότερα όρια, κατώτατο όριο **5000m² δόμησης, Πίνακας 6.1-9**. Η χώρα με τα υψηλότερα κατώτατα όρια για υποχρεωτική ΕΠΕ ήταν η Αυστρία (100.000 m²), πάντα όμως σε συνδυασμό με συγκεκριμένες προϋποθέσεις για τη διεξαγωγή screening, λαμβάνοντας υπόψη ένα συνδυασμό κριτηρίων: δυναμικότητα, τοποθεσία, συσώρευση.
- Τέλος, με βάση τα στοιχεία του **Πίνακα 6.1-10** του **Παραρτήματος 6.1** προκύπτει ότι όσον αφορά την **περιβαλλοντική αδειοδότηση αυτοκινητοδρόμων και οδών ταχείας**

κυκλοφορίας, η Ελλάδα και το 2012 εφάρμοζε τα αυστηρότερα όρια, δεδομένου ότι απαιτείται για το σύνολο των ως άνω οδών διαδικασία ΕΠΕ. Στην Οδηγία ΕΠΕ για τις νέες οδούς με τέσσερις και άνω λωρίδες κυκλοφορίας, ή ευθυγράμμιση ή/και διαπλάτυνση υφιστάμενων οδών δύο το πολύ λωρίδων κυκλοφορίας ώστε να δημιουργηθούν τέσσερις και άνω λωρίδες, όταν το νέο ή ευθυγραμμισμένο ή/και διευρυμένο αυτό τμήμα της οδού, τίθεται κατώτατο όριο μήκος ≥ 10 km . Όριο ίσο με την Οδηγία ΕΠΕ έχουν οι χώρες: Δανία, Λιθουανία, Ολλανδία, Σλοβακία, Σλοβενία, Πορτογαλία και Αγγλία. Στην η Αυστρία, αναφέρεται ότι διαδικασία ΕΠΕ απαιτείται σε δρόμους από 2 λωρίδες και πάνω. Στην Αυστριακή νομοθεσία επίσης πέραν των απαιτήσεων της Οδηγίας περιλαμβάνονται και οδικά έργα που πληρούν ένα συνδυασμό κριτηρίων: μήκος και κυκλοφοριακό φόρτο για τα έργα που οδηγούνται σε ΕΠΕ, ενώ για τα έργα που οδηγούνται σε screening: μήκος, κυκλοφοριακό φόρτο και τοποθεσία (αλπική περιοχή, περιοχές που υπόκεινται σε ατμοσφαιρική ρύπανση, περιοχές ειδικής προστασίας και προστασίας και διατήρησης των υδάτων, οικιστικές περιοχές).

Από την ανάλυση των παραπάνω Πινάκων συνάγεται ότι με βάση τα συγκριτικά στοιχεία της IMPEL 2012 για 20 KM, στην Ελλάδα εφαρμόζονται τα αυστηρότερα κριτήρια όσον αφορά την υποχρεωτική εφαρμογή ΕΠΕ για τις 4 κατηγορίες έργων που εξετάστηκαν. Επίσης, αναδεικνύεται η ιδιαιτερότητα της Αυστρίας που τα κατώτατα όρια για υποχρεωτική ΕΠΕ είναι από τα υψηλότερα, αλλά για τη διαδικασία screening συναξιολογούνται λεπτομερή στοιχεία που αφορούν το είδος, το μέγεθος και τη θέση του εκάστοτε έργου προκειμένου να το οδηγήσει ή όχι σε διαδικασία screening. Τέλος αναφέρεται ότι για τα εξεταζόμενα 6 KM για τα οποία συγκεντρώθηκαν λεπτομερέστερα στοιχεία, όπου υπήρξε επικαιροποίηση των ορίων και κριτηρίων κατάταξης αυτά κινήθηκαν σε υψηλότερες τιμές έναντι του 2012, ενδεικτικά Δανία για τους Θερμοηλεκτρικούς Σταθμούς, Ιρλανδία για τους χώρους Υγειονομικής Ταφής, Αγγλία, Ιρλανδία για τα Εμπορικά κέντρα, Δανία για τους αυτοκινητοδρόμους

6.4.2.4. Ως προς τη διαδικασία επιλογής (screening)

Όπως έχει ήδη αναφερθεί η διαδικασία επιλογής εφαρμόζεται με σημαντικές διαφοροποιήσεις στα KM που εξετάστηκαν. Στην Αγγλία, και κατ' επέκταση στο ΗΒ και την Ιρλανδία ακολουθείται σε μεγάλο βαθμό η Οδηγία ΕΠΕ όσον αφορά τη διαδικασία screening, ενώ και τα δύο KM θέτουν κατώτατα όρια/κριτήρια που πρέπει να υπερβαίνουν/ πληρούν τα έργα για να οδηγηθούν σε διαδικασία screening. Τέλος, στην Αγγλία κατά τη διαδικασία screening εφαρμόζεται, αν και μη θεσμοθετημένος, ο Πίνακας των Ενδεικτικών κριτηρίων.

Στην Κύπρο η διαδικασία screening διεξάγεται μέσω της Έκθεσης Προκαταρκτικής Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΠΕΕΠ). Μετά την αξιολόγηση της ΠΕΕΠ, η αρμόδια Υπηρεσία κρίνει αν πρέπει να κατατεθεί ΜΕΕΠ και να ακολουθηθεί διαδικασία ΕΠΕ ή όχι.

Στην Αυστρία, το σύνολο των έργων οδηγείται σε ΕΠΕ (κανονική ή απλοποιημένη) εφόσον πληρούνται κάποιες προϋποθέσεις (κατώτατα όρια, κριτήρια). Σε διαδικασία screening οδηγούνται έργα που εκτός των άλλων βρίσκονται σε ευαίσθητη περιοχή.

Στην Ελλάδα δεν διεξάγεται διακριτή διαδικασία screening, καθώς σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία τα έργα οδηγούνται σε ΠΠΔ, διαδικασία ΕΠΕ ή απαλλάσσονται με βάση συγκεκριμένα κατώτατα όρια/κριτήρια, είδος, μέγεθος, χωροθέτηση σε περιοχή του δικτύου NATURA. Ουσιαστικά, η διαδικασία screening έχει εκ των προτέρων συμπεριληφθεί στα κριτήρια που εφαρμόζονται στην κατάταξη των έργων στους Πίνακες της Υ.Α. 37674 (ΦΕΚ2471Β2016).

6.4.2.4.1. Διάρκεια screening

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η διάρκεια που ορίζεται σε καθένα από τα επιλεγμένα ΚΜ για τη διαδικασία επιλογής (screening).

Πίνακας 6.4-11: Διάρκεια διαδικασίας επιλογής (screening) στα επιλεγμένα ΚΜ

Οδηγία ΕΠΕ	Αγγλία	Ιρλανδία	Αυστρία	Κύπρος
<90 ημέρες	<3 εβδομάδες <i>max</i> 90 ημέρες.	<90 ημέρες	~ 4.2 - 5 μήνες. (μέσες τιμές από 2000 ως 2014) Δεν ορίζεται διάρκεια από τη νομοθεσία	Δεν ορίζεται διάρκεια

6.4.2.4.2. Ευαίσθητες περιοχές

Στην Ιρλανδική και την Κυπριακή νομοθεσία δεν υπάρχει ξεχωριστή αναφορά στις ευαίσθητες περιοχές κατά τη διαδικασία screening.

Η Αυστρία και η Αγγλία λαμβάνουν υπόψη τους την γειτνίαση των εξεταζόμενων έργων με ευαίσθητες περιοχές στη διαδικασία screening. Η Αγγλία οδηγεί όλα τα έργα που βρίσκονται σε ευαίσθητες περιοχές σε διαδικασία screening. Ως ευαίσθητες περιοχές ορίζονται: οι περιοχές ειδικής προστασίας, περιοχές Ramsar, περιοχές που ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000, περιοχές ειδικού επιστημονικού ενδιαφέροντος, Εθνικά Πάρκα, Περιοχές εξαιρετικής φυσικής ομορφιάς (ΑΟΝΒ), Παγκόσμιας κληρονομιάς κ.α.

Στην Αυστρία ορίζονται 5 διαφορετικά είδη περιοχών: Ειδικής προστασίας, Αλπική ζώνη, Προστατευόμενες υδάτινες περιοχές, Περιοχές με επιβαρυμένη ποιότητα αέρα και οικιστικές περιοχές. Δεν οδηγούνται όλα τα έργα που βρίσκονται σε ευαίσθητη περιοχή σε διαδικασία screening. Στη στήλη 3 του Παραρτήματος Ι προσδιορίζεται το είδος και το μέγεθος του έργου που εφόσον βρίσκεται σε κάποιο συγκεκριμένο είδος ευαίσθητης περιοχής, θα ακολουθήσει τη διαδικασία screening. Με τον τρόπο αυτό εξειδικεύονται αρκετά τα έργα που είναι πιθανό να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και έτσι περιορίζεται ο αριθμός των αιτήσεων screening.

Στην Ελλάδα η χωροθέτηση των έργων σε ευαίσθητη περιοχή, συνιστά καθοριστική παράμετρο προκειμένου να οριστούν αυστηρότερα κατώτερα όρια και κριτήρια, που θα κατατάξουν το έργο στην αντίστοιχη κατηγορία (Α1, Α2 ή Β).

6.4.2.4.3. Τροποποιήσεις – Συσσωρευτικές επιπτώσεις

Η νομοθεσία της Αυστρίας περιλαμβάνει με λεπτομέρεια τα κατώτερα όρια και τα κριτήρια που πρέπει να πληρούνται ώστε να οδηγούνται σε ΕΠΕ τροποποιήσεις έργων ή έργα που συνδέονται χωρικά με άλλα έργα και η κατασκευή και λειτουργία τους έχει συσσωρευτικές επιπτώσεις με αυτά. Η πρόβλεψη αυτή δεν συμπεριλαμβάνεται στην Οδηγία ΕΠΕ ούτε και στις υπόλοιπες εξεταζόμενες χώρες.

Στην Ελλάδα, σχετικά με την τροποποίηση έργου, πραγματοποιείται κατά περίπτωση εξέταση με κατάθεση φακέλου τροποποίησης (ΚΥΑ αριθμ.οικ.1649/45, ΦΕΚ 45/Β/2014), και σε περίπτωση που η προτεινόμενη αλλαγή συνεπάγεται ουσιώδη μεταβολή των περιβαλλοντικών επιπτώσεων απαιτείται η εκ νέου υποβολή ΜΠΕ. Οι συσσωρευτικές επιπτώσεις έργων δε λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαδικασία κατάταξης του έργου, λαμβάνονται όμως υπόψη κατά την εκτίμηση των επιπτώσεων του έργου εφόσον αυτό οδηγείται σε ΕΠΕ.

6.5. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΕΠΕ

Στην παρούσα ενότητα συνοψίζονται προτάσεις που έχουν καταγραφεί στη βιβλιογραφία, για τη βελτίωση της διαδικασίας ΕΠΕ, προκειμένου να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο των προτάσεων της παρούσας Μελέτης.

6.5.1. Διαδικασία ΕΠΕ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί τα βασικά βήματα της διαδικασίας ΕΠΕ σύμφωνα με την Οδηγία 2014/52 της ΕΕ είναι:

1. Διαδικασία Επιλογής (Screening)
2. Προσδιορίζεται αν ένα προτεινόμενο έργο, απαιτεί ΕΠΕ.
3. Scoring (Πεδίο Εφαρμογής)
4. Προσδιορίζονται τα θέματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και πρέπει να συμπεριληφθούν στην σχετική Μελέτη.
5. Εκπόνηση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
6. Εφόσον απαιτείται ΕΠΕ, πρέπει να κατατεθεί Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, η οποία περιλαμβάνει τα απαραίτητα στοιχεία για την αξιολόγηση των πιθανών περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου. Τα στοιχεία αυτά καθορίζονται νομοθετικά.
7. Διαβούλευση σχετικά με την αίτηση και τη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

8. Η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων πρέπει να δημοσιοποιηθεί, ώστε να δοθεί η δυνατότητα αξιολόγησης της από το κοινό, τους κοινωνικούς εταίρους και τα θεσμικά όργανα διαβούλευσης
9. Λήψη απόφασης

Η αρμόδια Αρχή, εξετάζει τις πληροφορίες που παρουσιάζονται στην περιβαλλοντική δήλωση και οποιοσδήποτε άλλες πληροφορίες συμπεριλαμβανομένων των προτάσεων που συγκεντρώνεται μέσω της διαβούλευσης, και αποφασίζει εάν θα διατυπώσει σύμφωνη γνώμη για την υλοποίηση του έργου. Το κοινό πρέπει να ενημερωθεί για την απόφαση και την αιτιολογία αυτής.

Σύμφωνα με τη μελέτη της GHK 2008, η διαδικασία ΕΠΕ στα ΚΜ της ΕΕ διαρκεί από 6 έως 12 μήνες, χωρίς να υπολογιστεί ο χρόνος προετοιμασίας της Μελέτης, διαδικασίας screening και λήψης απόφασης. Παράλληλα στη Μελέτη της GHK 2010 αναφέρεται ότι για την περίοδο 2005-2008 η διάρκεια της διαδικασίας ΕΠΕ εκτιμάται κατά μέσο όρο ίση με 11,3 μήνες, από τους οποίους απαιτούνται κατά μέσο όρο περίπου 1,2 μήνες για τη διαδικασία screening. Η μέση διάρκεια για την ολοκλήρωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, εάν εξαιρεθεί το screening, εκτιμάται στους 10,1 μήνες (GHK 2010).

Υπάρχουν αρκετοί παράγοντες οι οποίοι δύνανται να επηρεάζουν αρνητικά την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας ΕΠΕ και είναι απαραίτητο να αντιμετωπιστούν μαζί με όποια μέτρα ληφθούν για τη βελτίωση της κατάταξης των έργων και της διαδικασίας screening.

Ενδεικτικά τα εμπόδια αυτά περιλαμβάνουν :

- Ανεπάρκεια των αρμόδιων Αρχών, νομικών και περιβαλλοντικών συμβούλων η οποία οδηγεί σε υπερβολικά αυστηρές αποφάσεις screening και scoring, ανεπαρκείς και προσχεδιασμένες διαβουλεύσεις και μη ποιοτικές Μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, οι οποίες απαιτούν αναθεώρηση και επανακατάθεση.
- Περιορισμένη δυνατότητα των αρμόδιων Αρχών να παρέχουν αποφάσεις screening και scoring, με συνέπεια την καθυστέρηση και την περιορισμένη χρήση των εξαιρέσεων και της ανά περίπτωση μελέτης με υπέρμετρη χρήση των κατώτατων ορίων.
- 'Gold-plating' / 'Κανονιστικός Υπερθεματισμός' μέσω αναδιάταξης των Παραρτημάτων και των ορίων, με συνέπεια μεγαλύτερο αριθμό ΕΠΕ από αυτό που είναι απαραίτητο.
- Περιορισμένη δυνατότητα να ενισχυθεί ο σχεδιασμός μικρότερων έργων όπου υπάρχει περιορισμένη δυνατότητα να ληφθούν υπόψη εναλλακτικές επιλογές έργου / τοποθεσίας.

Αυτοί οι παράγοντες χρειάζεται να ληφθούν υπόψη στο πεδίο βελτίωσης της διαδικασίας ΕΠΕ
Προτάσεις για τη βελτίωση της διαδικασίας ΕΠΕ που περιλαμβάνονται στη μελέτη της GHK 2008 αφορούν:

- Χρήση επίσημων χρονοδιαγραμμάτων – Ο κίνδυνος καθυστερήσεων μπορεί να αντιμετωπιστεί με την υιοθέτηση επίσημων χρονοδιαγραμμάτων για τα διάφορα στάδια της διαδικασίας ΕΠΕ. Για την διαμόρφωση ενός αποδεκτού χρονοδιαγράμματος θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η στελέχωση της αρμόδιας αρχής. Μπορούν να υιοθετηθούν

διαφορετικά χρονοδιαγράμματα για διαφορετική κατηγορία ή μέγεθος έργου ή θα μπορούσαν να καθοριστούν κατά περίπτωση κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης.

- Αύξηση των κατώτατων ορίων - Παράλληλα με τη βελτίωση των διαδικασιών για τα μικρότερα έργα, υπάρχει περίπτωση, τουλάχιστον όταν οι διαδικασίες αδειοδότησης είναι αρκετά ισχυρές, να μειωθούν οι δαπάνες μειώνοντας τον αριθμό των μικρότερων έργων που απαιτούν ΕΠΕ. Αυτό μπορεί να γίνει με την αύξηση των κατώτατων ορίων πάνω από τα οποία απαιτείται ΕΠΕ (Παράρτημα Ι) ή όταν απαιτείται screening για ΕΠΕ (Παράρτημα ΙΙ).
- Εισαγωγή των απλοποιημένων διαδικασιών για μικρότερα έργα –Για τα μικρότερα έργα είναι πιθανόν τα κόστη και οι καθυστερήσεις να υπερβαίνουν τα οφέλη της διαδικασίας ΕΠΕ. Όταν μικρότερα έργα έχουν λιγότερο σημαντικές δυνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, αλλά απαιτείται ΕΠΕ, μπορούν να εφαρμοστούν απλοποιημένες διαδικασίες.
- Επέκταση και βελτίωση της εκπαίδευσης για ΕΠΕ με αυξημένο ποιοτικό έλεγχο – Η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την επάρκεια της Αρμόδιας αρχής και των συμβούλων.
- Συχνότερη συνεργασία σε πρώιμο στάδιο σχεδιασμού ενός έργου μεταξύ του φορέα του έργου και των αρμόδιων υπηρεσιών και άλλων συμβούλων, ώστε να καθοριστούν οι απαιτούμενοι παράμετροι για την αποδοχή του έργου.
- Εισαγωγή του scoring σαν υποχρεωτική διαδικασία, ώστε να εξασφαλιστεί η διερεύνηση των σημαντικών θεμάτων. Οι αποφάσεις scoring μπορεί να είναι δεσμευτικές, μειώνοντας τους κινδύνους συνεχών αλλαγών και επεκτάσεων του πεδίου εφαρμογής, αν και περιορίζουν την ευελιξία.
- Βελτίωση της διαθεσιμότητας και της πρόσβασης σε περιβαλλοντικά δεδομένα και χάρτες.

Επιπλέον τα προγράμματα κατάρτισης του προσωπικού των αρμόδιων υπηρεσιών, των νομικών και των περιβαλλοντικών συμβούλων, θα συμβάλουν στη βελτίωση της διαδικασίας ΕΠΕ

6.6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΤΑΔΙΟΥ 3

Κατά το **Στάδιο 3** προέκυψε ότι, βάσει δημοσιευμένων στοιχείων (GHK, 2010), τα έτη 2005 – 2008 πραγματοποιήθηκαν ετησίως περίπου 16.000 ΕΠΕ στα 27 ΚΜ της ΕΕ. Παρατηρήθηκε αύξηση στον αριθμό των ΕΠΕ που πραγματοποιήθηκαν κάθε χρόνο από το 2005 ως το 2008, με εξαίρεση το ΗΒ και την Εσθονία. Τέλος, υπάρχει μεγάλη διακύμανση στον αριθμό των ΕΠΕ ετησίως ανάμεσα στα ΚΜ. Για την περίοδο αυτή εκτιμάται ότι πραγματοποιούνται περίπου 34.000 διαδικασίες screening για ΕΠΕ ετησίως στα ΚΜ της ΕΕ.

Για την ίδια περίοδο, η διάρκεια για την ολοκλήρωση της διαδικασίας ΕΠΕ εκτιμάται κατά μέσο όρο ίση με 11,3 μήνες, από τους οποίους απαιτούνται κατά μέσο όρο περίπου 1,2 μήνες για τη διαδικασία screening. Η μέση διάρκεια για την ολοκλήρωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, εάν εξαιρεθεί το screening, εκτιμάται στους 10,1 μήνες (GHK 2010).

Στην συνέχεια μετά τη συγκριτική αξιολόγηση της ισχύουσας σήμερα περιβαλλοντικής νομοθεσίας και της κατάταξης που εφαρμόζεται σε πέντε επιλεγμένα ΚΜ (Αγγλία, Ιρλανδία, Αυστρία, Κύπρος, Δανία) και στην Ελλάδα, για τον καθορισμό των έργων που υπόκεινται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση σε σχέση με την ευρωπαϊκή Οδηγία, σύμφωνα με τη μεθοδολογία που εφαρμόστηκε προέκυψε ότι:

- Η νομοθεσία της **Αγγλίας δεν παρουσιάζει διαφορές** στον τρόπο ταξινόμησης των έργων και δραστηριοτήτων σε σχέση με αυτόν της ευρωπαϊκής Οδηγίας, ενώ η διαδικασία επιλογής (screening) γίνεται βάσει κριτηρίων που βρίσκονται σε αντιστοιχία με το Παράρτημα III της Οδηγίας. Πάνω από το 99% των έργων που υποβάλλονται στην διαδικασία screening στην Αγγλία, έχουν μεγέθη χαμηλότερα από τα ισχύοντα όρια του Πίνακα 2 και επομένως δεν απαιτείται να προχωρήσουν σε ΕΠΕ. Για τις Ομάδες έργων που εξετάστηκαν στην Αγγλική Νομοθεσία περιλαμβάνονται 128 έργα έναντι 124 της Οδηγίας. Η μέση χρονική διάρκεια του screening δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 90 ημέρες. Κάθε χρόνο κατατίθενται στις αρμόδιες υπηρεσίες περίπου 500-600 Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.
- Η νομοθεσία της **Ιρλανδίας** επίσης **δεν παρουσιάζει διαφορές** στον τρόπο ταξινόμησης των έργων και δραστηριοτήτων σε σχέση με αυτόν της ευρωπαϊκής Οδηγίας, ενώ η διαδικασία επιλογής (screening) γίνεται βάσει κριτηρίων που βρίσκονται σε αντιστοιχία με το Παράρτημα III της Οδηγίας. Για τις Ομάδες έργων που εξετάστηκαν στην Ιρλανδική Νομοθεσία περιλαμβάνονται 136 έργα έναντι 124 της Οδηγίας και στην περίπτωση της Ιρλανδίας η μέση χρονική διάρκεια του screening είναι χαμηλότερη από τις 90 ημέρες.
- Η νομοθεσία της **Αυστρίας** παρουσιάζει διαφορές στον τρόπο ταξινόμησης των έργων και δραστηριοτήτων σε σχέση με αυτόν της ευρωπαϊκής Οδηγίας σε ποσοστό **19,8%**, ενώ η διαδικασία επιλογής (screening) γίνεται βάσει κριτηρίων που βρίσκονται σε αντιστοιχία με το Παράρτημα III της Οδηγίας. Για τις Ομάδες έργων που εξετάστηκαν στην Αυστριακή Νομοθεσία περιλαμβάνονται 154 έργα έναντι 124 της Οδηγίας. Η μέση διάρκεια της διαδικασίας screening κυμαίνεται από 4,2 έως 5 μήνες. Την περίοδο 2000-2014 για το 83% των αιτημάτων screening δεν απαιτήθηκε ΕΠΕ, και απαιτήθηκε για το 17%.
- Σύμφωνα με την εφαρμοσθείσα μεθοδολογία, η νομοθεσία της **Κύπρου** παρουσιάζει διαφορές στον τρόπο ταξινόμησης των έργων και δραστηριοτήτων σε σχέση με αυτόν της ευρωπαϊκής Οδηγίας σε ποσοστό **16,9%**. Ο αριθμός έργων και δραστηριοτήτων για τις ομάδες που εξετάστηκαν ανέρχονται σε 152 έναντι των 124 της Οδηγίας ενώ η διαδικασία επιλογής (screening) πραγματοποιείται μέσω της κατά περίπτωση εξέτασης των έργων που εντάσσονται στο Παράρτημα 2 της εθνικής νομοθεσίας και υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια μέσω της Έκθεσης Προκαταρκτικής Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΠΕΕΠ).
- Η νομοθεσία της Δανίας διαφοροποιείται σε ένα πολύ μικρό ποσοστό της τάξης του **0,8%**. Ο αριθμός έργων και δραστηριοτήτων για τις ομάδες που εξετάστηκαν στη παρούσα μελέτη ανέρχονται σε 130 έναντι των 124 της Οδηγίας.
- Η νομοθεσία της Ελλάδας διαφοροποιείται σε ένα σημαντικό ποσοστό της τάξης του **46,7%**, ενώ η διαδικασία επιλογής (screening), που έχει ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία, γίνεται βάσει κριτηρίων που βρίσκονται σε αντιστοιχία με το Παράρτημα III της Οδηγίας. Ο αριθμός έργων και δραστηριοτήτων για τις ομάδες που εξετάστηκαν στη παρούσα μελέτη ανέρχονται σε 398 έναντι των 124 της Οδηγίας.

Επίσης συγκρίνοντας τα κατώτατα όρια των Έργων του Παραρτήματος Ι για τις έξι χώρες που εξετάστηκαν προκύπτει ότι η Ελλάδα εφαρμόζει αυστηρότερα κριτήρια από τις παραπάνω χώρες σε 15 από τα 41 έργα/υποέργα του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας. Ενδεικτικά αναφέρονται: Διυλιστήρια αργού πετρελαίου, Θερμοηλεκτρικοί σταθμοί και άλλες εγκαταστάσεις καύσεως, Έργα κατασκευής νέων οδών, Φράγματα και άλλες εγκαταστάσεις προοριζόμενες για τη συγκράτηση ή τη μόνιμη αποθήκευση υδάτων, Λατομεία και υπαίθρια ορυχεία, κ.α.

Σημειώνεται ότι η Αγγλία που συγκριτικά με τα υπόλοιπα έξι ΚΜ που εξετάστηκαν εναρμόνισε με τη μεγαλύτερη συμφωνία την Οδηγία ΕΠΕ, ανήκει στο Η.Β, Κράτος με το μεγαλύτερο ΑΕΠ, τη μεγαλύτερη πυκνότητα πληθυσμού και από τα μικρότερα ποσοστά κάλυψης από περιοχές του προγράμματος Natura 2000.

Η Ελλάδα που σε σχέση με τα εξεταζόμενα έξι ΚΜ, φαίνεται ότι έχει εφαρμόσει τα αυστηρότερα κριτήρια κατά την εναρμόνιση της Οδηγίας, έχει το δεύτερο μικρότερο ΑΕΠ, τη δεύτερη μικρότερη πυκνότητα πληθυσμού και το μεγαλύτερο ποσοστό κάλυψης από περιοχές του Κοινοτικού Ενδιαφέροντος (SCI) του δικτύου Natura 2000.

Τέλος για τη διεύρυνση της αξιολόγησης εναρμόνισης της Οδηγίας ΕΠΕ, αξιοποιήθηκαν τα αποτελέσματα μελέτης του 2012, IMPEL, σχετικά με τα κριτήρια εφαρμογής ΕΠΕ για τέσσερις χαρακτηριστικές δραστηριότητες του Παραρτήματος Ι & ΙΙ σε 20 Κράτη Μέλη. Και σε αυτή την σημαντικά πολυπληθέστερη ομάδα Κρατών Μελών η Ελλάδα, με στοιχεία του 2012, καταγράφεται να εφαρμόζει τα αυστηρότερα κριτήρια για υποχρεωτική ΕΠΕ στα τέσσερα είδη έργων που εξετάστηκαν για τις χώρες: Αυστρία, Κύπρος, Δανία, Ιρλανδία, Αγγλία, Βουλγαρία, Κροατία, Τσεχία, Γαλλία, Γερμανία, Ουγγαρία, Ιταλία, Λιθουανία, Μάλτα, Ολλανδία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία,

Για τη βελτίωση της διαδικασίας ΕΠΕ σε Ευρωπαϊκό επίπεδο επελέγησαν χαρακτηριστικές προτάσεις από τη μελέτη της GHK 2008, που εν δυνάμει ισχύουν και σήμερα αφορούν:

- Χρήση επίσημων χρονοδιαγραμμάτων, λαμβάνοντας υπόψη τη στελέχωση της αρμόδιας αρχής. Εφαρμογή διαφορετικών χρονοδιαγραμμάτων για διαφορετική κατηγορία ή μέγεθος έργου ή καθορισμός κατά περίπτωση κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης.
- Αύξηση των κατώτατων ορίων -πάνω από τα οποία απαιτείται ΕΠΕ (Παράρτημα Ι) ή όταν απαιτείται screening για ΕΠΕ (Παράρτημα ΙΙ).
- Εισαγωγή των απλοποιημένων διαδικασιών για μικρότερα έργα
- Επέκταση και βελτίωση της εκπαίδευσης για ΕΠΕ με αυξημένο ποιοτικό έλεγχο
- Συχνότερη συνεργασία σε πρώιμο στάδιο σχεδιασμού ενός έργου μεταξύ του φορέα του έργου και των αρμόδιων υπηρεσιών και άλλων συμβούλων, ώστε να καθοριστούν οι απαιτούμενοι παράμετροι για την αποδοχή του έργου
- Βελτίωση της διαθεσιμότητας και της πρόσβασης σε περιβαλλοντικά δεδομένα και χάρτες

Επιπλέον τα προγράμματα κατάρτισης του προσωπικού των αρμόδιων υπηρεσιών, των νομικών και των περιβαλλοντικών συμβούλων, αναφέρονται ως καθοριστικά για τη βελτίωση της διαδικασίας ΕΠΕ

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

7.1. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΤΑΔΙΩΝ ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ

Όπως παρουσιάστηκε στην παρούσα μελέτη, το έργο αποτελείται από πέντε (5) Στάδια:

1. Εκτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης για την κατηγοριοποίηση των Έργων
2. Καταγραφή, ανάλυση και ποσοτική και ποιοτική αξιολόγηση της χρονικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης
3. Συγκριτική Αξιολόγηση με άλλα Κράτη Μέλη (Benchmarking)
4. Συμπεράσματα και Διατύπωση προτάσεων
5. Εργαστήριο διαβούλευσης

Στο **Στάδιο 1** του παρόντος Έργου, εξετάστηκαν οι περιγραφές όλων των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στις **Ομάδες έργου 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 και 11**, όπως αυτές ορίζονται στην ΥΑ 37674/2016 περί κατηγοριοποίησης έργων και δραστηριοτήτων και στις τροποποιήσεις αυτής (ΥΑ 2307/2018 και ΥΑ 64001/2029/2018).

Οι Ομάδες που εξετάστηκαν αφορούν:

- Ομάδα 1^η: Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών,
- Ομάδα 2^η: Υδραυλικά έργα,
- Ομάδα 3^η: Λιμενικά έργα,
- Ομάδα 4^η: Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών,
- Ομάδα 5^η: Εξορυκτικές δραστηριότητες,
- Ομάδα 6^η: Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης, κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής,
- Ομάδα 8^η: Υδατοκαλλιέργειες,
- Ομάδα 9^η: Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις,
- Ομάδα 10^η: Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας,
- Ομάδα 11^η: Μεταφορά ενέργειας, καυσίμων και χημικών ουσιών και

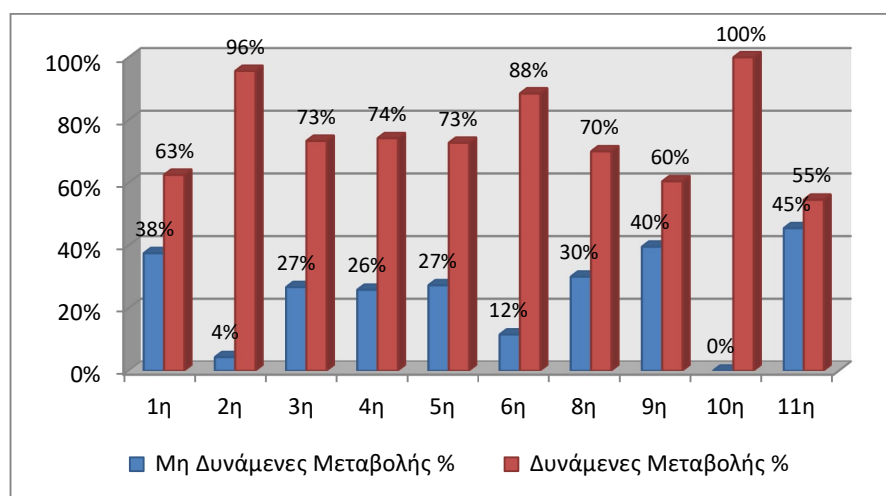
Στόχος του Σταδίου αυτού είναι η εξέταση των επί μέρους έργων και δραστηριοτήτων που ανήκουν στις παραπάνω Ομάδες και η αντιστοίχισή τους με εκείνων της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την 2014/52/ΕΕ, σχετικά με την Εκτίμηση των Επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον. Η διαδικασία αυτή οδήγησε στην καταγραφή των έργων και δραστηριοτήτων και του τρόπου που αυτά έχουν κατηγοριοποιηθεί στην Ελληνική νομοθεσία, ώστε να αναδειχθούν δραστηριότητες δυνάμενες μεταβολής, πάντα σε συμφωνία με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας, με απώτερο στόχο αυτές να αξιολογηθούν από τη Διοίκηση προς την κατεύθυνση ελάφρυνσης του αδειοδοτικού φόρτου.

Από τη σύγκριση προέκυψε ότι από το σύνολο των 398 δραστηριοτήτων, που αντιστοιχούν στις δέκα Ομάδες έργων που εξετάστηκαν, το **33%** αξιολογήθηκαν ως δραστηριότητες «Μη Δυνάμενες

Μεταβολής» (ΜΔΜ) και το **67%** αξιολογήθηκαν ως δραστηριότητες «Δυνάμενες Μεταβολής» (ΔΜ).

Ως **Μη Δυνάμενες Μεταβολής** χαρακτηρίζονται εκείνα τα έργα/ δραστηριότητες που έχουν κατηγοριοποιηθεί στο σύνολό τους στην Κατηγορία Β της ελληνικής νομοθεσίας ή εμπίπτουν στους περιορισμούς του Παραρτήματος Ι της ευρωπαϊκής Οδηγίας, ενώ ως **Δυνάμενες Μεταβολής** περιγράφονται τα έργα και οι δραστηριότητες που δεν εμπίπτουν στους περιορισμούς του Παραρτήματος Ι της Ευρωπαϊκής Οδηγίας ΕΠΕ και δεν έχουν κατηγοριοποιηθεί στο σύνολό τους στην Κατηγορία Β της ελληνικής νομοθεσίας, ώστε να υπόκεινται σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ), (δηλαδή το σύνολο των υπόλοιπων δραστηριοτήτων).

Όπως φαίνεται και στον **Πίνακα 7.1-1**, οι **Ομάδες 11** «Μεταφορά ενέργειας καυσίμων και χημικών ουσιών», **9** «Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις» και **1** «Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών», είναι αυτές με τα **μεγαλύτερα ποσοστά δραστηριοτήτων «Μη Δυνάμενων Μεταβολής»** (45%, 40% και 38% αντίστοιχα). Αντίθετα, οι **Ομάδες 10**, «Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας», **2** «Υδραυλικά έργα», και **6** «Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης, κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής», είναι αυτές με τα **μεγαλύτερα ποσοστά δραστηριοτήτων «Δυνάμενων Μεταβολής»** (100%, 96%, και 88% αντίστοιχα).



Σχήμα 7.1-1: Κατανομή των δραστηριοτήτων βάσει του χαρακτηρισμού τους ως Δυνάμενες και Μη Δυνάμενες Μεταβολής, ανά Ομάδα έργου

Συνεπώς, με βάση τον τρόπο κατάταξης των έργων και δραστηριοτήτων στα Παραρτήματα Ι και ΙΙ της Οδηγίας και συναξιολογώντας τα αποτελέσματα της σύγκρισης της παρούσας μελέτης προκύπτει ότι **268 δραστηριότητες (67%)** θα μπορούσαν να επανεξετασθούν ως προς την κατάταξή τους σχετικά με την υποχρέωση υποβολής στη διαδικασία ΕΠΕ.

Στη συνέχεια, αντικείμενο του **Σταδίου 2** του παρόντος έργου αποτέλεσε η αξιολόγηση ως προς τη **χρονική διάρκεια** της περιβαλλοντικής αδειοδότησης ενός αντιπροσωπευτικού δείγματος **1.140 Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ)** από ένα σύνολο 5.330 αποφάσεων που έχουν εκδοθεί από τον **01.2014 έως τον 12.2017**, στο πλαίσιο εφαρμογής του Ν. 4014/2011. Οι ως

άνω αποφάσεις, οι οποίες είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα <http://aepo.ypeka.gr/>, αφορούν τις Ομάδες 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 και 11 της ΥΑ αριθμ. ΔΙΠΑ/οικ. 37674/2016 (ΦΕΚ 2471/Β'/10.08.2016), όπως ισχύει. Ως χρονική διάρκεια λήφθηκε το διάστημα από την υποβολή του αιτήματος προς αδειοδότηση έως την έκδοση της ΑΕΠΟ, αφού πρώτα μετατράπηκε σε εργάσιμες ημέρες ώστε οι χρόνοι να είναι συγκρίσιμοι με τους θεσμοθετημένους χρόνους περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Για την επιλογή του αντιπροσωπευτικού δείγματος ΑΕΠΟ ακολουθήθηκε η μέθοδος της **στρωματοποιημένης δειγματοληψίας**. Το μέγεθος του δείγματος σε κάθε στρώμα καθορίστηκε με αναλογικό καταμερισμό, ενώ το δείγμα σε κάθε στρώμα επιλέχθηκε με τη μέθοδο της απλής τυχαίας δειγματοληψίας. Τα κριτήρια τα οποία λήφθηκαν υπόψη στην επιλογή του δείγματος ήταν τα ακόλουθα:

- ✓ Ποσοστό συμμετοχής της κάθε Ομάδας Έργου στο σύνολο των εγκεκριμένων ΑΕΠΟ.
- ✓ Ποσοστό των ΑΕΠΟ που αφορούν σε έργα Υποκατηγορίας Α1 και Α2.
- ✓ Ποσοστό των ΑΕΠΟ που αφορούν σε νέες άδειες ή σε ανανεώσεις/τροποποιήσεις για έργα Υποκατηγορίας Α1 και Α2.
- ✓ Ποσοστό συμμετοχής της κάθε Περιφέρειας για τις ΑΕΠΟ έργων Υποκατηγορίας Α2.

Από το αρχικό εξεταζόμενο δείγμα, οι 900 περίπου ΑΕΠΟ αξιολογήθηκαν τελικά για τη στατιστική συμπερασματολογία, ενώ ο κύριος λόγος που δεν αξιοποιήθηκε το υπόλοιπο δείγμα οφείλεται στο γεγονός ότι οι Αποφάσεις αυτές αφορούσαν **επέκταση** της χρονικής διάρκειας ήδη εκδοθείσας ΑΕΠΟ, σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 2, παρ.8γ, του Ν. 4014-2011, σύμφωνα με την οποία «*Η διάρκεια των υφιστάμενων κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου ΑΕΠΟ παρατείνεται μέχρι τη συμπλήρωση δεκαετίας από την έκδοσή τους εφόσον δεν έχει επέλθει ουσιαστική μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων εκδόθηκαν*»..

Μετά την εξέταση του δείγματος, προέκυψε ότι για την **Υποκατηγορία Α1**, συνολικά για νέες άδειες και ανανεώσεις/τροποποιήσεις, οι χρόνοι που καταγράφηκαν για **148** από τις εξετασθείσες **ΑΕΠΟ είναι σημαντικά μεγαλύτεροι του προβλεπόμενου ορίου** και μόνο οι **3 είναι εντός ορίου**. Ομοίως, από την **Υποκατηγορία Α2** οι χρόνοι για **663 ΑΕΠΟ** είναι σημαντικά μεγαλύτεροι του **προβλεπόμενου ορίου** και οι **75 εντός ορίου**. Καταγράφηκαν δηλαδή σημαντικές καθυστερήσεις έναντι των χρόνων που προβλέπονται στην Περιβαλλοντική Νομοθεσία.

Όσον αφορά στην Υποκατηγορία Α1, για την περίπτωση νέας άδειας, τη μεγαλύτερη διάμεση τιμή της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έχει η **Ομάδα 10**, «Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας», 892 εργάσιμες ημέρες, και τη μικρότερη η **Ομάδα 9**, «Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις», 114 εργάσιμες ημέρες. Αντίστοιχα, για την περίπτωση ανανέωσης/τροποποίησης με υποβολή ΜΠΕ τη μεγαλύτερη διάμεση τιμή έχει η **Ομάδα 5**, «Εξορυκτικές δραστηριότητες», 713 εργάσιμες ημέρες, ενώ με υποβολή Φακέλου η **Ομάδα 2**, «Υδραυλικά έργα», 292 εργάσιμες ημέρες.

Όσον αφορά στην Υποκατηγορία Α2, για την περίπτωση νέας άδειας, τη μεγαλύτερη διάμεση τιμή της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έχει επίσης η **Ομάδα 10**, 379 εργάσιμες ημέρες, και τη μικρότερη η **Ομάδα 9**, «Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις», 230 εργάσιμες

ημέρες. Αντίστοιχα, για την περίπτωση ανανέωσης/τροποποίησης με υποβολή ΜΠΕ τη μεγαλύτερη διάμεση τιμή έχει η **Ομάδα 8**, «Υδατοκαλλιέργειες», 271 εργάσιμες ημέρες, ενώ με υποβολή Φακέλου η **Ομάδα 3**, «Λιμενικά έργα», 375 εργάσιμες ημέρες.

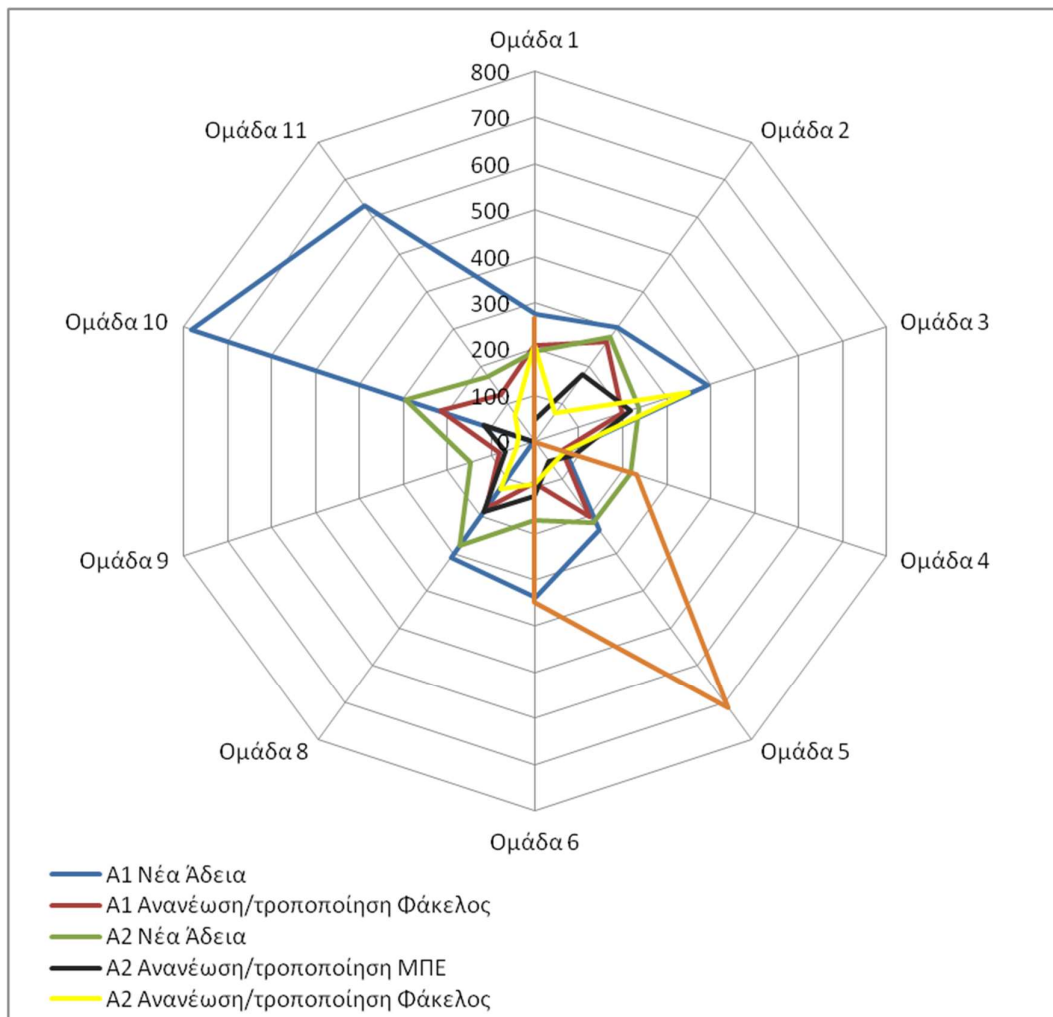
Σημειώνεται ότι η συνολική διάμεσος της διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης με ΜΠΕ και για τις δύο Υποκατηγορίες, για όλους τους τύπους αδειών και για το σύνολο των εξεταζόμενων Ομάδων, εξαιρώντας δηλαδή τις περιπτώσεις ανανέωσης/τροποποίησης με φάκελο, ανέρχεται σε **288 εργάσιμες ημέρες**.

Η μέση διάρκεια της διαδικασίας ΕΠΕ στα ΚΜ την περίοδο 2005-2008, αν εξαιρεθεί το screening, εκτιμάται κατά μέσο όρο περίπου στους **10,1 μήνες** (ΓΗΚ 2010). Η ήδη μεγαλύτερη διάμεση τιμή της χρονικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης που καταγράφεται στην Ελλάδα την περίοδο 2014-2017 για το σύνολο των εξετασθέντων έργων σε σχέση με τα υπόλοιπα ΚΜ θα ήταν ακόμα μεγαλύτερη, εάν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι 288 αφορούν εργάσιμες ημέρες και όχι ημερολογιακές και επίσης ότι η ως άνω τιμή αναφέρεται στη διάμεσο της διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης και όχι στη μέση τιμή αυτής.

Όπως φαίνεται στο **Σχήμα 7.1-2**, μετά την εξέταση της απόκλισης της χρονικής διάρκειας έκδοσης ΑΕΠΟ από τα προβλεπόμενα όρια, προέκυψε ότι οι ΑΕΠΟ με τη μεγαλύτερη απόκλιση από τα προβλεπόμενα όρια αφορούν ΑΕΠΟ για έργα στην **Υποκατηγορία Α1** και για **νέες άδειες**. Η διάμεση τιμή της απόκλισης όλων των ομάδων στην Υποκατηγορία Α1 και στον τύπο νέες άδειες από τους θεσμοθετημένους χρόνους είναι 359 ημέρες, με τις μεγαλύτερες αποκλίσεις να παρουσιάζουν οι **Ομάδες 10**, «Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας», **11** «Μεταφορά ενέργειας καυσίμων και χημικών ουσιών» και **3** «Λιμενικά έργα».

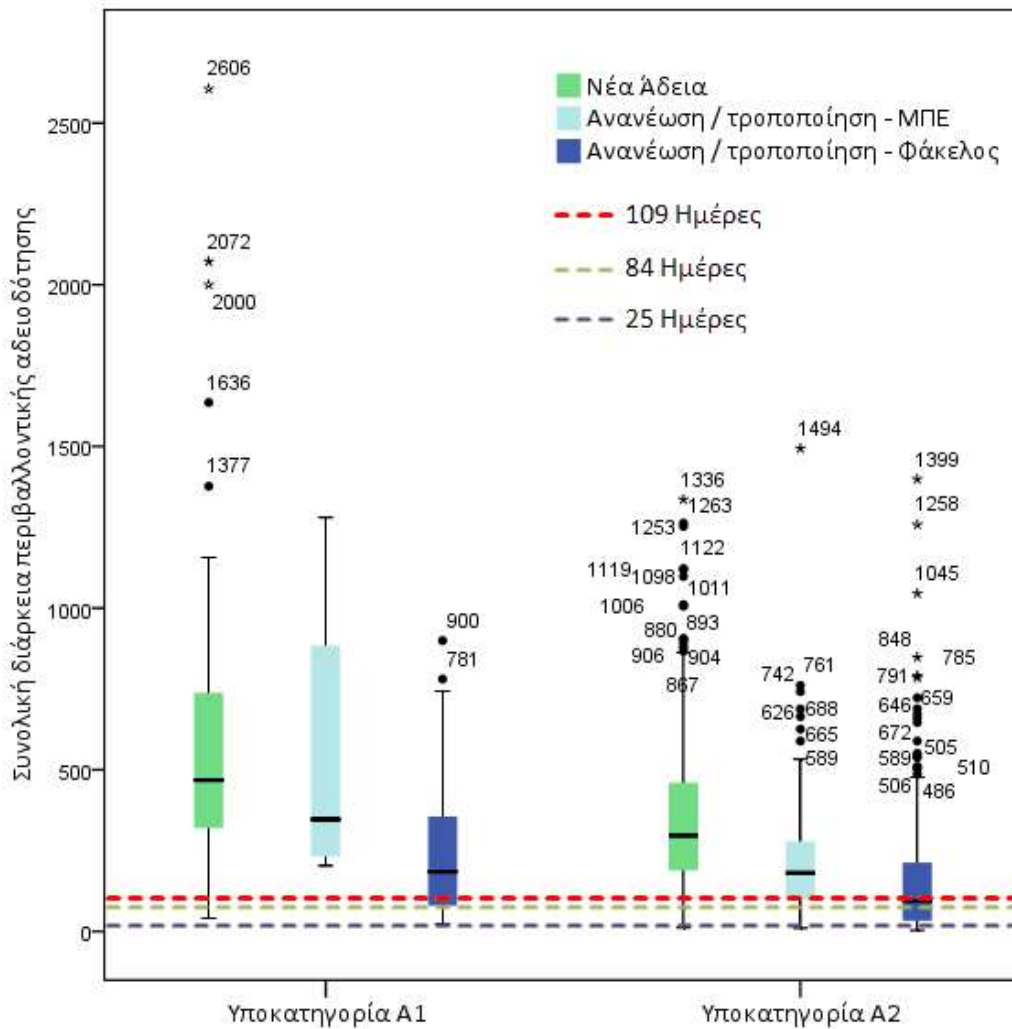
Αμέσως μετά, οι Ομάδες με τη μεγαλύτερη απόκλιση αφορούν ΑΕΠΟ που ανήκουν στην **Υποκατηγορία Α2** και ομοίως στον τύπο **νέες άδειες**. Η διάμεση τιμή της απόκλισης όλων των ομάδων στην Υποκατηγορία Α2 και στον τύπο νέες άδειες είναι 212,5 ημέρες, με τις μεγαλύτερες αποκλίσεις να παρουσιάζουν οι **Ομάδες 10** «Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας», **2** «Υδραυλικά έργα» και **8** «Υδατοκαλλιέργειες». Ακολουθούν η πλειοψηφία των Ομάδων με τις ΑΕΠΟ να ανήκουν στην **Υποκατηγορία Α1** και στον τύπο **ανανέωση/τροποποίηση με Φάκελο**.

Τη **μικρότερη απόκλιση** έχουν οι Ομάδες έργου με τις ΑΕΠΟ να ανήκουν στην **Υποκατηγορία Α2** και στον τύπο **ανανέωση/τροποποίηση με ΜΠΕ και Φάκελο**.



Σχήμα 7.1-2: Αραχνοειδές διάγραμμα ποσοτικοποίησης των αποκλίσεων των ομάδων από τα προβλεπόμενα όρια. Στον άξονα του Y απεικονίζεται ο αριθμός των ημερών των αποκλίσεων

Στο **Σχήμα 7.1-3** απεικονίζεται η κατανομή της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης για τις δύο υποκατηγορίες ανά τύπο άδειας. Η γραμμή εντός του παραλληλογράμμου απεικονίζει τη διάμεσο των παρατηρήσεων.



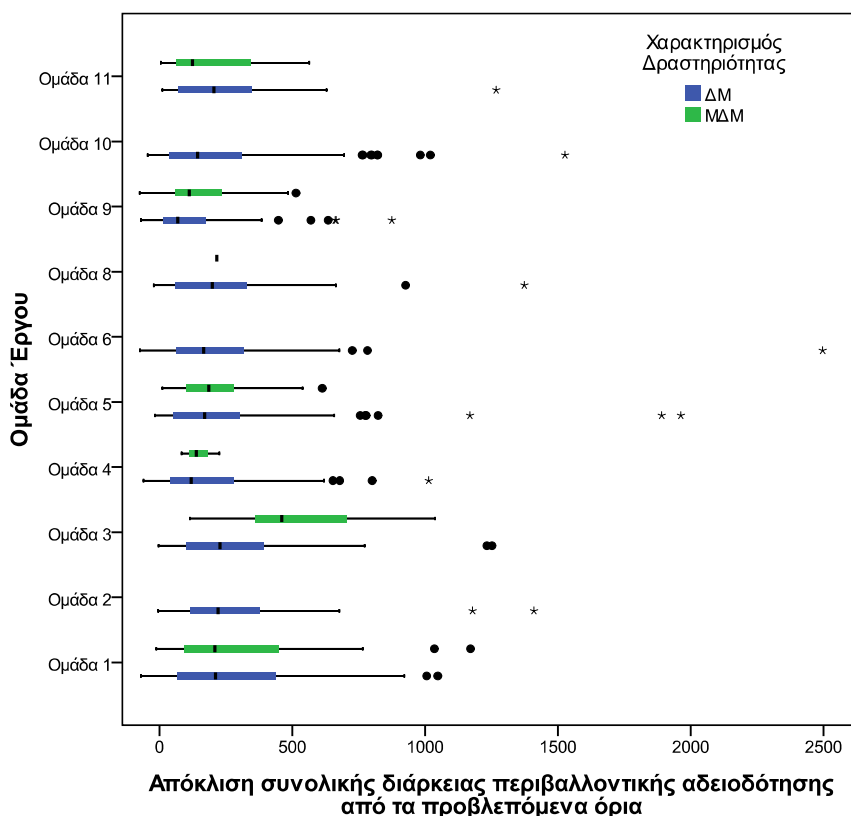
Σχήμα 7.1-3: Διάγραμμα πλαισίου και απολήξεων (BoxPlot) της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης ανά υποκατηγορία και τύπο άδειας

Από τα παραπάνω στοιχεία κατ’ αρχήν διαφαίνονται οι καθυστερήσεις που καταγράφονται στη χρονική διάρκεια της περιβαλλοντικής αδειοδότησης έναντι των θεσμοθετημένων χρόνων για τις ΑΕΠΟ που εξετάστηκαν την περίοδο 2014-2017. Η συνολική διάμεσος της διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης με ΜΠΕ για τις υποκατηγορίες Α1 και Α2, για όλους τους τύπους αδειών και για το σύνολο των εξεταζόμενων Ομάδων, εξαιρώντας δηλαδή τις περιπτώσεις ανανέωσης/τροποποίησης με φάκελο, ανέρχεται όπως έχει ήδη αναφερθεί σε **288 εργάσιμες ημέρες, έναντι των 109 και 84** εργάσιμων ημερών που προβλέπονται από τη Νομοθεσία για τα έργα υποκατηγορίας **Α1** και **Α2**, αντίστοιχα.

Όσον αφορά στην κατανομή με βάση τις Περιφέρειες προκύπτει ότι οι δύο Περιφέρειες με τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο ΑΕΠ της χώρας, δηλαδή η **Αττική** (47,9%) και η **Κεντρική Μακεδονία** (13,5%), που μαζί με την Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας Θράκης (3,8%) συγκροτούν την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας-Θράκης, παρουσιάζουν **μικρότερες αποκλίσεις** όσον

αφορά στη συνολική διάρκεια της περιβαλλοντικής αδειοδότησης σε σχέση με τις υπόλοιπες Περιφέρειες. Οι Περιφέρειες με τις **μεγαλύτερες αποκλίσεις** ως προς τη χρονική διάρκεια, που είναι η Περιφέρεια **Κρήτης** και η Περιφέρεια **Θεσσαλίας**, που μαζί με την Περιφέρεια **Στερεάς Ελλάδας** συγκροτούν την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας, έχουν παραπλήσια συμμετοχή στο ΑΕΠ της χώρας, περίπου 5%.

Αναφορικά με τον έλεγχο της επίδρασης του χαρακτηρισμού δραστηριότητας των ΑΕΠΟ (Δυνάμενες Μεταβολής και Μη Δυνάμενες Μεταβολής) στην απόκλιση της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης από τα θεσμοθετημένα όρια (βλ. **Σχήμα 7.1-4**) προέκυψε ότι οι ΑΕΠΟ οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί ως Δυνάμενες Μεταβολής δεν αναμένεται να έχουν μεγαλύτερη διάρκεια έκδοσης από τις ΑΕΠΟ που έχουν χαρακτηριστεί ως Μη Δυνάμενες Μεταβολής. Σημειώνεται ότι το **90,32%** του δείγματος των ΑΕΠΟ που εξετάστηκαν χαρακτηρίζονται ως Δυνάμενες Μεταβολής.



Σχήμα 7.1-4: Διάγραμμα πλαισίου και απολήξεων (BoxPlot) της απόκλισης της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης ανά ομάδα έργου και είδος δραστηριότητας

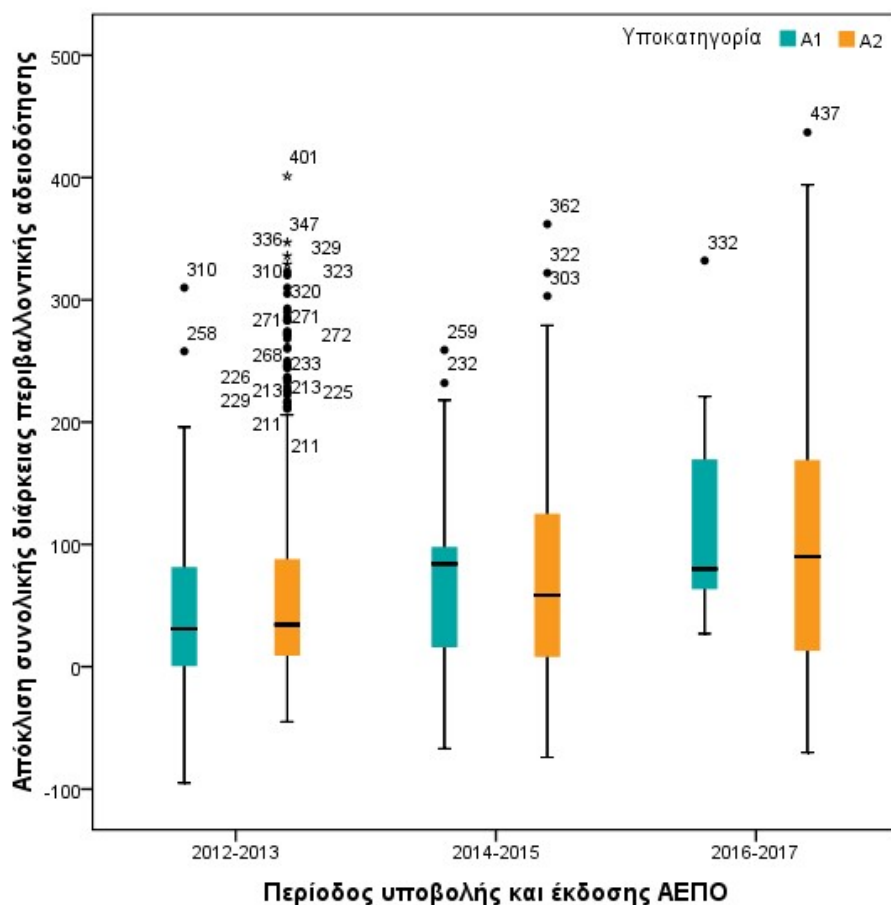
Παράλληλα, και προκειμένου για την κατά το δυνατόν ελάφρυνση του διοικητικού φόρτου περιβαλλοντικής αδειοδότησης, από το δείγμα των ΑΕΠΟ που εξετάστηκαν εντοπίστηκαν αυτές οι ΔΜ δραστηριότητες που εμφανίζουν τη μεγαλύτερη συχνότητα υποβολής αιτημάτων προς αδειοδότηση στις αρμόδιες αρχές.

Για το λόγο αυτό καταγράφηκαν για κάθε Ομάδα έργου οι πέντε (5) πρώτες ΔΜ δραστηριότητες με τη μεγαλύτερη συχνότητα υποβολής αιτημάτων προς περιβαλλοντική αδειοδότηση, ενώ παράλληλα, εντοπίστηκαν και οι 12 πρώτες ΔΜ δραστηριότητες, ανεξαρτήτως Ομάδας, που αποτελούν και το 50% του συνόλου των αιτημάτων των ΔΜ δραστηριοτήτων του δείγματος.

Με βάση τα στοιχεία αυτά και δεδομένης της σημαντικής συμμετοχής των δραστηριοτήτων αυτών, που αποτελούν υποσύνολο των ΔΜ δραστηριοτήτων, στις διαδικασίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης, προτείνεται η κατά προτεραιότητα επανεξέταση των παραπάνω ως προς την κατάταξή τους με βάση την ΥΑ 37674/2016.

Συνεπώς, σε περίπτωση που η κατηγοριοποίηση που εφαρμόζεται στην ελληνική νομοθεσία θα μπορούσε να επαναξιολογηθεί σε σχέση και με τα προβλεπόμενα στην ευρωπαϊκή Οδηγία, υπάρχει η δυνατότητα σημαντικής μείωσης του όγκου των ΜΠΕ προς αξιολόγηση, επανεξετάζοντας την κατάταξη των ως άνω 50 ΔΜ δραστηριοτήτων ή των 12 πρώτων, ανεξαρτήτως Ομάδας. Η μείωση αυτή θα επιφέρει αντίστοιχα θετικά αποτελέσματα στο χρόνο έκδοσης ΑΕΠΟ και στη συνακόλουθη υλοποίηση της παραγωγικής δραστηριότητας.

Τέλος, όσον αφορά στη σύγκριση των αποτελεσμάτων της παρούσας μελέτης με τα αντίστοιχα αποτελέσματα της Έκθεσης «Εκ των υστέρων Αξιολόγησης Συνεπειών Ρυθμίσεων στη Ανταγωνιστικότητα (Ex post Assessment) για το Ν. 4014/2011» για τις Ομάδες 3, 4, 5, 6, 8 και 9, που εξετάστηκαν και στις δύο μελέτες, σημειώνεται ότι την περίοδο που μεσολάβησε από το 2014 έως σήμερα, οι καθυστερήσεις που καταγράφονται για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, αυξάνονται για το σύνολο των ομάδων. Η αύξηση αυτή για την περίοδο 2014-2015 σε σύγκριση με την περίοδο 2012-2013 είναι της τάξεως των **25 εργάσιμων ημερών** για τα έργα Α1 και Α2, ενώ η αντίστοιχη αύξηση για το διάστημα 2016-2017 είναι της τάξεως των **52 εργάσιμων ημερών**. Το διάστημα 2014-2015 οι μέρες απόκλισης της υποκατηγορίας Α1 αυξήθηκαν κατά 53 εργάσιμες, ενώ η αύξηση αυτή για το διάστημα 2016-2017 ήταν 49 εργάσιμες, σε σύγκριση με το διάστημα 2012-2013. Οι αντίστοιχες αυξήσεις των ημερών απόκλισης της υποκατηγορίας Α2 ήταν της τάξης των 23 και 55 εργάσιμων ημερών (βλ. **Σχήμα 7.1-5**).



Σχήμα 7.1-5: Διάγραμμα πλαισίου και απολήξεων (BoxPlot) της απόκλισης της συνολικής διάρκειας περιβαλλοντικής αδειοδότησης για τις περιόδους έκδοσης ΑΕΠΟ: 2012-2013, 2014-2015 και 2016-2017, ανά υποκατηγορία των Ομάδων 3, 4, 5, 6, 8 και 9

Τέλος, στο **Στάδιο 3** του έργου πραγματοποιήθηκε συγκριτική αξιολόγηση της κατάταξης και των κριτηρίων που εφαρμόζονται για τον καθορισμό των έργων που υπόκεινται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση στα Κράτη Μέλη (ΚΜ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Οδηγία και την Ελλάδα.

Η συγκριτική αυτή αξιολόγηση, η οποία βασίστηκε σε σχετικές δημοσιευμένες μελέτες και στη ισχύουσα περιβαλλοντική νομοθεσία επιλεγμένων ΚΜ, έγινε προκειμένου μέσω της διερεύνησης της εναρμόνισης της Οδηγίας 2014/52/ΕΕ στα εξεταζόμενα ΚΜ και να αναδειχθούν προτάσεις που θα συμβάλουν στην απλοποίηση της διαδικασίας και τη συνακόλουθη μείωση των χρόνων περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Κατά την παραπάνω αξιολόγηση, προέκυψε ότι βάσει δημοσιευμένων στοιχείων (GHK, 2010) τα έτη 2005 – 2008 πραγματοποιήθηκαν ετησίως περίπου 16.000 ΕΠΕ στα τότε 27 ΚΜ της ΕΕ. Παρατηρήθηκε αύξηση στον ετήσιο αριθμό των ΕΠΕ από το 2005 ως το 2008, με εξαίρεση το ΗΒ και την Εσθονία. Τέλος, μεγάλη διακύμανση καταγράφεται στον αριθμό των ΕΠΕ ετησίως ανάμεσα

στα ΚΜ. Για την περίοδο αυτή εκτιμήθηκε ότι πραγματοποιούνται περίπου 34.000 διαδικασίες screening για ΕΠΕ ετησίως στα ΚΜ της ΕΕ.

Για την ίδια περίοδο, 2005-2008, η διάρκεια για την ολοκλήρωση της διαδικασίας ΕΠΕ εκτιμάται κατά μέσο όρο ίση με 11,3 μήνες, από τους οποίους απαιτούνται περίπου 1,2 μήνες για τη διαδικασία screening. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, η μέση διάρκεια για την ολοκλήρωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, εάν εξαιρεθεί το screening, εκτιμάται στους 10,1 μήνες (ΓΗΚ 2010).

Σύμφωνα με τα ως άνω στοιχεία (ΓΗΚ, 2010) και τα στοιχεία της Έκθεσης «Εκ των υστέρων Αξιολόγησης Συνεπειών Ρυθμίσεων στη Ανταγωνιστικότητα (Ex post Assessment) για το Ν. 4014/2011», Απρίλιος 2014, προκύπτει ότι η Ελλάδα παρουσιάζει το μεγαλύτερο μέσο αριθμό ΕΠΕ ετησίως (8.170 ΕΠΕ) σε σύγκριση με το σύνολο των υπόλοιπων ΚΜ. Το ίδιο ισχύει και για το μέσο αριθμό ΕΠΕ ετησίως ανά εκατομμύριο πληθυσμού.

Με βάση τα σημερινά στατιστικά στοιχεία όπως αυτά προκύπτουν από την ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ, για τα τελευταία 6 χρόνια (2012-2017), εκδίδονται ετησίως κατά μέσο όρο περίπου **1.400 ΑΕΠΟ**. Δεδομένου ότι στην παρούσα φάση δεν υπάρχουν στοιχεία για τον αριθμό των ΜΠΕ και Φακέλων που υποβάλλεται ετησίως στις αρμόδιες περιβαλλοντικές αρχές στην Ελλάδα, εκτιμάται ότι ο αριθμός των Περιβαλλοντικών Μελετών που αντιστοιχεί σε αυτές τις Αποφάσεις είναι σημαντικά μεγαλύτερος από το σύνολο των 500-600 ΜΠΕ που κατατίθενται ετησίως στην Αγγλία, (Department for Communities and Local Government, "Environmental Impact Assessment: Technical consultation (regulations on planning and major infrastructure)", 2016).

Στη συνέχεια, για λόγους περαιτέρω συγκριτικής διερεύνησης της υφιστάμενης κατάστασης όσον αφορά το είδος και τον αριθμό έργων και δραστηριοτήτων που υπόκεινται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση, επιλέχθηκαν πέντε (5) ΚΜ, Αγγλία, Ιρλανδία, Αυστρία, Κύπρος, Δανία για τα οποία εξετάστηκε η εναρμόνιση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας ΕΠΕ στην εθνική τους νομοθεσία και συγκρίθηκαν με την Ελλάδα, βλ. **Πίνακα 7.1-1**.

Η αξιολόγηση έγινε με βάση τη κείμενη νομοθεσία του κάθε ΚΜ και δημοσιευμένες μελέτες, προκειμένου να προσδιοριστεί ο τρόπος με τον οποίο διενεργείται η κατάταξη των έργων και η διαδικασία επιλογής (screening) σε κάθε χώρα. Ως **κριτήριο αξιολόγησης** εφαρμόστηκε ο **αριθμός των έργων** και δραστηριοτήτων της Οδηγίας σε σχέση με αυτά της Νομοθεσίας των εξεταζόμενων ΚΜ και τα εφαρμοζόμενα **κατώτατα όρια** για την εφαρμογή της διαδικασίας ΕΠΕ.

Σε συμφωνία με το Στάδιο 1, στην παρούσα ενότητα της Μελέτης εξετάστηκαν τα Έργα και δραστηριότητες που προσομοιάζουν τα περιεχόμενα στις Ομάδες 1,2,3,4,5,6,8,9,10,11 της Ελληνικής Νομοθεσίας.

Πίνακας 7.1-1: Συγκριτική αξιολόγηση ευρωπαϊκών χωρών, με βάση την Οδηγία ΕΠΕ (124 δραστηριότητες για τις 10 Ομάδες Έργων που εξετάστηκαν)

	ΑΓΓΛΙΑ	ΙΡ	ΑΥ	ΚΥ	ΔΚ	ΓΡ
Αριθμός Δραστηριοτήτων	128 (1)*	136 (1)*	154 (9)*	152 (11)*	130 (8)*	398 (151)*
Κατηγοριοποίηση με διαφορετικό τρόπο (%)	0%	0%	19,8%	16,9%	0,8%	46,7%

*Στην παρένθεση ο αριθμός των δραστηριοτήτων που δεν αναφέρεται στα Παραρτήματα της Οδηγίας

Σημειώνεται ότι ο αυξημένος αριθμός έργων και δραστηριοτήτων που δυνητικά υποβάλλονται σε διαδικασία ΕΠΕ στην Ελλάδα, οφείλεται εν μέρει και στο γεγονός ότι με την εναρμόνιση της Οδηγίας ΕΠΕ στο Ελληνικό Δίκαιο, η διαδικασία screening έχει εκ των προτέρων συμπεριληφθεί στα κριτήρια που εφαρμόζονται στην κατάταξη των έργων στους Πίνακες της Υ.Α. 37674 (ΦΕΚ 2471/Β'/2016). Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία τα έργα είτε υπόκεινται σε διαδικασία ΕΠΕ (Κατηγορία Α), είτε υπάγονται σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (Κατηγορία Β) ή απαλλάσσονται των παραπάνω δεσμεύσεων με βάση συγκεκριμένα κατώτατα όρια/κριτήρια, είδος, μέγεθος, χωροθέτηση σε περιοχή του δικτύου NATURA.

Από τη συγκριτική αξιολόγηση της κατάταξης που εφαρμόζεται στα επιλεγμένα ΚΜ προέκυψε ότι:

- Οι νομοθεσίες της Αγγλίας και της Ιρλανδίας **δεν παρουσιάζουν διαφορές** στον τρόπο ταξινόμησης των έργων και δραστηριοτήτων σε σχέση με αυτόν της ευρωπαϊκής Οδηγίας. Η διαδικασία επιλογής (screening) γίνεται βάσει κριτηρίων που βρίσκονται σε αντιστοιχία με το Παράρτημα ΙΙΙ της Οδηγίας και για τα δύο ΚΜ.
- Η νομοθεσία της Δανίας διαφοροποιείται σε ένα πολύ μικρό ποσοστό της τάξης του **0,8%**.
- Οι νομοθεσίες της Αυστρίας και της Κύπρου παρουσιάζουν διαφορές στον τρόπο ταξινόμησης των έργων και δραστηριοτήτων σε σχέση με αυτόν της ευρωπαϊκής Οδηγίας σε ποσοστό **19,8%** και **16,9%** αντίστοιχα. Στην Αυστρία η διαδικασία επιλογής (screening) γίνεται βάσει κριτηρίων που βρίσκονται σε αντιστοιχία με το Παράρτημα ΙΙΙ της Οδηγίας, ενώ στην Κύπρο η διαδικασία επιλογής (screening) πραγματοποιείται μέσω της κατά περίπτωση εξέτασης των έργων που εντάσσονται στο Παράρτημα 2 της εθνικής νομοθεσίας και υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια.
- Η νομοθεσία της Ελλάδας διαφοροποιείται σε ένα σημαντικό ποσοστό της τάξης του **46,7%**, ενώ η διαδικασία επιλογής (screening), που έχει ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία, γίνεται βάσει κριτηρίων που βρίσκονται σε αντιστοιχία με το Παράρτημα ΙΙΙ της Οδηγίας.
- Η μέση χρονική διάρκεια του screening στην Αγγλία και την Ιρλανδία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις **90 ημέρες**, ενώ για την Αυστρία κυμαίνεται από **4,2 έως 5 μήνες**.
- Το σύνολο των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνεται στην εθνική νομοθεσία της Αγγλίας, της Ιρλανδίας, της Αυστρίας, της Κύπρου και της Δανίας ανέρχεται σε **128, 136, 154, 152 και 130** αντίστοιχα σε σχέση με τις **124** δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Οδηγίας. Ο αντίστοιχος αριθμός για την Ελλάδα ανέρχεται σε **398** δραστηριότητες, σημαντικά μεγαλύτερος σε σχέση με το σύνολο των ΚΜ που εξετάστηκαν.

- Όσον αφορά στα κατώτατα όρια των Έργων του Παραρτήματος Ι για τις έξι χώρες που εξετάστηκαν προκύπτει ότι η Ελλάδα εφαρμόζει **αυστηρότερα κριτήρια** από τις παραπάνω χώρες σε 15 από τα 41 έργα/υποέργα του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας. Ενδεικτικά αναφέρονται: Διυλιστήρια αργού πετρελαίου, Θερμοηλεκτρικοί σταθμοί και άλλες εγκαταστάσεις καύσεως, Έργα κατασκευής νέων οδών, Φράγματα και άλλες εγκαταστάσεις προοριζόμενες για τη συγκράτηση ή τη μόνιμη αποθήκευση υδάτων, Λατομεία και υπαίθρια ορυχεία, κ.α.
- Αντίστοιχα συμπεράσματα προέκυψαν σε προγενέστερη Μελέτη, IMPEL 2012, όπου από 20 ΚΜ που εξετάστηκαν η Ελλάδα εμφανίζεται ως η χώρα με τα αυστηρότερα κριτήρια όσον αφορά την υποχρεωτική εφαρμογή ΕΠΕ για 4 χαρακτηριστικές κατηγορίες έργων του Παραρτήματος Ι & ΙΙ που εξετάστηκαν. Πιο συγκεκριμένα, οι κατηγορίες αυτές αφορούν:
 - Θερμοηλεκτρικούς σταθμούς, Παράρτημα Ι & ΙΙ.
 - Υγειονομική ταφή μη επικίνδυνων αποβλήτων, Παράρτημα ΙΙ.
 - Εμπορικά κέντρα, Παράρτημα ΙΙ 10β) Έργα αστικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής εμπορικών κέντρων και χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων.
 - Κατασκευή οδικών έργων, Παράρτημα Ι & ΙΙ*

**Το Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Υποθέσεις C-287/98 και C-531/03), έκρινε ότι ανήκουν στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας ΕΠΕ όλοι οι αυτοκινητόδρομοι και οι οδοί ταχείας κυκλοφορίας. (Μπάλιας 2018)*

Επιπλέον τα προγράμματα κατάρτισης του προσωπικού των αρμόδιων υπηρεσιών, των νομικών και των περιβαλλοντικών συμβούλων, αναφέρονται ως καθοριστικά για τη βελτίωση της διαδικασίας ΕΠΕ

7.2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Στο **Στάδιο 4**, συνεκτιμώντας τα πορίσματα των Σταδίων 1 έως 3, διατυπώνονται προτάσεις σχετικά με το είδος των δραστηριοτήτων που δύνανται να επαναξιολογηθούν ως προς την κατάταξή τους με βάση την ΥΑ 37674/2016, όπως και προτάσεις για προσαρμογές και βελτιώσεις της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Οι προτάσεις που παρουσιάζονται παρακάτω χωρίζονται σε 5 βασικές κατηγορίες δράσεων:

- A. Ρυθμιστικές παρεμβάσεις
- B. Προτυποποίηση, τυποποίηση, σημεία αναφοράς και βέλτιστες πρακτικές
- Γ. Ανθρώπινο δυναμικό
- Δ. Υποδομές & Συστήματα
- Ε. Λοιπές προτάσεις

A. Ρυθμιστικές παρεμβάσεις

1. Έκδοση της προβλεπόμενης από το άρθρο 17 του 4014/2011 ΚΥΑ για τον καθορισμό των τελών διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης και ελέγχων, ώστε να διασφαλιστούν οι απαιτούμενοι οικονομικοί πόροι για την επιτυχή εφαρμογή του Νόμου από τη Δημόσια Διοίκηση, και να τηρούνται απαρέγκλιτα οι διαδικασίες και οι όροι για την Προστασία του Φυσικού και Ανθρωπογενούς Περιβάλλοντος.
2. Αξιοποίηση αποτελεσμάτων της παρούσας μελέτης για την εξέταση της αναθεώρησης της κατηγοριοποίησης σε έργα και δραστηριότητες.
3. Αύξηση των κατώτατων ορίων -πάνω από τα οποία απαιτείται Έκθεση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Παράρτημα Ι) ή όταν απαιτείται screening για Έκθεση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Παράρτημα ΙΙ).
4. Ενσωμάτωση λοιπών απαιτούμενων αδειών στην ΑΕΠΟ (ενδεικτικά άδεια χρήσης νερού).
5. Αύξηση της συχνότητας συνεδριάσεων του ΚΕΣΠΑ/ΠΕΣΠΑ για την έκδοση των σχετικών αποφάσεων («πράξεων») και πρόβλεψη για δυνατότητα προσφυγής του φορέα εκμετάλλευσης σε αυτό σε περιπτώσεις που έχει παρέλθει ιδιαίτερα μεγάλο χρονικό διάστημα από το προβλεπόμενο για γνωμοδότηση.
6. Για υφιστάμενα έργα/δραστηριότητες και περιπτώσεις, όπου από την αίτηση προκύπτει ουσιαστική μεταβολή σε σύγκριση με την υφιστάμενη κατάσταση, η απαραίτητη σήμερα γνωμοδότηση του Περιφερειακού Συμβουλίου να αντικατασταθεί με αυτήν της Αρμόδιας Διεύθυνσης Περιβάλλοντος ή της επιτροπής της Περιφέρειας.
7. Εισαγωγή νομοθετικής πρόβλεψης για υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων (με σχετική εγκύκλιο ή Υπουργική Απόφαση) και αυτή η δυνατότητα να παραμείνει και σε μελλοντική αναθεώρηση του Νόμου.
8. Εισαγωγή πρόβλεψης απαλλαγής από τροποποίηση Α.Ε.Π.Ο κατόπιν υποβολής τεκμηριωμένου τεχνικού υπομνήματος από τον φορέα εκμετάλλευσης, σε περιπτώσεις όπου δεν προκύπτει μεταβολή των υφιστάμενων Περιβαλλοντικών Όρων (π.χ. εγκατάσταση εξοπλισμού, όπως γερανογέφυρες, δοκιμές μικρής κλίμακας νέων ΕΚΑ στα πλαίσια της κυκλικής οικονομίας, αλλαγή θέσης προσπελαστικών έργων υπόγειων εκμεταλλεύσεων χωρίς επιπτώσεις στην επιφάνεια του εδάφους, μικρές επεκτάσεις ήδη αδειοδοτημένων υπόγειων έργων

εκμετάλλευσης χωρίς επιπτώσεις στην επιφάνεια του εδάφους (μικρών αναλογικά με τα ήδη αδειοδοτημένα)

B. Προτυποποίηση, τυποποίηση, σημεία αναφοράς και βέλτιστες πρακτικές

9. Ανάπτυξη προτύπων διαδικασιών αξιολόγησης ΜΠΕ και σύνταξης ΑΕΠΟ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τις Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές και τα διεθνή περιβαλλοντικά πρότυπα, σε συνεργασία με τα στελέχη της Κεντρικής και Αποκεντρωμένης Διοίκησης, τους Πιστοποιημένους Αξιολογητές ΜΠΕ και ομάδες εμπειρογνομόνων.
10. Ανάθεση σε ΑΕΙ ή άλλα αξιόπιστα Ιδρύματα της σύνταξης εκθέσεων προς οργανισμούς (π.χ. ΕΡΤΡ)
11. Βελτίωση της διαθεσιμότητας και της πρόσβασης των αδειοδοτικών αρχών και ελεγκτών σε περιβαλλοντικά δεδομένα και χάρτες (πχ ισοβαθών, αρχαιολογικών περιοχών, ενάλιων αρχαιολογικών χώρων, τεχνικών δικτύων και υποδομών, κα) μέσω του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ).

Γ. Ανθρώπινο δυναμικό

12. Ενεργοποίηση των προβλεπόμενων στο Άρθρο 16 του Ν. 4014/2011 περί Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών ΜΠΕ (το Μητρώο να αποτελείται από πιστοποιημένους αξιολογητές, οι οποίοι με τη σειρά τους θα μπορούν να είναι φυσικά αλλά κυρίως νομικά πρόσωπα).
13. Ποσοτική και ποιοτική ενίσχυση στελεχιακού δυναμικού της Κεντρικής και Αποκεντρωμένης Διοίκησης.
14. Συνεχής κατάρτιση και εκπαίδευση των στελεχών των αρμόδιων υπηρεσιών της Διοίκησης (σε περιφερειακό αλλά και κεντρικό επίπεδο) σε θέματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης, Παρακολούθησης Περιβαλλοντικών Μέσων και Επιθεώρησης εφαρμογής Περιβαλλοντικών όρων.
15. Συνεργασία των στελεχών της Διοίκησης με εκπροσώπους άλλων Κρατών Μελών της ΕΕ-28 σε θέματα απλοποίησης και προτυποποίησης διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης και προτυποποίησης Περιβαλλοντικών ελέγχων.
16. Συνεργασία της Διοίκησης με ΑΕΙ και ερευνητικά ιδρύματα για ενημέρωση στις νέες τεχνολογίες πρόληψης και περιβαλλοντικής αποκατάστασης, περιβαλλοντικής διαχείρισης και παρακολούθησης.

Δ. Υποδομές & συστήματα

17. Δημιουργία μόνιμου κεντρικού φορέα τεχνικής υποστήριξης της διαχείρισης της περιβαλλοντικής αδειοδότησης (Competence Center).
18. Σύσταση κεντρικού help desk για την περιβαλλοντική αδειοδότηση.
19. Συστηματική καταγραφή από τις αρμόδιες υπηρεσίες Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης των αιτημάτων για υποβολή φακέλου ΠΠΠΑ, έκδοσης νέας ΑΕΠΟ, Ανανέωσης ή Τροποποίησης

ΑΕΠΟ, ή άλλων σχετικών Περιβαλλοντικών μελετών με αξιοποίηση και συνεχή καταγραφή των δεδομένων στη Βάση Δεδομένων του ΗΠΜ, που λειτουργεί ήδη από τον Ιούλιο 2018.

20. Βελτίωση της λειτουργικότητας του ΗΠΜ:

- Για επιχειρήσεις που διαθέτουν εγκαταστάσεις με γεωγραφική διασπορά και αντίστοιχα διαφορετικές αρμόδιες αρχές είναι απαραίτητο να δίνεται ξεχωριστή πρόσβαση ανά εγκατάσταση (τουλάχιστον δύο λογαριασμοί, κύριος και αναπληρωτής με δύο usernames και passwords) για υποβολή των φακέλων αδειοδότησης ενώ παράλληλα να διατηρηθεί η κεντρική πρόσβαση ανά εταιρία (κύριος και αναπληρωματικός λογαριασμός) με βάση την οποία θα δίνεται πρόσβαση στο σύνολο των φακέλων αδειοδότησης των εγκαταστάσεων (σε συμφωνία με την ευρωπαϊκή πρακτική αλλά και το ΗΜΑ).
- Για τους μελετητές θα πρέπει πρώτα να δίνεται έγκριση για την πρόσβαση από τον φορέα του έργου, αποκλειστικά και μόνο στον φάκελο αδειοδότησης που τους έχει ανατεθεί (με βάση την περιβαλλοντική ταυτότητα του έργου).
- Χρειάζεται άμεσα να προβλεφθεί η δυνατότητα αποστολής μεγάλου μεγέθους αρχείων (σημαντικά μεγαλύτερου του προβλεπόμενου στις οδηγίες), γεγονός απαραίτητο για την περιβαλλοντική αδειοδότηση μεγάλων βιομηχανικών εγκαταστάσεων

Ε. Λοιπές προτάσεις

21. Εντατικοποίηση και συστηματοποίηση των περιβαλλοντικών ελέγχων με έμφαση στους ex-post ελέγχους κατά τη λειτουργία αντί των ex-ante.

22. Ενεργοποίηση των προβλεπόμενων από το Άρθρο 20 του Ν.4014/2011 περί της σύστασης Μητρώου Περιβαλλοντικών Ελεγκτών.

23. Σε συνεργασία με την Επιτροπή Περιβάλλοντος του ΕΛΟΤ να αξιοποιηθούν τα διεθνή πρότυπα και οι Ευρωπαϊκές κατευθυντήριες οδηγίες και να δημιουργηθούν τα αντίστοιχα Ελληνικά πρότυπα και οδηγίες για τον καθορισμό κριτηρίων κατάταξης αποβλήτου με αντικατοπτρικό κωδικό ΕΚΑ.

24. Προτυποποίηση των διαδικασιών και των φύλλων ελέγχου των περιβαλλοντικών ελέγχων με τη συμμετοχή των άμεσα εμπλεκόμενων μερών.

25. Θέσπιση της δυνατότητας της γνωμοδοτικής επιτροπής να μπορεί να γνωμοδοτεί και για «αποχαρακτηρισμό αποβλήτων» όπως προβλέπεται στο άρθρο 40 του Ν.4042/12, με βάση τα κριτήρια που προβλέπονται στον 4042/12, άρθρα 12 και 13 (by-product και αποχαρακτηρισμός αντίστοιχα).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΣΕΒ «Ο ΝΟΜΟΣ 4014/2011 (ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α) «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ» (2014)
2. Οδηγία 2014/52/ΕΕ
3. Οδηγία 2011/92/ΕΕ
4. Ν.4014/2011
5. Rio Declaration on Environment and Development, 13 June 1992
6. Convention on Biological Diversity, 22 May 1992
7. Aarhus Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters, Aarhus, 1998
8. Ramanathan, R., A note on the use of the analytic hierarchy process for environmental impact assessment, *Journal of Environmental Management* 63, 27–35, 2001
9. Koornneef, J., Faaij, A., Turkenburg, W., The screening and scoping of Environmental Impact Assessment and Strategic Environmental Assessment of Carbon Capture and Storage in the Netherlands, *Environmental Impact Assessment Review*, Volume 28, Issue 6, pp 392-414, 2008
10. Androulidakis, I., Karakassis, I., Evaluation of the EIA system performance in Greece, using quality indicators, *Environmental Impact Assessment Review* 26 (3), pp 242–256, 2006
11. Nixon, B. M., & Ahammed, R., Environmental impact monitoring in the EIA process of South Australia, *Environmental Impact Assessment Review*, 26(5), pp 426-447, 2006
12. Αντωνίου, Ε., *Εκτίμηση Στρατηγικών Χωρικών Επιπτώσεων*. Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2011
13. Munn, R. E., *Environmental Impact Assessment: Principles and Procedures SCOPE Report 5*, John Wiley & Sons Ltd., 1979
14. United Nations, Convention on environmental impact assessment in a transboundary context, 1991
15. Μπάλιας Γ., Η Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εκδ. Παπαζήση, 2018
16. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έξυπνη νομοθεσία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, COM(2010) 543, Βρυξέλλες 2010
17. European Commission, EU Regulatory Fitness, COM(2012) 746, Strasbourg, 2012
18. Λιόρδος, Β., *Σημειώσεις : Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων*, Δράμα: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, 2014
19. Canter, L W and G A Canty 1993. Impact significance determination. *Environmental Impact Assessment Review*, 13(5), 275–297.
20. Commission of The European Communities, report from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on the application and effectiveness of the EIA Directive (Directive 85/337/EEC, as amended by Directives 97/11/EC and 2003/35/EC) (2009)

21. COWI, European Commission, DG ENV, Study concerning the report on the application and effectiveness of the EIA Directive, Final report (2009)
22. ENVECO, Εκπόνηση Μελέτης για την αναμόρφωση τροποποίηση της κατηγοριοποίησης των έργων και δραστηριοτήτων (ΚΥΑ 15393/2002) και των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης, Ν.3010/2002 και ΚΥΑ 11014/2003 (2010)
23. Department of Housing, Planning, Community and Local Government, 2017, Transposition of 2014 EIA Directive (2014/52/EU) in the Land Use Planning and EPA Licencing Systems - Key Issues Consultation Paper (2017)
24. Department for Communities and Local Government, Environmental Impact Assessment: Technical consultation (regulations on planning and major infrastructure) (2016)
25. Department for Communities and Local Government, Response to the technical consultation on Environmental Impact Assessment, (2017)
26. Department of Housing, Planning, Community and Local Government, 2017, Transposition of 2014 EIA Directive (2014/52/EU) in the Land Use Planning and EPA Licencing Systems - Key Issues Consultation Paper
27. EPA, Guidelines on the information to be contained in Environmental Impact Assessment Reports (2017)
28. Eberhartinger-Tafill Susanna, EIA in Austria Screening Procedures, Federal Ministry of Agriculture, Forestry, Environment and Water Management, Austria (2016)
29. EC, Environmental Impact Assessment of Projects, Guidance on Screening (Directive 2011/92/EU as amended by 2014/52/EU), (2017)
30. EC, How Successful are the Member States in Implementing the EIA Directive
31. EIA Directive (Directive 85/337/EEC as amended by Directive 97/11/EC). Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities (2003)
32. European Union (EU): Directive 2011/92/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment.
33. EU, Interpretation of definitions of project categories of annex I and II of the EIA Directive, 2015
34. Report from the Commission to the European Parliament and the Council, On the Application and Effectiveness of the EIA Directive (2009)
35. GHK, Collection of information and data to support the Impact Assessment study of the review of the EIA Directive (2010)
36. GHK, Evaluation on EU Legislation – Directive 85/337/EEC (Environmental Impact Assessment, EIA) and associated amendments, Final Report (2008)
37. IMPEL, The implementation of the Environmental Impact Assessment on the basis of precise examples (2012)
38. IEMA (2011): Special Report: The State of Environmental Impact Assessment Practice in the UK. London: Institute of Environmental Management & Assessment.
39. Justice and Environment, Collection of examples of good practice in EIA procedures, Comparative Study, 2016
40. Lund-Iversen M., Mete S., EIA Screening, NIBR Working Paper 105 (2013)

41. Mayer, S, M Correia, P Pinho, S Cruz, M Hrnčárová, Z Lieskovská and K Palúchová 2005. (IMP)³ Projects Subject to EIA D 2.4 Report WP 4. Project funded by the Sixth Framework Programme of the European Commission.
42. MINISTÉRIO DA AGRICULTURA, DO MAR, DO AMBIENTE E DO ORDENAMENTO DO TERRITÓRIO, Decreto-Lei n.º 151-B/2013, AMBIENTE Decreto-Lei n.º 152-B/2017(Πορτογαλία).
43. Paulo Pinho , Sabine McCallum & Sara Santos Cruz (2010) A critical appraisal of EIA screening practice in EU Member States, Impact Assessment and Project Appraisal, 28:2, 91-107, DOI: 10.3152/146155110X498799
44. Planning and Development Regulations 2001-2017 (Ιρλανδία)
45. The Town and Country Planning (Environmental Impact Assessment) Regulations 2017 (Αγγλία)
46. Weston, J, J Piper and J Glasson 2002. Defining Screening Criteria for ‘Changes or Extensions’ to Decommissioning Nuclear Reactors. Research Report — Impacts Assessment Unit (IAU). Oxford: Oxford Brookes University.

Σύνδεσμοι

47. <https://www.gov.uk/guidance/environmental-impact-assessment>
48. [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/7-604-0925?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true&bhcp=1](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/7-604-0925?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true&bhcp=1)
49. <http://eap.noe.gv.at/Verfahren.aspx?s=ca35be98-39ad-4cf1-8dad-998241182944&id=f3946219-efbe-4a54-982c-f14e11aec09b&lang=en>
50. <http://eap.noe.gv.at/Verfahren.aspx?s=ca35be98-39ad-4cf1-8dad-998241182944&id=d3589484-401c-45c3-95db-48b3010b91d7&lang=en>
51. <http://ec.europa.eu/environment/legal/law/pdf/eia/4%20Screening%20session%20revised%20plus%20notes.pdf>
52. <https://www.gov.uk/guidance/environmental-impact-assessment>
53. <http://revisedacts.lawreform.ie/eli/1993/act/14/front/revised/en/html>
54. <http://eprm.ypeka.gr/>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3.Ι:** Παραρτήματα της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2011/92 όπως τροποποιήθηκε με την 2014/52
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4.Ι:** Αντιστοίχιση δραστηριοτήτων των Ομάδων 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 και 11 με την Ευρωπαϊκή Οδηγία
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5.Ι:** Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5.ΙΙ:** Ανάλυση εξεταζόμενου δείγματος ΑΕΠΟ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5.ΙΙΙ:** Έλεγχος κανονικότητας ΑΕΠΟ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5.ΙV:** Αρχείο αποδελτίωσης των ΑΕΠΟ του εξεταζόμενου δείγματος
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6.Ι:** Στοιχεία για την Συγκριτική Αξιολόγηση με άλλα Κράτη Μέλη (Benchmarking) και την Οδηγία ΕΠΕ